Amalia DUMITRIU • Șt. M. ILINCA • Mihaela JIANU

Limba și literatura română

PENTRU CLASA a VI-a

Evaluare curentă

ART
Grup Editorial

Scanned with OKEN Scanner

Limba şi Literatura Română

pentru clasa a VI-a

Evaluare curentă

ART
Grup Editorial

Scanned with OKEN Scanner

Copyright © 2008

ART
Grup Editorial

Toate drepturile asupra acestei lucrări aparţin editurii.
Reproducerea integrală sau parţială a conţinutului lucrării
este posibilă numai cu acordul prealabil scris al editurii.

Referenţi:
Maria-Emilia GOIAN
Aurelia ILIAN

Tehnoredactare:
Andrea NICULAE

Coperta:
Alina ADĂSCĂLIŢEI

Prepress:
Maria PAŞOL

Pentru comenzi **vă puteţi adresa:**

Departamentului Difuzare
C.P. 78, O.P. 32, sector 1, Bucureşti

telefon
021.224.17.65, 0721.213.576, 0744.300.870
Se acordă importante reduceri.

Scanned with OKEN Scanner

***Colecția de exerciții** propuse prin această lucrare are ca fundament dorința autorilor de a veni în ajutorul elevilor, pentru pregătirea în vederea examenelor, la toate nivelurile. La baza acestor exerciții stau unele dintre **textele manualelor**, elaborate după programa în vigoare. **Suplimentar** se aduc **noi provocări** întru cunoașterea și aprofundarea materiei prin selecția de fragmente inedite, care răspund obiectivelor și sarcinilor de învățare aprofundată, prevăzute prin curriculum-ul școlar.*

*De asemenea, se propun **sugestii de autoevaluare, soluții, răspunsuri/ rezolvări detaliate**, precum și un material informativ cu un **bogat conținut teoretic**, util în simplificarea și eficientizarea procesului de instruire.*

*Acest «preparator» se dorește un instrument de lucru valoros, care se adresează deopotrivă **elevilor, profesorilor și părinților** – tuturor celor care participă la bunul mers al procesului didactic de formare, dezvoltare continuă și de testare a abilităților și competențelor dobândite la obiectul «Limba și literatura română».*

*Lucrarea este structurată în **trei părți**.*

Prima parte *conține un număr de **45** de «**unități de pregătire**», dintre care 21 sunt unități de pregătire propriu-zisă, 17 sunt unități de evaluare, acestea fiind astfel concepute încât să corespundă, pe cât posibil, structurii anului școlar, perioadelor de acumulare și de evaluare.*

Fiecare unitate de pregătire propune trei teme de studiu: una de literatură, una de limbă română și alta de comunicare. Fiecare unitate conține astfel un număr important de exerciții axate pe tematica propusă.

*De asemenea, temele propuse **urmăresc** în special **curriculum-ul școlar în vigoare** – **acoperit integral** – și nu vreunul dintre manualele alternative existente, fără a face însă o notă discordantă față de acestea.*

*O idee originală este **autoevaluarea**, pentru care se propune o selecție dintre chiar itemii prezentați în fiecare unitate de pregătire, notarea fiind facilă în condițiile utilizării rezolvărilor și informațiilor din partea a treia a lucrării – se ușurează astfel și **evaluarea** elevilor **de către părinți** sau alte persoane nespecializate.*

Cea de **a doua parte** *cuprinde o serie de **teste** propuse **pentru performanță școlară și olimpiade**, tratându-se la un nivel mai ridicat problematica prezentată în prima parte.*

Scanned with OKEN Scanner

În cea de **a treia parte** *sunt prezentate informații, sugestii și rezolvări pentru exercițiile propuse în primele două părți. Această parte oferă mai mult decât simpla rezolvare a unora dintre exercițiile propuse. Aici se oferă, de asemenea, un important plus de* ***informație teoretică și practică****, utilă în abordarea unor alte exerciții ce s-ar încadra în aceeași problematică întâlnită în «preparator».*

Obiectivul *pe care îl dorim atins prin această lucrare este cunoașterea temeinică, vehicularea și prelucrarea performantă a informației la acest obiect de studiu.*

Realizarea acestuia asigură ***succesul*** *la toate formele de examinare și evaluare prevăzute pe parcursul sau la finalul ciclului de învățare, la* ***examenele de capacitate*** *cât și la cele de* ***admitere*** *în ciclul următor de învățământ.*

Ediția 2006-2007 *a acestei lucrări este una din care s-au eliminat, în totalitate, micile scăpări; de asemenea, lucrarea a câștigat mult în omogenitate, rarefiindu-se acele unități prea dense pentru ritmul de lucru și nivelul de pregătire al elevilor din ciclul gimnazial și aducându-se* ***noi exerciții, noi teste de evaluare și noi subiecte pentru performanță școlară și olimpiade*** *acolo unde a fost necesar; în plus, realizarea grafică și calitatea tipografică ale lucrării sunt deosebite.*

Autorii

Scanned with OKEN Scanner

UNITĂȚI DE PREGĂTIRE

unitatea de pregătire 1

- *Cartea – obiect cultural*
- *Fonetică. Vocale. Semivocale. Diftong. Triftong. Hiat. Omofone. Omografe*
- *Structura textului oral*

I

A. *Literatură*

1 Realizează, prin săgeți, corespondența între noțiune și definiția ei:

Cartea	– este fața unei file.
Manuscrisul	– sunt foile pe care autorul și-a scris opera.
Cotorul	– este o scriere cu un anumit subiect, tipărită și legată în volum.
Fascicula	– este partea laterală din stânga, unde se lipesc sau se cos filele cărții.
Pagina	– sunt foile de hârtie care alcătuiesc cartea.
Filele	– este o parte a unei lucrări unice, publicată în etape.
Coperta	– reprezintă învelișul protector al cărții.

2 Notează, în casete, sinonime pentru cuvintele:

cuprins ☐ ☐

prefață ☐ ☐

3 Definește termenii: *cuprins* și *prefață*.

4 Descrie părțile componente ale cărții preferate, cu informațiile de pe coperte și cu sumarul.

5 Realizează un scurt tabel bibliografic pentru autorul ultimei cărți citite.

6 Indică cel puțin trei titluri de cărți ce trebuie să se găsească în biblioteca ta de acasă.

Scanned with OKEN Scanner

B. Limba română

7 Formează din silabele următoare cuvintele care să se potrivească în text.
Dacă ești atent la indicațiile dintre paranteze, rezolvarea exercițiului va fi ușoară.

*Sus pe culme (**copac cu ace**) verde*	ge, să, roa,
*Sub zăpada (derivat de la **alb**)*	ne, bra, gu,
*Printre (sinonim cu **ceață**) se pierde*	dul, ră, bi,
*Ba o fantasmă (sinonim cu **frigurosă**)*	cioa, al, să

8 Notează câte sunete și câte litere au cuvintele găsite, din al doilea și din al patrulea vers.

9 Rescrie primul vers, marcând silabele accentuate.

10 Subliniază, în versurile lui Vasile Alecsandri, două cuvinte care conțin diftongi.

11 Precizează două exemple proprii de cuvinte care să conțină alți diftongi.

12 Scrie verbul existent în strofă, la modul indicativ, timpul imperfect, persoanele a doua singular și a treia plural. Încercuiește triftongii.

13 Scrie două exemple proprii de cuvinte care să conțină triftongi în interiorul cuvântului.

14 Notează participiul verbelor:
– *a crea*;
– *a agrea*;
– *a recrea*;
– *a procrea*;
– *a suplea*.

15 Încercuiește răspunsul corect: Participiul verbului *a crea* conține:
a. diftong;
b. triftong;
c. hiat.

16 Notează două cuvinte care să conțină următoarele vocale în hiat: o-o; o-e.

C. Comunicare

17 Scrie patru componente ale situației de comunicare.

18 Definește două dintre cele patru componente, notate la ex. 17.

19 Creează tu o situație de comunicare, într-o stație de tramvai.

20 Sunt necesare elemente nonverbale în situația de comunicare prezentată la ex. 17. Motivează-ți răspunsul cu un argument.

Scanned with OKEN Scanner

II

A. *Literatură*

21 Completează enunțurile următoare cu noțiunile potrivite, studiate în unitatea de învățare *Cartea – obiect cultural.*

..... cuprinde: numele autorului, titlul cărții, denumirea colecției sau a seriei, editura, ilustrația de copertă.

..... poate oferi: informații sumare privind autorul sau subiectul cărții, informații despre colecția în care apare cartea, ilustrații, alte date (prețul, aparițiile precedente etc.).

..... este persoana care a creat opera cuprinsă într-un volum.

..... este un cuvânt, un grup de cuvinte sau un text așezat la începutul unei lucrări (uneori, a unei părți din lucrare), pentru a indica sugestiv tema sau conținutul acesteia.

..... este o listă în care sunt indicate și corectate greșelile dintr-o carte.

..... este o listă așezată la începutul sau sfârșitul cărții, în care sunt enumerate capitolele și subcapitolele, titlurile textelor din carte, cu indicarea paginii respective.

22 Printre mai multe cărți lipsite de prima și ultima copertă, se află volumul care-ți este necesar. Notează două indicii care te ajută să găsești repede cartea căutată.

23 Explică, în patru-cinci rânduri, înțelesul afirmației *Cartea este un obiect cultural.*

B. *Limba română*

24 Se dau cuvintele:

cartea;	*predoslovie*;
citeau;	*obiect*;
autor;	*doreai*;
mai;	*scrie*;
bibliotecă;	*priveai.*

a. Încercuiește diftongii.
b. Identifică diftongi urcători (ascendenți) sau coborâtori (descendenți).
c. Încercuiește triftongii.
d. Marchează semivocalele din diftongi și din triftongi.
e. Notează cu altă culoare situațiile de hiat.

25 Alcătuiește o compunere, de o jumătate de pagină, despre o carte, folosind atât cuvintele date la ex. 24, cât și alte cuvinte ce conțin diftongi, triftongi, hiat.

26 Scrie pluralul următoarelor cuvinte: *fix, index, listă, prefix, prolix*. Menționează numărul de sunete și de litere pentru fiecare formă de plural.

27 Pune accentul diferit, pentru a demonstra că următoarele perechi de cuvinte sunt omografe: *voi-voi*; *adună-adună*; *cântă-cântă*; *roi-roi*; *români-români*.

28 Alcătuiește scurte enunțuri cu următoarele omofone: *decât/ de cât*; *altfel/ alt fel*; *numai/ nu mai.*

Scanned with OKEN Scanner

C. Comunicare

29 Prezintă o situație de comunicare ce are ca mesaj informații privitoare la ultima carte citită de tine.

30 Precizează codul și cadrul comunicării de la ex. 29. Indică emițătorul, apoi receptorul în cazul situației de comunicare, de la ex. 29.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 3, 9, 10, 11, 13, 14, 22, 23, 26 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire
2

- *Opera lirică. Temă. Mesaj. Figuri de stil*
- *Versificația (Tipuri de rime. Măsura. Ritmul)*
- *Fonetică. Despărțirea în silabe. Vocabularul*
- *Sinonime. Antonime. Omonime*
- *Organizarea monologului oral. Descrierea orală*

I

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

La mijloc de codru des
Toate păsările ies,
Din huceag de luminiș,
Luminiș de lângă baltă,
Care-n trestia înaltă
Legănându-se din unde,
În adâncu-i se pătrunde
Și de lună și de soare
Și de păsări călătoare,
Și de lună și de stele
Și de zbor de rândunele
Și de chipul dragei mele.

(Mihai Eminescu – *La mijloc de codru...*)

Cerințe:

A. *Literatură*

1 Numește genul căruia îi aparține textul.

2 Scrie două argumente pentru a-ți motiva răspunsul de la exercițiul 1.

3 În versul *La voiosul luminiș* există:
a. o comparație;
b. un epitet;
c. o personificare.

4 Transcrie o repetiție, din textul dat.

5 Identifică un cuvânt care se repetă la început de vers și explică rolul fenomenului.

6 Alcătuiește un enunț în care cuvântul *unde* să aibă alt sens decât în textul dat.

Scanned with OKEN Scanner

7 Cuvântul *huceag* înseamnă *crâng*, *tufiș*. Care sunt elementele comune și/sau diferențiatoare, pe care le are cu *codrul*?

8 Precizează anotimpul în care este surprins codrul.

9 Ce elemente alcătuiesc cadrul natural? Dă două exemple, comentându-le.

10 Deși în text sunt folosite puține verbe, se poate vorbi de un anumit dinamism. De unde provine acesta?

11 Sentimentul sugerat de poezie este de:
a. tristețe;
b. nostalgie;
c. bucurie.

12 Explică semnificația *lunii* și a *soarelui*, în textul dat.

13 Prezintă semnificația expresiei *zbor de rândunele*.

14 Comentează ultimul vers, făcând corelații cu întreaga poezie.

15 Argumentează, prin două elemente compoziționale, apartenența versurilor la un text literar.

16 Precizează tipul rimei primelor opt versuri ale poeziei.

17 Cum se numește această rimă?

18 Ultimele cinci versuri sunt formate din aceleași structuri sintactice. Cum se numește acest procedeu?

19 Din ultimele cinci versuri, notează două cu aceeași funcție sintactică.

20 Identifică părțile de propoziție din versurile scrise la ex. 19, pentru a demonstra că ai dat răspunsul corect.

21 Scrie două caracteristici ale poeziei, care justifică afirmația că este inspirată din literatura populară.

B. *Limba română*

22 Realizează corespondența noțiune-definiție:

Sinonime	• cuvinte cu sens opus;
Antonime	• cuvinte cu formă identică și înțeles diferit;
Omonime	• totalitatea cuvintelor care există sau au existat cândva în limbă;
Vocabularul	• cuvinte cu formă diferită și cu sens asemănător.

Scanned with OKEN Scanner

23 Subliniază adjectivele din versurile:
(**a**) *La voiosul luminiș*; (**b**) *Care-n trestia înaltă.*

24 Notează antonimele adjectivelor de la ex. 23.

25 Dintre următoarele variante de sinonime, încercuiește pe cele care s-ar potrivi în versurile date:
a. bucuros, jovial, vesel;
b. mare, lungă, acută.

26 Scrie, în casete, câte un sinonim pentru următoarele cuvinte din poezie:
codru ☐; a (se) legăna ☐;
chip ☐; a ieși ☐

27 Formulează un enunț cu omonimul cuvântului *dragă*.

C. *Comunicare*

28 Ce se descrie în poezia *La mijloc de codru...*, de Mihai Eminescu?

29 Realizează un desen, pornind de la versurile eminesciene.

30 Descrie desenul realizat, urmărind: imaginea de ansamblu, detaliile, culorile, atmosfera generală.

31 Notează imaginile vizuale și auditive din poezie, care te-au inspirat în realizarea tabloului.

II

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Peste vârfuri trece lună,
Codru-și bate frunza lin,
Dintre ramuri de arin
Melancolic cornul sună.

Mai departe, mai departe,
Mai încet, tot mai încet,
Sufletu-mi nemângâiet
Îndulcind cu dor de moarte.

De ce taci, când fermecată
Inima-mi spre tine-ntorn?
Mai suna-vei, dulce corn,
Pentru mine vreodată?

(Mihai Eminescu – *Peste vârfuri...*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. *Literatură*

32 Numește figura de stil, din versul *Melancolic cornul sună.*

33 În primele 2 versuri ale strofei a doua există:
a. repetiție;
b. enumerație;
c. comparație.

34 Explică folosirea virgulelor din strofa a doua.

35 Identifică, în textul dat, o formă inversă de viitor și explică rolul ei.

36 Motivează folosirea persoanei I, în structura *sufletu-mi nemângâiet.*

37 Numește două elemente care conturează lumea exterioară.

38 Identifică două elemente prin care este sugerată lumea interioară.

39 Justifică interogațiile din ultima strofă.

40 Explică motivul folosirii nearticulate a substantivului *lună*, în primul vers al poeziei.

41 Comentează versul: *Îndulcind cu dor de moarte.*

42 Rescrie un vers, din textul dat, în care este semnalat eul liric.

43 Justifică folosirea punctelor de suspensie, din finalul titlului poeziei.

44 Explică titlul poeziei.

45 Indică două argumente prin care să demonstrezi că textul dat este o operă lirică.

46 Completează enunțurile:
a. Această strofă are rimă _____.
b. Măsura primului vers este de _____.
c. Măsura celui de-al treilea vers este de _____.
d. Ritmul este _____, deoarece în versul *Peste vârfuri trece lună*, silabele _____ sunt accentuate, iar celelalte sunt _____.

47 Identifică în două versuri, același procedeu întâlnit și în poezia *La mijloc de codru...*, de Mihai Eminescu.

48 Se schimbă tonul poeziei în a treia strofă?

De ce taci, când fermecată
Inima-mi spre tine-torn?

Scanned with OKEN Scanner

Mai suna-vei dulce corn,
Pentru mine vreodată?

(Mihai Eminescu – *Peste vârfuri...*)

Scrie un argument pentru răspunsul dat la întrebare.

49 Rescrie ultima întrebare a poeziei, așezând cuvintele în ordinea normală (topică firească/ topică neafectivă/ topică obiectivă).

50 Explică, în două-trei rânduri, motivul pentru care poetul nu a respectat topică firească/ topică neafectivă/ topică obiectivă?

B. *Limba română*

51 Notează un sinonim contextual pentru verbul *a trece*, din enunțurile:
a. Peste vârfuri trece lună. (M. E.)
b. Păsările trec peste vârfurile copacilor.
c. Oamenii trec strada pe la semafor.
d. Înainte de a ajunge acasă, copiii trec pe la cofetărie.
e. Elevii trec în caiete schema de pe tablă.

52 Cuvintele *vârf*, *a bate*, *suflet*, *inima*, din textul poeziei *Peste vârfuri...*, de Mihai Eminescu, pot apărea și în alte expresii:
– *a bate drumurile*;
– *cu vârf și îndesat*;
– *a lua de suflet*;
– *a i se înmuia inima*.
Indică printr-un cuvânt sinonimul expresiilor.

53 Menționează alte expresii, pornind de la aceleași cuvinte (*vârf*, *a bate*, *suflet*, *inima*). Alcătuiește, cu fiecare expresie, câte un enunț.

54 Cuvântul *nemângâiet* s-a format prin derivare cu prefixul *ne-*, de la *mângâiet*, obținându-se astfel o pereche de antonime.
După modelul dat, scrie antonimele pentru: *fermecată*, *îndulcind*.

55 Formulează un enunț cu omonimul substantivului *corn*.

C. *Comunicare*

56 Dacă ai desena un tablou după poezia *Peste vârfuri...*, de Mihai Eminescu, ce ar apărea în prim-plan? Dar în planul îndepărtat?

57 Ce culori ai folosi pentru realizarea tabloului?
Argumentează-ți răspunsul.

58 Care ar fi impresia personală asupra tabloului realizat?

Scanned with OKEN Scanner

III

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Și dacă ramuri bat în geam
Și se cutremur plopii,
E ca în minte să te am
Și-ncet să te apropii.

Și dacă stele bat în lac
Adâncu-i luminându-l,
E ca durerea mea s-o-mpac
Înseninându-mi gândul.

Și dacă norii deși se duc
De iese-n luciu luna,
E ca aminte să-mi aduc
De tine-ntodeauna.

(Mihai Eminescu – *Și dacă...*)

Cerințe:

A. *Literatură*

59 Notează cu **A** (adevărat) sau cu **F** (fals):
Textul aparține genului: ☐ epic; ☐ liric.

60 Relevă semnificația verbului *se cutremur*, din prima strofă a poeziei.

61 Indică o personificare din textul dat.

62 Menționează momentul surprins în strofa a doua a poeziei.

63 Explică folosirea cratimei, în structura *și-ncet*.

64 Motivează virgulele din textul dat.

65 Relevă semnificația stelelor, în textul dat.

66 Identifică, în textul dat, o structură paralelă.

67 Explică, în trei-patru rânduri, *durerea* poetului.

68 În text apare adresarea directă. Cui se adresează poetul?

69 Precizează elementele naturii, care apar în textul dat.

70 Rescrie, din textul dat, un vers în care este semnalat eul liric.

71 Comentează ultima strofă, în șapte-opt rânduri.

Scanned with OKEN Scanner

IV

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Pe lanul lung și verde, cu grâul răsărit,
O umbră călătoare se-ntinde-ncet și trece,
Precum un râu de munte când gheața s-a topit
Se varsă peste maluri, câmpiile să-nece.

E umbra unor nouri albii, ușori, mărunți
Ce lunecă sub soare, clădind un lanț de munți,
Ei viu în mezul zilei c-un surd și tainic sunet
Și, ca semnal de viață, aprind în cer un tunet.

Văzduhul bubuiește!...pământul dezmorțit
Cu mii și mii de glasuri semnalului răspunde,
Și de asprimea iernei simțindu-se ferit,
De-o nouă-ntinerire ferice se pătrunde.

La răsărit urare! urare la apus!
Un cârd de vulturi ageri, rotindu-se pe sus,
Se-nalță ca s-asculte mult vesela fanfară
Ce buciumă prin nouri frumoasa primăvară.

(Vasile Alecsandri – *Tunetul*)

Cerințe:

72 Explică semnificația structurii/sintagmei *umbră călătoare.*

73 Transcrie o comparație, din prima stofă.

74 Scrie forma literară a următoarelor cuvinte, din textul dat: *nouri, viu, mezul, iernei, ferice.*

75 Identifică un epitet multiplu, în strofa a doua.

76 Numește momentul zilei, descris în textul dat.

77 Structura *pământul desmorțit.../ De-o nouă-ntinerire ferice se pătrunde*, se referă la anotimpul:
a. vara;
b. primăvara;
c. iarna.

78 Precizează sensul expresiei *lanț de munți.*

79 Explică folosirea semnului exclamării și a punctelor de suspensie, în versul *Văzduhul bubuiește!...* .

80 În textul dat, apar imagini auditive. Rescrie două exemple.

Scanned with OKEN Scanner

81 În construcția *surd și tainic sunet* există:
a. repetiție;
b. enumerație;
c. inversiune.

82 Explică semnificația construcției *De-o nouă-ntinerire ferice se pătrunde.*

83 În textul dat, există mai multe verbe la timpul:
a. prezent;
b. perfect compus;
c. viitor.

84 Comentează ultima strofă.

85 Numește două caracteristici care pot încadra textul dat într-unul dintre genurile literare studiate.

B. *Limba română*

86 Definește silaba.

87 Transcrie, din textul *La mijloc de codru...*, de Mihai Eminescu, cinci cuvinte monosilabice.

88 În structura *adâncu-i*, există:
a. 2 silabe;
b. 3 silabe;
c. 4 silabe.

89 Identifică, în textul *La mijloc de codru...*, de Mihai Eminescu, un cuvânt monosilabic, care conține un diftong.

90 Numește regula folosită la despărțirea în silabe a cuvântului *baltă*. Scrie un cuvânt care să reprezinte o excepție de la această regulă.

91 Indică, din textul *Peste vârfuri...*, de Mihai Eminescu, un vers alcătuit numai din cuvinte bisilabice.

92 Menționează, din același text, un cuvânt derivat cu prefix și un cuvânt compus. Despărțe-le în silabe și explică regulile folosite.

93 Explică, din punct de vedere fonetic, folosirea cratimei în structura *spre tine-ntorn.*

94 Precizează numărul de silabe din structura *s-o-mpac.*

95 Primul vers al textului *Tunetul*, de Vasile Alecsandri, are:
a. 12 silabe;
b. 13 silabe;
c. 14 silabe.

Scanned with OKEN Scanner

96 Desparte în silabe următoarele cuvinte:

nemărginire .....
neomenesc .....
emigra .....
uzat .....
şterpeli .....
taina .....
durabil .....
cuvânt .....
concura .....
anula .....

97 Desparte în silabe următoarele cuvinte, explicând regulile folosite: *neașteptat, floare-de-colț, sculptor, lemnos, jertfă.*

98 Corectează greşelile care s-au produs la despărţirea în silabe a următoarelor cuvinte, explicând regulile: cop-er-tă; zoo-lo-gie, ar-ctic.

99 Notează cu x cuvântul corect despărţit în silabe:

campanie	cam-pa-ni-e ☐; camp-a-nie ☐;
lăscaie	lăs-ca-ie ☐; lă-sca-ie ☐;
divertisment	div-er-tis-ment ☐; di-ver-tis-ment ☐;
izolat	iz-o-lat ☐; i-zo-lat ☐;
mistuitor	mist-u-i-tor ☐; mis-tu-i-tor ☐.

C. *Comunicare*

100 Pornind de la textul următor, povesteşte o întâmplare hazlie:

***Five o'clock** pe englezește înseamnă **cinci ceasuri**. În lumea mare, fiecare damă-și hotărăște o zi pe săptămână **(jour fixe)**, când primește, la ceasurile cinci după-amiazi, vizite și face musafirilor tratație cu ceai; de aceea se mai zice și **five o'clock tea**, adică pe românește **ceaiul de la cinci ceasuri**. În genere, damele din lumea mare publică în carnetul lui Claymoor, spre știința numeroaselor lor cunoștințe, ziua lor de primire. De exemplu, citim în „L'Indepandance Roumaine":*

*„Madame Esmeralde Piscopesco, five o'clock tea tous les jeudis".**

– Azi e joi. Haide, zic eu, la Madame Piscopesco.

**D-na Esmeralde Piscopesco primește la ceai la ora 5 în fiecare joi.*

101 Prezintă, într-o compunere de 15 rânduri, profesorul ideal.

!Nu uita: – prezentarea logică, expresivă, coerentă;
– regulile de exprimare corectă.

102 Povesteşte colegilor o întâmplare extraordinară, reală sau imaginară.

103 Imaginează-ţi că eşti reporter de televiziune şi relatează, în opt-zece rânduri, decernarea premiilor muzicale ale revistei *Bravo*.

Scanned with OKEN Scanner

V

Citește cu atenție poezia, pentru a putea rezolva cerințele:

Vântul nostru mic mă cruță.
Merge-ncet după căruță,
Mână boii grei la pas
Și dejugă la popas.
Suflă-n foc și în ceaun.
E copilul nostru bun.

Vântul cel adevărat
E străin și-nvierșunat.
Ca o bucată de apă,
N-are loc în ce să-ncapă,
Nici pe piscuri, nici în groapă.
N-are de ajuns pământ
Câmpul meu îi este strâmt.

Pustnic și întărâtat,
Plugul și l-a-ngenuncheat.
Rupe, scurmă și sfărâmă,
Umple cerul de țărână.

Își mână cu miile,
Negre, hergheliile,
Răscolește mările,
Le varsă căldările ...
Ia-n vârteje turmele
Și le pierde urmele,
În spinare, să răstoarne
Taurii izbiți, în coarne.
Pune zările pe fugă,
Prinde munții și-i înjugă,
Cu pădurile gălbui
Alergând în hora lui.
Năvală de ropote,
Gloate-adânci de clopote.

Vântului, noi, venetic
Nu-i putem cânta nimic.

(Tudor Arghezi – *Vânt străin*)

Cerințe:

A. *Literatură*

104 Transcrie strofa catren.

105 Numește rima primei strofe.

106 Identifică ritmul poeziei. Justifică-ți răspunsul, prin marcarea silabelor accentuate, din versurile primei strofe.

107 Stabilește măsura ultimelor două versuri ale poeziei.

B. *Limba română*

108 Scrie un sinonim neologic pentru verbul *a cruța*, din primul vers. Formulează cu el un enunț.

109 În a patra strofă, apare verbul *a alerga*. Notează două expresii sinonimice, pentru acest verb.

110 În aceeași strofă, se întâlnește expresia *a pune pe fugă*. Care este verbul sinonim?

111 Scrie sinonimul pentru cuvântul *mână*, din versurile *Își mână cu miile,/ Negre, hergheliile*; alcătuiește un enunț cu omonimul cuvântului *mână*.

Scanned with OKEN Scanner

112 În poezie, *vântul* este: mic, adevărat, străin, pustnic, întărâtat. Notează, alături, antonimele. **Atenție!** Cel puțin două dintre perechi trebuie să aibă aceeași rădăcină.

113 Într-un vers din a doua strofă, două substantive sunt antonime. Transcrie-le.

C. *Comunicare*

114 Presupune că ar trebui să descrii, în maximum 15 rânduri, o furtună în munți.
Indică:
– elementele din planul apropiat;
– elementele din planul îndepărtat;
– culoarea generală a tabloului;
– sentimentele sugerate de peisaj.

VI

Răspunde corect cerințelor formulate după fiecare strofă.

I. *Bujorii rând pe rând se răsfirară*
Căzând pe masă-n luciul ei oval,
Neștiutori c-au început să moară
În blidul lor albastru, de cristal.
(Tudor Arghezi – *Bujorii rând pe rând se răsfirară*)

A. *Literatură*

115 Indică felul rimei.

116 Scrie măsura primului și a celui de-al treilea vers.

B. *Limba română*

117 Menționează câte un sinonim pentru: *blid*, *rând pe rând*.

118 Notează două antonime pentru *neștiutori*, unul cu aceeași rădăcină, celălalt având rădăcină diferită.

II. *Când se scoală iese-n tindă,*
De-abia-ncepe să se-ntindă,
Și-obosită de căscat
Se întoarce iar în pat.
(Tudor Arghezi – *Mâța*)

A. *Literatură*

119 Rima este ..... .

Scanned with OKEN Scanner

120 Strofa are ritm ..... .

121 Fiind o strofă formată din patru versuri, se numește ..... .

B. *Limba română*

122 Notează un sinonim pentru substantivul *tindă*.

123 Pentru adjectivul *obosită*, indică un cuvânt sinonim și o expresie sinonimă.

124 Completează spațiile punctate cu sinonime ale verbului *a (se) întoarce*:
..... acasă.
..... totul în casă, pentru a-și găsi stiloul.

125 Alcătuiește un enunț cu un sinonim al cuvântului *iar* din ultimul vers.

III. *Mi-a zburat de mult din floarea*
Sufletului pasărea,
Aripi ca-ntre fulgi cicoarea,
Verde-n piept ca zarzărea.
(Tudor Arghezi – *April*)

A. *Literatură*

126 Identifică tipul de rimă și de ritm, din versurile date.

127 Rescrie, în ordine obișnuită, cuvintele din primele două versuri.

128 Precizează un element de expresivitate la nivel fonetic.

B. *Limba română*

129 Substantivul *floare* se regăsește în alte expresii. Notează, între paranteze, sinonimul fiecărei expresii:
Este un bărbat *în floarea vârstei*.
Rezolvarea exercițiului este *floare la ureche*.
Primăvara, copacii sunt *în floare*.

130 Formulează un enunț cu omonimul substantivului *cicoare*.

131 Alcătuiește câte un enunț cu următoarele sinonime ale verbului *a zbura*: *a plana, a pluti, a trece, a călători, a fugi*.

IV. *Se povestește că aveam un rege,*
Cum, care, când? cătai și întrebai.
Îl căutai, ca-n sacul cu mălai
Un bob de mei, și n-aveai ce alege.
(Tudor Arghezi – *A fost, n-a fost?*)

Scanned with OKEN Scanner

A. *Literatură*

132 Indică felul rimei din versurile date.

133 Scrie măsura celui de-al doilea vers.

B. *Limba română*

134 Alcătuiește câte un enunț pentru omonimele cuvintelor *care* și *mei*.

135 Subliniază numai sinonimele pentru *a povesti*: a relata, a înțelege, a pricepe, a istorisi, a citi, a nara.

136 Identifică un verb care se repetă. Notează un sinonim contextual pentru verbul ales.

137 Verbul *a întreba* are sinonimele: a chestiona, a interoga. Scrie alte două sinonime ale acestui verb. Alcătuiește câte un enunț cu fiecare sinonim.

C. *Comunicare*

138 Descrie oral, în 6-7 propoziții, o plantă.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 6, 37, 60, 80, 85, 90, 92, 96, 103 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire
3

- *Opera lirică. Eul liric. Metafora*
- *Vocabularul. Arhaisme. Regionalisme. Neologisme*
- *Aprecieri simple, referitoare la organizarea textelor lirice studiate. Exprimarea orală în public*

I

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

O, rămâi, rămâi la mine,
Te iubesc atât de mult!
Ale tale doruri toate
Numai eu știu să le-ascult;

În al umbrei întuneric
Te asamăn unui prinț,
Ce se uit-adânc în ape
Cu ochi negri și cuminți;

Și prin vuietul de valuri,
Prin mișcarea naltei ierbi,
Eu te fac s-auzi în taină
Mersul cârdului de cerbi;

Eu te văd răpit de farmec
Cum îngâni cu glas domol,
În a apei strălucire
Întinzând piciorul gol

Și privind în luna plină
La văpaia de pe lacuri,
Anii tăi se par ca clipe,
Clipe dulci se par ca veacuri."

Astfel zise lin pădurea,
Bolți asupră-mi clătinând;
Șuieram l-a ei chemare
Și-am ieșit în câmp râzând.

Astăzi chiar de m-aș întoarce
A-nțelege n-o mai pot...
Unde ești, copilărie,
Cu pădurea ta cu tot?

(Mihai Eminescu – *O, rămâi...*)

Cerințe:

A. *Literatură*

1 În primele cinci strofe ale poeziei există:
a. dialog;
b. monolog;
c. descriere.

2 Numește elementele prin care pădurea încearcă să-l atragă pe cel care o poate înțelege.

3 Indică diferențele dintre imaginea pădurii, din primele cinci strofe, și aceea din ultimele două strofe.

4 Identifică și explică figura de stil din primul vers.

5 Menționează o strofă în care predomină imaginile auditive.

Scanned with OKEN Scanner

6 În versul *Ale tale doruri toate,* există:
a. enumerație;
b. comparație;
c. inversiune.

7 Comparația este un *procedeu stilistic.* Transcrie o comparație, din textul dat, precizează cei doi termeni ai săi și elimină particula de comparație. În ce *figură de stil* se transformă procedeul amintit?

8 Dă exemplu de alte metafore.

9 Explică expresia *clipe dulci.*

10 Versurile *Astăzi chiar de m-aș întoarce/A-nțelege n-o mai pot,* exprimă:
a. bucuria că zilele copilăriei s-au terminat;
b. nostalgia zilelor de altădată;
c. nemulțumirea celui care nu mai poate înțelege pădurea.

11 Precizează rolul interogației din versurile: *Unde ești copilărie,/Cu pădurea ta cu tot?.*

12 Justifică folosirea punctelor de suspensie, în finalul versului *A-nțelege n-o mai pot... .*

13 Textul aparține genului. ☐.

14 Evidențiază două argumente, pentru a susține enunțul de la ex. 13.

B. ***Limba română***

15 Prin derivare cu sufixe, formează verbe de la următoarele substantive: *dor, umbră, taină, glas, rost.*

16 Indică un derivat diminutival de la substantivul *pădure.*

17 Alcătuiește familia lexicală, din care face parte substantivul *copilărie;* explică modul de formare a derivatelor.

18 Transcrie, din textul *O, rămâi...,* de Mihai Eminescu, un cuvânt compus, explicând modul lui de formare.

19 Cuvintele *adânc* și *lin* sunt, în textul *O, rămâi...,* de Mihai Eminescu:
a. adjective;
b. substantive;
c. adverbe.

20 Alcătuiește enunțuri în care cuvintele de la ex. 19 să aibă alte valori morfologice.

21 Denumește elementele, din textul *O, rămâi...,* de Mihai Eminescu, care pot fi cuprinse în câmpul lexical al substantivului *pădure.*

Scanned with OKEN Scanner

C. Comunicare

SĂ NE AMINTIM ! Prezentarea orală în fața publicului trebuie să fie:
• clară; • coerentă; • expresivă; • atractivă; • convingătoare.

22 Alcătuiește o echipă cu încă patru colegi și faceți o prezentare a școlii viitorului. Alegeți un purtător de cuvânt. Nu uita regulile de mai sus!

23 Se alcătuiesc patru grupe. Trei dintre ele prezintă câte un scriitor român. A patra grupă formează juriul care stabilește echipa cu cea mai bună prezentare.

II

Citește cu atenție versurile, pentru a putea rezolva corect cerințele:

(Vântul) Își mână cu miile,
Negre, hergheliile.
Răscolește mările,
Le varsă căldările ...
Ia-n vârtej turmele
Și le pierde urmele,
În spinare, să răstoarne
Taurii izbiți, în coarne.
Pune zările pe fugă,
Prinde munții și-i înjugă,
Cu pădurile gălbui
Alergând în hora lui.

(Tudor Arghezi – *Vânt străin*)

Cerințe:

A. Literatură

Opera lirică, se știe, creează un univers poetic, cu o deosebită forță de sugestie.
Textul liric transmite în mod direct idei, sentimente, gânduri etc., cu ajutorul procedeelor stilistice și figurilor de stil.

24 Numește *evenimentul* care generează, din versurile date, fenomenele atmosferice sugerate.

25 *Evenimentul* este prezentat cu ajutorul figurii de stil numită
..... .

26 Demonstrează afirmația de la ex. 25, cu un vers corespunzător.

27 Substantivul *hergheliile*, este folosit cu sens ..... . Numește figura de stil astfel rezultată, precizându-i în unul-două enunțuri, semnificația.

28 Încercuiește răspunsul corect:
În versurile: (vântul) *Pune zările pe fugă* și *Prinde munții și-i înjugă*, există:
a. metaforă;
b. personificare;
c. comparație.

Scanned with OKEN Scanner

29 În versurile date, se creează o imagine:
a. auditivă;
b. vizuală;
c. auditivă și vizuală.

30 Imaginea de ansamblu este *colorată* în:
a. alb;
b. cenușiu;
c. negru.

31 Precizează, în unul-două enunțuri, motivul pentru care se poate afirma că versurile date creează un univers poetic dinamic.

32 Notează, în casetă, **A** (adevărat) sau **F** (fals):

Poetul creează o imagine: reală ☐; hiperbolică ☐.

33 Numește sentimentul pe care ți-l sugerează versurile date.

34 Valorificând răspunsurile date la exercițiile anterioare, comentează semnificațiile versurilor date, într-o compunere de șapte-opt rânduri.

B. ***Limba română***

35 Completează spațiile punctate cu definiții:
Vocabularul de bază ..... cuvinte cunoscute de toți vorbitorii
Masa vocabularului ..... de o anumită categorie
Arhaismele ..... cuvinte care nu se mai folosesc
Regionalismele ..... termeni care se folosesc în anumite regiuni
Neologismele ..... cuvinte noi intrate în limbă

36 Marchează, cu o linie, un arhaism și, cu două linii, un neologism din fragmentul:

Bathori, slab de minte și bănuitor, adună îndată sfetnicii săi spre a se chibzui despre ceea ce trebuie a face în aceste împrejurări, cu atât mai grele că el nu era în stare a ataca de față pe Mihai.

(Nicolae Bălcescu – *Românii supt Mihai-Voievod Viteazul*)

37 Transcrie, din DEX, explicația pentru arhaismul găsit la punctul 36.

38 Notează un sinonim pentru neologismul subliniat la ex. 36.

C. ***Comunicare***

39 Pentru textul liric de la literatură, realizează două fișe. Una care să cuprindă: volumul din care face parte, tipul textului (fragment sau text integral), tema textului, iar a doua fișă care să prezinte la autorul textului liric (date biografice și date privind opera).

Scanned with OKEN Scanner

III

Citește cu atenție versurile, pentru a putea rezolva corect cerințele:

Plânge-mă, mamă, cu dor
Că ți-am fost voinic fecior,
Și de grijă ți-am purtat,
Ogorul ți l-am lucrat.

Iar de când m-am cătănit,
Viața mi s-a otrăvit,
Că tânjesc în țări străine
Și tot plâng gândind la tine.

(Vasile Alecsandri – *Poesii populare ale românilor*)

Cerințe:

A. *Literatură*

40 Numește sentimentul care se desprinde din aceste versuri.

41 Transcrie două verbe care *conduc* cititorul către trăirea sentimentului descoperit la ex. 40.

42 Precizează verbele și pronumele care marchează exprimarea directă.

43 Încercuiește răspunsul corect.
În structura *Voinic fecior*, este:
a. o inversiune;
b. o metaforă;
c. o personificare.

44 Explică, în două enunțuri, semnificația cuvântului *voinic*, în versurile date.

45 Subliniază cuvântul folosit cu sens figurat, în versul *Viața mi s-a otrăvit*. Comentează-i înțelesul, în unul-două enunțuri.

46 Indică rima versurilor date.

B. *Limba română*

47 Verbul *a se cătăni*, din versurile date, este:
a. regionalism;
b. arhaism;
c. neologism.

48 Subliniază un neologism, din versurile date.

49 Transcrie, din versurile date, două cuvinte care fac parte din fondul principal lexical.

C. *Comunicare*

Un portofoliu poate fi folosit ca punct de plecare pentru diverse tipuri de lucrări privind o operă literară. *Doina populară* poate fi un titlu de lucrare.

Scanned with OKEN Scanner

50 Începe portofoliul necesar acestei lucrări de la versurile date, cu o fișă referitoare la prezența eului liric. Continuă cu o fișă despre tipurile de doină populară și despre sentimentele exprimate de acestea.

IV

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

În grădina-n care scriu,
Cerne aur argintiu
O tipsie ca de jar
Spânzurată-ntr-un arțar.

Florile trezite mi-s.
Aripile și-au deschis,
Și desprinse din răzoare,
Stoluri lungi încep să zboare.

(Tudor Arghezi – *Creion*)

Cerințe:

A. *Literatură*

51 Scrie două elemente, din textul dat, care să indice locul descris.

52 Numește punctul de atracție pentru poet.

53 Explică, în context, sensul verbului *a cerne*.

54 Precizează sensul cuvântului *tipsie*.

55 În versul *O tipsie ca de jar*, există:
a. enumerație;
b. comparație;
c. epitet.

56 Transcrie, din textul dat, două imagini vizuale.

57 În versul *Florile trezite mi-s*, există:
a. comparație;
b. personificare;
c. repetiție.

58 Explică folosirea cratimei în versul de la ex. 57.

59 Identifică metaforele din textul dat și explică-le semnificațiile.

60 Selectează un vers în care apar mărci ale eului liric.

Scanned with OKEN Scanner

61 Susține, cu două argumente, că textul dat este o operă literară.

62 Indică, într-un enunț, tema poeziei.

63 Identifică sentimentul general al poeziei.

64 Explică, în trei-patru enunțuri, semnificația/ înțelesul titlului poeziei.

B. *Limba română*

65 Menționează, în casete, pentru fiecare regionalism, echivalentul din limba română:

perje [vrune];
bleandă [speriletoare de păsări];
hojmalău [om voinic, înalt (și prost)];
balcâz [urât, hâd, slut];
lainic [haimana, pierde-vară].

66 Scrie înțelesul arhaismelor: hatman, plăieș, a slobozi, ispravnic, țintirim.

67 Alcătuiește câte un enunț, cu fiecare arhaism de la ex. 66.

C. *Comunicare*

68 Formulează trei aprecieri personale, cu privire la organizarea unui text liric preferat.

V

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Da, mult mai bine ar fi fost
Să fi rămas în sat la noi,
De-ai fi avut și tu vreun rost,
De-am fi avut pământ și boi.

Că suntem nevoieși de tot,
Și ai frați mici, și sunteți mulți...
Muncesc din greu, fac tot ce pot.
Și tot flămânzi, și tot desculți!

Tu ești mai mare, mai deștept –
Când oi muri, pe tine-i las,
Și multe de la tine-aștept:
Nădejdea-n tine mi-a rămas.

Noroc măcar dac-ai avea
Să dai de vreun stăpân milos:
Să-mi scrii mereu, cât ei putea,
Că doar tu știi să scrii frumos!

Și-acuma-ochii să-i sărut:
Mergi sănătos și fii voinic!
Dar stăi, o vorbă-aș mai fi vrut,
O vorbă numai să-ți mai zic:

Tot ochii ăștia, amândoi,
Așa frumoși, așa senini,
Să mi-i aduci tu înapoi,
Să nu-i uiți, dragă, prin străini ...

(Șt. O. Iosif – *Adio*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. *Literatură*

69 Indică un vers în care apare eul liric și menționează cine este acesta.

70 Prezintă două argumente că textul dat este formulat ca o adresare directă.

71 Explică rolul verbelor la conjunctiv și condițional-optativ, din text.

72 Transcrie un vers în care există o urare.

73 Selectează o inversiune, din textul dat.

74 Numește o formă de viitor popular, folosită în textul dat.

75 În versul *Tu ești mai mare, mai deștept*, există:
a. enumerație;
b. repetiție;
c. epitet.

76 Justifică folosirea semnelor de ortografie și de punctuație din ultimul vers.

77 Identifică, în ultima strofă a versului dat, o structură care se repetă la început de vers.

78 Comentează metafora *ochilor* din ultima strofă.

79 Menționează sentimentele sugerate de textul dat.

80 Relevă, în două-trei rânduri, semnificația titlului dat textului.

81 Comentează strofa a patra, a textului dat.

82 Textul dat este o operă lirică, pentru că:
a. există narator care este și personaj;
b. modul de expunere folosit este descrierea;
c. sentimentele poetului sunt transmise direct.

B. *Limba română*

83 În care dintre cuvintele *desenate* și *desprinse*, *des* este prefix?

84 Scrie câte două cuvinte derivate cu sufixele și prefixele indicate:

	-aș	
	-or	
	ne-	
	-re	

Scanned with OKEN Scanner

	-os	
	in-	

85 Menţionează un cuvânt derivat cu sufix şi prefix, de la substantivul *aripă*.

86 Formează derivate cu prefixe, de la ***negru*** şi de la ***noapte***. Explică scrierea lor.

87 Explică modul de formare a cuvântului *nevoieş*, din textul *Adio*, de Şt. O. Iosif.

88 Scrie cinci exemple de cuvinte compuse prin modalităţi diferite.

89 Formează câte un cuvânt compus cu ajutorul substantivelor *floare* şi *noapte*.

90 Citeşte modelele:
O (articol nehotărât) fată merge la şcoală.
O (numeral cardinal) fată merge la şcoală şi trei se duc la cumpărături.
Alcătuieşte enunţuri în care cuvântul *un* să aibă două valori morfologice diferite.

91 În textul *Adio*, de Şt. O. Iosif, cuvântul *frumos* are valoarea morfologică de ____.
Alcătuieşte un enunţ în care acelaşi cuvânt să aibă altă valoare morfologică.

92 Cuvântul subliniat, din structura *ochii să-i sărut*, este:
a. interjecţie;
b. pronume;
c. verb.

93 Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate, din enunţurile următoare:
a. *Toamna* se numără bobocii. ____
b. Fata cea *mândră* a fost răsplătită pentru meritele sale. ____
c. Vine *toamna* cea bogată. ____
d. Creionul *negru* este pentru colega ei. ____
e. *Negrul* venit din Africa pare cumsecade. ____
f. *Mândra* lui seamănă cu o floare. ____

94 Selectează, dintre următoarele cuvinte, pe cele care fac parte din câmpul lexical al substantivului *floare*: lalea, liliac, arbore, frunză, petală, zambilă, cireş, cais, garoafă, trandafir, păr, verde, narcisă, mesteacăn, floricea.

95 Alcătuieşte câmpul lexical, din care face parte substantivul *arţar*.

C. *Comunicare*

96 Eşti şeful de promoţie şi trebuie să ţii o cuvântare la serbarea de sfârşit de an. Redactează un text, pe care să-l citeşti colegilor tăi.

97 Se formează două echipe care discută activitatea *Consiliului Elevilor*. Echipa A se pronunţă în favoarea activităţii, iar echipa B este împotriva acestei activităţi. Aduceţi argumente.

Scanned with OKEN Scanner

VI

Citeşte cu atenţie versurile, pentru a putea rezolva corect cerinţele:

Ardeau ca nişte facle vii,
în vârf de firave tulpini.
Îşi înălţau râzând zglobii
obrazul roşu dintre spini.

I-am adunat cu mâini avare,
am rătăcit în seara blândă,
umplându-mi braţele de floare
învăpăiată şi plăpândă.

Şi m-am întors într-un târziu,
departe câmpul rămânea,
atât de singur şi pustiu,
în urma mea.

Dar când acasă-am încercat
să-i strâng într-un aprins buchet,
toţi macii mei s-au scuturat
ca nişte lacrimi pe parchet.

(Magda Isanos – *Macii*)

Cerinţe:

A. *Literatură*

98 Încercuieşte răspunsul corect:
În primele două versuri ale strofei întâi, există:
a. o personificare
b. o comparaţie
c. o metaforă.

99 Identifică epitetele din prima şi din a doua strofă, care sugerează gingăşia florilor.

100 Notează sentimentul prezent în primele două strofe ale poeziei.

101 Rescrie verbele şi pronumele, care marchează exprimarea directă.

102 Transcrie epitetele pentru substantivul *câmpul,* din a treia strofă.

103 Se mai păstrează acelaşi sentiment din primele două strofe? Motivează-ţi răspunsul, în două-trei enunţuri.

104 Sintagma poetică *aprins buchet*, se referă la culoarea roşie a macilor. Identifică, în poezie, alte două cuvinte care indică/ sugerează această culoare.

105 Rescrie comparaţia din ultima strofă, comentând înţelesul acesteia, în două-trei enunţuri, şi menţionează sentimentul transmis cititorului.

106 Încercuieşte răspunsul corect:
În poezie, predomină;
a. imaginile auditive;
b. imaginile vizuale;
c. imaginile olfactive.

Scanned with OKEN Scanner

107 Folosindu-te de răspunsurile de la exercițiile anterioare și de alte idei personale, demonstrează în 10-15 rânduri, că *Macii,* de Magda Isanos, este o operă lirică în versuri.

B. *Limba română*

108 Marchează cu o linie arhaismele, cu două linii neologisme și cu altă culoare regionalisme din textele:

a. *Ți-e greu să înțelegi cât m-am supărat din cauza atâtor concesii și a atâtor explicații bizare.*

b. *– Hauleo, mo! ogoiți-vă; ce tolocăniți băiatul; cu tată-său aveți ce aveți, iar nu cu dânsul.*

(Ion Creangă)

c. *Poștalionul s-a oprit lângă ușa bisericii, care e în față, chiar la doi pași...*

(Camil Petrescu)

109 Rescrie cuvintele subliniate, de la ex. 108, menționând și partea de vorbire căreia îi aparține fiecare.

110 Scrie câte două exemple proprii de:

a. arhaisme .....

b. regionalisme .....

c. neologisme .....

111 Alcătuiește câte un enunț cu fiecare exemplu de la ex. 110.

112 Scrie corect neologismele: uestern, uichend, uishi, cauboi, compiutăr.

113 Notează formele actuale, în locul celor regionale pentru *doftorie*, *doftor*.

114 Menționează câte un sinonim neologic, pentru cuvintele de la ex. 113.

C. *Comunicare*

115 Scrie un text de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi aprecierile personale, referitoare la opera lirică *Macii,* de Magda Isanos.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 7, 10, 15, 51, 69, 78, 86, 93, 96 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire 4

- Opera lirică descriptivă. Pastelul
- Scrierea imaginativă. Descrierea
- Vocabularul. Pleonasmul. Paronime

I

Citește cu atenție versurile, pentru a putea rezolva corect cerințele:

Privești de pe poteca ce urcă-n deal la noi,
Din zbor întâia barză cum cade pe zăvoi.

Vezi trenul care intră încet de tot în gară
Și omul care sapă și plugul care ară.

A nins cu nea de floare pe prunii din livezi
Și munții de la Rucăr cu iarna lor îi vezi

Auzi pe sub podgorii un câine care latră
Te simți legat de toate – nu poți urni o piatră.

Aceste lucruri simple ce veșnice îți sunt!
Ce sfântă bucurie descoperi pe pământ.

Ce limpede te cheamă un cuc: o dată, două –
De fiecare dată ți-e inima mai nouă.

De fiecare dată mai trainic te unești
Cu farmecul acestor priveliști câmpenești.

În gară, iată trenul a început să miște.
Toți pomii ninși, pe dealuri îi flutură batiste.

Gâlgâitor, din iarbă un șipot s-a trezit
În tine și prin ramuri e cerul limpezit.

Ce râsete, ce chiot pe drumurile viei –
Pe unde-au mers părinții îți duci și tu copiii.

O nouă viață astăzi de viața veche legi,
Dau muguri pretutindeni din vestedele crengi.

Cu apa ei lumina ți-a botezat câmpia.
Ce pace e pe omul în alb ce sapă via,

Pe barza ce se duce pe Argeș tot în sus,
Pe-adâncul rost al vieții la care te-ai supus.

(Ion Pillat – *Mărțișor*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. *Literatură*

1 Ce anotimp sugerează titlul poeziei?

2 Poetul *localizează* peisajul zugrăvit.
Ce substantive indică acest fapt?

3 Rescrie cinci sintagme poetice, care evidențiază frumusețile planului terestru și reprezintă imagini vizuale.

4 Alege răspunsul corect:
Expresia *lumina ți-a botezat câmpia* este:
a. metaforă;
b. personificare;
c. inversiune.

5 Explică folosirea verbului *a zăcea*, cu sens figurat.

6 Selectează o metaforă și explică, în două-trei rânduri, semnificația ei.

7 Transcrie un vers în care se află un epitet. Subliniază-l.

8 Menționează *elementele* planului cosmic la care se referă poetul, numind două caracteristici ale anotimpului descris.

9 Selectează cuvintele/ expresiile care „colorează" tabloul.

10 Rescrie versurile în care se găsesc imagini auditive.

11 Ce figură de stil este expresia poetică *un șipot s-a trezit*?
Menționează-i semnificația, în două-trei rânduri.

12 Subliniază versurile în care se află verbe și pronume ce marchează exprimarea directă.

13 Numește sentimentele care se desprind din poezie.

14 Transcrie, pentru fiecare sentiment, versul/ versurile corespunzător/ corespunzătoare.

15 Recapitulează, completând corect enunțurile:
a. În creația lui Ion Pillat este descris un ..... de ..... .
b. Poetul își exprimă în mod ..... sentimentele în fața frumuseții ..... creat.
c. Prin urmare, *Mărțișor* este o operă .....; este un ..... .

Scanned with OKEN Scanner

B. *Limba română*

16 Încercuiește răspunsul corect. Cuvintele familiar/ familial, sunt:
a. omonime;
b. sinonime;
c. paronime.

17 Scrie, în casete, sinonime pentru următoarele perechi:

a. oroare-eroare; ☐ – ☐
b. abilitate-agilitate. ☐ – ☐

18 Alege forma corectă:
Șoferul a prevenit/ a provenit accidentul.
Matei este prenumele/ pronumele acestui băiat.

C. *Comunicare*

19 Descrie, în cinci-șase rânduri, sportul tău preferat.

20 Imaginează-ți că ești sportiv(ă). Descrie, în trei-patru rânduri, ținuta/ îmbrăcămintea.

II

Citește cu atenție versurile, pentru a putea rezolva corect cerințele:

În păduri trăsnesc stejarii! E un ger amar, cumplit!
Stelele par înghețate, cerul pare oțelit,
Iar zăpada cristalină pe câmpii strălucitoare
Pare-un lan de diamanturi ce scârție sub picioare.

Fumuri albe se ridică în văzduhul scânteios
Ca înaltele coloane unui templu maiestos,
Și pe ele se așază bolta cerului senină
Unde luna își aprinde farul tainic de lumină.

O! tablou măreț, fantastic!... Mii de stele argintii
În nemărginitul templu ard ca vecinice făclii.
Munții sunt a lui altare, codrii organe sonore
Unde crivățul pătrunde, scoțând note-ngrozitoare.

Totul e în neclintire, fără viață, fără glas;
Nici un zbor în atmosferă, pe zăpadă nici un pas;
Dar ce văd?... în raza lunei o fantasmă se arată ...
E un lup ce se alungă după prada-i spăimântată!

(Vasile Alecsandri – *Mezul iernei*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. *Literatură*

21 Alege, prin încercuirea literei corespunzătoare, trăsăturile pastelului *Mezul iernei*:
a. prezintă fapte și întâmplări;
b. conține imagini vizuale, auditive, afective;
c. are personaje;
d. limbajul poetic este format, îndeosebi, din substantive și adjective;
e. creează un univers poetic;
f. acțiunea este expusă într-o anumită succesiune;
g. transmite în mod direct idei, gânduri, sentimente.

22 Tabloul descris este de un alb strălucitor.
Numește cinci cuvinte care sugerează *strălucirea*.

23 Transcrie două comparații.
Subliniază, pentru fiecare caz, cei doi termeni comparați.

24 Încercuiește varianta corectă:
Cuvântul *farul,* are valoare stilistică de:
a. epitet;
b. metaforă;
c. inversiune.

25 În versul *În nemărginitul templu ard ca vecinice făclii*, există:
a. două inversiuni;
b. o inversiune;
c. nici o inversiune.

26 În enunțul *În păduri trăsnesc stejarii*, verbul sugerează:
a. căderea copacilor;
b. îndoirea crengilor;
c. crăparea gheții de pe copaci.

27 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals):
În versurile date, Vasile Alecsandri a creat un peisaj:
static ☐; dinamic ☐.

28 Rescrie versurile care să-ți motiveze răspunsul de la ex. 27.

29 Numește sentimentele desprinse din versurile:
În păduri trăsnesc stejarii! E un ger amar, cumplit!
O! tablou măreț, fantastic!...

30 Selectează versurile referitoare la planul cosmic.
Comentează-le, având grijă să numești și tipurile de imagini.

Scanned with OKEN Scanner

B. *Limba română*

31 Încercuiește răspunsul corect: Construcția *Am urcat sus,* este:
a. paronimică;
b. pleonastică;
c. omonimică.

32 Încercuiește literele corespunzătoare pleonasmelor:
a. coborâți jos;
b. a colabora împreună;
c. rochie de stofă;
d. avansează înainte;
e. haină de blană.

C. *Comunicare*

33 Realizează o descriere în proză, de maximum o pagină, cu titlul *Mezul iernii.*

III

Citește cu atenție versurile, pentru a rezolva corect cerințele:

Tot e alb pe câmp, pe dealuri, împregiur, în depărtare,
Ca fantasme albe plopii înșirați se perd în zare.
Și pe-ntinderea pustie, fără urme, fără drum,
Se văd satele perdute sub clăbuci albii de fum.

(Vasile Alecsandri – *Iarna*)

Cerințe:

A. *Literatură*

34 Numește procedeul stilistic din primul vers. Scrie, în două-trei rânduri, semnificația lui.

35 Identifică termenii comparației din al doilea vers. Comenteaz-o, în două-trei rânduri.

36 Ce cuvânt se repetă în strofă? Prezintă, în două-trei rânduri, semnificația acestei repetiții.

37 Rescrie cuvintele/ construcțiile poetice care exprimă ideea că tabloul este lipsit de viață.

38 Completează enunțurile:
a. În cele patru versuri se remarcă o imagine ..... .
b. În planul apropiat al tabloului există ..... .
c. În planul îndepărtat *se observă* ..... .

39 Argumentează, într-o compunere de opt-zece rânduri, că această strofă aparține unui pastel.

Scanned with OKEN Scanner

B. *Limba română*

40 Construiește enunțuri cu următoarele perechi de paronime:
atlas/ atlaz; solidar/ solitar; a evalua/ a evolua;
eminent/ iminent; familiar/ familial.

41 Rescrie corect enunțurile:
a. A câștigat un procent de 20 la sută din afacere.
b. Revine din nou acasă.
c. A remarcat propriul autoportret al pictorului.
d. Iată o problemă extrem de arhicunoscută.
e. A văzut cu proprii săi ochi întâmplarea.

C. *Comunicare*

42 Transcrie din lecturile suplimentare următoarele procedee artistice legate de anotimpul toamna: trei comparații, trei metafore și patru construcții cu epitete.

43 Utilizează procedeele artistice notate, într-o descriere a unei zile de toamnă.

IV

Citește cu atenție poezia, pentru a putea rezolva cerințele:

Zori de ziuă se revarsă peste vesela natură,
Prevestind un soare dulce cu lumină și căldură,
În curând și el apare pe-orizontul aurit,
Sorbind roua dimineții de pe câmpul înverzit.

El se-nalță de trei suliți pe cereasca mândră scară
Și cu raze vii sărută june flori de primăvară,
Dediței și viorele, brebenei și toporași
Ce răzbat prin frunze-uscate și s-arată drăgălași.

Muncitorii pe-a lor prispe dreg uneltele de muncă.
Păsărelele-și dreg glasul prin huceagul de sub luncă.
În grădini, în câmpi, pe dealuri, prin poiene și prin vii
Ard movili buruienoase, scoțând fumuri cenușii.

Caii zburdă prin ceairuri; turma zbiară la păsune;*
Mieii sprinteni pe colnice fug grămadă-n repejune,
Și o blândă copiliță, torcând lâna din fuior,
Paște bobocei de aur lâng-un limpede izvor.

(Vasile Alecsandri – *Dimineața*)

**ceair, ceairuri* = loc de păşune (împrejmuit); câmpie nelucrată în apropierea unei ape

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

44 Completează enunțul următor: *Dimineața,* de Vasile Alecsandri, este opera lirică în care se prezintă, prin intermediul ....., sentimente față de natură, de aceea se numește ..... .

45 Încercuiește răspunsurile corecte, argumentându-ți răspunsul, în două-trei rânduri. Poetul își exprimă direct:
a. veselia;
b. admirația în fața frumuseții naturii;
c. admirația în fața frumuseții naturii și veselia omului într-o dimineață senină.

46 Construcția *vesela natură*, este:
a. epitet;
b. comparație;
c. inversiune.

47 Construcția *El (soarele) cu raze vii sărută june flori de primăvară*, este:
a. comparație;
b. personificare;
c. inversiune.

48 Prin construcția citată (la ex. 47), poetul sugerează:
a. prezența soarelui;
b. răsăritul soarelui ce trezește natura la viață;
c. frumusețea florilor în lumina soarelui.

49 Sunt epitete toate cuvintele, din seriile:
a. soare, dulce, lumină;
b. dulce, înverzit, uscate;
c. roua, dimineții, înverzit.

50 Notează:
a. trei imagini vizuale, din primele două strofe ale poeziei .....
.....
b. o enumerație, din a doua strofă .....
c. o repetiție, o enumerație și un epitet, din a treia strofă .....
.....

51 Precizează trei imagini auditive și două vizuale, din ultimele două strofe.

52 Pastelul este format din două tablouri. Notează un titlu pentru fiecare tablou.

53 Demonstrează, într-o compunere de 25-30 de rânduri, că poezia *Dimineața,* de Vasile Alecsandri, este un pastel.

Scanned with OKEN Scanner

B. *Limba română*

54 Explică de ce sunt pleonastice structurile: *mai perfect, mai superior, mai viu, mai mort, cel mai complet.*

55 Scrie câte un enunț pentru fiecare cuvânt din seriile paronimice:
ordinar/ ordinal;
alineat/ aliniat;
numeral/ numerar;
oral/ orar;
prepoziție/ propoziție.

56 Alege paronimul potrivit:
a. Acest cetățean este original/ originar din America.
b. Citește cu atenție textul/ testul problemei de matematică.

C. *Comunicare*

57 Descrie, într-o compunere de o pagină, un oraș pe care l-ai vizitat.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 3, 11, 23, 30, 39, 18, 40, 41, 55 **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire
5

- *Opera epică în versuri*
- *Noțiunea de sintaxă. Felul propozițiilor. Fraza. Propoziția regentă. Element regent. Coordonare și subordonare*
- *Documentarea cu privire la textul literar*

I

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Foicica fagului,
La poalele muntelui,
Muntelui Pleșuvului,
În mijlocul
Câmpului,
La puțul
Porumbului,
Pe câmpia verde, -ntinsă,
Și de cetine coprinsă,
Șade Toma Alimoș,
Haiduc din Țeara-de-Jos,
Nalt la stat
Mare la sfat
Și viteaz cum n-a mai stat.
Șade Toma tolănit
Și cu murgul priponit
În pripoane de argint,
Și mănâncă frumușel,
Și bea vin din burdușel,
Și grăiește în ast fel:
– Închinar-aș, și n-am cui!
Închinar-aș murgului,
Murgului sirepului,
Dar mi-e murgul vită mută,
Mă privește și m-ascultă,
N-are gură să-mi răspundă!
Închinar-aș armelor,
Armelor drăguțelor,
Armelor surorilor,
Dar și ele-s fiare reci,
Puse-n teci
De lemne seci!

(****Toma Alimoș*)

Cerințe:

A. *Literatură*

1. Rescrie doi indici de spațiu/ spațiali.
2. Numește personajul care se desprinde din versurile date și statutul său social.
3. Transcrie un vers care se referă la fizicul personajului.
4. Rescrie două versuri care se referă la calitățile morale ale personajului.
5. Menționează, într-un enunț, sentimentul de care este stăpânit personajul.
6. Numește tipul de operă care are ca elemente de bază acțiunea și personajul.
7. Indică momentul subiectului operei, reprezentat de fragmentul dat.

Scanned with OKEN Scanner

8 Argumentează, în două-trei rânduri, răspunsul dat la ex. 6.

9 Menționează două moduri de expunere prezente în text.

10 Formulează două argumente, pentru a motiva că fragmentul de text aparține unei opere literare în versuri.

B. *Limba română*

11 Încercuiește răspunsul corect:
Primul enunț din text, este:
a. propoziție simplă; **b.** propoziție dezvoltată; **c.** frază.

12 Argumentează răspunsul dat la ex. 11, realizând schema propoziției sau a frazei.

13 Rescrie, din text, o propoziție exclamativă.

14 Alege, din text, o frază. Arată din câte propoziții este formată.

15 Transformă o propoziție dezvoltată, din text, în propoziție simplă.

16 Rescrie o propoziție dezvoltată, negativă, din text.

17 Stabilește raporturile sintactice dintre cuvintele ultimei propoziții din fragment.

18 Recapitulează, completând enunțurile:
Propoziția este ..... .
Propoziția simplă este formată din ..... .
Propoziția enunțiativă comunică ..... .
Propoziția principală are înțeles ..... .
Fraza este formată din .....

C. *Comunicare*

19 Documentează-te din dicționare, enciclopedii, studii critice etc., în legătură cu literatura populară; alcătuiește una-două fișe de documentare.

II

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Brâncovanul Constantin
Boier vechi și domn creștin,
De averi ce tot strângea,
Sultanul se îngrijea
Și de moarte-l hotăra,
Căci vizirul îl pâra.
Într-o gioi de dimineață,
Zi scurtărei lui de viață,

Scanned with OKEN Scanner

Brâncovanul se scula,
Fața blândă el spăla,
Barba alba-și pieptăna,
La icoane se-nchina,
Pe fereastră-apoi căta
Și amar se spăimânta!

(****Constantin Brâncovanul*)

Cerințe:

A. *Literatură*

20 Încercuiește răspunsul corect:
Fragmentul dat face parte dintr-o operă literară cu subiect:
a. istoric;
b. păstoresc;
c. fantastic.

21 Subliniază versurile în care se prezintă personajul.

22 Rezumă acțiunea din versurile date, în patru idei/ enunțuri.

23 Indică modul de expunere, din fragmentul dat.

24 Notează, în casetă, **A** (adevărat) sau **F** (Fals):
Naratorul este: personaj ☐; martor ☐.

25 Argumentează, în două rânduri, răspunsul de la ex. 24.

26 Arată, prin subliniere, ce parte de vorbire (substantivul sau verbul) predomină în textul dat, explicând importanța folosirii acesteia.

27 Fiind o operă epică în versuri, notează tipul de rimă din fragment.

28 Menționează cinci trăsături/ caracteristici ale unei opere epice.

B. *Limba română*

29 Subliniază predicatele, din versurile:
Sultanul se îngrijea
Și de moarte-l hotăra,
Căci vizirul îl pâra.

30 Împarte în propoziții, fraza dată.

31 Numește felul fiecărei propoziții (**PP** sau **PS**), de la ex. 30.

32 Stabilește raporturile dintre propozițiile textului dat.

33 Subliniază cu altă culoare elementul regent al fiecărei propoziții.

Scanned with OKEN Scanner

C. *Comunicare*

34 Alcătuiește un portofoliu referitor la balada populară. Documentează-te înainte, având în vedere următoarele aspecte: • o definiție a baladei populare, extrasă dintr-un dicționar; • exemple cuprinzând diferite tipuri de baladă populară; • caracterizări ale baladei, extrase din diverse studii critice.

III

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Ieri dimineață, pe la ora șapte,
Când era încă aproape noapte

Și toți copiii dormeau încă tun,
A fost săvârșită o crimă în prun.

Un vierme necunoscut s-a introdus
În pruna cea mai de sus.

I-a supt sângele dulce și-n grabă
A azvârlit-o fără viață în iarbă.

Apoi, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat,
A plecat.

La ora opt și zece minute apoi,
Furnicile au descoperit trupul prunii-n trifoi,

Și l-au așezat pioase pe-o prună
Umplută cu foi de lucernă,

Și l-au prohodit bătrânește pe rând,
Și l-au coborât pe pământ.

La ora nouă și cinci au venit păsările, detectivii cei mici,
Și le-au anchetat, și le-au acuzat pe furnici.

La ora zece fix au apărut procurorii cei mari,
Îmbrăcați în uniforme de grădinari.

Au pus întrebări prunelor înspăimântate
Și-au cercetat totul cu severitate,

Și-au dat în urmărire cu semnalmente ferme
Un vierme.

La ora treisprezece și două minute exact,
Încă nu-l prinseseră pe vinovat.

Scanned with OKEN Scanner

Ei nu știau că viermele nu fusese vierme, ci omidă
Pe care nu aveau cum să o prindă,

Pentru că se transformase, fără nici un martor ocular,
Într-un fluture extraordinar

Care se învârtea ironic și grațios,
Ca să vadă ce se mai petrece jos,

Iar ei, obosiți de anchetă și urmărire,
Se opreau din când în când să-l admire.

(Ana Blandiana – *Fapt divers*)

Cerințe:

A. *Literatură*

35 Împarte textul dat, în funcție de momentele subiectului. Scrie, în stânga paginii, fiecare moment.

36 Povestește, pe scurt, întâmplarea.

37 Identifică două asemănări între poezia *Fapt divers* și o povestire polițistă.

38 Precizează figura de stil prin care se redă comportamentul „personajelor".

39 Numește „personajele" care au descoperit *trupul prunii*.
Menționează acțiunile acestor „personaje".

40 Descrie, în două-trei rânduri, „personajul" *criminal*.

41 Enunță rezultatul anchetei.

42 În realitate, poate exista un asemenea final? Motivează-ți răspunsul, în trei-patru enunțuri.

43 Expune un argument pentru legătura dintre titlu și poezie.

44 Ți-a plăcut poezia? Motivează-ți răspunsul, în două-trei enunțuri.

B. *Limba română*

45 Rescrie, din poezie, o frază formată din două propoziții principale, aflate în raport de coordonare.

46 Rescrie, din textul dat, o frază formată dintr-o propoziție principală și una secundară. Subliniază elementul regent.

47 Alcătuiește o frază în care să existe două propoziții secundare, în raport de coordonare.

Scanned with OKEN Scanner

48 Notează, în casete, părțile principale ale propoziției: *Un vierme necunoscut s-a introdus/ În pruna cea mai de sus*; alcătuiește apoi, schema propoziției [ ]; [ ].

C. *Comunicare*

49 Întocmește o fișă de documentare, referitoare la creația poetică a scriitorului contemporan, Marin Sorescu.

IV

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Pe strada noastră în scuar,
Oricât ar părea de extraordinar,
A apărut, ziua în amiaza mare,
O ciocănitoare.

Poate nu știți la ce mă refer:
Nu e o pasăre, e un ienicer
Cu ochelari
Și costumul compus în dungi
Dintr-un ilic
Și-o pereche de șalvari
Roșii și lungi
De borangic.

Iar în loc
De față
Are o vizieră
Ascuțită și lunguiață
Ca un cioc
De mitralieră,
Care țăcăne cu o viteză de necrezut
O sută de ciocănituri pe minut,
Cercetând în mod conștiincios
Toate tulpinile de sus până jos
Și în continuare –
După cât văd pe geam –
Fiecare ram.

Nu vă imaginați
Ce agitație
Și ce mai cascadă
De comentarii
A putut stârni printre înaripați

Scanned with OKEN Scanner

Și-n întreaga populație
De pe stradă:
Cei mai discutați
Sunt șalvarii.

Rândunelele au decis:
E ultima modă de la Paris.
Vrăbiile, cu musca pe căciulă,
Fac altă supoziție:
Este noua formulă
A uniformei de poliție.

Iar maidanezele invidioase
Și ipocrite
Au declarat că nu le miroase
A bine
Acest caz,
Pentru că, oare, cine
Își mai poate permite
Pantaloni de mătase
În ziua de azi?

Alții, cărora costumul le e indiferent,
Au reacționat la zgomotul de bombardament.

De exemplu, Arpagic ca un domn
A spus că pe el îl deranjează din somn
Și, dacă se mai repetă și-n alte dăți,
Se va adresa la autorități.

Domnul Chițchiței,
Șoarecele bunic
Și pensionar,
Care de obicei
Nu are habar
De nimic,
De data aceasta a luat act
De hărmălaie
Și a spus: „Simt că fac un infarct
La fiecare bătaie."

Iar vrăbiile, întregind harababura,
Țipă cât le ține gura
Că scandalul e notoriu
Și vor face un memoriu.

Cum să vă descriu
Tărăboiul și sfada?
În semn de protest,
Casa cu peretele portocaliu

Scanned with OKEN Scanner

Și-a oblonit fereastra,
Iar acum toată strada
De la est până la vest
Nu vorbește decât de asta.

Dar, între timp, ciocănitoarea
Terminând numărătoarea
Și scuturarea
Arborilor de praf
A trecut la stâlpii de telegraf.

Ceea ce, de altfel,
Precizez,
Este un exces de zel
Ciocănitorez:
Fusese angajată de Sfatul Popular
Să inventarieze numai arborii din scuar.

(Ana Blandiana – *Precizarea cu ciocănitoarea*)

Cerințe:

A. *Literatură*

50 Precizează un indice temporal și un indice spațial, din textul dat.

51 Numește un personaj principal și un personaj secundar.

52 Descrie, în cinci-șase rânduri, personajul principal.

53 Caracterizează, printr-un singur cuvânt două dintre personajele secundare.

54 Povestește, pe scurt, întâmplarea.

55 Împarte textul, în funcție de momentele subiectului. Notează, în stânga paginii, fiecare moment.

56 Precizează rolul timpurilor verbale în sugerarea ritmului în care se desfășoară acțiunea.

57 Încercuiește răspunsul corect:
Tonalitatea generală a poeziei, este:
a. tristă;
b. veselă;
c. ironică;
d. nostalgică.

58 Exprimă, în trei-patru enunțuri, impresia ta despre întâmplarea povestită.

59 Argumentează, în maximum o pagină, că poezia *Precizarea cu ciocănitoarea* este o operă epică în versuri.

Scanned with OKEN Scanner

B. *Limba română*

60 Scrie, în casete, felul propoziţiilor **PP** (propoziţie principală) sau **PS** (propoziţie secundară):

a. *Poate nu ştiţi*[1]*/ la ce mă refer.*[2]*/*: 1 ☐; 2 ☐;

b. *Nu vă imaginaţi*[1]*/*
Ce agitaţie
Şi ce mai cascadă
De comentarii
A putut stârni printre înaripaţi
Şi-n întreaga populaţie
De pe stradă.[2]*/*: 1 ☐; 2 ☐;

c. *În semn de protest,*
Casa cu peretele portocaliu
Şi-a oblonit fereastra,[1]*/*
Iar acum toată strada
De la est până la vest
Nu vorbeşte decât de asta.[2]*/*: 1 ☐; 2 ☐;

61 După modelul dat, desparte frazele în propoziţii, analizează-le şi indică relaţiile sintactice dintre ele.

Model:
Alţii,[1]*|cărora costumul le <u>e indiferent</u>.*[2]*|*
Au reacţionat la zgomotul de bombardament. [1]*|*
P_1 = prop. enunţiativă, dezvoltată, afirmativă;
P_2 = prop. enunţiativă, dezvoltată, afirmativă;

P_1= PP regentă
P_2= PS
} raport de subordonare
Alţii = element regent.

a. *De exemplu, Arpagic ca un domn*
A spus că pe el îl deranjează din somn.

b. *Cum să vă descriu*
Tărăboiul şi sfada?
În semn de protest,
Casa cu peretele portocaliu
Şi-a oblonit fereastra,
Iar acum toată strada
De la est până la vest
Nu vorbeşte decât de asta.

C. *Comunicare*

62 Realizează o fişă de documentare, referitoare la poeta Ana Blandiana şi la creaţia sa artistică.

Pentru autoevaluare, rezolvă exerciţiile numărul 9, 10, 28, 36, 37, 18, 45, 46, 47 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire
6

- *Opera lirică în proză*
- *Verbul*
- *Scrierea imaginativă. Povestirea*

I

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

4. *Verzi sunt dealurile tale, frumoase pădurile și dumbrăvile spânzurate de coastele dealurilor, limpede și senin ceriul tău; munții se înalță trufași în văzduh; râurile, ca brâie pestrițe, ocolesc câmpurile; nopțile tale încântă auzul, ziua farmecă văzutul... Pentru ce zâmbetul tău e așa de amar, mândra mea țară?...*

(Alecu Russo – *Cântarea României*)

Cerințe:

A. *Literatură*

1 Notează un argument în favoarea afirmației:
Textul citit este un fragment dintr-o operă literară.

2 Așază pe o coloană, formele de relief menționate în text.

3 Formează în dreapta o coloană cu expresii artistice/ figuri de stil, corespunzătoare fiecărei forme de relief.

4 Rescrie, din text, o inversiune. Așază cuvintele în topica firească (topică neafectivă/ topică obiectivă).

5 Motivează, într-un enunț, alegerea autorului de a folosi inversiunea.

6 Explică, într-un enunț, prezența predominantă a imaginii vizuale.

7 *Țara* apare în text:
a. hiperbolizată;
b. metaforizată;
c. personificată.

8 Menționează cui se adresează textul.

9 Justifică, în unul-două enunțuri, prezența punctelor de suspensie înainte de ultimul enunț al textului.

Scanned with OKEN Scanner

10 Întrebarea din final așteaptă un răspuns?
Cum se numește acest tip de întrebare?
Menționează rolul acestei întrebări.

11 Completează locul liber, din enunțul:
Fragmentul dat are ca mod de expunere ....., ceea ce este specific prozei lirice.

12 Formulează un îndemn pentru români, care s-ar potrivi în finalul acestui fragment.

B. *Limba română*

13 Subliniază verbul din îndemnul creat de tine, la ex. 12. Precizează-i modul.
Rescrie îndemnul la forma negativă.

14 Indică două verbe predicative la modul indicativ, din textul dat. Precizează-le timpul.
Rescrie-le la modul indicativ, timpul mai mult ca perfect.

15 Identifică, din textul dat, un verb nepredicativ (copulativ). Alcătuiește un enunț în care acest verb copulativ să fie auxiliar.
Motivează calitatea lui de verb auxiliar, din enunțul tău.

16 Rescrie, din fragment, un adjectiv provenit din participiul unui verb. Indică infinitivul acelui verb și menționează conjugarea acestuia.

C. *Comunicare*

17 Amintește-ți lucrurile importante legate de *povestire*, completând enunțurile:
a. O povestire este alcătuită din mai multe ....., așezate în ordine cronologică.
b. Coerența povestirii se asigură prin păstrarea ..... (prezent sau trecut) pe parcursul întregii narațiuni.
c. Orice povestire cuprinde: o ....., în care intervine ....., care determină ....., în așa fel încât, după ce se trece printr-un ....., se ajunge la situația finală.

18 Pe baza celor amintite, continuă povestea începută:
(**Nu uita** să-i dai un titlu adecvat!)

Mă joc de-a v-ați ascunselea cu prietenii mei. Calea ferată este chiar în spatele curții lui Petre, băiatul la care suntem în vizită. Este rândul lui Andrei să numere. Zăresc vagoanele oprite pe șină și ușa unuia dintre vagoane, deschisă. Mă duc repede înăuntru și închid, aproape de tot, ușa vagonului. Văd totuși unde sunt ascunși ceilalți prieteni. Ana începe să ne caute. Atent la joc, nu aud sosirea locomotivei. Deodată, o lovitură puternică zguduie vagonul, îmi pierd echilibrul și leșin.

Mai târziu, mult mai târziu, mă trezesc cu o groaznică durere de cap. Sesizez că trenul merge. Privesc, prin ușa întredeschisă, furtuna care stă să izbucnească. ... .

Scanned with OKEN Scanner

II

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

11. *Poporul tău era îndrăzneț ca vulturul, războinic și trufaș ca taurul neîngiugat .. Rămasu-ți-a oare numai umbra puterii și aducerea-aminte a vitejiei tale? ...*

12. *Cum a slăbit pieptul tău de oțel?... mâna ta cea tare cade de oboseală ... și molășirea a intrat în lăcașul voinicilor!*

(Alecu Russo – *Cântarea României*)

Cerințe:

A. *Literatură*

19 Denumește aceste paragrafe numerotate și cu înțeles de sine stătător.

20 La începutul primului fragment este sugerată tema poetică. Identific-o printr-o sintagmă (un grup de cuvinte/ o structură), din text.

21 Specifică sentimentul pe care-l sugerează fragmentele.

22 Cele două citate au un caracter solemn? Argumentează-ți răspunsul.

23 Timpurile verbale, din primul fragment, sugerează:
a. trecutul;
b. prezentul;
c. viitorul.

24 Timpurile verbale, din al doilea fragment, sugerează:
a. trecutul;
b. prezentul;
c. viitorul.

25 Identifică timpurile verbale din versetele 11 și 12, explicând ce se pune în evidență cu ajutorul lor.

26 În primul fragment se realizează o descriere-portret prin două comparații. Rescrie-le.

27 Menționează două trăsături ale *elementului portretizat.*

28 În versetul 12 se mai regăsesc *trăsăturile* elementului portretizat la ex. 27? Argumentează-ți răspunsul.

29 Încercuiește răspunsul corect:
Exclamația retorică, din final, exprimă:
a. ordin;
b. îndemn;
c. tristețe.

Scanned with OKEN Scanner

30 Explică, în trei-patru enunțuri, semnificațiile titlului operei lui Alecu Russo, *Cântarea României*.

B. *Limba română*

31 Rescrie corect și în topică normală (obiectivă/neafectivă), structura *rămasu-ț-a*. Indică modul și timpul verbului. Transcrie verbul la aceeași persoană și la același număr, dar la modurile conjunctiv și condițional-optativ.

32 În fragmentul dat, verbul menționat la ex. 31, este:
a. predicativ;
b. copulativ;
c. auxiliar.

33 Alege, prin subliniere, forma corectă:
a cade/ a cădea;
a apare/ a apărea;
a dispare/ a dispărea;
a vede/ a vedea;
a place/ a plăcea.

34 Scrie câte cinci verbe de conjugarea:
a. I: a mânca, a sfărâma, a fura, a tăia
b. a II-a: a cădea, a apărea, a plăcea, a vedea
c. a III-a: a aduce, a spune, a rupe, a cere
d. a IV-a: a vorbi, a zăbovi, a fi, a numeri

35 Analizează morfosintactic, la alegere, un verb din al doilea fragment.

36 Scrie formele de infinitiv, gerunziu și de participiu ale primului verb din fragmentul dat.
a fi, fiind, fost

37 Alcătuiește două enunțuri cu verbul de la ex. 36, la modul imperativ, persoana a II-a, singular, forma afirmativă și forma negativă.

C. *Comunicare*

38 Redactează o povestire personală, cu subiect la alegere, în care să ai trei moduri de expunere: narațiunea, dialogul și descrierea.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 4, 10, 26, 27, 30, 13, 16, 31, 33 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire
7

- *Narațiunea la persoana a III-a*
- *Funcțiile sintactice ale verbului la moduri nepersonale*
- *Rezumatul*

I

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Pe drumul ce duce către cetatea Neamțu, pe la sfârșitul lui septemvrie 1686, se vedea o oaste mergând. După un trup de lănceri ce deschidea marșa, urmau douăsprezece tunuri mari trase de boi, apoi o ceată de ofițeri călări în fruntea cărora erau trei: unul în floarea vârstei, posomorât, gânditor, necăjit și doi mai bătrâni. Tustrei în haine poloneze. În sfârșit venea duiumul oștei: trăsuri, bagaje, pedestrași, șleahtă pospolită, amestecați, în neregulă, cu steagurile strânse, cu capul plecat, cu armele răsturnate, cu întristarea pe față și cu durerea în inimă.

(Costache Negruzzi – *Sobieski și românii*)

Cerințe:

A. *Literatură*

1 Alege răspunsul corect:
Fragmentul face parte dintr-o operă:
a. lirică;
b. epică;
c. dramatică.
Motivează-ți alegerea, cu două argumente.

2 Încercuiește răspunsul corect:
Modul de expunere predominant în fragment, este:
a. narațiunea;
b. dialogul;
c. descrierea.

3 Indică persoana folosită pentru a face relatarea.

4 În funcție de răspunsul de la ex. 3, explică atitudinea obiectivă a naratorului.

5 Indică locul, timpul și personajele din fragmentul citit.

6 Identifică modul de expunere prin care se face prezentarea personajelor.

7 Marchează fragmentul în care este surprinsă oastea poloneză.

Scanned with OKEN Scanner

8 Numeşte procedeul stilistic prin care se descrie *duiumul oştei*.

9 Precizează posibilul moment al subiectului acestei opere literare.

10 Marchează răspunsul corect, argumentând în două-trei enunţuri, alegerea făcută. Din punct de vedere al subiectului, opera literară *Sobieski şi românii*, este:
a. fantastică;
b. istorică;
c. didactică.

B. *Limba română*

11 Alege un verb, din textul dat şi scrie-i, în casete, formele de:

a. ducând gerunziu;
b. dus participiu;
c. de dus supin;
d. a duce infinitiv.

12 Subliniază predicatele din primul enunţ.

13 Împarte enunţul în propoziţii.

14 Indică propoziţia în care se află un verb la modul gerunziu.
~~propoziţi~~ P.S.2

15 Scrie funcţia sintactică a verbului identificat la ex.14.
mergând → ~~complement~~ subiect;

16 Rescrie primul enunţ, astfel încât verbul la modul gerunziu să aibă funcţia sintactică de atribut adjectival (gerunziu acordat).

17 Transcrie, din text, cinci atribute adjectivale, exprimate prin adjective provenite din participiile verbelor respective.
pospolite, amestecaţi, strânse, plecat, răsturnate

18 Notează infinitivul verbului din care provine fiecare atribut adjectival, scris la ex. 17.
a pospoli, a amesteca, a strânge, a pleca, a răsturna

19 Analizează sintactic şi morfologic un atribut adjectival, provenit din participiul verbului identificat în text.

C. *Comunicare*

20 Aminteşte-ţi ce este rezumatul şi care îi sunt caracteristicile, completând enunţurile următoare:
Rezumatul este lucrarea în care, într-o formă personală, se redă, cât mai ....., desfăşurarea acţiunii unui text narativ.
Rezumatul nu foloseşte ..... ca mod de expunere.
Rezumatul se realizează pe baza planului ..... .
Într-un rezumat se reţine ..... şi se elimină ..... .

Scanned with OKEN Scanner

II

Citește cu atenție textul, pentru a rezolva corect cerințele:

Lelea Anuța e necăjită tare. Copilul cel mic, sugaciul, orăcăie ca o broască în leagăn. [...] Ioniță, frățiorul cel mare, se și repede să-l legene în locul mamei sale, cuprinsă de trebi, cât nu mai știe unde-i este capul. [...] Mamă-sa iasă și vine și iar iasă. Are treabă în tindă, în cameră, prin curte după lemne. Au făcut foc în camera dinainte și aici fierbe și mâncarea pe vatră. Rar privește și ea prin geam: ninge rar și acum. [...]

Lelea Anuța începe deodată să caute cu înfrigurare prin solnița agățată într-un cui. Nu află ce caută, o ia din cui, o întoarce cu capul în jos și o scutură pe masă. Dar nu se scutură decât câteva fire de sare.

Trece în tindă, caută în oale, intră în cămară, răscolește pretutindeni și iar vine. E neliniștită, îngrijorată. [...]

– Știi ce, mamă? Niță doarme acum și nelegănat, mă duc eu la prăvălie să cumpăr sare.

(Ioan Agârbiceanu – *Întâiul drum*)

Cerințe:

A. *Literatură*

21 Numește un argument în sprijinul afirmației că textul citit aparține unei opere culte.

22 Argumentează ideea că textul de mai sus este un fragment și nu un text integral.

23 Notează două idei principale ale textului.

24 Scrie patru idei secundare ale textului.

25 Numește personajele din textul citat.

26 Identifică personajul figurativ, din fragment.

27 Autorul este personaj? Argumentează-ți răspunsul.

28 Numește modurile de expunere din text.

29 După răspunsurile date la cerințele anterioare, la ce concluzie ai ajuns? Este vorba despre o operă epică sau lirică? Răspunde într-un enunț.

30 Construiește unul-două enunțuri, prin care să sugerezi locul și timpul în care se desfășoară acțiunea din fragmentul dat.

31 Continuă textul cu propriile idei, într-o compunere de maximum o pagină. (Dacă ai citit opera, ai grijă să nu o povestești.)

32 Menționează posibilul moment al subiectului, reprezentat în povestirea ta, de textul dat (cel de la care ai plecat).

Scanned with OKEN Scanner

B. *Limba română*

33 Analizează morfologic numele predicativ din prima propoziție.

34 Identifică forma de infinitiv a numelui predicativ analizat.

35 Alcătuiește enunțuri cu infinitivul notat, care să aibă funcțiile sintactice de: subiect, atribut verbal.

36 Desparte în propoziții enunțul: *Lelea Anuța începe deodată să caute cu înfrigurare prin solnița agățată într-un cui.*

37 Rescrie enunțul, punând cel de-al doilea verb la modul infinitiv.

38 Notează funcția sintactică a verbului la infinitiv, de la ex. 37.

39 Alege din text un verb de conjugarea I. Formulează un enunț în care verbul ales să fie la modul supin, cu funcție sintactică de complement.

C. *Comunicare*

40 Alcătuiește rezumatul povestirii realizate de tine.

III

A. *Literatură*

41 Aranjează enunțurile de mai jos în ordinea logică, punând cifra potrivită, în pătratul din stânga paginii:

[1] Ca să nu mai rămâie repetent și anul acesta, mam'mare, mamițica și tanti Mița au promis tânărului Goe să-l ducă-n București de 10 Mai.

[ ] – Să oprească! zbiară și mai tare Goe, bătând din picioare. Mi-a zburat pălăria! să oprească!!!

[ ] – Parcă-i șade mai bine cu beretul!... zice mam'mare scuipându-l să nu-l deoache, apoi îl sărută dulce.

[ ] Dar deodată, cu tot zgomotul trenului, se aud bubuituri în ușa compartimentului unde nu intră decât o persoană.

[ ] Dar nu e vreme de discuții filologice: sosește trenul și nu stă mult.

[ ] – Ia mai vezi ce face băiatul afară, mamițo! zice mamița către mam'mare.

[ ] Goe este în coridor ... De ce s-a oprit trenul?

[8] Trenul se pornește în sfârșit, și ajunge în București cu o întârziere de câteva minute.

(I. L. Caragiale – *D-l Goe...*)

Scanned with OKEN Scanner

42 Completează următorul enunț:
La ex. 41, se prezintă niște fapte într-o succesiune logică, ceea ce este propriu unei opere ..... .

43 Identifică personajul principal.

44 Transformă în vorbire indirectă o replică a personajului principal.

45 Naratorul este personaj?
Argumentează-ți răspunsul.

B. *Limba română*

46 Notează un verb de conjugarea a IV-a.
Alcătuiește două enunțuri cu acest verb, la modul infinitiv, cu funcții sintactice de atribut verbal și de complement circumstanțial de mod.

47 Scrie, într-un enunț, verbul *a asculta,* la modul gerunziu, cu funcția sintactică de complement circumstanțial de mod.

48 Scrie forma de supin a verbului *a călca*, alcătuind, apoi, două enunțuri cu acesta, în care să aibă funcții sintactice de atribut verbal și de complement indirect.

49 Formulează câte un enunț cu verbul *a învăța* la modul infinitiv cu funcțiile sintactice de: subiect, nume predicativ, atribut verbal, complement direct, complement indirect.

50 Transformă două dintre enunțurile de la ex. 49, în enunțuri negative și două, în enunțuri interogative.

C. *Comunicare*

51 După ce vei citi cu atenție următorul text, motivează, cu două argumente, că este rezumat.

Pentru a nu rămâne din nou repetent, tânărul Goe, însoțit de mam'mare, mamița și tanti Mița, pleacă la București de 10 Mai.

Pe peronul gării, Goe se arată nerăbdător. Apoi le contrazice pe cucoane, impunându-și punctul de vedere greșit, în privința pronunțării cuvântului „marinar".

După urcarea în tren, băiatul rămâne pe coridor, scoate capul pe fereastră, în ciuda avertismentelor unui călător, și își pierde pălăria cu bilet cu tot.

Cucoanele, după o ceartă cu conductorul, sunt nevoite să plătească o amendă și un nou bilet pentru Goe. Mamița, supărată tare din această pricină, îl zgâlțâie puțin pe copil care, din cauza trecerii trenului pe la un macaz, se lovește cu nasul de clanța ușii. Pentru a-l împăca pe Goe, mam'mare îi dă un beret nou, mamița ciocolată și toate trei îl sărută dulce.

Goe iese din nou pe coridor și rămâne blocat în compartimentul unde nu intră decât o persoană, până când vine conductorul și-l eliberează.

Nu peste mult timp, copilul trage semnalul de alarmă și oprește trenul, motiv pentru care se ajunge la București cu o întârziere de câteva minute.

Scanned with OKEN Scanner

IV

Citește cu atenție textul, pentru a rezolva corect cerințele:

Cocostârcul s-a sculat cu noaptea-n cap. A intrat în baltă. (...)

Deodată se oprește; încordează gâtul și privește. Pe frunza unui nufăr, o broscuță se bucură și ea de frumusețea și răcoarea dimineții. Când l-a văzut, biata broscuță a încremenit pe picioruşele de dinapoi; cu ochii mari deschişi, cată la cumplitul dușman. În spaima ei, îl vede uriaș, cu capul atingând cerul, cu pliscul lung, larg, să soarbă dintr-o dată balta și, dimpreună cu balta, pe ea. Inima i s-a oprit.

Își aștepta sfârșitul.

(Emil Gârleanu – *Mărinimie*)

Cerințe:

A. *Literatură*

52 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals):
Acțiunea se desfășoară:
a. în mai multe locuri ☐
b. într-un singur loc ☐.

53 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals):
Acțiunea se desfășoară:
a. pe parcursul câtorva zile ☐
b. într-un interval scurt de timp ☐.

54 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals):
Este o acțiune: **a.** dinamică ☐; **b.** statică ☐.
Scrie un argument pentru alegerea făcută.

55 Încercuiește răspunsul corect:
În narațiune, sunt:
a. un personaj;
b. două personaje;
c. mai mult de două personaje (naratorul fiind și el personaj).

56 Formulează, într-un enunț, ideea principală a fragmentului.

57 Subliniază pasajul în care este surprins sentimentul broscuței.

58 Rescrie enunțul în care este descris cocostârcul, așa cum îl vede broscuța. Numește figura de stil folosită de autor.

59 Indică posibilul moment al subiectului, reprezentat de fragmentul dat.

60 Explică, în șapte-opt rânduri, ce ți-ai dori să se fi întâmplat în continuare între cocostârc și broscuță.

Scanned with OKEN Scanner

B. *Limba română*

61 Subliniază verbele din textul:

Am luat în gură
Apă, și cu-o stropitură
L-am scos dintr-o crăpătură.
Nimerisem, sub perdea,
Într-un colț de dușumea.
Îl văzui, se scutura,
Și nu mai putea cânta.
Udă, leoarcă, răgușită,
Vocea-i moale e scâncită,
Și caricatura bearcă
A uitat să mai și meargă.

(Tudor Arghezi – *Greierele*)

62 Transcrie, din textul de la ex. 61, câte un verb la următoarele moduri:

a. indicativ: am luat
b. conjunctiv: să meargă
c. infinitiv: cânta
d. participiu:

63 Notează funcția sintactică a verbului la modul infinitiv.

c. direct

64 Analizează sintactic și morfologic structura *e scâncită*.

65 Transcrie versul în care se află verbul la modul infinitiv.

Și nu mai putea cânta.

66 Rescrie versul, punând verbul la modul conjunctiv.

Și nu mai putea să cânte.

67 Analizează verbul sintactic și morfologic.

C. *Comunicare*

68 Alcătuiește rezumatul ultimului film văzut.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 10, 23, 30, 31, 17, 39, 47, 49 **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire
8

- **Modurile de expunere. Narațiunea la persoana I**
- **Substantivul**
- **Conspectul**

I

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Nu trece mult după asta, și-ntr-o zi, prin luna lui maiu, aproape de Moși, îndeamnă păcatul pe bădița Vasile tântul, că mai bine nu i-oiu zice, să puie pe unul, Nic-a lui Costache, să mă procitească. Nică, băiet mai mare și înaintat în învățătură până la genunchiul broaștei, era sfădit cu mine din pricina Smărăndiței popei, căreia, cu toată părerea mea de rău, i-am tras într-o zi o bleandă, pentru că nu-mi da pace să prind muște...

Și Nică începe să mă asculte; și mă ascultă el, și mă ascultă, și unde nu s-apucă de însemnat la greșele cu ghiotura pe o draniță: una, două, trei, până la douăzeci și nouă. „Măi!!! s-a trecut de șagă, zic eu, în gândul mieu; încă nu m-a gătit de ascultat, și câte au să mai fie!" și unde n-a început a mi se face negru pe dinaintea ochilor și a tremura de mânios ... Ei, ei! acu-i acu. „Ce-i de făcut, măi Nică?" îmi zic eu în mine.

(Ion Creangă – *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

A. *Literatură*

1 Completează enunțurile următoare:

Fragmentul face parte dintr-o operă literară .....

Ion Creangă, persoana care a creat opera literară *Amintiri din copilărie*, în text este .....

În fragmentul dat, se folosește pentru relatarea întâmplării, ca mod de expunere, ...

Folosirea ghilimelelor în interiorul fragmentului, marchează .....

2 Încercuiește răspunsul corect:

În fragment, există:

a. un personaj cu numele de Nică;

b. două personaje cu numele de Nică;

c. nici un personaj cu numele de Nică.

3 În text, Ion Creangă este:

a. Nică;

b. Nic-a lui Costache;

c. un alt personaj.

Scanned with OKEN Scanner

4 Notează un argument pentru a-ți justifica răspunsul de la ex. 3.

5 Indică locul și timpul desfășurării acțiunii.

6 Rescrie structura în care este descris cu ironie Nic-a lui Costache.

7 Redă, într-un enunț, motivul pentru care Nică îi dăduse o palmă Smărăndiței.

8 Transcrie două structuri care exprimă furia lui Nică.

9 Împarte fragmentul dat, în funcție de două momente ale subiectului: expoziția și intriga.

10 Formulează, în scris, ideea principală a fragmentului.

11 Scrie, în trei-patru rânduri, conținutul fragmentului.

12 Povestește, în maximum o jumătate de pagină, ce ai fi făcut tu pentru a scăpa de Nic-a lui Costache.

B. *Limba română*

13 Transcrie un substantiv comun și un substantiv propriu, din textul dat.

luna; Nică

14 Selectează, din text, un substantiv de genul masculin, unul de genul feminin și altul de genul neutru.

genunchiul, luna,

15 Notează genul substantivelor *broască* și *bădița*.

16 Are substantivul *muscă* formă de masculin? Scrie alte două exemple care să-ți argumenteze răspunsul.

17 Scrie un sinonim contextual pentru substantivul *bleandă*. Indică pluralul substantivului *bleandă*.

18 Precizează forma de singular a substantivului *ochi*. Identifică un alt asemenea exemplu, în text.

19 Scrie forma literară a substantivului *greșele*.

C. *Comunicare*

20 Amintește-ți!

> *Conspectul cuprinde planul simplu al unui text științific.*
> *Planul simplu al unui text științific reprezintă notarea sintetică și sistematică a datelor esențiale.*

Scanned with OKEN Scanner

Alcătuiește planul simplu al următorului text:

Întâmplările istorisite (în „Amintiri din copilărie") sunt, desigur, amuzante ca atare, iar eroul lor este un băiat isteț, întreprinzător, inventiv, de neuitat. Se zice că Ibrăileanu recitea opera lui Creangă în fiecare vacanță. Nu-i de mirare. Emoțiile lui Nic'a lui Ștefan a Petrii devin, la fiecare lectură, și ale cititorului, care, oricât de amănunțit i-ar cunoaște pățaniile, îl urmărește pe neastâmpăratul „coblizar" și „coropcar", de fiecare dată, cu interes cucerit de felul cum el se furișează în grădina mătușii Mărioara, la cireșe, cum se duce la scăldat, cum se aruncă în gârlă, temerar, cum sare pe mal într-un picior, ca să-și scoată apa din urechi, dar mai ales cum se întoarce acasă prin păpușoi, gol pușcă, încolțit de câinii lui Trăsnea, sau cum fură pupăza din tei și merge cu ea la iarmaroc, s-o vândă.

(D. Micu – *Istoria literaturii române de la creația populară la postmodernism*)

21 Întocmește conspectul textului de la ex. 20, pe baza planului simplu.

II

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

– Bine-ți șede, coșcogeme coblizan, să umbli lela pe drumuri în halul acesta și să mă lași tocmai la vremea asta fără leac de ajutor! Hai de mănâncă, dar să știi că mi te-ai lehămetit de la inimă; doar să te porți de-acum tare bine, să mai fiu ceea ce-am fost pentru tine; dar nu știu, zău!

Și, scurtă vorbă, văzând că m-am pus rău cu mama, îi giuruiesc eu că ce-am făcut n-oi mai face. Apoi umblu tot cu bineșorul pe lângă dânsa și nu ies din cuvântul ei afară nici cu fapta, nici cu vorba, căci: „Vorba dulce mult aduce"; la trebi-s hărnicuț cât se poate: deredicam și măturam prin casă ca o fată mare, de n-avea mama grijă când se ducea undeva.

(Ion Creangă – *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

A. *Literatură*

22 Notează, în casetă, **A** (adevărat) sau **F** (fals):
În fragment, se întâlnește narațiune:

a. la persoana I ☐;
b. la persoana a III-a ☐.

23 Este:
a. narațiune subiectivă ☐;
b. narațiune obiectivă ☐.

24 Notează un argument pentru alegerea făcută la ex. 23.

25 Indică un alt mod de expunere, prezent în fragment.

Scanned with OKEN Scanner

26 Argumentează-ți răspunsul de la ex. 25.

27 Menționează personajele din fragment.

28 Explică, în unul-două enunțuri, înțelesul expresiei *mi te-ai lehămetit de la inimă.*

29 Explică, în trei-patru enunțuri, cum s-a demonstrat în text adevărul proverbului *Vorba dulce mult aduce.*

30 Numește ce moment al subiectului operei literare îl reprezintă fragmentul.

31 Numește două sentimente sugerate de fragment.

32 Justifică-ți răspunsul de la ex. 31, cu două argumente din text.

33 Relatează, în maximum o jumătate de pagină, o întâmplare cu titlul *Vorba dulce mult aduce.*

B. *Limba română*

34 Scrie un sinonim contextual pentru substantivul *coblizan.*

35 Notează genul și cazul substantivului *coblizan.*

36 Indică funcția sintactică și cazul substantivului *inimă*, în fiecare din enunțurile:
a. Mi te-a lehămetit de la inimă.
b. Îl doare inima.
c. Bătăile inimii se aud încet.
d. Și-a călcat pe inimă și l-a iertat.
e. L-am șters din inimă.

37 Scrie forma de genitiv-dativ, singular, cu articol hotărât, a substantivelor *mamă* și *treabă.*

38 Alcătuiește două enunțuri în care substantivele de la ex. 37 să fie în cazul dativ, cerut de prepoziție.

39 Analizează morfologic și sintactic cele două substantive în cazul dativ, de la ex. 38.

C. *Comunicare*

40 Citește un articol de revistă/ de ziar, referitor la animalul tău preferat.

41 Alcătuiește conspectul articolului citit (vezi ex. 40).

Scanned with OKEN Scanner

III

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Și cum ajung în iarmaroc încep a mă purta țanțoș printre oameni, de colo până colo, cu pupăza-n mână, că doar și eu eram oleacă de fecior de negustor. Un moșneag nebun, c-o vițică de funie, n-are ce lucra?

– De vânzare-ți e găinușa ceea ... măi băiete?

– De vânzare, moșule!

– Și cât cei pe dânsa?

– Cât crezi și dumneata că face!

– Ia ad-o-ncoace la moșu', s-o drămăluiască!

Și cum i-o dau în mână, javra dracului se face a o căuta de ou și-i dezleagă atunci frumușel ața de la picior; apoi mi-o aruncă-n sus, zicând: „Iaca poznă, c-am scăpat-o!"

(Ion Creangă – *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

A. *Literatură*

42 Numește modurile de expunere din fragment.

43 Transcrie câte o sintagmă (un grup de cuvinte/ o structură) din text, care îi definește pe Nică și pe bătrân.

44 Argumentează afirmația că *naratorul a devenit personaj*.

45 Transformă vorbirea directă în vorbire indirectă.

46 Semnalează elementul/ elementele care stârnesc râsul din acest fragment.

47 Formulează ideea principală.

48 Identifică două idei secundare.

49 Ilustrează, cu argumente din text, două sentimente trăite de Nică.

50 Precizează două trăsături morale ale lui Nică, ce se desprind din text.

B. *Limba română*

51 Subliniază două diminutive din fragmentul dat.

52 Indică femininul substantivului *negustor*.

53 Notează pluralul substantivelor *iarmaroc* și *pupăza*.

54 Precizează cazul și funcția sintactică a substantivului *găinușa*, din textul dat.

Scanned with OKEN Scanner

55 Scrie cazul substantivului *moșule*, din enunțul *De vânzare, moșule!*.

56 Alcătuiește un enunț în care substantivul *moșneag* să fie în cazul genitiv, cerut de prepoziție.

57 Scrie, pe spațiile punctate, enunțuri în care substantivul *moșneag* să fie:

a. în cazul nominativ:
.....

b. în cazul dativ:
.....

c. în cazul acuzativ:
.....

d. în cazul vocativ:
.....

e. în cazul genitiv:
.....

C. *Comunicare*

58 Realizează conspectul unei lecții din manualul de istorie.

IV

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

[...] A doua zi am purces din Fărcașa pe la Borca spre Pârâul Cârjei și Cotârgaș, până ce am ajuns și la Broșteni. Și după ce ne-a așezat bunicul în gazdă, cu toată cheltuiala lui, la una Irinuca, apoi ne-a dus pe la profesor și pe la biserică, de ne-a închinat pe la icoane, și pe urmă ne-a lăsat cu sănătate și s-a întors acasă, trimițându-ne din când în când cele trebuitoare.

Și satul Broșteni fiind împrăștiat, mai ca toate satele de la munte, nu se rușina lupul și ursul a se arăta ziua-meaza-mare prin el [...] Și Irinuca avea o cocioabă veche de bârne, cu ferestrele cât palma, acoperită cu scânduri, îngrădită cu răzlogi de brad și așezată chiar sub munte, pe malul stâng al Bistriței, aproape de pod.

(Ion Creangă – *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

A. *Literatură*

59 Notează câte un argument, pentru a demonstra că:
a. textul este un fragment dintr-o operă literară;
b. este vorba despre o operă literară cultă;
c. fragmentul aparține unei opere epice;
d. naratorul este personaj.

60 Precizează două moduri de expunere din fragment.

Scanned with OKEN Scanner

61 Împarte textul dat, în funcție de modurile de expunere, scrise la ex. 60.

62 Acțiunea din primul alineat este dinamică.
Scrie un argument, pentru a justifica această afirmație.

63 Subliniază enunțul în care se prezintă casa Irinucăi.

64 Precizează ce fel de sat era Broșteni, dacă *nu se rușina lupul și ursul a se arăta ziua-meaza-mare prin el.*

B. *Limba română*

65 Stabilește genul substantivelor: *Fărcașa, Cotârgaș.*

66 Precizează modul de stabilire a genului la substantivele de la ex. 65.

67 Subliniază, în textul dat, un substantiv propriu, defectiv de singular și un substantiv propriu, defectiv de plural.

68 Precizează cazul și funcția sintactică a substantivelor din ultimul enunț al fragmentului dat.

C. *Comunicare*

69 **a.** Citește, din opera *Amintiri din copilărie,* întregul fragment din care face parte textul dat (*Caprele Irinucăi*).
b. Alcătuiește planul simplu al narațiunii citite.

70 Pe baza planului simplu, notat la ex. 69, realizează conspectul narațiunii citite.

V

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

A sosit ziua tezei. Un singur subiect: «O amintire din viață».

M-am frământat vreun sfert de oră până să încep. Ce amintire să scriu, că aveam atâtea și atâtea?!

Și cum războiul de-abia se terminase, am socotit că n-ar fi tocmai nepotrivit să povestesc «Întoarcerea tatii din războiu».

Am scris două pagini impresionante și pline de duioșie.

Eram mulțumit de felul cum făcusem teza, și de un lucru eram sigur: că o scrisesem cât se poate de corect ca punctuație și ortografie.

Am așteptat aducerea tezelor la Română cu aceeași nerăbdare cu care așteptasem și rezultatul celorlalte teze.

În sfârșit, a venit și ziua mult dorită!

(Grigore Băjenaru – *Cișmigiu & Comp.*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. *Literatură*

71 Ce întâmplare este povestită în acest fragment?

72 La ce persoană este scrisă narațiunea?

73 Ce tip de narațiune este?

74 Cine este naratorul? Dar autorul?

75 Rescrie trei verbe care exprimă stările sufletești ale elevului.

76 Care crezi că a fost rezultatul tezei cu subiectul *Întoarcerea tatii din război*?

77 Realizează o compunere de o pagină, cu același titlu: *O amintire din viață*.

B. *Limba română*

Amintește-ți, completând corect spațiile punctate:

78 Substantivul este partea de ..... care denumește:
a. .....;
b. .....;
c. .....;
d. .....;
e. .....;
f. .....

79 Notează câte un exemplu pentru fiecare literă de la ex. 78.

80 Scrie un substantiv derivat cu sufix, un substantiv derivat cu prefix, un substantiv compus prin alăturare, unul prin contopire și altul prin abreviere.

81 Substantivele colective au formă de ....., înțeles de ..... .

82 Scrie două exemple de substantive colective.

83 Menționează două substantive defective de singular.

84 Indică două substantive defective de plural.

85 **a.** Alcătuiește enunțuri cu formele de plural ale substantivului *corn*.
b. Notează, între paranteze, înțelesul substantivului la plural.

Scanned with OKEN Scanner

86 Încercuiește răspunsurile corecte:
Substantivele își schimbă forma după:
a. gen;
b. număr;
c. caz;
d. persoană;
e. mod;
f. timp.

87 Notează, în casete, cazul substantivelor subliniate, din textul:
Am așteptat aducerea <u>tezelor</u> ☐ *la <u>română</u>* ☐ *cu aceeași <u>nerăbdare</u>* ☐ *cu care așteptasem și <u>rezultatul</u>* ☐ *celor-lalte <u>teze</u>* ☐.

88 Analizează, morfologic și sintactic, primele două substantive din textul dat.

C. *Comunicare*

89 Alcătuiește un conspect complet, pentru lecția numită *Substantivul.*

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 8, 11, 12, 29, 31, 15, 17, 18, 36 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire
9

- *Momentele subiectului operei literare*
- *Substantivul. Cazurile și funcțiile sintactice*
- *Conspectul unui text de informare științifică*

I

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Îți aduci aminte de copilăria noastră – care s-a dus ca să nu se mai întoarcă! – ce plăcută impresie ne făcea strigarea: cooovrigi! gogoșeeeeele! Cum alergam toți, copii și bătrâni, și cei mai mari și cei mai mici; cu ce nerăbdare așteptam să-și puie plăcintarul jos tablaua din cap, și cât de iute i-o deșertam!

(...)

În vremea domnilor fanarioți, plăcintele și gugoașele erau mult mai căutate. Un domn grec – a cărui nume ingrata istorie a uitat a ni-l păstra – era un mare mâncău de plăcinte. Gugoașe, alivenci, iaurt, sarailii, baclavale, plăcinte, învârtite ș.c.l. se îngropau în stomahul lui ca într-un abis fără fund. În toată dimineața – pân-a nu face divan – trata cu becerii săi despre felul plăcintelor ce trebuia să aibă la masă.

Un curtezan – unde nu-și vâră ei coada! – care îmbla de mult să se facă vornic, nu știa ce mijloc să mai întrebuințeze, și ședea odată trist cu soția sa la masă.

(Costache Negruzzi – *Istoria unei plăcinte*)

Cerințe:

A. *Literatură*

1 Notează, în casetă, **A** (Adevărat) sau **F** (Fals):
Fragmentul face parte dintr-o operă:
a. epică ☐;
b. lirică ☐.

2 Modul predominant de expunere este:
a. narațiunea ☐;
b. descrierea ☐.

3 Primul alineat face parte din:
a. narațiunea-cadru ☐;
b. povestirea propriu-zisă ☐.

4 Notează un argument, pentru a-ți motiva răspunsul de la ex. 3.

5 Indică un element pentru a justifica afirmația că primul alineat face parte dintr-o scrisoare imaginară.

Scanned with OKEN Scanner

6 Precizează un element de la începutul unei scrisori obișnuite, care lipsește din fragmentul dat.

7 Ce sentiment predomină în primul alineat?

8 Subliniază două sintagme din fragmentul dat, care temporizează acțiunea.

9 Localizează, printr-un cuvânt, desfășurarea întâmplării.

10 Indică personajele din textul dat.

11 Numește pentru fiecare personaj, trăsătura morală definitorie.

12 Rescrie câte o sintagmă (un grup de cuvinte/ o structură), ca argument pentru fiecare trăsătură notată la ex. 11.

13 **a.** Unul dintre personaje este caracterizat cu ironie. Identifică-l.
b. Notează o sintagmă (un grup de cuvinte/ o structură) din care reiese ironia.

14 Încercuiește răspunsul corect:
Personajele sunt prezentate:
a. de ele însele;
b. de narator;
c. de către alte personaje.

15 Motivează-ți, cu un argument, răspunsul de la ex. 14.

16 Denumește momentul subiectului acestei opere literare.

17 Numește alt moment al subiectului unei opere literare decât cel identificat la ex. 16.

18 Indică o caracteristică a răspunsului de la ex. 17.

B. *Limba română*

19 Analizează morfologic și sintactic substantivele din primul alineat.

20 Alege, din primul alineat, două substantive derivate și precizează modul lor de formare.

21 Scrie enunțuri în care substantivele de la ex. 20 să fie în cazul genitiv și să aibă funcția sintactică de atribut.

C. *Comunicare*

22 Imaginează-ți că trebuie să pleci într-o călătorie în țară, pe un traseu necunoscut. Documentează-te și realizează un conspect, în care să notezi informațiile esențiale, despre cel puțin două orașe prin care ai trece.

Scanned with OKEN Scanner

II

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

– Ce castel e acesta? întrebă Sobieski când, ridicând capul, zări pe sprânceana dealului, înălțându-se trufașă dinaintea lui, cetățuia Neamțu. Cu bună seamă vrun cuib a talharilor acestor de moldoveni!

– La vreme de război, aici domnii Moldovei obicinuiesc a-și trimite averile lor, răspunse Potoțki.

– Așa! Să mergem dar să-l luăm. Oh! voi să mă răzbun pre Cantemir care mă înșelă, și mă făcu să perd atâta viteji!

– Eu aș zice să lăsăm cetatea aceasta, zise Iablonovski, și să ne urmăm drumul înainte. Avem tunuri de câmp nu de asalt.

(Costache Negruzzi – *Sobieski și românii*)

Cerințe:

A. *Literatură*

23 Identifică momentul subiectului, din fragmentul dat.

24 Numește personajele prezente în fragment.

25 Precizează câte o trăsătură morală, care se deduce din text, pentru fiecare personaj.

26 Numește modul de expunere predominant.

27 Subliniază un epitet personificator, pentru descrierea cetății.

28 Rezumă, în două-trei enunțuri, conținutul fragmentului.

29 Transformă fragmentul în vorbire indirectă.

30 Precizează alt moment al subiectului, decât cel prezentat în fragmentul dat.

31 Menționează două trăsături specifice momentului notat la ex. 30.

32 Prezintă un argument în sprijinul ideii că textul dat face parte dintr-o operă epică.

B. *Limba română*

33 Specifică funcția sintactică și cazul primului substantiv propriu din text.

34 Alcătuiește un enunț în care substantivul menționat la ex. 33, să se afle în același caz, dar cu altă funcție sintactică.

35 Transcrie, din textul dat, două atribute substantivale genitivale.

36 Rescrie, din fragment, două complemente directe.

Scanned with OKEN Scanner

C. Comunicare

37 Există, printre plantele ce ne înconjoară, flori sau frunze ce ne pot otrăvi. Documentează-te și informează-ți colegii despre acest subiect, realizând un conspect.

III

Citește cu atenție fragmentele următoare, pentru a putea rezolva corect cerințele:

a. *Toma, măre, d-auzea,*
Din guriță-i cuvânta:
– Ce-ai văzut
Om mai vedea,
Ce-am făcut
Om judeca;
Pân'atuncea, măi fârtate,
Dă-ți mânia la o parte
Și bea ici pe jumătate,
Ca să ne facem dreptate!

b. *Foicica fagului*
La poalele muntelui...
Șade Toma Alimoș
Haiduc din Țara-de-Jos.

c. *Manea stânga*
Și-ntindea,
Să ia plosca
Și să bea,
Iar cu dreapta
Ce-mi făcea?
Paloș mic că răsucea,
Pântecele
I-atingea
Mațele
I le vărsa
Și pe cal încălica,
Și fugea, nene, fugea.

d. *Că-mi venea, măre, venea*
Stăpânul
Moșiilor
Și domnul
Câmpiilor,
Manea, slutul
Și urâtul.

e. *Maneo, Maneo, fiară rea,*
Vitejia ți-e fuga,
Că de m-ai junghiat hoțește,
Mi-ai fugit și mișelește,
Ia mai stai ca să-ți vorbesc
Pagubele să-ți plătesc,
Pagubele
Cu tăișul
Faptele
Cu ascuțișul!
(...)
Și pe Toma-l ajungea
Moartea neagră, moartea grea.

(****Toma Alimoș*)

Cerințe:

A. Literatură

38 Notează, în stânga paginii, momentul subiectului din care face parte fiecare fragment.

39 Pe baza fragmentelor date, alcătuiește rezumatul.

40 Identifică personajul pozitiv, apoi pe cel negativ.

41 Stabilește trăsătura morală dominantă a personajului pozitiv.

Scanned with OKEN Scanner

42 Numește, printr-un cuvânt, trăsătura morală dominantă a personajului negativ.

43 Ce sentiment(e) îți trezește personajul pozitiv?
Argumentează-ți răspunsul, în două-trei rânduri.

44 Ce sentiment(e) îți trezește personajul negativ?
Argumentează-ți răspunsul, în două-trei rânduri.

B. *Limba română*

45 Alege, din fragmentele date, un substantiv propriu. Alcătuiește, apoi, enunțuri în care substantivul ales să fie în cazul nominativ, cu funcțiile sintactice de: subiect, nume predicativ, apoziție.

46 Din fragmentul *c*, transcrie cinci substantive cu funcția sintactică de complement direct. Precizează în ce caz sunt.

47 Alege un substantiv de la ex. 46. Alcătuiește, apoi, un enunț în care substantivul să fie în cazul dativ, cu funcția sintactică de complement indirect. Același substantiv, într-un enunț, să fie în acuzativ, complement indirect.

48 Identifică, în fragmentele date, un substantiv cu funcție sintactică de apoziție.
Analizează-l morfologic.

C. *Comunicare*

49 Notează, sub forma unui conspect, etapele rezolvării unei probleme de matematică.

IV

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

(...) Olguța luă cu degetele din gură ultima bomboană de mintă și o așeză pe sugătoare. Apoi boteză între buze noua peniță „Aluminium" cu gust de aguridă, o cufundă umezită în cerneală, scutură condeiul pe sugătoare, și scrise titlul pedepsei: „Olguța are dreptate".

Sublinie titlul cu-atâta energie, încât linia, la început plină, se prefăcu la sfârșit în două șine subțiri, ca și cum expresul care le umpluse ar fi deraiat. Olguța le contemplă cu satisfacție ...

(Ionel Teodoreanu – *La Medeleni*)

Cerințe:

A. *Literatură*

50 Indică un argument care să justifice faptul că textul dat aparține unei opere epice.

Scanned with OKEN Scanner

51 Precizează posibilul moment al subiectului operei literare, din care face parte fragmentul.

52 Personajul din fragment se numește Olguța. Numele ei îți sugerează o trăsătură fizică?

53 Încercuiește răspunsul corect:
După cum se comportă, Olguța este:
a. matură;
b. copil;
c. vârstnică.

54 Prezintă, în două-trei enunțuri, o trăsătură morală a Olguței, ce se desprinde din fragmentul dat.

55 Exprimă-ți părerea:
Crezi că Olguța chiar avea de *ispășit* o pedeapsă?

56 Justifică-ți răspunsul de la ex. 55, în trei-patru rânduri.

B. *Limba română*

57 Completează cu formele corespunzătoare ale substantivului *Olguța* următoarele enunțuri:
Penița ..... se numea *Aluminium*.
I s-a dat ..... o bomboană de mentă.

58 Aceeași cerință, de la ex. 57, pentru substantivul *Bogdan*.
Grație ..... au rezolvat exercițiul.
Andrei a luptat în concurs împotriva ..... .

59 Precizează funcția sintactică și cazul pentru substantivele proprii, de la exercițiile 57 și 58.

60 Rescrie, în casete, substantivele derivate:
a. *Auzit-ați de-un oltean,*
De-un oltean, de-un craiovean? (Folclor)
b. Băiețelul își reparase greșeala.

;
;
;
.

61 Scrie, în casete, substantivele compuse din textele:
a. *Și moșneagul coborâse din carul lui, și mergea încet pe drum, desculț și el, lângă băiatul cu părul ca untdelemnul.* (Mihail Sadoveanu)

;
.

b. *Ghiță nu se mai îndoia că acei doi au fost Săilă și Buză-Ruptă, care plecaseră ieri seară spre Ineu: însă el nu putea vorbi.* (Ioan Slavici)

C. *Comunicare*

62 Prezintă, sub forma unui conspect, modul de desfășurare a primei experiențe la care ai fost martor la ora de fizică.

Scanned with OKEN Scanner

V

Iată un fragment dintr-o povestire:

Într-o sâmbătă dimineață, însorită, hotărâsc să merg să mă plimb în pădure. Ascult freamătul pădurii, respir aerul înmiresmat. Deodată, privirea îmi este atrasă de o ciupercă, singură, lângă un copac. Părea să mă aștepte. Am chiar impresia că mă privește, că mă invită să o iau de acolo. Irezistibil atras(ă), o culeg, o iau în mâini, o examinez, îi admir gingășia. Mă cuprinde o poftă nebună de a gusta din ea; nu mai pot rezista și gust.

Sunt cuprins(ă) brusc de ameteli, copacii îmi par mișcători, nu știu ce mi se întâmplă. Totul devine mai mare, copacii sunt imenși, iarba este mai mare decât copacii.

Cerințe:

A. *Literatură*

63 Împarte fragmentul, notând în stânga paginii momentul/ momentele subiectului.

64 Continuă povestirea.

65 Notează, în stânga paginii, și celelalte momente ale povestirii tale.

66 Dă povestirii, un titlu potrivit.

67 Precizează modul/ modurile de expunere.

68 Menționează personajele din povestire.

69 În funcție de finalul poveștii tale, încercuiește răspunsul/ răspunsurile corect/ corecte: Este o întâmplare: **a.** tristă; **b.** emoționantă; **c.** hazlie; **d.** posibilă; **d.** imposibilă; **e.** științifico-fantastică; **f.** alegorică.

B. *Limba română*

70 Scrie valoarea morfologică a cuvântului *sâmbătă,* din povestire.

71 Formulează un enunț în care cuvântul de la ex. 70 să aibă altă valoare morfologică.

72 Substantivul *pădure* se întâlnește de două ori la începutul povestirii. Indică funcția sintactică și cazul acestui substantiv, în ambele situații.

73 Alcătuiește enunțuri în care substantivul *pădure* să fie în acuzativ: atribut substantival prepozițional, complement direct, complement indirect.

C. *Comunicare*

74 Alcătuiește conspectul unui text științific citit de tine, într-o revistă (care te-a interesat mai mult).

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 8, 28, 31, 43, 20, 21, 35, 36, 47 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire
10

- Modurile de expunere. Descrierea
- Portretul literar în versuri și în proză
- Articolul
- Pronumele personal. Pronumele reflexiv
- Pronumele posesiv și adjectivul pronominal posesiv
- Pronumele demonstrativ și adjectivul pronominal demonstrativ
- Textul de tip informativ
- Argumentarea unui punct de vedere. Relatarea

I

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

a. *La un semn deschisă-i calea și s-apropie de cort*
Un bătrân atât de simplu, după vorbă, după port.
– Tu ești Mircea?
– Da-mpărate!
– Am venit să mi te-nchini,
De nu, schimb a ta coroană într-o ramură de spini.
– Orice gând ai, împărate, și oricum vei fi sosit,
Cât suntem încă pe pace, eu îți zic: „Bine-ai venit!"
Despre partea închinării însă, doamne, să ne ierți;
Dar acu vei vrea cu oaste și război ca să ne certi,
Ori vei vrea să faci întoarsă de pe-acuma a ta cale,
Să ne dai un semn și nouă de mila Măriei tale ...
De-o fi una, de-o fi alta ... Ce e scris și pentru noi,
Bucuroși le-om duce toate, de e pace, de-i război.

(Mihai Eminescu – *Scrisoarea III*)

b. *Brâncovanul Constantin*
Boier vechi și domn creștin,
De averi ce tot strângea,
Sultanul se îngrijea
Și de moarte-l hotăra,
Căci vizirul îl pâra.
(...)
– „ Dragii mei, coconi iubiți!
Lăsați somnul, vă treziți,
Armele vi le gătiți,
Că pe noi ne-a-ncongiurat
Pașa cel neîmpăcat,
Cu ieniceri, cu tunuri mari,
Ce sparg ziduri cât de tari!"

(****Constantin Brâncovanul*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. *Literatură*

1 Precizează numele personajelor principale, din cele două texte.

2 Explică, în două enunțuri, rolul acestor personaje în istoria națională.

3 Specifică trăsătura lor fizică din versurile:
(a) ... *s-apropie de cort/ Un bătrân atât de simplu...*;
(b) *Brâncovanul Constantin/ Boier vechi și domn...*

4 Indică trăsătura morală, comună celor două personaje.

5 Subliniază versurile care reflectă trăsătura mrală, notată la ex. 4.

6 Explică semnificația versurilor: *Brâncovanul Constantin (...)/ De averi ce tot strângea.*

7 Ilustrează, în patru-cinci enunțuri, două trăsături morale ale personajului din primul fragment.

8 Notează, în casetă, **A** (Adevărat) sau **F** (Fals):
Cele două personaje sunt surprinse:
a. evolutiv ☐; **b.** într-un anumit moment ☐.

9 Personajele sunt: **a.** realiste ☐; **b.** alegorice ☐.

10 Completează enunțul:
Atitudinea autorului față de personaje este: de respect, de stimă, ...
.....

11 Ilustrează, în șapte-opt rânduri, asemănările dintre cele două personaje.

12 Alcătuiește, în 10-15 rânduri, portretul unuia dintre personaje, la alegere.

B. *Limba română*

13 Rescrie substantivele din primul vers al textului ***a***.
calea, de cort, un semn

14 Subliniază articolele substantivelor notate la ex. 13.

15 Numește felul articolelor subliniate la ex. 14.
1. articol hotărât 3. articol nehotărât

16 Rescrie substantivele din al doilea vers al textului ***a***.
un bătrân, vorbă, port

17 Scrie substantivele de la ex. 16, cu forma de genitiv-dativ, articulate hotărât.
bătrânului, vorbei, portului

18 Notează substantivele de la ex. 16, cu forma de genitiv-dativ, articulate nehotărât.
unui bătrân, unei vorbe, unui port

Scanned with OKEN Scanner

19 Notează, în casete, articolele hotărâte și nehotărâte potrivite:

a. *Acolo ridicară plângere* ☐ *și înmânară* ☐ *Tomșa jalb* ☐ *răzăși-mi* ☐.

(Mihail Sadoveanu)

b. *Nori* ☐ *fugeau spre apus ca* ☐ *zdrențe aruncate de* ☐ *om mânios din partea dinaintea trenu* ☐

(Pavel Dan)

C. *Comunicare*

20 Explică, în două enunțuri, ce înseamnă *textul de tip informativ.*

21 Menționează patru tipuri de text informativ.

II

Citește cu atenție textele, pentru a putea rezolva cerințele:

a. *Șade Toma Alimoș,*
Haiduc din Țeara-de-Jos,
Nalt la stat,
Mare la sfat
Și viteaz cum n-a mai stat.
Șade Toma tolănit
Și cu murgul priponit
În pripoane de argint,
Și mănâncă frumușel,
Și bea vin din burdușel,
Și grăiește în ast fel:
– Închinar-aș, și n-am cui!
Închinar-aș murgului,
Murgului sirepului,
Dar mi-e murgul vită mută,
Mă privește și m-ascultă,
N-are gură să-mi răspundă!
Închinar-aș armelor,
Armelor drăguțelor,
Armelor surorilor,
Dar și ele-s fiare reci
Puse-n teci
De lemne seci!

(***Toma Alimoș)

b. *Iar Pintea cu chică creață,*
Și cu fața albeneață,
Și cu mintea lui isteață,
La voinici așa grăia
Și pe toți îi veselea:
- Haideți, feciori, după mine,
Să vă-nvăț a trăi bine
Hai, voinici, un'vă duc eu,
C-acolo e bine, zău.
Nu-i necaz și nu-i stăpân,
Făr'tot bine de român;
Nu-i nici grijă, nici nevoi,
Făr'tot bine pentru noi!
Foaie verde lemn dubit,
Vestea-n țară a ieșit
De-un viteaz nebiruit
Care Pintea e numit,
De-un viteaz afar'din seamă
Pe care Pintea mi-l cheamă,
Ține calea la strâmtori
Și oprește pe negustori,
De-i scapă de gălbiori.

(***Pintea viteazul)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. *Literatură*

22 Identifică personajele principale din cele două fragmente, și condiția lor socială.

23 Numește cadrul în care au trăit acești oameni.

24 Motivează în două-trei enunțuri, condiția lor socială.

25 Rescrie versurile care prezintă trăsăturile fizice ale personajelor.

26 Alcătuiește, în trei-patru enunțuri, un portret fizic comun celor doi eroi.

27 Menționează trăsătura fizică dominantă, a portretului realizat la ex. 26.

28 Explică prezența trăsăturii fizice, de la ex. 27.

29 Rescrie versurile în care este sugerată aceeași trăsătură morală a celor două personaje.

30 Cu cine realizează eroii o comuniune sufletească?

31 Tânărul din primul text stabilește încă o legătură sufletească. Identific-o.

32 Cine se află în antiteză cu aceste personaje?

33 De ce sentimente este stăpânit personajul din primul text?

34 Dar al doilea personaj?

35 Alcătuiește o compunere de maximum o pagină (poți folosi citate din fragmentele date), în care, pe baza trăsăturilor comune ale celor două personaje, să realizezi un portret-tip al tânărului plecat din lumea satului arhaic.

B. *Limba română*

36 **a.** Subliniază articolele hotărâte din versurile:
Închinar-aș armelor,
Armelor drăguțelor,
Armelor surorilor.
b. Precizează cazul substantivelor articulate hotărât.
cazul dativ

37 Plasează în versurile următoare, în locurile potrivite, articole demonstrative:
Iar Pintea cel *cu chică creață,*
Și cu fața cea *albeneață,*
Și cu mintea lui cea *isteață.*

38 Explică rolul articolelor demonstrative/ adjectivale, în versurile de la ex. 37.

Articolele demonstrative arată ~~[illegible]~~ identitatea anumitor obiecte, persoane.

Scanned with OKEN Scanner

39 Notează valoarea morfologică a cuvântului „*lui*", din versurile de la ex. 37.

pronume personal

40 Formulează un enunț în care „*lui*" să aibă altă valoare morfologică.

I-am dat o carte lui Andrei. (articol hotărât)

41 **a.** Indică un substantiv nearticulat, din versurile de la ex. 37.
b. Alcătuiește enunțuri în care substantivul să aibă articol hotărât și nehotărât.

42 Completează spațiile libere, cu articolele posesive/ genitivale potrivite:
a. *Pe o coastă, în munte, tresări un foc, ca un ochi al singurătăților.* (Mihail Sadoveanu).
b. *Blana groasă a cânelui lucea neagră prin bătaia ninsorii.* (Mihail Sadoveanu).
c. *Apoi el dispare ca șoimul cu a sa pradă.* (Vasile Alecsandri)
d. *Eu am luat-o pe sub aleile de copaci, înalți și groși, ai grădinii.* (Emil Gârleanu).
e. *Un cer de primăvară plutea involt pe apele aurii ale văzduhului...* (I. Teodoreanu).

43 Completează spațiile libere cu: *a-l* sau *al*; *a-i* sau *ai*.
a. Pentru a-l lămuri, prietenul meu și ...al... fratelui tău i-au povestit totul.
b. ...Ai... mei au început a-l spune verzi și uscate.
c. ...Ai... răbdare, căci a-l convinge pe ...ai... noștri nu-i ușor.

44 Pune, în căsuță, **A** (Adevărat) sau **F** (Fals): a-l/ al; a-i/ ai, de la ex. 43, sunt:
a. omofone [A]; **b.** omografe [F].
Explică folosirea lui a-i/ ai, la punctul **c**, de la ex. 43.

45 Rescrie substantivele dintre paranteze, la plural, cu articole hotărâte:
a. *(Vizitiu) aprinseseră un foc mare în șopron și se încălzeau în jurul lui ...* (C. Petrescu).
b. *Omul se scoală, trezește (copil), înhamă (cal) și umblă de colo până colo prin curte.* (Marin Preda).
c. *Ca în toate primăverile, (barcagiu) au avut mult de lucru.* (Geo Bogza)
d. *(Nor) fugeau spre apus ca niște zdrențe aruncate de un om mânios din partea dinainte a trenului.* (Pavel Dan)

a. Vizitiii; b. copiii, caii; c. barcagiii; d. Norii

46 Notează, în casete, articolul demonstrativ potrivit:
a. *Caii* [cei] *fără inimi erau de un negru strălucit...* (Mihai Eminescu)
b. *În sala* [cea] *mare a castelului, în cenușa vetrei, veghea un motan cu șepte capete...* (Mihai Eminescu)
c. *– Prea bine, a răspuns ofițerul* [cel] *tânăr.* (Mihail Sadoveanu)
d. *Acolo a privit* [cea] *dintâi păsări...* (I. Teodoreanu)

47 Amintește-ți, completând corect enunțurile:
a. Articolul este partea de vorbire care însoțește un substantiv.
b. Articolul nu are funcție sintactică.
c. De regulă, articolul hotărât se adaugă direct la sfârșitul cuvântului.
d. Articolul nehotărât se așează înainte, fiind un cuvânt scris separat.
e. Articolul genitival/ posesiv face legătura dintre ..... și ....., determinat de acesta.
f. Articolul care leagă un substantiv însoțit de articol hotărât sau un nume propriu de persoană, de determinantul său, se numește ..... .

Scanned with OKEN Scanner

48 Analizează morfologic și sintactic substantivele, precizând dacă sunt sau nu sunt articulate:

a. *Timpul trece, omul piere, dar a patriei iubire*
E averea cea mai rară, cea mai scumpă moștenire.

(Gr. Alexandrescu)

b. *Suflă mai cu inimă, Leano, strigă Hagiul, cocoloșit într-un colț al patului.*

(Barbu Șt. Delavrancea)

C. *Comunicare*

49 Prezintă un text de tip informativ.

50 Precizează, în două-trei enunțuri, utilitatea textului creat la ex. anterior.

51 Prezintă un text de tip informativ, important pentru elevii din școala ta.

52 Imaginează-ți că trebuie să faci prezentarea unui calculator.
Realizează, în acest scop, un text de tip informativ.
În cazul unui joc, câștigă elevul care a formulat un text informativ foarte amănunțit și atractiv în același timp.

III

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Fost-au acestu Ștefan-vodă om nu mare de statu, mânios și degrabă vărsătoriu de sânge nevinovat; de multe ori la ospețe omorâea fără județu. Amintrilea era om întreg la fire, neleneșu, și lucrul său îl știa a-l acoperi și unde nu gândeai acolo îl aflai. La lucruri de războaie meșter, unde era nevoie însuși se vârâea, ca văzându-l ai săi, să nu să îndărăptieze, și pentru aceia raru războiu de nu biruia. Și unde biruiau alții, nu perdea nădejdea, că știindu-se căzut jos, se ridica deasupra biruitorilor.

(Gr. Ureche – *Letopisețul Țării Moldovei*)

Cerințe:

A. *Literatură*

53 Prezintă, într-un enunț, ideea fragmentului.

54 Numește personajul din textul dat.

55 Precizează posibilul mod de expunere al operei literare, din care face parte fragmentul dat.

56 Rescrie o sintagmă (un grup de cuvinte/ o structură), în care personajul este portretizat fizic. Notează, alături, un cuvânt sinonim.

57 Identifică, în primul enunț, trăsătura morală negativă a personajului.

Scanned with OKEN Scanner

58 Notează calitățile sau defectele morale ce se desprind din expresiile: *degrabă vărsătoriu de sânge nevinovat*; *de multe ori la ospețe omorâea fără județ.*

59 Precizează calitatea morală a personajului, sugerată de sintagma *om întreg la fire.*

60 Evidențiază, prin câte un sinonim, următoarele trăsături morale: *neleneșu*; *lucrul său îl știa a-l acoperi*; *unde nu gândeai acolo îl aflai.*

61 Specifică trăsătura morală, pe care o accentuează cronicarul în finalul textului.

62 În ultimul enunț al fragmentului citat, se mai remarcă o calitate a personajului. Numește-o! Scrie apoi o sintagmă (un grup de cuvinte/ o structură) care ți-a sugerat răspunsul.

63 Exprimă, în două-trei rânduri, sentimentul/ sentimentele pe care ți le-a stârnit citirea fragmentului.

64 Prezintă, într-o compunere de cinci-șase rânduri, calitățile și defectele personajului.

65 Recapitulează, completând corect enunțul:
Înfățișarea, trăsăturile fizice și morale ale unui personaj, realizată cu ajutorul modului de expunere numit ....., se numește ..... .

B. *Limba română*

66 Rescrie prima propoziție din fragmentul dat, respectând topica firească (obiectivă/ neafectivă).

67 Precizează forma literară a cuvântului „*acestu*".

68 Indică valoarea morfologică, genul, cazul și funcția sintactică a cuvântului „*acestu*".

69 Analizează, morfologic și sintactic, cuvântul *(pentru) aceia*. Transcrie forma literară a cuvântului menționat.

70 Analizează morfosintactic un pronume posesiv și un adjectiv pronominal posesiv, din fragmentul dat.

71 Scrie cazul și funcția sintactică a substantivului din propoziția ... *se ridica deasupra biruitorilor.*

72 Rescrie propoziția de mai sus, înlocuind substantivul cu pronumele personal potrivit.

C. *Comunicare*

SĂ NE AMINTIM!

A argumenta înseamnă a susține, a întări, a dovedi sau a demonstra o afirmație.
Scopul argumentării este de a convinge partenerul de comunicare de justețea opiniei exprimate.

Scanned with OKEN Scanner

Argumentarea cuprinde de regulă (1) o ipoteză, (2) argumente *pro* sau *contra* ipotezei respective și (3) o concluzie.

73 Se dă textul:

Părinții copiilor supradotați se plâng că nu există școli cu o pregătire intensivă, însă școlile de stat susțin că învățătorii sunt atenți să descopere talentele copiilor și să le cultive în ore suplimentare. Unii învățători chiar o fac, cu har și răbdare. Alții ridică din umeri și spun că salariul le este insuficient și că orele suplimentare nu sunt plătite.

(Revista *Avantaje*, iulie 2001)

a. Care este *ipoteza*?
b. Menționează două argumente *contra*.
c. Subliniază un argument *pro*.
d. Formulează tu, o concluzie potrivită.

74 Exprimă-ți părerea în legătură cu desfășurarea orelor de limba română.
Argumentează-ți opinia, folosind formulările: *pentru că*; *faptul ..... se datorează*; *aceasta rezultă din ..... etc.*

IV

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Jupân Hagiul purta pe umeri o scurteică de lastic, galbenă, spălăcită, pătată de untdelemn și picată cu ceară.(...)

Jupân Hagiul o șterse binișor-binișor și se făcu nevăzut.

– Fugi Hagiul ... fugi ... Nu-i vine la socoteală – începu iar ctitorul – nu dă un șfanț la cutia bisericii (ctitorul ținea mult la cutia bisericii), și acasă – nomol de galbeni bătuți și ferecați. Îngroapă mereu cazanele, și n-are decât o nepoată, pripășită pe lângă dânsul de când a plecat la agialâc, ca să-i păzească coștoroaba. Și nu mărită fată mare, nu sleiește un puț, nu dăruiește un crâmpei de salbă iconostasului unde se miruiește, caiafa de el!

(Barbu Șt. Delavrancea – *Hagi-Tudose*)

Cerințe:

A. *Literatură*

75 **a.** Identifică un element de vestimentație.
b. Specifică, în unul-două enunțuri, ce trăsături morale ale personajului sugerează îmbrăcămintea sa.

76 Explică semnificația apelativului *jupânu*.

77 Există un contrast/ o antiteză între poziția socială a personajului și îmbrăcămintea sa? Argumentează-ți răspunsul, în 2-3 enunțuri.

78 Menționează cine este cel care prezintă vestimentația Hagiului.

Scanned with OKEN Scanner

79 Numește persoana care evidențiază trăsături morale ale personajului.

80 Menționează principala trăsătură morală a bărbatului. Argumentează-ți răspunsul, în două-trei rânduri.

81 Notează, în casetă, **A** (adevărat) sau **F** (fals):

Hagiul era: **a.** bogat ☐; **b.** sărac ☐.

82 Rescrie, din text, o sintagmă (un grup de cuvinte/ o structură) care să-ți susțină răspunsul de la ex. 29.

83 Menționează, cel puțin, două defecte ale Hagiului.

84 Este Hagi-Tudose un personaj pozitiv sau negativ (după cum reiese din fragment)? Motivează-ți răspunsul, în trei-patru enunțuri.

B. *Limba română*

85 Vocala *o* se află în primele două enunțuri ale fragmentului dat. Menționează-i valoarea morfologică în ambele situații.

1) o - articol nehotărât; 2) o - pronume personal;

86 Alcătuiește o propoziție în care „*o*" să aibă altă valoare morfologică decât în fragmentul dat.

87 Menționează felul pronumelui (*pe lângă*) *dânsul* din text, cazul și funcția lui sintactică.

88 Alcătuiește propoziții în care pronumele *dânsul* să aibă funcții sintactice de subiect și de atribut pronominal genitival.

89 Subliniază, în ultimul enunț al fragmentului, un pronume personal și un pronume reflexiv. Analizează-le morfologic și sintactic.

90 Alcătuiește două enunțuri în care „*ei*" să aibă funcții sintactice de nume predicativ și de complement în dativ, cerut de prepoziție.

91 Înlocuiește cuvântul *ei*, cu un pronume demonstrativ de apropiere.

92 Formulează un enunț în care pronumele demonstrativ de apropiere (de la ex. 91), să devină adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere.

93 Scrie, în casete, valoarea morfologică și respectiv cazul, pentru cuvintele subliniate:

a. *Cel mai bun sfat e <u>acela</u>, pe care-l urmează și cine <u>ți</u>-l dă.* (N. Iorga)

b. *Potolește-<u>te</u>, măi. Dă-<u>mi</u> pace!* (M. Gorki)

Scanned with OKEN Scanner

c. *La fereastra-ta-mi zâmbiră*
Toate florile din glastră. (George Topârceanu)

C. *Comunicare*

94 Presupune că îți exprimi părerea în fața unui coleg în legătură cu un joc pe calculator. Folosește formulările:
– *consider că...*;
– *după părerea mea ...*;
– *mi se pare că ... .*

95 Imaginează-ți, din partea colegului, două argumente *pro* părerii tale.

96 Menționează două argumente *contra*, pe care le-ar putea folosi colegul tău.

SĂ NE AMINTIM!

A relata înseamnă a povesti, a istorisi o întâmplare, un eveniment.
Iată un exemplu:

Mădălina Raluca Toma are nouă ani, arată ca de 11 și pictează ca o persoană de 16-18 ani. (...)

După ce s-a familiarizat cu stilul lui Turner, Cézanne și Chagall, micuța pictoriță începe să-și caute un drum propriu. Apreciată de criticii ieșeni pentru simțul culorii, Mădălina a fost suspectată de voci răzlețe că nu ar fi decât o „impostoare". Cum să facă un copil atât de mic asemenea tablouri și, mai ales, cum să le semneze, când nu știe să scrie?! Pentru a spulbera dubiile, fetița a fost supusă unei probe în atelierul pictoriței Adina Berneagă. Chiar dacă toate spiritele neîncrezătoare au amuțit, Mădălina a uitat cu greu jignirea.

(Revista *Avantaje*, iulie 2001)

97 Evidențiază cauza, scopul, tonul, limbajul relatării citite.

98 Este o scriere având caracter personal? Justifică-ți răspunsul, cu un argument.

V

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Domnița Ruxandra avea fruntea înaltă și boltită, sprâncenele frumos arcuite, iar genele lungi și mătăsoase lăsau să se vadă minunații ei ochi albaștri ca seninul cerului, visători și adânci, puri ca adâncurile apelor de cleștar de pe creste de munte.

(...)

Când Domnița Ruxandra vorbea cu vocea ei melodioasă și caldă, vorbele-i erau ca mărgăritarele, iar când cânta, gândeai că asculți trilurile desfătătoare ale privighetorii, ori sunete de harfe vrăjite...

Scanned with OKEN Scanner

Și pe lângă toate aceste daruri, ceea ce încă și mai de mirare, Domnița Ruxandra mai fusese înzestrată de la naștere și cu cele mai alese însușiri sufletești, de parcă toate zânele cele bune și-ar fi dat întâlnire la leagănul ei, copleșind-o din belșug cu toate darurile și harurile rar de tot hărăzite laolaltă uneia și aceleiași ființe omenești, dar și mai rar dăruite unei domnițe, fiică de crai!...

(Elvira Bogdan – *Domnița Ruxandra*)

Cerințe:

A. *Literatură*

99 Completează enunțurile:
Modul de expunere predominant este ..... .
Este realizat portretul ..... .
Portretul este format din trăsături ..... și ..... .

100 Notează, în dreptul fiecărui element fizic, câte unu-două epitete ce evidențiază frumusețea personajului:
– fruntea
– sprâncenele
– genele
– ochii
– vocea

101 Frumusețea ochilor este redată și cu ajutorul altor procedee artistice.
Rescrie construcțiile, numește figurile de stil și explică, în două-trei rânduri, semnificația uneia.

102 Explică, în două-trei rânduri, înțelesul expresiei *vorbele-i erau ca mărgăritarele.*

103 Cu ce este asemănat cântecul personajului?

104 Ce trăsături ale fetei sunt prezentate în finalul fragmentului?

105 Ce sentimente răzbat din acest text?

106 Există un sentiment care se amplifică în finalul fragmentului?
Motivează-ți răspunsul cu cel puțin două sintagme din text.

107 Explică, în trei-patru rânduri, semnificațiile punctelor de suspensie și ale semnului exclamării de la sfârșit.

108 Portretul pare desprins din paginile îngălbenite de vreme ale unei cărți despre crai și crăiese.
Enunță două argumente în sprijinul acestei afirmații.

109 Este un portret care ți-a plăcut sau nu? Exprimă-ți părerea, într-un text de cinci-șase rânduri.

Scanned with OKEN Scanner

B. *Limba română*

Să recapitulăm cunoștințele legate de pronumele personal și reflexiv, rezolvând următoarele exerciții:

110 Marchează cu o linie pronumele personale și cu două linii pe cele reflexive, din textul:

– Măi vericule, ți-ai pierdut cuiul, du-te de ți-l caută. Greuceanu, sărind din căruță, își uită acolo paloșul, din greșeală. Iară când el își căuta cuiul, diavolul îi fură paloșul, apoi așezându-se în marginea drumului, se dete de trei ori peste cap și se schimbă într-o stană de piatră. (*Greuceanu*)

111 Analizează morfologic și sintactic două pronume personale și primele două pronume reflexive, din textul anterior.

112 Alcătuiește enunțuri în care pronumele *mă-*, *mi-*, *vă-*, *v-*, *îți* să fie, pe rând, pronume personale și apoi reflexive.

113 Subliniază pronumele personale de politețe, din enunțurile:

a. – Eu pe dumneavoastră, domnule ofițer, vă cunosc din război. (Mihail Sadoveanu)

b. – Mulțumesc dumitale, că nu m-ai lăsat să plec... (P. Ispirescu)

c. Acesta era obiceiul dumnealor. (Emil Gârleanu)

114 Rescrie corect textele:

a. Nu știu: turmele lualeaș
Ori chinurile zmucileaș (Folclor)

Nu știu. As lua turmele ori aș zmuci chinurile.

b. Jeluimaș și n-am cui,
Jeluimaș codrului ... (Folclor)

M-aș jelui și n-am cui,
M-aș jelui codrului

C. *Comunicare*

115 Alcătuiește o relatare personală, sub forma unei scrisori, pe care o trimiți unei prietene. Relatarea să aibă ca subiect o întâmplare hazlie (trăită sau imaginată).

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 2, 12, 26, 35, 46, 41, 59, 62, 73 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire
11

- *Modurile de expunere. Descrierea. Tabloul în versuri și în proză*
- *Pronumele personal. Pronumele reflexiv*
- *Pronumele posesiv. Adjectivul pronominal posesiv*
- *Pronumele demonstrativ. Adjectivul pronominal demonstrativ*
- *Numeralul*
- *Aprecieri despre texte literare*
- *Scrierea inspirată din experiența personală. Jurnalul*

I

Citește cu atenție versurile, pentru a putea rezolva corect cerințele:

Pe câmpia înălbită, netedă, strălucitoare
Se văd insule de codri, s-aud câni de vânătoare,
Iar în lunca pudruită cu mărunt mărgăritar
Saltă-o veveriță mică pe o creangă de stejar.

(Vasile Alecsandri – *Sania*)

Cerințe:

A. *Literatură*

1 Încercuiește răspunsul corect:
Modul de expunere este:
a. narațiunea;
b. descrierea;
c. dialogul.

2 Anotimpul prezentat este:
a. vara;
b. iarna;
c. primăvara.

3 Scrie un argument pentru răspunsul de la ex. 2.

4 Menționează elementele care alcătuiesc tabloul.

5 Pentru fiecare element de la ex. 4, scrie procedeul stilistic/ figura de stil corespunzător/ corespunzătoare și sugestiv(ă) în același timp.

6 Notează un sinonim potrivit pentru epitetul *pudruită*= cernută

7 Zăpada este numită metaforic mărunt mărgăritar.

Scanned with OKEN Scanner

8 Încercuiește răspunsul corect:
Gingășia cu care este sugerată prezența zăpezii, se face cu ajutorul:
a. comparației;
b. inversiunii;
c. personificării.
Subliniază, pe text, răspunsul tău.

9 Rescrie, din textul dat, trei cuvinte care „îmbracă" tabloul într-un alb-strălucitor.

10 Indică figura de stil care îți place în mod deosebit. Explică, în două-trei enunțuri, semnificația acestei figuri de stil.

11 Rescrie imaginea auditivă care conferă tabloului un aspect ușor înfricoșător.

12 Rescrie imaginea vizuală care imprimă tabloului o notă drăgălașă/ jucăușă.

B. *Limba română*

13 Marchează, cu o linie, pronumele posesive și, cu două linii, adjectivele pronominale posesive:
a. Fiul tău s-a înapoiat cu al meu.
b. Fiecare după capacitatea sa, fiecăruia după nevoile sale.
c. *Și-ai noștri toți dreptate vor,/ dar vrerii lor ei pun zăvor.* (D. Th. Neculuță)

14 *Lor,* din textul *c*, este:
a. pronume posesiv;
b. pronume reflexiv;
c. pronume personal.

15 Completează cu una dintre formele adjectivului pronominal demonstrativ: *aceeași*, *aceia*, *aceea*:
a. În seara ..... s-a dus la bunici.
b. Ai grijă de caii .....!
c. *Pe ..... ulicioară/ Bate luna în ferești.* (Mihai Eminescu)

16 Alcătuiește enunțuri în care adjectivele pronominale demonstrative, de la ex. 15, să fie pronume demonstrative.

17 Precizează funcția sintactică și cazul pentru fiecare pronume demonstrativ, de la ex. 16.

18 Scrie, în casete, unul din pronumele/ adjectivele pronominale: *l*, *mi*, *asta*, *mă*.
– Cutreierat de clipa ☐ *sfântă,*
Un gând simțeam cum sufletu-☐ *frământă,*
Cum mă supune gândul și ☐ *-ndeamnă,*
Poruncilor cum drumul mi-☐ *arată.*

(O. Goga – *Clăcașii*)

19 Notează, în casete, valoarea morfologică din textul de la ex. 18, a cuvintelor:
l ☐
mi ☐

Scanned with OKEN Scanner

asta
mă

20 Marchează cu o linie articolele demonstrative și cu două linii pronumele/ adjectivele pronominale demonstrative, din textele:

a. *Cele două perechi de ochi albaștri se adânceau în priviri duioase...* (I. Agârbiceanu)

b. *Întâia oară românii din cele patru unghiuri s-au adunat la un loc...* (Ioan Slavici)

c. *Moșule, ia seama de ține bine telegarii ceia, să nu ieie vânt...* (Ion Creangă)

d. – *Crezi, tovarășe Mihail, că n-au să ne lase să-l îngropăm așa, după voința noastră? Cel întrebat tace.* (Al. Sahia)

21 Analizează, morfologic și sintactic, un adjectiv pronominal demonstrativ, din textele de la ex. 20.

22 Analizează, morfologic și sintactic, un pronume personal și un adjectiv pronominal posesiv, din textele de la ex. 20.

C. *Comunicare*

23 Realizează una-două fișe cu aprecieri critice, referitoare la tablourile în versuri ale lui Vasile Alecsandri.

24 Alcătuiește două-trei fișe cu aprecieri critice, referitoare la poezia naturii în opera lui Mihai Eminescu.

II

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

a. *În păduri trosnesc stejarii! E un ger amar, cumplit!*
Stelele par înghețate, cerul pare oțelit,
Iar zăpada cristalină pe câmpii strălucitoare
Pare-un lan de diamanturi ce scârțâie sub picioare.

(Vasile Alecsandri – *Mezul iernii*)

Cerințe:

A. *Literatură*

25 Ce anotimp este descris în fragmentul dat? – iarna

26 Ce fenomene specifice iernii apar în versuri? – gerul, ninsoarea

27 Menționează două cuvinte sugestive, pentru o descriere în alb-strălucitor.
cristalină, strălucitoare

28 Explică folosirea cu sens figurat a substantivului *diamanturi*.

Scanned with OKEN Scanner

29 Subliniază o imagine auditivă.

30 Ce sentiment imprimă tabloului enunțurile exclamative?

sentimentul de tristete .

31 Notează un argument pentru ideea că versurile următoare, reprezintă un tablou static:

b. *Vesela verde câmpie acu-i tristă, veștezită,*
Lunca, bătută de brumă, acum pare ruginită;
Frunzele-i cad, zbor în aer, și de crengi se dezlipesc,
Ca frumoasele iluzii dintr-un suflet omenesc

(Vasile Alecsandri – *Sfârșit de toamnă*)

Cerințe:

32 Despre ce anotimp este vorba în fragmentul dat?

33 Care sunt semnele specifice anotimpului?

34 Comentează, în două enunțuri, înțelesul primului vers, numind și două figuri de stil.

35 Rescrie versul în care se urmărește mișcarea frunzelor. Subliniază partea de vorbire, sugestivă în acest sens.

36 Precizează culoarea tabloului, menționând și două cuvinte relevante.

37 Rescrie comparația, subliniind cei doi termeni.

38 Ce sentiment răzbate în finalul strofei?

c. *Noaptea-i dulce-n primăvară, liniștită, răcoroasă,*
Ca-ntr-un suflet cu durere o gândire mângâioasă,
Ici, colo, cerul dispare sub mari insule de nori,
Scuturând din a lui poale lungi și repezi meteori.

(Vasile Alecsandri – *Noaptea*)

Cerințe:

A. *Literatură*

39 Menționează epitetele ce descriu primăvara.

40 Ce moment al trecerii timpului este surprins?

41 Notează un sinonim contextual pentru epitetul *dulce*.

42 Rescrie versurile care reprezintă o descriere a planului cosmic. Identifică, în aceste versuri, două figuri de stil.

43 Precizează comparația din aceste versuri. Explică-i semnificația, în două-trei enunțuri.

Scanned with OKEN Scanner

44 Încercuiește răspunsul corect:
Tabloul creat este:
a. static;
b. dinamic;
c. plin de viață;
d. lipsit de viață.

45 Ce sentiment trezește în sufletul cititorului această strofă?

d. *Aerul e viu și proaspăt!... el trezește și învie*
Pieptul, inima și ochii peste care lin adie.
Balta-n aburi se ascunde sub un văl misterios,
Așteptând voiosul soare ca pe-un mire luminos.

(Vasile Alecsandri – *Balta*)

A. *Literatură*

46 Către ce anotimp te trimit cu gândul versurile date?
primăvara

47 Ce moment al zilei este înfățișat în această strofă?
dimineața

48 Ce colț din natură este prezentat?
un lac

49 Explică folosirea cu sens figurat a substantivului *aburi*.

50 Identifică înțelesul expresiei poetice *văl misterios*.

51 Rescrie comparația în care este surprins soarele.
„ca pe - un mire luminos"

52 Selectează epitetul personificator pentru *soare*.
„mire luminos"

53 Ce sentimente sugerează prezența soarelui?
sentimente de bucurie, renaștere

54 Explică bucuria pe care o exprimă enunțul exclamativ, de la începutul strofei.

55 Alege, din strofele date, pe cea care îți place cel mai mult și realizează un tablou în proză, inspirat din versurile alese.

B. *Limba română*

56 Marchează cu o linie pronumele posesive și cu două linii adjectivele pronominale posesive, din textul:

Țineți minte cuvintele lui Ștefan, care v-a fost baci până la adânci bătrânețe ... că Moldova n-a fost a strămoșilor mei, n-a fost a mea, și nici nu e a voastră, ci a urmașilor voștri ș-a urmașilor urmașilor voștri, în veacul vecilor.

(Barbu Șt. Delavrancea – *Apus de soare*)

Scanned with OKEN Scanner

57 Analizează morfologic și sintactic pronumele posesive și adjectivele pronominale posesive subliniate, la ex. 56.

58 Analizează morfosintactic pe „v", din textul de la ex. 56.

59 Completează textul următor cu adjectivele pronominale posesive potrivite:

Codrule, Măria-ta,
Lasă-mă sub poala ...
Că nimica n-oi strica
Fără num'o rămurea
Să-mi atârn armele-n ea.
Să le-atârn la capul ...,
Unde mi-oi așterne eu
Sub cel tei bătut de vânt
Cu floarea pân' la pământ... .

(Mihai Eminescu – *Literatură populară*)

60 Formulează enunțuri în care cele două adjective pronominale posesive, de la ex. 59, să fie pronume posesive.

61 Completează enunțurile următoare. Scrie, în stânga paginii, cazul și funcția sintactică a fiecărui pronume demonstrativ:

a. Fratele meu este ..... (pr. dem. de apropiere – m., sg.)
b. ..... (pr. dem. de dep.– f., sg.) este cea mai bună elevă din clasă.
c. L-a întâlnit pe ..... (pr. dem. de dep. – m., sg.).
d. Cu ..... (pr. dem. de identitate – m., pl.) de ieri stă de vorbă.

62 Rescrie enunțurile de la ex. 61, la numărul plural.

63 Transcrie enunțurile de la ex. 61, transformând pronumele demonstrative în adjective pronominale demonstrative.

64 Notează funcția sintactică a adjectivelor pronominale demonstrative, de la ex. 63.

65 Alcătuiește enunțuri în care „*i*" să aibă valori morfologice de: pronume personal; verb; articol hotărât.

66 Alcătuiește enunțuri în care „*cele*" să aibă valori morfologice de: articol demonstrativ; pronume demonstrativ; adjectiv pronominal demonstrativ.

67 Realizează o scurtă compunere gramaticală, în care să ai cel puțin câte un tip dintre pronumele învățate. Subliniază-le.

68 Indică funcția sintactică și cazul pronumelor subliniate la ex. 67.

C. *Comunicare*

69 Formulează o apreciere despre strofa care ți-a plăcut cel mai mult.

Scanned with OKEN Scanner

III

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Ieșim sub dealul râpos. O moară cu stăvilarele lăsate, cu lăptocul umflat de apă, tace și așteaptă parcă. O moară totdeauna are ceva tainic și singuratic în înfățișarea ei. Câteva case răzlețe stau pitite, înfricoșate ai zice, amenințate întruna de primejdia bolovanilor uriași care atârnă pe coastă. Dealul de piatră sfărâmicioasă totdeauna, la ploi, pornește șuvoaie care înecă grădinile acestor gospodari mărginași; cu șuvoaiele de ape vin și șuvoaiele de pietriș măcinat, care acoperă cu solzi albaștri pământul.

(Mihail Sadoveanu – *Cetatea Neamțului*)

Cerințe:

A. *Literatură*

70 Încercuiește răspunsul corect:
În fragment, se înfățișează:
a. o situație;
b. o persoană;
c. un colț din natură.

71 Notează, în casetă, **A** (Adevărat) sau **F** (Fals):
Descrierea este: **a.** un tablou [A]; **b.** un portret [F].

72 Este o descriere:
a. în care predomină prezența umană ☐;
b. lipsită de prezență umană ☒.

73 Încercuiește răspunsul corect:
În descriere se întâlnesc:
a. imagini vizuale;
b. imagini auditive;
c. imagini vizuale și auditive.

74 Menționează trei elemente descrise. dealul, moara, câteva case

75 Pentru un element descris, transcrie un epitet, pentru alt element transcrie o personificare și două epitete, iar pentru al treilea element, transcrie o personificare.

76 Identifică fenomenul atmosferic care dinamizează descrierea.
alunecarea de teren

77 Subliniază enunțul care justifică răspunsul de la ex. 76.

78 Indică un epitet cromatic, în enunțul subliniat, la ex. 77.
„solzi albaștri"

79 Prezintă, în două-trei enunțuri, sentimentele pe care ți le trezește citirea acestei descrieri.

Scanned with OKEN Scanner

B. *Limba română*

80 Amintește-ți, completând corect enunțurile:

a. Numeralul este partea de ..... flexibilă, care exprimă .....

b. După modul de formare, unele numerale sunt ....., altele sunt formate prin ..... .

c. Numeralele cu valoare substantivală se comportă ca niște ....., iar numeralele cu valoare ..... se acordă în gen și caz cu substantivul determinat și au funcție sintactică de ..... .

81 Realizează corespondența noțiune – definiție prin săgeți

numeral ordinal	- indică numărul sau determinarea numerică;
numeral cardinal fracționar	- indică ordinea prin numărare, poziția ocupată într-un șir;
numeral cardinal colectiv	- exprimă raportul a două numere;
numeral cardinal propriu-zis	- exprimă un ansamblu de obiecte numărate, indicând însoțirea, apartenența la un grup.

82 Notează câte două exemple pentru fiecare tip de numeral de la ex. 81.

83 Scrie în litere/ literal, în casete, următoarele numerale:

a. XVII ☐;
b. XIV ☐;
c. XLI ☐;
d. XIX ☐;
e. XVIII ☐.

C. *Comunicare*

84 Definește noțiunea de jurnal.

85 Indică două caracteristici ale unui jurnal.

86 Motivează, în două-trei rânduri, de ce un jurnal îți poate deveni un bun prieten.

IV

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Ziua era la amiază și un aer înflăcărat ne înconjura din toate părțile. Soarele, alb de fierbinte ce era, ploua cu foc peste capetele noastre; cu toate acestea noi ne urmam drumul pe hogașul săpat de butuci în coasta muntelui și, numai cât în răstimpuri, eram siliți a ocoli, prin smiduri, băltoagele glodoase și verzi ce ne tăiau drumul. Eram atât de

Scanned with OKEN Scanner

grăbiți să poposim undeva la umbră, încât nici nu mai băgam în samă pe un întreg popor de broscoi cu ochi holbați și verzi care – ieșiți pe jumătate din umedele și glodoasele lor locuințe – ne salutau orăcăind și apoi dispăreau iute la apropierea noastră.

(Calistrat Hogaș – *Amintiri dintr-o călătorie*)

Cerințe:

A. *Literatură*

87 Încercuiește răspunsurile care reprezintă caracteristici ale fragmentului dat:
a. înfățișează doar acele trăsături care l-au impresionat pe cititor;
b. respectă observații științifice;
c. respectă adevărul vieții;
d. înfățișează o realitate văzută de scriitor;
e. apar termeni de specialitate;
f. se folosesc figuri de stil.

88 Completează enunțurile:
Răspunsurile de la ex. 87, conduc la ideea că fragmentul dat este o descriere ..... .
Fiind scrisă la persoana întâi, descrierea presupune participarea ..... autorului.

89 Menționează câte un cuvânt/ sintagmă (un grup de cuvinte/ o structură), care fixează locul și timpul, în tabloul descris.

90 Explică, în trei-patru rânduri, semnificația enunțului *Soarele, alb de fierbinte ce era, ploua cu foc peste capetele noastre.*

91 Menționează o figură de stil, prezentă în enunțul de la ex. 90.

92 Identifică, în primul enunț al descrierii, o sintagmă (un grup de cuvinte/ o structură) care sugerează atmosfera caniculară.

93 Transcrie figura de stil prin care o mulțime de broscoi populează tabloul. Numește această figură de stil.

94 Menționează sintagma în care sunt descriși broscoii.

95 Explică, în două-trei enunțuri, care este elementul sugestiv pentru tine/ îți atrage în mod special atenția, din fragmentul dat.

96 Încercuiește răspunsul corect:
Tabloul trezește un sentiment:
a. de veselie;
b. de tristețe;
c. de admirație.

Scanned with OKEN Scanner

B. *Limba română*

97 Subliniază numeralele din textele:

a. – *Să mergeți sănătoși, domnișorule, cu bine, răspunseră tustrei într-un glas.* (Calistrat Hogaș)

b. *A doua zi dimineață era duminică* ... (Ioan Slavici)

c. *Dar nu fi supărată, draga mea, că am cincisprezece rațe mici și le dau înapoi îngrășate gata cum au fost ale tale.* (Pavel Dan)

d. A hotărât să cheltuiască jumătate din câștig, nu o pătrime.

98 Rescrie numeralele de la ex. 97, indicând felul, valoarea și funcția sintactică.

99 De la numeralul cardinal 10, formează numeralul ordinal.

100 Alcătuiește un enunț cu numeralul ordinal de la ex. 99, care să aibă funcția sintactică de subiect.

101 Formulează un enunț în care numeralul cardinal ***10***, să fie precedat de articol demonstrativ/ adjectival și să îndeplinească funcția sintactică de complement direct.

C. *Comunicare*

102 La sfârșitul unei zile, notează cu sinceritate impresiile pe care ți le-au lăsat evenimentele/ întâmplările din acea scurtă perioadă de timp.

103 Încearcă același lucru de la ex. 102, dar pe durata unei săptămâni.

V

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

După ce am trecut de hătie, balta începe să trăiască și să freamăte în singurătatea-i liberă. La ochiuri limpezi cresc amestecat crini albi și nuferi galbeni; și-n drumul luntrii plutesc colonii mari de plante mărunte grămădite ca o pâslă unele în altele, care cresc și mor neistovit sub luciu. Amestecate în păpuriș se înalță în soarele pieziș umbelifere înflorite violet, – și printre ele se strecoară lișițe negre. Prinse de pădurea de stuf se cațără la lumină draperii de liane. Și în funduri de cărări apar din când în când sălcii, curgând cu ramuri subțiri până la apa neclintită. Pe-o trestie ruptă și aplecată cu canafu-n apă apare, fără zgomot și mișcare, ca și cum ar fi înflorit, un pescăruș cu trupul scurt, cu cap mare și plisc puternic, cu penajul stropit de smalțuri scumpe. L-am văzut uneori și-n lumea oamenilor, imobilizat într-un bold, de-o pălărie femeiască.

Aici însă e viu și liber, în domnia lui, și flutură din aripioare, într-o dungă de soare, la fața bălții. Am ajuns departe, tot mai în fund, unde izbucnesc, după ziduri de trestii, măcăituri puternice de rațe. Efemere de un strălucit siniliu trezesc pe luciu umbra unui

Scanned with OKEN Scanner

aeroplan minuscul. Și-n balta limpede, între rădăcini, văd mișunând gângăniile mărunte din lumea de dedesubt. Păsările cenușii, mici cât o alună, se cațără pe un firișor de liană cu lăbuțe subțirele de ață. Alte paseri, cu nume necunoscute, cheamă și țârâie între trestii. Aud râsetul țărcii în sălciile de pe hătie. Deasupră-ne se învârt hultani de baltă – și penajul aripilor le lucește transparent, în zugrăveli delicate, când plutesc între mine și soare.

(Mihail Sadoveanu – *Pasaj de rațe, sara*)

Cerințe:

A. *Literatură*

104 Indică două elemente care să demonstreze că fragmentul reprezintă un tablou de natură.

105 Motivează, printr-un argument, faptul că scriitorul participă afectiv la descriere.

106 Motivează, în 2-3 rânduri, că fragmentul dat este o descriere literară.

107 Încercuiește răspunsul corect:
În structura *balta începe să trăiască,* este:
a. un epitet;
b. o comparație;
c. o personificare.

108 În sintagma *plante mărunte grămădite ca o pâslă unele în altele,* există:
a. un epitet;
b. o comparație;
c. o personificare.

109 În structura *apa neclintită,* există:
a. epitet;
b. comparație;
c. personificare.

110 Expresia *ziduri de trestii* este:
a. epitet;
b. comparație;
c. personificare.

111 Explică, în două-trei rânduri, semnificația sintagmei de la ex.110.

112 Rescrie patru sintagme care să conțină epitete cromatice.

113 Rescrie patru sintagme care descriu flora bălții.

** canaf = ciucure;
hătie = vechi dig de pământ, pentru oprirea și reglarea revărsărilor;
hultan = vultur;
siniliu = albăstriu;
țarcă = coțofană;
umbelifere = plante erbacee dicotiledonate, ale căror flori pornesc din același punct și se ridică la aceeași înălțime, ca pânza unei umbrele.

Scanned with OKEN Scanner

114 Rescrie patru sintagme care prezintă fauna din acest colț de natură.

115 Descrie, în patru-cinci rânduri, pescărușul prezent pe o trestie *ruptă și aplecată cu cana-fu-n apă*.

116 Notează patru imagini vizuale.

117 Notează două imagini auditive.

118 Realizează o compunere de 10-15 rânduri în care să prezinți frumusețea florei din acest colț de natură.

119 Alcătuiește o compunere de 10-15 rânduri în care să înfățișezi fauna acestui colț de natură.

B. *Limba română*

120 Formulează enunțuri în care numeralul colectiv *amândoi* să fie folosit în cazul dativ, precedat și neprecedat de prepoziție, cu funcția sintactică de complement.

121 Alcătuiește enunțuri în care numeralul ordinal *primul*, să aibă funcții sintactice de: subiect, nume predicativ, atribut și complement.

122 Alege forma corectă:
S-a consumat jumate/ jumătate de kilogram de cartofi.
Ne-am întors de la mare pe treizeci și una/ treizeci și unu iulie.
A cules douăsprezece/ doisprezece mere.

123 Scrie, în litere, numeralul corespunzător:
a. *Era un băietan de vreo 14* _____ *ani, subțire, în picioarele goale.* (C. Petrescu)
b. *De 17* _____ *ani m-am trudit, am fost slugă...* (Titus Popovici)
c. *Pe la 11* _____, *Lina – obosită – adormise.* (Geo Bogza)
d. *A 2* _____ *zi, vineri 29* _____ *ianuarie, l-a osândit, și tribunalul de a doua instanță..* (C. Petrescu)

124 Analizează morfologic și sintactic numeralele din textele:
a. *Iar eu fiind tot staroste al vânătorilor domnești, am încărcat pe samarele cailor opt căprioare și am pus păstrăvi din Ozana în douăzeci și șapte de hârburi și am silit, cu doi oameni ai mei, s-ajung fără nici o întârziere la locul poruncit.*

(Mihail Sadoveanu)

b. *De la Bălcescu, din părinți,*
Un corn al nopților fierbinți
Striga prin veacul de scântei,
Chema la luptă-n treizeșitrei.

(C. Theodorescu)

Scanned with OKEN Scanner

125 Indică valoarea morfologică a cuvântului „*un*", din textul *b*, de la ex. 124.

126 Alcătuiește un enunț în care „*un*" să aibă altă valoare morfologică.

127 Alege forma corectă:
În vacanță a mers odată/ o dată la munte și de două ori la mare.
A cumpărat paisprezece/ patrusprezece nasturi.
A rezolvat șepte/ șapte exerciții la matematică.
A avut șaptisprezece/ șaptesprezece invitați.
A cules optsprezece/ optusprezece mere.

C. *Comunicare*

128 Din lectura suplimentară citită de tine, notează un fragment de jurnal.

129 Citește cu atenție următorul fragment de jurnal:

16 aprilie 1834

Ne aflăm încă în Țara de Foc și stăm la ancoră de trei săptămâni, în canalul pe care căpitanul Fitz Roy l-a botezat „Beagle" după numele vasului său, în prima lui călătorie făcută aici anii trecuți. În fața noastră, spre nord, se înalță un șir de munți cenușii, cu crestele învăluite în nori și nimeni nu bănuiește ce e dincolo de ei.

(Radu Tudoran – *Toate pânzele sus!*)

130 Relatează, într-o scurtă expunere, conținutul fragmentului de la ex. 129.

131 Notează două argumente, pentru a demonstra că fragmentul de la ex. 129, face parte dintr-un jurnal.

132 Redă, într-un enunț, sentimentul/ sentimentele pe care le trăiește, în fragmentul dat, autorul jurnalului.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 10, 39, 13, 22, 67, 68 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire
12

- **Moduri de expunere. Dialogul – mijloc de caracterizarea personajelor**
- **Adjectivul**
- **Organizarea dialogului**

I

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

– *Ascultă, Monica, tu pui numere la-nceput?*
– *Nu pun.*
– *Atunci cum știi cât ai scris?*
– *Țin minte.*
– *Aha!*
– *Vrei să pun?*
– *Nu...să-mi spui când ajungi la douăzeci.*
– *De ce?*
– *Ai să vezi!*
Se aplecă peste umărul Monicăi controlând...
– *Așa! Douăzeci?*
– *Da.*
– *Scrie la-nceput numărul cincizeci.*
– *Vai, Olguța!*
– *Fă cum spun!*
– *Și tante Alice?*
– *Nu controlează...Scrie mare de tot „cincizeci”...Așa. Mai ai de scris douăzeci de rânduri, și s-a făcut suta mea.(...)*
– *Isprăvește, Monica, se impacientă Olguța.*
– *Lasă, că nu mai am mult.*
Olguța măsluise și negațiunile, silind-o pe Monica să numeroteze cu câte un „cincizeci” persuaziv fiecare rând al cincisprezecelea.
– *Ascultă, Monica, începu Olguța agitată, după oarecare codeală jenantă, îți dau ție păpușa mea.*
– *Pentru că ți-am scris asta? disprețui Monica colile acoperite de parada amăgitoare a literelor. Eu am două păpuși!...Tu ce-ai să faci fără păpușă?*
– *Nu!...Da' mie nu-mi trebuie păpușă. Ai isprăvit?*
– *Am isprăvit...Asta nu-i frumos, Olguța! Ce-are să spună tante Alice!*

(Ionel Teodoreanu – *La Medeleni*)

Cerințe:

A. *Literatură*

1 Numește modurile de expunere studiate până acum.

Scanned with OKEN Scanner

2 Care este modul de expunere predominant, în textul dat?

3 Identifică două tipuri de replici, din textul dat.

4 Menționează câte un sinonim pentru următoarele cuvinte: *a se impacienta*, *a isprăvi*, *a măslui*, *persuasiv*, *colile*.

5 Explică folosirea semnului exclamării, în textul dat.

6 Justifică folosirea punctelor de suspensie, în replica:
– Nu... să-mi spui când ajungi la douăzeci.

7 Precizează personajele care apar în textul dat.

8 Comentează relația care se stabilește între ele.

9 Menționează două caracteristici care sunt dezvăluite de personaje, prin dialog (exemplu: modul de a gândi).

10 Care este modul prin care Olguța vrea să o răsplătească pe Monica?

11 Explică refuzul Monicăi.

12 În textul dat, cele două personaje sunt caracterizate prin dialog. Identifică trăsăturile lor de caracter și replicile din care se desprind.

13 Alcătuiește o compunere de opt-zece rânduri, în care să caracterizezi unul dintre cele două personaje. Motivează alegerea.

Trăsătura	Replica

B. *Limba română*

14 Scrie definiția adjectivului.

15 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals), în casetele următoare, arătând care dintre cuvintele respective sunt adjective:

linie dreaptă	dreaptă	☐
cântă bine	bine	☐

Scanned with OKEN Scanner

deștepții sunt apreciați	deștepții	☐
cartea este interesantă	interesantă	☐
prietenie durabilă	durabilă	☐
cuminții clasei	cuminții	☐
vorbește tare	tare	☐
cartea acelora	acelora	☐
bucuria mea	mea	☐
informație utilă	utilă	☐

16 Folosește, în enunțuri, sinonimele și antonimele adjectivelor *iute, cald, clar, strict, tragic.*

17 Dă exemplu de câte două adjective variabile (cu patru, trei sau două forme flexionare) și două invariabile.

18 Scrie cinci adjective derivate cu prefixe și cinci derivate cu sufixe. Precizează cuvintele de la care s-au format.

19 Formează antonime derivate cu prefixe de la adjectivele: *egal, drept, folositor, util, logic.*

20 Construiește două enunțuri în care să existe câte un adjectiv format prin compunere.

21 Adjectivele pot fi obținute prin schimbarea valorii gramaticale (conversiune). Alcătuiește două enunțuri prin care să ilustrezi acest lucru.

22 Transcrie, din textul *La Medeleni*, de Ionel Teodoreanu, un adjectiv propriu-zis și un adjectiv provenit din participiu.

C. *Comunicare*

23 Menționează diferența/ diferențele dintre monolog și dialog.

24 Scrie definiții pentru următorii termeni:

emițător .....
receptor .....
cod .....
canal .....

25 Pune în ordine următoarele replici:

☐ – *Nu prea am chef...Sunt obosit...Am stat azi noapte târziu la Cosman, până la ziuă.*
☐ – *Băiete! Două mari...Da'...ce ai? Te văz cam...*
☐ – *Cu cine?*
☐ – *Nu...De vreo zece minute...Iei o bere?*
☐ – *Cu niște amici...*
☐ – *Bonsoar, Mache.*
☐ – *Ai venit de mult?*
☐ – *Bonsoar, Lache.*

Scanned with OKEN Scanner

II

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

– Bună ziua, verișcane!
– Mulțumescu-ți, frate Mane!
– D-alei, Tomo Alimoș,
Haiduc din Țara-de-Jos,
Nalt la stat,
Mare la sfat,
Pe la mine ce-ai căutat?
Copile
Mi-ai înșelat,
Florile
Mi le-ai călcat,
Apele mi-ai tulburat,
Livezi
Verzi
Mi-ai încurcat,
Păduri
Mari
Mi-ai dărâmat.
Ia să-mi dai tu mie samă,
Ia să-mi dai pe murgul vamă!
Toma, măre, d-auzea,
Din guriță-i cuvânta:
– Ce-ai văzut
Om mai vedea,
Ce-am făcut
Om judeca;
Pân-atuncea, măi fârtate,
Dă-ți mânia la o parte
Și bea ici pe jumătate,
Ca să ne facem dreptate!
Toma, pân' să isprăvească,
Îi da plosca haiducească
Pe jumate s-o golească,
Mânia să-și potolească,
Ca c-un frate să vorbească.
Manea stânga
Și-ntindea,
Să ia plosca
Și să bea,
Iar cu dreapta
Ce-mi făcea?
Paloș mic că răsucea,
Pântecele
I-atingea,
Mațele
I le vărsa
Și pe cal încălica,
Și fugea, nene, fugea,
Vitejia
Cu fuga!

(*** *Toma Alimoș*)

Cerințe:

A. *Literatură*

26 Precizează modurile de expunere, din textul dat.

27 Explică sensul cuvântului *verișcan* și al expresiei *a da samă*, din textul dat.

28 Extrage, din textul dat, un verb la timpul viitor.

29 În structura *și fugea, nene, fugea*, există:
a. o comparație;
b. o enumerație;
c. o repetiție.

30 Identifică, în textul dat, o structură care conține un epitet.

Scanned with OKEN Scanner

31 Evidențiază, din textul dat, o structură specific populară.

32 Numește personajele existente în textul dat.

33 Care sunt diferențele dintre modul de adresare al lui Toma și acela al lui Manea.

34 Indică, din textul dat, o interjecție de adresare și explică rolul ei.

35 Care este vina pe care Manea i-o aduce haiducului?

36 Selectează, din textul dat, versurile în care se evidențiază ce dorește Manea de la Toma, drept recompensă.

37 Cele două personaje sunt caracterizate în antiteză. Completează tabelul următor cu trăsăturile opuse ale celor doi, așa cum reies din textul dat.

TOMA	MANEA

38 Recitește replicile lui Toma și caracterizează-l, în 8-10 rânduri.

39 Compară spusele și faptele lui Manea și realizează, în 10-12 rânduri, caracterizarea acestuia.

B. *Limba română*

40 Realizează acordul adjectivelor dintre paranteze, cu substantivele pe care le determină:
a. I-am pus cărții (nou) o altă copertă.
b. Am văzut un băiat (urât).
c. Câinii (plimbăreț) sunt (sănătos).
d. Florile din vază au o mireasmă (deosebit).

41 Alcătuiește enunțuri în care adjectivul *interesant* să fie folosit la toate gradele de comparație.

42 Numește două modalități artistice diferite de realizare a gradului superlativ absolut.

43 Indică gradul de comparație al adjectivelor din enunțurile de mai jos:
a. Mirela este o fată frumoasă.
b. „*Cât de frumoasă te-ai gătit*
Naturo, tu...“ (G. C.)
c. Ea nu este cea mai frumoasă din clasă.
d. Vitrina aceea era frumoasă, frumoasă.
e. Marcela este mai frumoasă decât Ioana.

Scanned with OKEN Scanner

44 Formulează două enunțuri în care să folosești adjective care nu pot avea grade de comparație.

45 Corectează și explică greșelile din enunțurile următoare:
a. Barba lui era alb ca zăpada.
b. Mircea a obținut punctajul cel mai maxim.
c. Fetei lui celei mică nu i se potrivea expresia de asprime.
d. Lucrurile foarte arhicunoscute nu-i plac.
e. Acesta este punctajul cel mai minim.

46 Numește și exemplifică valorile stilistice ale adjectivului.

47 Identifică, în textul *Toma Alimoș*, un adjectiv cu valoare de epitet.

48 Folosește, în enunțuri, două adjective pronominale și indică funcția lor sintactică.

49 Transformă adjectivele pronominale, de la ex. 48, în pronume și stabilește funcția lor sintactică.

C. *Comunicare*

50 Alcătuiește un dialog între tine și prietenul tău/ prietena ta, pornind de la meciul de fotbal, câștigat de băieții din clasa voastră.

51 Ai fost la concertul formației preferate, iar prietenul tău/ prietena ta nu a putut veni, deoarece a fost bolnav(ă). Îi dai telefon să-i spui cum a fost, dar legătura nu este prea bună. Imaginează un dialog în care el/ ea pune întrebări, pentru că nu te aude foarte bine.

52 Ești reporter de televiziune și trebuie să iei un interviu unei gimnaste celebre. Scrie opt întrebări pe care i le-ai adresa.

53 Imaginează răspunsuri la întrebările formulate la exercițiul anterior.

III

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

– ... De unde vii?
– Am fost pe la berării cu niște prieteni.
– Ce mai e nou?
– Prost, monșer... Este o criză, mă-nțelegi, care poți pentru ca să zici că nu se poate mai oribilă... S-a isprăvit... E ceva care poți pentru ca...
– Lasă, Nae, că se mai și exagerează...
– Ce se exagerează, nene? Este o criză, care, ascultă-mă pe mine, că dumneavoastră nu știți, care, mă-nțelegi, statul cum a devenit acuma, eu după cum văz ce se petrece, că

Scanned with OKEN Scanner

nu sunt prost, înțeleg și eu atâta lucru, fiindcă nu mai merge cu sistema asta, care, când te gândești, te-apucă groaza, monșer, groaza!...

Nae, foarte afectat, bea paharul lui de bere până-n fund, apoi după ce oftează adânc:

– Eu pot pentru ca să-ți spui pe parola mea de onoare că-mi pare foarte rău! dar știi?...foarte rău!! foarte rău!!! pentru ca să ajungem să vedem țara mea, care era peste putință ca să prevază cineva o situațiune foarte tristă, fiindcă le-am spus și dumnealor...

– Cari dumnealor...

– Dumnealor cu cari am fost; zic: pot pentru ca să spui că nu se poate ceva mai trist, ca să vie un moment orișicât ai zice, când vezi că bate falimentul la ușe și nu mai e nici un patriotism...

Nae face o figură foarte mâhnită, e așa de obidit, încât ai crede că vrea să plângă.

– Bine, Nae, zic eu, nu trebuie să fie omul așa de pesimist. Lucrurile or să se îndrepte...este o recoltă admirabilă.

Nae, schimbând figura și zâmbind cu compătimire de ignoranța mea:

– Ce recoltă, nene, ce recoltă? D-ta n-ai văzut rapița?

– N-am văzut-o, că n-am fost pe-afară.

– Apoi, vezi!...Rapița, moft!

– Ei! moft.

(I. L. Caragiale – *Situațiunea*)

Cerințe:

A. *Literatură*

54 Modul de expunere predominant, în textul dat, este...

55 Stabilește care este legătura narator-personaj.

56 Transcrie o replică lipsită de logică și explică în ce constă lipsa de logică.

57 Explică structura *zâmbind cu compătimire de ignoranța mea*, referindu-te la atitudinea lui Nae față de interlocutorul său.

58 Motivează folosirea semnului exclamării, în structura *că-mi pare foarte rău! dar știi? ...foarte rău!! foarte rău!!!.*

59 Justifică folosirea virgulelor în propoziția *Ce recoltă, nene, ce recoltă?*.

60 Precizează problema despre care discută cele două personaje.

61 Numește personajul principal al textului dat.

62 Comentează spusele naratorului despre Nae.

63 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals).
Care dintre următoarele caracteristici i se potrivesc lui Nae?

☐ demagog ☐ bun orator
☐ patriot ☐ lipsit de logică.

Scanned with OKEN Scanner

64 Identifică două cuvinte care se repetă în replicile lui Nae și explică efectul lor asupra cititorului.

65 Caracterizează, în șase-opt rânduri, personajul principal al textului dat.

B. *Limba română*

66 Alcătuiește enunțuri în care cuvântul *aburind* să fie, pe rând, adjectiv (provenit din verb la gerunziu) și verb la gerunziu.

67 Folosește în enunțuri, înainte și după substantivul determinat, adjectivele *biet* și *sărman*. Comentează efectul stilistic al schimbării.

68 Alcătuiește enunțuri în care să folosești adjectivele de mai jos, în cazul și cu funcția sintactică indicate:

a. sălbatic (Ac., atribut adjectival): .....

.....

b. tainic (G., atribut adjectival) .....

.....

c. măreț (N., nume predicativ) .....

.....

d. albastru (N., atribut adjectival) .....

.....

e. frumos (D., atribut adjectival) .....

.....

69 Analizează adjectivele din textul următor:

De prin adâncul văilor, de peste înălțimea coamelor codrului, de pe întinderea scânteietoare a smidurilor înflorite, valuri străvezii de aburi sclipitori se ridicau în unde crețe și, tremurând în zare, se topeau în văpaia înaltă a cerului aprins... În turbarea ei canculară, arșița miezului înflăcărat al zilelor de iulie mușca cu dinți de foc de pretutindeni și își ostoia setea sa covârșitoare cu cele din urmă picături de viață, umede și vii, sorbite din vinele adânci ale lucrurilor...

(Calistrat Hogaș – *Pe drumuri de munte*)

Model: *scânteietoare* – adjectiv propriu-zis, variabil cu trei forme flexionare, se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat „întinderea" (fem., sg., ac.), funcție sintactică de atribut adjectival, grad pozitiv.

C. *Comunicare*

70 Scrie cinci formule de inițiere a unui dialog în diferite situații.

71 Formează un grup cu încă trei colegi și purtați un dialog pe o temă la alegere.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 2, 17, 38, 40, 44, 57, 64, 67, 71 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire
13

- *Texte literare populare*
- *Adverbul*
- *Dialogul. Adaptarea la interlocutor și la particularitățile emiterii*

I

Citește cu atenție textul, pentru a rezolva corect cerințele:

Cică, pe când era turcul stăpân în țara noastră, venea primăvara, venea aici și toamna pleca în țara turcească.

Unul a avut un cal bătrân, și el, ca să nu-l mai ducă acasă, nu l-a mai dus.

Bieții oameni mureau de frică c-o să moară cum a și murit ș-a zis:

– Dac-o muri calul ce facem noi, agă?

Turcul a spus: „Ce, să-l plătească cine-o spune c-a murit."

Primăvara, când a venit turcul, ei au fost tremurând toți de frică, c-o să-i puie turcul să plătească calul.

Unul bătrân – tot vorba ăluia că cine nu are bătrân să-l cumpere, a spus:

– Să tăceți voi, să nu vorbiți nici unul cu turcul, când o întreba de cal.

A întrebat turcul cum a venit în sat, adunând pe oameni: calul, mă, ce face?

Unchiașul a răspuns:

– Calul e bine, e la iarbă pe câmp.

– I-a să-l aduceți încoa să-l văd, a zis aga.

– Păi, nu-l putem aduce agă, că a umplut câmpul: picioarele sunt încolo, capul încolo, trupul încolo.

– Bre, cum spui tu, a murit calul.

– Tu să-l plătești, agă, calul, că tu ai spus c-a murit.

Și așa, cu bătrânul, au scăpat oamenii de așa satara belea ce le căzu pe cap.

(****Snoavă populară românească*)

Cerințe:

A. *Literatură*

1 Textul aparține genului ..... .

2 Modurile de expunere predominante sunt ..... .

3 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals):
Textul aparține literaturii:
a. ☐ culte;
b. ☐ populare.

4 Indică două argumente, pentru a susține răspunsul de la exercițiul anterior.

Scanned with OKEN Scanner

5 În structura *bieții oameni*, există:
a. inversiune;
b. metaforă;
c. repetiție.

6 Menționează, din textul dat, două cuvinte care nu sunt folosite cu forma lor literară și indică această formă.

7 Scrie sensul cuvântului *belea*, din textul dat.

8 Selectează, din textul dat, o interjecție de adresare, specificând rolul ei.

9 Explică folosirea semnelor de punctuație și de ortografie, din enunțul *Ce, să-l plătească cine-o spune c-a murit.*

10 Transcrie un proverb, din textul dat, explicând semnificația lui.

11 Numește învățătura care se desprinde din textul dat.

12 Caracterul oral al literaturii populare înseamnă .....
.....

13 Argumentează, folosind textul dat, caracterul oral și cel colectiv al creației folclorice.

14 Numește specia literară căreia îi aparține textul dat.

B. *Limba română*

15 Completează definiția următoare:
Adverbul este ..... și determină ..... .

16 Notează, în caseta corespunzătoare, felul adverbului subliniat și funcția lui sintactică:

a. Mihai merge *agale*.
b. Ei au locuit *aici*.
c. Lor le merge *bine*.
d. Mirela nu a venit *atunci*.
e. Vor pleca *mâine*.
f. *Acolo* s-a întâmplat ceva.
g. Lecția *de atunci* a fost învățată.
h. Blocul *de acolo* este nou.

17 Alcătuiește două enunțuri care să conțină adverbe formate prin derivare, de la alte părți de vorbire.

18 Indică două adverbe formate prin compunere.

19 Identifică două adverbe de loc, în textul *Snoavă populară românească*.

Scanned with OKEN Scanner

20 Indică exemple de adverbe fără funcție sintactică.

21 Construiește cinci enunțuri în care adverbul să îndeplinească funcția sintactică de atribut adverbial.

C. *Comunicare*

SĂ NE AMINTIM!

I. Dialogul presupune folosirea unor formule:
- de inițiere;
- de menținere și de verificare a atenției interlocutorului;
- de încheiere.

22 Menționează câte două exemple din fiecare tip de formulă.

II. Dialogul este diferit în funcție de modul de comunicare și de partener, avându-se în vedere:
- vârsta și statutul social al interlocutorului;
- limbajul potrivit;
- mimica, tonul, intonația.

23 Construiește două dialoguri în care să-ți prezinți prietenul/ prietena părinților și unui profesor.

II

Citește cu atenție textul, pentru a rezolva corect cerințele:

Dorul mândrei de n-ar fi,
Pădurică verde,
M-aș culca, m-aș odihni.
Hai, hai, spic de grâu,
La mândra la brâu.
Dorul mândrei mare este,
Pădurică verde,
Io mă culc, el mă trezește!
Hai, hai, spic de grâu,
La mândra la brâu.
Și cum doru-i mare câne,
Pădurică verde,
Peste multe dealuri vine!
Hai, hai, spic de grâu,
La mândra la brâu!

(****Folclor*)

Cerințe:

A. *Literatură*

24 Textul dat aparține genului: **a.** epic ☐ ; **b.** liric ☐.

25 Specifică modul primelor trei verbe, din textul dat și explică rolul lor.

26 Indică două cuvinte a căror formă nu este literară.

Scanned with OKEN Scanner

27 Precizează un diminutiv din textul dat.

28 Explică semnificația cuvântului *dor*.

29 Justifică folosirea virgulelor și a semnului exclamării în versurile:
Hai, hai, spic de grâu,
La mândra la brâu!

30 Indică două consecințe ale folosirii cratimei în structura *doru-i*.

31 Măsura primului vers, este de:
a. șase silabe;
b. șapte silabe;
c. opt silabe.

32 Transcrie versurile care se repetă și explică rolul lor.

33 Textul dat ilustrează caracterul sincretic al creației populare. Definește-l.

B. *Limba română*

34 Ce parte de vorbire sunt cuvinte subliniate, din enunțurile de mai jos?
a. Mihai scrie *repede*. ☐
b. Apa *repede* s-a tulburat. ☐
c. El mi-a făcut *un bine*. ☐
d. Maria nu a ajuns *bine* acasă. ☐

35 Construiește enunțuri în care să folosești următoarele omofone: altădată/ altă dată, odată/ o dată, deoparte/ de o parte, întruna/ într-una.

36 Alcătuiește fraze cu adverbele *cum*, *când* și *unde*. Indică funcția sintactică, pe care o îndeplinesc. Precizează ce alt rol mai au în frază.

37 Completează spațiile libere cu unul dintre adverbele: *cum*, *când*, *unde*:
a. A învățat ..... a dorit, dar a promovat.
b. S-a dus ..... a fost înainte colega ei.
c. Gătește ..... vrea bunica.
d. Se întreba ..... o va scoate la capăt.
e. Pleacă ..... dorește, dar numai dacă are permisiunea părinților.
f. Îl întreba ..... l-ai vizitat, pentru că nu mai știa nimic despre tine.

38 Corectează greșelile din enunțurile de mai jos:
a. Copiii noi-născuți vor fi externați mâine.
b. Oamenii răi-platnici nu sunt plăcuți de nimeni.
c. Sarcinile dificile de rezolvat nu l-au descurajat.
d. Elevii noi au răspuns cei mai bine.
e. Cam ar vrea să lipsească de la școală.

Scanned with OKEN Scanner

f. Mai o aştept până la ora 3.
g. Prin urmare aşadar nu mai pleci în Canada.
h. În concluzie deci vom merge la mare împreună.
i. Dar totuşi nu pot să-ţi spun adevărul.
j. Dar însă l-a deranjat şi nu i-a plăcut.

39 Alcătuieşte enunţuri în care cuvântul „*iar*" să fie, pe rând, adverb şi conjuncţie.

40 Alcătuieşte un enunţ în care cuvântul *toamna*, să aibă două valori morfologice diferite.

C. *Comunicare*

41 Te afli într-un oraş necunoscut şi doreşti să ajungi la un hotel din centru, dar nu ştii cum. Întâlneşti un poliţist şi îi soliciţi această informaţie. Redactează dialogul pe care-l porţi cu poliţistul.

42 Te duci la bibliotecă, pentru a cere informaţii despre o carte pe care trebuie să o citeşti. Scrie un posibil dialog cu bibliotecara.

III

Citeşte cu atenţie textul, pentru a rezolva corect cerinţele:

A fost odată ca niciodată într-altă lume uitată şi de picior de om de azi necălcată şi necercetată, în care torcea poveştile o fată şi strânsese o covată. Da şi eu sunt de pe vremea aceea când fata asta torcea poveşti-le-n lume şi încă n-aveau nume şi mai cu ochi dulci, mai cu buze moi, iaca am prins o poveste dintre ale noi şi-am venit până la voi. Povestea o ţin ca pe-o prepeliţă de coadă şi aştept lumea să treacă şi să şadă, ca să-ncep şi eu s-o spun, că de altceva nu-s bun. Aşa-i omul bătrân de ani: spune poveşti şi strânge bani. Ian puneţi şi d-voastră în cuşmă cât v-a lăsa inima, c-apoi îmi merge ca meliţa gura şi se umple de oameni bătătura.

Iacă, fost-a fost odată şi trăit-a trăit nemângâiată pe lumea asta uitată lelea Mădălina, bat-o noroacele, gospodina, că tare a fost horopsâtă, măcar că nu era urâtă. A rămas ea, cum se întâmplă de atâtea ori, cu un fecior din flori şi nici nume nu i-a pus, că cu el de mititel pe lume s-a dus şi l-a crescut printre străini, cum creşte iarba între spini.

L-a crescut şi l-a bocit cu lacrimi l-a stropit şi-a crescut feciorul ista mare şi cu nimeni n-avea asemănare, că doară şi buruiana creşte, când cerul o stropeşte, da omul cum să nu crească, stropit de lacrimă omenească?

(****Făt-Frumos, feciorul lelii* din *Dochiţa Împărăiţa*)

Cerinţe:

A. *Literatură*

43 Textul dat este un fragment de basm. Indică formula de început şi specifică rolul ei.

Scanned with OKEN Scanner

44 Explică expresia *a merge gura ca melița* și alcătuiește un enunț în care să o folosești.

45 Selectează un diminutiv, din textul dat, și explică rolul lui.

46 Transcrie două forme verbale inverse.

47 Menționează o comparație, din textul dat.

48 Scrie forma literară a cuvintelor: *horopsâta*, *ista*.

49 Numește personajele din textul dat.

50 Transcrie cuvintele prin care este caracterizat personajul feminin.

51 Arată modalitățile de caracterizare, utilizate în textul dat.

52 Textul aparține genului epic. Indică două argumente, pentru a susține această afirmație. Ilustrează, cu argumente din textul dat, caracterul oral și pe cel anonim al creației folclorice.

B. *Limba română*

53 Scrie câte un enunț în care să folosești adverbe la gradele de comparație indicate:

a. pozitiv: .....
b. comparativ de superioritate: .....
c. comparativ de egalitate: .....
d. superlativ relativ de inferioritate: .....
e. superlativ absolut: .....

54 Recunoaște gradele de comparație la care sunt adverbele subliniate, din enunțurile următoare:

a. Mihai învață <u>tot atât de bine</u> ca Maria.
b. El a venit la petrecere <u>mai târziu</u> decât noi.
c. Mirela a alergat <u>tare</u>, <u>tare</u> și a câștigat concursul.
d. Andreea locuiește <u>sus</u>.
e. El nu scrie <u>foarte frumos</u>.

55 Analizează adverbele din textele următoare:

a. *Și ei mergeau greu; acuma sfârșiseră vorba și nu îndrăzneau parcă să se mai uite unul la altul. [...]*
Opincile fâșâiră aspru pe gheață. Se apucară amândoi de umeri și, încet, trecură dincolo, pe podișul lucios, prin tăcerea tainică a înserării.

(Mihail Sadoveanu – *Vestitorii*)

b. *Aventura conștiinței mele a început într-o zi de iarnă când o întâmplare m-a făcut să înțeleg deodată că exist.[...] Atunci mi-am dat seama că țineam strâns ceva în brațe, tot o pâine, și că asta era cauza privirilor îndreptate asupra mea.[...] M-am uitat la toți liniștit și am pus pâinea din brațe pe masă.*

(Marin Preda – *Viața ca o pradă*)

Scanned with OKEN Scanner

c. *A doua zi, duminică, pe când ieșea lumea de la biserică, se răspândi vestea că adineaori ar fi trecut prin sat doi călăreți pe cai albi cu porunci de la Vodă. În fața cârciumii, pe bătătura unde se ținea hora, pâlcuri de oameni se opriră să afle noutăți.*

(Liviu Rebreanu – *Răscoala*)

d. *Aici se pierdea Mihai, care de mic copil învățase toate cotiturile, toate cărările, și acum se strecura cu luntrea lui peste tot, bătând colțurile, oprindu-se la limpezișuri, de unde zburau, speriate, cârduri de rațe sălbatice, lișițe șirete, găinuși-de-baltă, cucove, gâște și câteodată chiar lebede, ce veneau de prin bălțile Dunării.*

(Duiliu Zamfirescu – *Viața la țară*)

C. Comunicare

56 Ce nu este potrivit în următoarele dialoguri?

a. – *Nu!...nu e voie să scoți capul pe fereastră, mititelule! Zice unul dintre tineri lui d-l Goe, și-l trage puțin înapoi.*

– *Ce treabă ai tu, urâtule? zice mititelul, smucindu-se.*

Goe nu trebuia să îl signească pe acel tânăr. (I.L. Caragiale – *Dl. Goe*)

b. – *Mamițoo! mam mare! tantii!*

– *Ce e? ce e? sar cucoanele.*

– *Să oprească! Zbiară și mai tare Goe, bătând din picioare. Mi-a zburat pălăria! să oprească!!!*

Goe nu trebuia să zbiare. (I.L. Caragiale – *Dl. Goe*)

57 Te afli într-o farmacie. Completează dialogul următor între tine și farmacist:

A: Bună ziua!

B: Bună ziua! Vă putem ajuta cu ceva?

A: Aș dori. ~~o ase~~ un nurofen pentru copii.

B: Nu, dar vă putem oferi un înlocuitor, care este mai bun decât ceea ce solicitați dumneavoastră.

A: Mulțumesc foarte mult!

B: Cu plăcere! Mai veniți pe la noi!

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 6, 12, 16, 31, 35, 38, 42, 43, 53 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire
14

- Specii literare. Doina
- Prepoziția. Conjuncția. Interjecția
- Scrisoarea

I

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Doină, doină, cântic dulce!
Când te-aud nu m-aș mai duce.
Doină, doină, viers cu foc!
Când răsuni eu stau în loc.
Bate vânt de primăvară,
Eu cânt doina pe afară,
De mă-ngân cu florile
Și privighetorile.
Vine iarna viscoloasă,
Eu cânt doina-nchis în casă.
De-mi mai mângâi zilele,
Zilele și nopțile.
Frunza-n codru cât învie,
Doina cânt de voinicie.
Cade frunza gios în vale,
Eu cânt doina cea de jale.
Doina zic, doina suspin,
Tot cu doina mă mai țin.
Doina cânt, doina șoptesc,
Tot cu doina viețuiesc.

(****Doina*, din culegerea *Poezii populare ale românilor adunate și întocmite de V. Alecsandri.*)

Cerințe:

A. *Literatură*

1 Numește genul literar căruia îi aparține textul dat.

2 Rima textului este:
a. împerecheată;
b. încrucișată;
c. îmbrățișată.

3 Selectează un vers în care apare eul liric.

Scanned with OKEN Scanner

4 În primele patru versuri, există:
a. repetiție;
b. paralelism;
c. enumerație.

5 Identifică, în textul dat, un cuvânt care nu este folosit cu forma din limba literară actuală. Scrie această formă.

6 Explică virgulele din primul vers.

7 Indică rolul semnului exclamativ folosit la începutul textului.

8 Numește anotimpurile care sunt sugerate de această doină și stările sufletești, specifice fiecăruia.

9 Verbele, din textul dat, sunt la modul ...indicative... și timpul ...present... .

10 Indică tipul de zicere care s-ar potrivi textului dat.

11 Precizează semnificația contextuală a verbului *a îngâna*.

12 Menționează semnificația versului *Frunza-n codru cât învie*.

13 Prezintă semnificația folosirii persoanei I, în textul dat.

14 Transcrie o structură în care apare o imagine auditivă.

15 Explică, în opt-zece rânduri, semnificația ultimelor patru versuri.

B. ***Limba română***

16 Completează definiția următoare:
Prepoziția este partea de ...vorbire neflexibilă care leagă atributul de subst. det. și complementul de vb. det.

17 Ai citit textul *Doină*. Transcrie toate prepozițiile și indică felul lor.

18 Indică raportul sintactic pe care îl exprimă fiecare prepoziție.

Model: prepoziția simplă *cu* – leagă substantivul *foc* de elementul regent *viers*.

19 Selectează două prepoziții simple, din textul *Doină*.

20 Notează, în caseta corespunzătoare, felul următoarelor conjuncții:

să	simplă	ca să	compus;
deci	conclusivă	dacă	sim.;
și	simplă	iar	sim.;

Scanned with OKEN Scanner

dar [ ] fiindcă [ ];
nici [ ] sau [ ].

21 Folosește, în două enunțuri, conjuncția coordonatoare copulativă *și* astfel: în primul să exprime raport de coordonare în propoziție, iar în al doilea, raport de coordonare în frază.

22 Completează spațiile punctate: ... Interjecția este partea de vorbire ... care exprimă ... .

23 Notează, în caseta corespunzătoare, ceea ce exprimă interjecțiile următoare:

hai! [ ] ura! [ ];
vai! [ ] hei! [ ];
uf! [ ] chiț! [ ];
cuțu! [ ] aoleu! [ ];
ah! [ ] cucurigu! [ ].

24 Completează spațiile libere, cu conjuncțiile corespunzătoare.

a. Mihai vrea ..... viziteze un muzeu.
b. Pleacă mama ..... tata?
c. Eu vin târziu, ... nu mă aștepta.
d. Băieții ..... fetele s-au distrat grozav la munte.
e. Problema este ..... nu pot pleca.

25 Scrie cinci interjecții de adresare.

C. *Comunicare*

26 Unește, prin săgeți, cuvintele referitoare la scrisoare, din prima coloană, cu definițiile lor, din a doua coloană:

destinatar	sunt așezate sus, în dreapta
expeditor	persoana care primește o scrisoare
formula de încheiere	persoana care trimite o scrisoare
data și locul	se află în finalul scrisorii

AMINTEȘTE-ȚI!

a) Scrisori familiale

Ghergani, 20 iunie 1881

Iubite amic,

Azi te pui în tren la 9 seara, după ce ai prânzit bine la „Hugues" sau la „Brofft", arăți tichetul conductorului care vine și ți-l timbrează cu cleștele, fumezi o țigară, două până la Ploiești; acolo își bei ceaiul în ticnă, te întorci în vagon, apoi te înfășuri bine în tartan, își pui paltonul căpătâi, te lungești pe canapeaua de catifea roșie sau în vagonul-pat, dormi ca acasă vreo nouă ceasuri și, la opt dimineața, te deștepți la Roman. Aici cafea cu lapte, cu un Kipfel, două, și 17 ceasuri, minut cu minut, după ce ai plecat din București, te găsești transportat pe malul îmbălsămat al Bahluiului, în fosta capitală a fostului

Scanned with OKEN Scanner

principat al Moldovei, unde ajungi dormit, mâncat și odihnit. Călătoria, mâncare cu bacșiș cu tot, te-a costat 80 de franci. Ei, vezi, acum 40 de ani nu era așa. [...]

Cu câtă părere de rău am părăsit Iașul, și m-am despărțit de voi, bunii mei amici; o datorie de familie sacră și dureroasă mă chema la București: tatăl meu căzuse greu bolnav.

Ion Ghica

b) Scrisori oficiale

27 Citește scrisoarea de mai jos.

București
5.06.2001

Dragă prietenă,

Am primit scrisoarea de la tine și m-am bucurat foarte tare, deși s-a lăsat cam mult așteptată. Oricum, am înțeles problemele pe care le-ai avut.

În ceea ce privește întrebările tale, am să încerc să-ți răspund. Nu mi-am făcut încă planuri de vacanță, dar mi-aș dori să te vizitez sau să mergem împreună la mare. Sau, de ce nu, ambele?...Tu ce zici? Ți-ar plăcea o tabără cu colegii mei? Eu zic că ar fi extraordinar.

Aștept răspunsul tău.

Te îmbrățișez,
Mirela.

Redactează acum o scrisoare la al cărei răspuns este cea de mai sus.

28 Ești plecat într-o tabără de limba engleză, în Croația. Trimite o scrisoare părinților tăi, în care le vorbești despre programul tău zilnic.

II

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Măi bădiță, floare dulce,
Unde te-aș găsi te-aș smulge,
Și-acasă la noi te-aș duce,
Și te-aș răsădi-n grădină,
Și te-aș secera cu milă;
Și te-aș face stog în prag,
Și te-aș îmblăti cu drag,
Și te-aș măcina mărunt
La morișca de argint;
Și te-aș cerne
Prin sprincene,
Și te-aș frământa-n inele,
Și te-aș da inimii mele
Să se stâmpere de jele... .

(***Măi bădiță, floare dulce* – din L. Blaga, *Antologie de poezie populară*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. *Literatură*

29 Precizează rima și măsura primelor trei versuri.

30 Explică rolul interjecției din primul vers.

31 Rescrie, din textul dat, un substantiv în cazul vocativ și menționează rolul lui.

32 Identifică și explică o metaforă din poezie.

33 Transcrie două epitete, din text, și precizează care sunt părțile de vorbire pe care le însoțesc.

34 Selectează o structură paralelă, din textul dat.

35 Ce se evidențiază prin folosirea verbelor la modul condițional optativ?.

36 În textul dat, apare persoana a II-a a pronumelui. Explică folosirea ei.

37 Indică un cuvânt care se repetă la început de vers și comentează efectul său stilistic.

38 Explică, în patru-cinci rânduri, versurile:
Și te-aș cerne
Prin sprincene.

39 Numește sentimentul dominant, în textul dat.

40 Explică structura poeziei.

41 Comentează, în patru-șase rânduri, ultimele două versuri.

42 Transcrie, din textul dat, un cuvânt cu o sonoritate deosebită și explică motivul pentru care l-ai ales.

43 Explică rolul punctelor de suspensie din finalul textului dat.

44 Indică două argumente, din textul dat, pentru a susține că este o doină de dragoste.

B. *Limba română*

45 Completează spațiile punctate cu prepoziția corespunzătoare:
a. El merge la ..... școală.
b. Ei au cucerit medalia ..... antrenorilor.
c. Ei luptă cu ..... dușmanilor comuni.
d. Mirela a trecut la ..... casa noastră.
e. Ei sunt ..... fumatului.

Scanned with OKEN Scanner

46 Notează, în caseta corespunzătoare, cazul cerut de următoarele prepoziții:

la	A	grație	D;
deasupra	G	contrar	D;
conform	D	dedesubtul	G;
pe lângă	A	până la	A;
cu	L	contra	C.

47 Explică modul de formare a prepozițiilor compuse de la ex. 46.

48 Alcătuiește enunțuri în care cuvântul „*deasupra*" să fie, pe rând, prepoziție și adverb.

49 Menționează cinci prepoziții care se folosesc cu cazul genitiv.

50 Completează fiecare spațiu liber cu câte un cuvânt potrivit.
Conjuncția este partea de ... care leagă în ... două propoziții și în propoziție două ... de ... de același fel.

51 Dă cinci exemple de onomatopee.

52 Alcătuiește două enunțuri în care să folosești câte o interjecție.

53 Explică semnele de punctuație, folosite după interjecțiile de la ex. 52.

C. *Comunicare*

54 Părinții tăi sunt în concediu la mare, iar tu îți vizitezi bunicii. Imaginează o scrisoare trimisă de părinți.

55 Redactează răspunsul tău și al bunicilor, la scrisoarea părinților.

III

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Răsărit-a luna-n prag,
Nu-i aici cine mi-i drag.
Răsărit-a luna-n șură,
Nu-i aici cine-mi dă gură.
Arde lumina pe masă,
Cine mi-i drag nu-i acasă.
Arde luminița bine,
Cine mi-i drag nu mai vine.

Duce-m-aș ca luna-n nor,
Nu mai pot de-a badii dor.
Duce-m-aș ca luna-n stele,
Nu mai pot de-a badii jele.
De n-ar plânge inima,
Nici ochii n-ar lăcrăma.
Inimuța-n mine plânge,
Dorul sufletul mi-l stânge.

(***Doina* din *Antologie a poeziei populare*, îngrijită de Ovidiu Papadima)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. *Literatură*

56 Completează următoarele enunțuri:
Textul dat este o doină, pentru că:
a. aparține genului .....;
b. are versuri .....;
c. sentimentele exprimate sunt ..... .

57 Poezia este o doină de:
a. jale;
b. dor;
c. haiducie.

58 Prezintă rima, măsura și ritmul primelor două versuri.

59 Identifică, în textul dat, un cuvânt care nu are forma din limba actuală.

60 Transcrie, din textul dat, două forme verbale inverse.

61 Numește persoana căreia se adresează autorul anonim.

62 Explică sensul cuvântului *șură*.

63 Identifică, în textul dat, un derivat diminutival și explică-l.

64 Selectează două elemente cosmice, care sunt prezente în textul dat, precizând și rolul lor.

65 Rescrie un vers care conține o personificare și altul care conține o comparație.

66 Explică folosirea persoanei I, în textul dat.

67 Ce sentiment se evidențiază prin versul *Cine mi-i drag nu-i acasă.*?

68 Comentează ultimele patru versuri.

B. *Limba română*

69 Subliniază forma corectă a prepoziției, în enunțurile de mai jos:
a. Maria a alergat după/ de pe/ dupe autobuz și și-a rupt piciorul.
b. El merge pă/ pi/ pe jos până la școală.
c. El vine din spre/ dinspre Dunăre.
d. Cartea este dela/ de la Maria.
e. Dunărea curge înspre/ în spre mare.

70 Scrie două enunțuri în care să existe câte o prepoziție compusă.

Scanned with OKEN Scanner

71 Alcătuiește un enunț în care să apară o prepoziție compusă cu prepoziția *la*.

72 Corectează enunțurile de mai jos:
a. Mircea vrea pentru ca să plece.
b. Am căutat cartea, dar însă n-am găsit-o.
c. A plecat fiindcă nu i-a plăcut filmul.
d. Nu vrea să plece căci fiindcă îi place la noi.
e. Maria a venit iar din nou.

73 Scrie, în caseta corespunzătoare, verbele derivate de la următoarele interjecții

zdrang! ____ *miau!* ____ ;
boc! ____ *țac!* ____ .

Explică modul lor de formare.

74 Pune semnele de punctuație necesare în următoarele enunțuri:
Hai mă du-te acasă
Uf ce frig e afară

C. *Comunicare*

75 Completează scrisoarea următoare:

Ploiești *20.06.2001*

Dragă Mircea,
Îți trimit această scrisoare cu speranța că voi primi vești de la tine.
Tocmai am terminat anul școlar și...

Al tău prieten,
Florin.

76 Alcătuiește o scrisoare oficială.

77 Imaginează-ți că ești la munte împreună cu diriginta și colegii tăi. Trimite o scrisoare părinților, în care să le povestești o întâmplare extraordinară (reală sau imaginară).

IV

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Codrule, Măria-Ta,
Lasă-mă sub poala ta,
Că nimica n-oi strica
Fără num-o rămurea,
Să-mi atârn armele-n ea.
Să le-atârn la capul meu,
Unde mi-oi așterne eu,

Scanned with OKEN Scanner

Sub cel tei bătut de vânt
Cu floarea pân' la pământ,
Să mă culc cu fața-n sus
Și să dorm, dormire-aș dus,
Dar s-aud și-n visul meu,
Dragă codri, glasul tău,
Din cea rariște de fag,
Doina răsunând cu drag,
Cum jeluind se tragănă,
Frunza de mi-o leagănă
Iară vântul molcomit
De-a vedé c-am adormit,
El pin tei va viscoli
Și cu flori m-a coperi.

(Mihai Eminescu – *Codrule, Măria-Ta*)

Cerințe:

A. *Literatură*

78 Versurile au:
a. rimă îmbrățișată;
b. rimă împerecheată;
c. monorimă.

79 Identifică măsura ultimului vers.

80 Care este forma literară a cuvintelor: *pin*, *coperi*?

81 Justifică folosirea cratimei în structura *num-o*.

82 Explică folosirea pronumelui *mi*, în versul *Frunza de mi-o leagănă*.

83 Transcrie, din textul dat, o structură care conține o personificare și una care conține o inversiune.

84 Comentează primul vers al poeziei, referindu-te la structura lui.

85 Menționează rolul somnului, din textul dat.

86 Numește un diminutiv, din textul dat și justifică folosirea lui.

87 Indică rolul folosirii persoanei I a verbului.

88 Menționează cinci elemente ale cadrului natural.

89 Justifică folosirea virgulei, în versul *Dragă codri, glasul tău...* .

90 Selectează, din textul dat, un vers care se repetă.

Scanned with OKEN Scanner

91 Descrie, în opt-zece rânduri, legătura om-natură, așa cum reiese din textul dat.

92 Comentează ultimele patru versuri.

B. *Limba română*

93 Numește ce părți de vorbire sunt cuvintele subliniate, din enunțurile de mai jos:
a. Ea are o *grație* desăvârșită.
b. El a învins *grație* Mariei.
c. Mihai este mereu *contra*.
d. Mircea a luptat *contra* Mariei.

94 Alcătuiește enunțuri în care două cuvinte să fie, pe rând, prepoziții și alte părți de vorbire.

95 Menționează cazul cerut de prepozițiile, din enunțurile de mai jos:
a. Trece pe lângă școala copilului mereu, dar nu se oprește niciodată.
b. El acționează conform planului.
c. Caietul este deasupra cărții.
d. El se năpustește asupra prăjiturilor.
e. Mihai se poartă asemenea lașilor.

96 Scrie două enunțuri în care să folosești prepoziții diferite, cu substantive în cazul dativ.

97 Arată grupul de cuvinte care poate înlocui prepozițiile următoare:
– înapoia;
– înaintea;
– împrejurul.

98 Transcrie din textul *Codrule, Măria-Ta*, de Mihai Eminescu:
a. o conjuncție subordonatoare simplă;
b. o conjuncție coordonatoare copulativă.

99 În structura *Că nimica n-oi strica*, există:
a. o conjuncție subordonatoare simplă;
b. o conjuncție coordonatoare adversativă;
c. o conjuncție subordonatoare conclusivă.

100 Identifică în textul *Codrule, Măria-Ta*, de Mihai Eminescu, o conjuncție coordonatoare care poate avea și altă valoare morfologică, ilustrând-o printr-un exemplu.

101 Identifică interjecțiile din enunțurile de mai jos, precizând funcția lor sintactică:
a. Hai la film!
b. Broasca pleosc! în lac.
c. Uite ce fericită e!

102 Alcătuiește două enunțuri în care să folosești câte o interjecție cu funcția sintactică de nume predicativ.

Scanned with OKEN Scanner

103 Scrie valorile morfologice pe care le are cuvântul subliniat, în enunțurile de mai jos:

a. Mihai vine <u>de</u> acasă. ☐
b. A țipat la ea, <u>de</u> a făcut-o să plângă. ☐
c. <u>De</u>, dacă știam, te-aș fi apărat! ☐
d. <u>O</u> fată scrie exercițiul pe tablă. ☐
e. – <u>O</u>! Ce vreme minunată! ☐
f. Am vizitat-<u>o</u> pe bunica. ☐

C. *Comunicare*

104 Ți-ai găsit un prieten în Franța. El ți-a scris primul, iar tu trebuie să-i răspunzi. Redactează o scrisoare în care să-i vorbești despre tine și familia ta.

105 Scrie-i vărului tău, care locuiește în Pitești. Îi povestești ultimul film pe care l-ai văzut și care te-a impresionat.

106 Completează următoarea scrisoare oficială:

Domnule Președinte,

Doresc să vă informez ...

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire
15

- Specii literare: Balada
- Predicatul
- Cererea, telegrama, cartea poștală

I

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Foaie verde-a cucului,
La curțile Stupului,
Stupului, bogatului,
Cine oare că-mi slujea,
Cine toate le făcea?

Era Pintea cel tăcut,
Dar la minte priceput,
Era Pintea cel voinic,
În năcaz trăit de mic. [...]

*[*Într-o zi, Pintea îl supără pe stăpân și se hotărăște să devină haiduc, adunând lângă el alți voinici. Împărăția vrea să-l omoare, dar Pintea nu se teme. Văzând că nu-l pot prinde, oamenii împăratului pun un „preț" pe capul lui, viu sau mort. Pintea trebuie să-și trimită ortacii la Baia, dar aceștia nu vor să plece fără a afla punctul lui slab.*]*

– Fraților, fârtaților,
Zise Pintea soților,
Voi de la mine-ți afla
Moartea mea din ce va sta:
Din trei fire de grâu sfânt,

Dintr-un plumbuț de argint
Bine-n pușcă-nțepenit,
Subsuoară-mi nimerit,
Subsoară de-a stânga,
C-acolo-mi stă puterea!

*[*Ajunși la Baia, oamenii lui Pintea sunt prinși și nevoiți să-l trădeze.*]*

– Fraților, pandurilor,
Spuneți voi și domnilor
Că eu legat nu mă dau
Până pe picioare stau,
Până-mi mai stă capul sus;
Ca să știți că de mic prunc
Pân' la moarte-am fost voinic [...]
Și cum vorba ispăvește,
Iute arma și-o golește,
Pe panduri îi tăvălește.
Dar scoțând sabia nouă,

Iată că se rumpe-n două;
Și scoțând sabia veche,
Iată că se rumpe-n șepte!
Atunci un pandur bătrân
Iute bagă mâna-n sân,
Ia trei fire de grâu sfânt
Și plumbuțul de argint,
Pușca bine-nțepenește,
Pe biet Pintea mi-l ochește,
Subsoară-l nimerește,
Subsoară de-a stânga,

Scanned with OKEN Scanner

C-acolo-i stă puterea.
Pintea la pământ cădea,

Lumea cu el se-nvârtea,
Calu-i jalnic necheza.

(****Pintea viteazul*)

Cerințe:

A. *Literatură*

1 Numește genul literar căruia îi aparține textul dat.

2 Care este modul de expunere predominant, din textul dat.

3 Rescrie, din textul dat, o structură care se constituie în indice spațial.

4 Identifică un adjectiv prin care este caracterizat Pintea, la începutul textului.

5 Transcrie o structură care să conțină un epitet.

6 În structura *Dar la minte priceput*, există:
a. inversiune;
b. comparație;
c. personificare.

7 Selectează, din textul dat, o structură specific populară.

8 Transcrie cuvintele prin care Pintea se adresează prietenilor săi.

9 Explică folosirea virgulelor din ultimele trei versuri.

10 Identifică un diminutiv și explică rolul lui în context.

11 Menționează un cuvânt, din textul dat, care nu este folosit cu forma din limba actuală.

12 Evidențiază cifra/ cifrele care se repetă, în textul dat și explică rolul repetiției.

13 Numește personajele baladei.

14 Pintea are un punct slab.
Identifică-l și explică motivul pentru care îl împărtășește celorlalți.

15 Rezumă, în maximum cinci rânduri, deznodământul baladei.

16 Scrie două argumente pentru susținerea ideii că textul aparține unei balade.

17 Menționează un argument pentru ilustrarea caracterului sincretic al baladei.

18 Semnalează două trăsături comune baladei și basmului.

Scanned with OKEN Scanner

II

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Brâncovanul Constantin
Boier vechi și domn creștin,
De averi ce tot strângea,
Sultanul se îngrijea
Și de moarte-l hotăra,
Căci vizirul îl pâra.
Într-o gioi de dimineață,
Zi scurtărei lui de viață,
Brâncovanul se scula,
Fața blândă el spăla,
Barba albă-și pieptăna,
La icoane se-nchina,
Pe fereastră-apoi căta
Și amar se spăimânta!

[Constantin Brâncoveanul este adus în fața sultanului care îi cere, în schimbul vieții lui și a copiilor săi, să renunțe la legea creștinească. Brâncoveanul nu renunță și copiii lui sunt omorâți.]

– „Alelei! tâlhari păgâni!
Alei! voi feciori de câni!
Trei coconi ce am avut
Pe tustrei mi i-ați perdut!
Dare-ar Domnul Dumnezeu
Să fie pe gândul meu.
Să vă ștergeți pre pământ,
Trupu-i de pele jupea,
Pielea cu paie-o implea,
Prin noroi o tăvălea
Și de-un paltin o lega
Și râzând așa striga:
– „Brâncovene Constantine,
Ghiaur vechi, ghiaur hain!
Cum se șterg norii la vânt,
Să n-aveți loc de-ngropat,
Nici copii de sărutat!”
Turcii crunt se oțărea
Și pe dânsul tăbăra,
Haine mândre-i le rupea,
Cască ochi a te uita
De-ți cunoști tu pielea ta?”
– „Câni turbați! Turci, lifță rea!
De-ți mânca și carnea mea,
Să știți c-au murit creștin
Brâncovanu Constantin!”

(*Constantin Brâncovanul*)

Cerințe:

A. *Literatură*

19 Textul aparține unei balade populare. Numește două caracteristici ale acesteia.

20 Care este forma, din limba actuală, a cuvintelor: *gioi, scurtărei, se spăimânta, pre, implea*?

21 Explică sensul cuvântului *coconi*.

22 Rescrie, din text, o structură care conține o inversiune.

23 Explică semnificația structurii *barba albă*.

24 Stabilește măsura și rima primelor șase versuri.

Scanned with OKEN Scanner

25 În structura *Fața blândă el spăla*, există:
a. metaforă;
b. epitet;
c. repetiție.

26 Evidențiază motivul/ motivele pentru care Brâncoveanul și copiii lui sunt omorâți.

27 Menționează rolul semnului exclamării din versul *Alelei! tâlhari păgâni!*

28 Specifică rolul adresării: – *Ghiaur vechi! Ghiaur hain!*

29 Explică, într-o compunere de cinci-șase rânduri, versurile:

Dare-ar Domnul Dumnezeu
Să fie pe gândul meu:
Să vă ștergeți pre pământ,
Cum se șterg norii la vânt,
Să n-aveți loc de-ngropat,
Nici copii de sărutat!

30 Rezumă deznodământul baladei.

31 Prezintă semnificația morții lui Constantin Brâncovanul.

III

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Foicica fagului,
La poalele muntelui,
Muntelui Pleșuvului,
În mijlocul
Câmpului,
La puțul
Porumbului,
Pe câmpia verde, -ntinsă,
Și de cetine coprinsă,
Șade Toma Alimoș,
Haiduc din Țeara – de – Jos,
Nalt la stat,
Mare la sfat
Și viteaz cum n-a mai stat
Șade Toma tolănit
Și cu murgul priponit
În pripoane de argint,
Și mănâncă frumușel,
Și bea vin din burdușel,
Și grăiește în ăst fel:
– Închinar-aș, și n-am cui!
Închinar-aș murgului,
Murgului sireapului,
Dar mi-e murgul vită mută,
Mă privește și m-ascultă,
N-are gură.să-mi răspundă! [...]
Că-mi venea, măre, venea
Stăpânul
Moșiilor
Și domnul
Câmpiilor,
Manea, slutul
Și urâtul;
Manea, grosul
Ș-arțăgosul ... [...]
– D-alelei, murguțule,
D-alelei, drăguțule,
Ce-am gândit
Am izbăvit,
Dar și ceasul mi-a sosit.
Sapă-mi groapă din picior
Și-mi așterne fânișor,
La cap, floare
De bujor,

Scanned with OKEN Scanner

Să mi-o ia mândra cu dor,
Iar la cap și la picioare
Pune-mi, pune-mi câte-o floare:
La picioare,
Busuioc,
Să mă plângă mai cu foc.
Apoi, măre, să te duci,
Drumu-n codri să apuci
Pân' la paltinii trăsniți,
Unde-s frații poposiți.
Nimeni frâul să nu-ți puie,
Nici pe tine să se suie,
Făr' de-un tânăr sprâncenat
Și cu urme de vărsat,
Cu păr lung și gălbior,
Care-mi este frățior,
Frățior de vitejie,
Tovarăș de haiducie.
Numai el frâul să-ți puie
Și pe tine să se suie;
Tu să-l porți și pe el bine,
Cum m-ai purtat și pe mine!

(*Toma Alimoș*)

Cerințe:

A. *Literatură*

32 Arată modul/ modurile de expunere folosit(e) în expoziție.

33 Specifică locul unde se petrece acțiunea.

34 În structura *Pune-mi, pune-mi câte-o floare*, există:
a. o repetiție;
b. o personificare;
c. o inversiune.

35 Identifică un diminutiv, din textul dat, și explică-i semnificația.

36 Numește personajele care participă la acțiune.

37 Identifică și ilustrează modalitățile de caracterizare a lui Toma.

38 Transcrie trei-patru versuri din care să reiasă singurătatea lui Toma.

39 Notează versurile din expoziție, în care este prezentat Toma.

40 Evidențiază, din textul dat, o structură care conține o personificare și una care conține o hiperbolă.

41 Personajul negativ al baladei este ..... .

42 Cele două personaje sunt opuse. Numește și definește procedeul prin care sunt caracterizate.

43 Semnalează rolul murgului în această baladă.
Indică alte opere în care animalele sunt personificate.

44 Explică semnificația testamentului lui Toma.

45 Numește motivul pentru care haiducul dorește să fie înmormântat în natură.

Scanned with OKEN Scanner

46 Transcrie trei-patru versuri din testamentul lui Toma în care apar elemente de caracterizare a viitorului stăpân al calului său.

47 Prezintă două asemănări între personajul de baladă și cel de basm.

IV

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Pe Mureș în sus,
Câte oi s-au dus,
Toate s-au răpus
Numai mi-a rămas
Iorguț Iorgovan,
Călare pi cal,
P-un cal drobogean –
Coada-i bate chișița,
Coada-i bate pulberea.
Singur rămânea
Din gură zicea:
– Hi, murgule, hi,
La munți cărunți,
La brazii mărunți,
La colț de cetate,
Unde Mureș bate,
Bate și răzbate,
La moara de piatră,
Marginile de tisă,
De mulți boieri mi-e coprinsă.
Îmi bea și-mi mânca.
Dară ce mânca?
Savai, șiuncă și postruncă
Și zeamă de caracudă.
Iorgu ce-mi zicea?
– Hi, murgule, hi
La munții cărunți,
La brazii mărunți!
Poți, murgule, poți,
Poți la bătrânețe,
Ca la tinerețe?
– Poci, stăpâne, poci,
– Poci, da' nu prea poci,
Calea-n codru-mi intră,
Fără fir de iarbă,
Fără pic de apă,
Și-acolo se ține
Cinci, șase de mână,
Cinci, șase voinici,
Străini de părinți,
Cu căciule nalte,
Nalte stofoșate,
Lăsate pe spate
De streinătate.

(*Cântec după Mureș*, din Nic. Densusianu – *Vechi cântece și tradiții populare românești*)

Cerințe:

A. *Literatură*

48 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals):
Textul dat aparține genului:
☐ liric;
☐ epic.

49 Transcrie doi indici spațiali din text.

50 Precizează forma din limba actuală a următoarelor cuvinte: *coprinsă*, *poci*.

Scanned with OKEN Scanner

51 Indică rima și măsura primelor patru versuri.

52 Transcrie, din textul dat, o structură care conține un epitet.

53 Selectează, din textul dat, un verb care se repetă.

54 Explică folosirea virgulei, în versul – *Hi, murgule, hi ... .*

55 Numește personajul principal al textului dat.

56 Justifică folosirea persoanei I a pronumelui, în structura *Iorgu ce-mi zicea?*

57 Evidențiază rolul folosirii cuvântului *savai*.

58 Ilustrează personificarea, în textul dat.

59 Menționează două argumente că textul aparține unei balade populare.

V

Citește cu atenție textul, pentru a rezolva corect cerințele:

Peste dealuri zgribulite,
Peste țarini zdrențuite,
A venit așa, deodată,
Toamna cea întunecată.
Lungă, slabă și zăludă,
Botezând natura udă
C-un mănunchi de ciumafai, –
Când se scutură de ciudă,
Împrejurul ei departe
Risipește-n evantai
Ploi mărunte,
Frunze moarte,
Snopi de tină,
Guturai...
Și cum vine de la munte,
Blestemând
Și lăcrămând,
Toți ciulinii de pe vale
Se pitesc prin văgăuni,
Iar măceșii de pe câmpuri
O întâmpină în cale
Cu grăbite plecăciuni...

Din căsuța lui de humă
A ieșit un greieruș,
Negru, mic, muiat în tuș
Și pe-aripi pudrat cu brumă:
– Cri – cri – cri,
Toamnă gri,
Nu credeam c-o să mai vii
Înainte de Crăciun,
Că puteam și eu s-adun
O grăunță cât de mică,
Ca să nu cer împrumut
La vecina mea furnică,
Fi'ndcă nu-mi dă niciodată,
Și-apoi umple lumea toată
Că m-am dus și i-am cerut...
Dar de-acuș,
Zise el cu glas sfârșit
Ridicând un picioruș,
Dar de-acuș s-a isprăvit...
Cri – cri – cri,
Toamnă gri,
Tare-s mic și necăjit!

(George Topârceanu – *Balada unui greier mic*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. *Literatură*

60 Precizează rima și măsura primelor patru versuri.

61 Identifică doi indici spațiali, din textul dat.

62 În structura *Lungă, slabă și zăludă*, există:
a. comparație;
b. epitet multiplu;
c. metaforă.

63 Rescrie, din textul dat, versurile în care se spune ce *aduce* toamna.

64 Selectează o structură care conține o personificare și una care conține o metaforă.

65 Transcrie versul în care este caracterizat *greierușul*.

66 Menționează formula de adresare a acestuia.

67 Numește personajul de la care *greierușul* împrumută grăunțe.

68 Menționează elementele care fac parte din câmpul lexical al naturii.

69 Transcrie versurile în care se precizează de unde vine toamna.

70 Evidențiază semnificația literară a verbului *botezând*, în textul dat.

71 Justifică folosirea apostrofului în structura *fi' ndcă*.

72 Explică ultimele trei versuri ale textului dat.

73 Menționează două argumente, pentru a susține ideea că textul aparține unei balade culte.

VI

Citește cu atenție textul, pentru a rezolva corect cerințele:

Se zvonise prin ziare
Că-n Irlanda e-ntr-un sat
Un bărbat grozav de tare.
Lordul John, prinzând de veste
Cine e și de-unde este,
Pleacă-n grabă ca să vadă
Dacă e adevărat.
Ca mulți lorzi de viță veche
Din întunecatul Nord,
Lordul John e-ntr-o ureche;
Fluieră pe drum și cântă
Și e cel dintâi la trântă.
Și-i voinic fără pereche,
Și e cel mai tare lord.
A găsit în urmă satul;
Pe țăran el l-a găsit
Ocupat cu măturatul
Curții și ochindu-l bine,

Scanned with OKEN Scanner

Lordul drept spre dânsul vine
Și descalică degrabă
Făr-a zice "bun sosit".
Ș-apoi gata de luptare.
– "Tu ești Willy Spucker?" – "Eu".
– "Spun că ești grozav de tare
De ți-a mers cuvânt prin lume,
Eu din Londra vin anume,
Să ne punem la-ncercare
Trântă deci cu tine vreau!"
Willy Spucker se crucește,
Simte palmele că-i ard,
Leneș târnul și-l proptește;
Scuipă-n palme și se-ntinde
Și pe lord de brâu îl prinde,
Sus o dată-l răsucește
Și-l azvârlă peste gard.
– „O să stau acum cu tine
Să mă lupt ... mai vrei ceva?
Auzi tu, cu ce gând vine!"
Lordul John, privind cu jale
Și ținându-se de șale:
– „Să-mi azvârli, te rog, creștine,
Și cel cal, să pot pleca!".

(George Coșbuc – *Lordul John*)

Cerințe:

A. *Literatură*

74 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals):
Textul aparține genului: epic ☐; liric ☐.

75 Indică, din textul dat, o structură care conține un epitet și una care conține o inversiune.

76 Justifică folosirea semnelor de punctuație, în versurile:
Și ținându-se de șale:
– „Să-mi azvârli, te rog, creștine,
Și cel cal, să pot pleca!"

77 Alcătuiește un enunț în care substantivul *cuvânt* să fie folosit cu alt sens, decât în textul dat.

78 Transcrie, din textul dat, un verb la timpul viitor, forma populară.

79 Numește personajele textului dat.

80 Menționează locul de origine al lordului John.

81 Precizează motivul și scopul călătoriei acestuia.

82 Transcrie o strofă în care lordul John este caracterizat direct.

83 Explică, în trei-patru rânduri, versul *Făr-a zice bun sosit.*

84 Caracterizează, în 10-12 rânduri, personajul lordul John.

85 Modurile de expunere folosite sunt: .....
Transcrie câte un fragment, pentru a le ilustra.

86 În opt-zece rânduri, caracterizează personajul Willy Spucker.

Scanned with OKEN Scanner

87 Indică două asemănări între balada populară și balada cultă.

B. *Limba română*

88 Definește predicatul.

89 Predicatul este de două feluri:
a. .....; **b.** .....

90 Alcătuiește enunțuri prin care să ilustrezi cele două tipuri de predicat.

91 Marchează cu o linie predicatele verbale și cu două linii predicatele nominale, din textele următoare:
a. *Dar cum să spun lucrul acesta fără să am, în privința parfumurilor, cunoștințele și vocabularul pe care îl au, când e vorba de vinuri, cei care, cu ochii închiși, le identifică, le pun note și le clasează?* (Geo Bogza)
b. *După Olguța, negul acela ar fi trebuit să impuie nasului o severă neclintire romană. În realitate, nasul era mobil ca limba școlarilor și ca urechea măgarilor. Se sucea când în stânga când în dreapta, când în sus. Pe lângă aceste mișcări psihologice, avea și mișcări pur fiziologice...* (Ionel Teodoreanu)

92 Precizează modul și timpul verbelor, prin care sunt exprimate predicatele din enunțurile de mai jos:
a. Mihai cântă la trompetă. ☐ ☐;
b. – Să vină mama mai repede! ☐ ☐;
c. Ar fi vrut să învețe mai bine. ☐ ☐;
d. Uitasem de aceste exerciții. ☐ ☐;
e. Am mers la teatru aseară. ☐ ☐;
f. – Vino la masă! ☐ ☐;
g. Nu cântaseră împreună de multă vreme. ☐ ☐.

93 Rescrie predicatele din următoarele enunțuri, specificând felul lor:
a. Mircea a ajuns la Sinaia înaintea noastră.
b. Mirela ajunsese profesoară în orașul ei natal.
c. El a rămas tot director și după ședința de săptămâna trecută.
d. Mihai a rămas la bunici în timpul vacanței de vară.
e. Părea că va ninge.
f. Părea fericit de reușita prietenilor săi.

94 Construiește enunțuri în care numele predicativ să fie exprimat prin:
a. substantiv în cazul genitiv;
b. pronume demonstrativ;
c. adjectiv la gradul superlativ absolut;
d. verb la modul infinitiv;
e. verb la modul supin.

95 Formulează enunțuri în care predicatul verbal să fie exprimat prin:
a. verb la modul indicativ, timp mai mult ca perfect;

Scanned with OKEN Scanner

b. verb la modul conjunctiv, timp prezent;
c. verb la modul imperativ, forma negativă;
d. verb la modul condițional optativ;
e. interjecție predicativă.

96 Precizează sensurile verbului *a fi*, în enunțurile de mai jos:
a. A fost odată un rege.
b. – Cât e cartea aceasta? o întrebă elevul pe vânzătoare.
c. Colegii lui au fost la teatru.
d. El este din Moldova.
e. Mihai este în biroul doamnei directoare.

97 Alege forma corectă:
a. Nu fi/ Nu fii rău!
b. Să fi/ Să fii cuminte!
c. Nu fă/ Nu face rău colegilor tăi!
d. Să scri/ Să scrii corect la teză!
e. Mi-ar place/ plăcea să cânt la vioară.

98 Identifică predicatele din ultima strofă a textului *Lordul John*, de G. Coşbuc.

99 Precizează modul și timpul verbelor prin care sunt exprimate predicatele de la exercițiul 98.

100 Construiește două enunțuri în care verbul *a fi* să aibă, pe rând, valoare predicativă și valoare copulativă.

101 Analizează predicatele din textele de mai jos:
a. *Anticarul meu îmi dădu un „Război și Pace" în două volume, pline de chenare și prinți desenați în câteva linii și prințese care semănau unele cu altele, băgate în text, cu un Napoleon strivit de pălărie...[...] Nu înțelegeam nimic... Numele de Tolstoi pe copertă îmi amintea de un om cu barbă, despre care știam că fusese conte...Un scriitor e un scriitor, nu un conte ...* (Marin Preda)
b. *Am adormit brusc; am revăzut într-un adânc de vis toată drama pe care mi-o reprezentase Mitrea Pescăruș.[...]*
Unchește nu mai era la vatră. Nu era nici în bordei [...]. Costică și Ilie gângăveau în salcie; din când în când răspundeau mierlei. Cucoșii trâmbițau în satul rudarilor; zarea de ziuă zbucnise în înaltul răsăritului. (Mihail Sadoveanu)

C. *Comunicare*

AMINTIȚI-VĂ!
a) Cererea

Domnule director,
Subsemnatul, Mihai Ionescu, elev al Școlii Nr. 490 din București, clasa a VI-a B, solicit eliberarea unei adeverințe din care să reiasă că sunt elev al acestei școli. Adeverința urmează să-mi servească pentru a mă înscrie la biblioteca „Mihail Sadoveanu".
17.06.2001

Mihai Ionescu

Domnului Director al Școlii Nr. 490, București

Scanned with OKEN Scanner

b) Telegrama

Dragi părinți,

Mă întorc duminică seara, la ora 22^{00} cu acceleratul 407. vă rog să mă așteptați în Gara de Nord.

Vă pup, Mircea.

c) Cartea poștală

Gheorghieni
17.06.2001

Drag prieten,

Salutări de pe meleaguri transilvănene. Aș vrea să împarți și tu aceste bucurii cu mine.

Te îmbrățișez,
Maria.

102 Alcătuiește o cerere prin care soliciți directorului Bibliotecii „*I. L. Caragiale*", din Sibiu, aprobarea de a consulta o colecție rară.

103 Recitește telegrama de mai sus. Elimină 10 cuvinte care nu sunt necesare.

104 Redactează o telegramă prin care să-ți anunți prietenul/ prietena că îl/ o vei vizita, precizând momentul sosirii.

105 Gândește-te că e Crăciunul. Redactează o carte poștală, pentru a-ți felicita bunicii, cu această ocazie.

106 Scrie o cerere adresată directorului școlii tale, prin care să soliciți participarea la un concurs interșcolar.

107 Numește elementele comune cererii, telegramei și cărții poștale.

108 Există asemănări și deosebiri între cerere și scrisoarea oficială. Numește-le.

109 Citește și corectează cererea de mai jos:

20.06.2001
București

Domnule director,

Doresc să-mi eliberați diploma de capacitate, deoarece îmi este necesară la liceu.

Gheorghe Petrescu

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 16, 20, 40, 42, 58, 62, 66, 71, 74 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire
16

- Fabula
- Predicatul
- Texte literare. Texte nonliterare. Texte nonliterare utilitare

I

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Cât îmi sunt de urâte unele dobitoace,
Cum lupii, urșii, leii și alte câteva,
Care cred despre sine că prețuiesc ceva!
De se trag din neam mare,
Asta e o-ntâmplare:
Si eu poate sunt nobil, dar s-o arăt nu-mi place.
Oamenii spun adesea că-n țări civilizate
Este egalitate.
Toate iau o schimbare și lumea se cioplește,
Numai pe noi mândria nu ne mai părăsește.
Cât pentru mine unul, fieștecine știe
C-o am de bucurie
Când toată lighioana, măcar și cea mai proastă,
Câine sadea îmi zice, iar nu domnia-voastră.

Așa vorbea deunăzi cu un bou oarecare
Samson, dulău de curte, ce lătra foarte tare.
Cățelul Samurache, ce ședea la o parte
Ca simplu privitor,
Auzind vorba lor,
Și că nu au mândrie, nici capriții deșarte,
S-apropie îndată
Să-și arate iubirea ce are pentru ei:
„Gândirea voastră, zise, îmi pare minunată,
Și sentimentul vostru îl cinstesc, frații mei."
„Noi, frații tăi, răspunse Samson plin de mânie,
Noi, frații tăi, potaie!
O să-ți dăm o bătaie
Care s-o pomenești.
Cunoști tu cine suntem, și ți se cade ție,
Lichea nerușinată, astfel să ne vorbești?"
– „Dar ziceați ... " – „Și ce-ți pasă? Te-ntreb eu ce ziceam?
Adevărat vorbeam

Scanned with OKEN Scanner

Că nu iubesc mândria și că urăsc pe lei,
Că voi egalitate, dar nu pentru câței."

Aceasta între noi adesea o vedem,
Și numai cu cei mari egalitate vrem.

(Gr. Alexandrescu – *Câinele și cățelul*)

Cerințe:

A. *Literatură*

1 Notează două argumente în sprijinul afirmației că opera citită este fabulă.

2 Menționează părțile din care este formată această specie literară.

3 Marchează cu **X** personajele care aparțin fabulei citite:

☐ bivolul	☒ câinele	☒ cățelul
☒ boul	☐ vițelul	☐ coțofana

4 Scrie pentru fiecare personaj ales, un adjectiv care să-l caracterizeze.

5 Redă, în șase-șapte rânduri, firul narativ al fabulei.

6 Încercuiește răspunsul corect.
Figura de stil folosită de autor în prezentarea personajelor, este:
a. metafora;
b. personificarea;
c. epitetul.

7 Procedeul prin care trăsăturile de caracter și ideile umane sunt ascunse în spatele unor măști de animale, plante sau obiecte personificate se numește:
a. antiteză;
b. alegorie;
c. hiperbolă.

8 Scrie cuvântul cheie în jurul căruia se poartă discuția dintre personaje.

9 Explică, în patru-cinci rânduri, înțelesul versurilor:
Aceasta între noi adesea o vedem,
Și numai cu cei mari egalitate vrem.

10 Notează un proverb care să ilustreze comportamentul lui Samurache.

B. *Limba română*

11 Marchează, cu o linie, predicatele verbale și, cu două linii, predicatele nominale din prima strofă a fabulei.

Scanned with OKEN Scanner

12 Analizează, la alegere, un predicat verbal și un predicat nominal, din a doua strofă.

13 Alcătuiește două enunțuri despre Samurache, în care verbul *a fi*, să formeze predicat nominal cu un substantiv și, apoi, cu un adjectiv.

14 Alcătuiește două enunțuri despre Samson, în care predicatele nominale să fie exprimate prin verbe copulative diferite, altele decât *a fi*.

15 Alege predicatul din versul *Aceasta între noi adesea o vedem*. Formează cu acest predicat o propoziție imperativă.

C. *Comunicare*

16 Completează spațiile libere:
Textul literar este textul în care ....., iar textul nonliterar prezintă ..... .

17 Unește prin săgeți cuvintele din prima coloană cu definițiile potrivite din a doua coloană:

reclamă	text care te ajută să prepari un produs;
rețetă de bucătărie	text scris de un jurnalist
articol de ziar	text care îți spune vremea
buletin meteorologic	text care te îndeamnă să cumperi un produs.

18 Imaginează-ți că are loc un concurs de fabule, în școala ta. Realizează un anunț și un afiș, care să stârnească interesul elevilor pentru această activitate.

19 Identifică transmițătorul și receptorul anunțului.

20 Formulează o observație în privința dimensiunii anunțului.

21 Precizează utilitatea afișului și a anunțului realizate de tine.

22 Notează două argumente prin intermediul cărora să convingi că anunțul alcătuit de tine, este text nonliterar.

II

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Pe spinarea unui bivol mare, negru, fioros,
Se plimba o coțofană
Când în sus și când în jos.
Un cățel trecând pe-acolo s-a oprit mirat în loc:
– Ah, ce mare dobitoc!

Scanned with OKEN Scanner

Nu-l credeam așa de prost
Să ia-n spate pe oricine ...
Ia stai, frate, că e rost
Să mă plimbe și pe mine!

Cugetând așa, se trage îndărăt să-și facă vânt,
Se pitește la pământ
Și deodată – zdup! – îi sare
Bivolului în spinare ...

Ce s-a întâmplat pe urmă nu e greu de-nchipuit.
Apucat cam fără veste, bivolul a tresărit,
Dar i-a fost destul o clipă să se scuture, și-apoi
Să-l răstoarne,
Să-l ia-n coarne
Și cât colo să-l arunce, ca pe-o zdreanță în trifoi.

– Ce-ai gândit tu oare, javră? Au, crezut-ai că sunt mort?
Coțofana, treacă-meargă, pe spinare o suport
Că mă apără de muște, de țânțari și de tăuni
Și de alte spurcăciuni ...

Pe când tu, potaie proastă, cam ce slujbă poți să-mi faci?
Nu mi-ar fi rușine mie de viței și de malaci,
Bivol mare și puternic, gospodar cu greutate,
Să te port degeaba-n spate?...

(George Topârceanu – *Bivolul și coțofana*)

Cerințe:

A. *Literatură*

23 Identifică personajele din această operă literară.

24 Precizează tipul uman pe care-l întruchipează fiecare personaj.

25 Notează două substantive din text, prin care boul îl definește pe câine.

26 Menționează ce personaj nu vorbește în fabulă.

27 Subliniază versurile în care este caracterizat bivolul.

28 Numește mijloacele prin care este caracterizat bivolul.

29 Imaginează-ți că tu ești cățelul. Scrie propriul răspuns la întrebarea din finalul fabulei.

30 Formulează, în scris, morala fabulei.

31 Selectează o secvență în care poate fi sesizată prezența naratorului.

32 Comentează, în patru-cinci rânduri, titlul fabulei.

Scanned with OKEN Scanner

B. *Limba română*

33 Notează felul predicatelor din versurile:
Ce s-a întâmplat pe urmă nu e greu de-nchipuit;
Au, crezut-ai că sunt mort?

34 Completează enunțul:
Substantivul *spurcăciuni*, din fabulă, este derivat de la ..... .

35 Alcătuiește o propoziție, în care un sinonim al cuvântului de bază, notat, să fie predicat.

36 Transformă verbele la modurile nepersonale, din următoarele versuri, în verbe la moduri personale, cu funcții sintactice de predicate:
Un cățel trecând pe-acolo s-a oprit mirat în loc;
Cugetând așa, se trage îndărăt să-și facă vânt.

37 Analizează predicatele de la ex. 36.

C. *Comunicare*

38 Pornind de la conținutul fabulei, realizează două afișe.

39 Pentru fiecare afiș creat de tine, formulează câte o știre.

40 Argumentează, în trei-patru rânduri, caracterul utilitar al afișelor și știrilor.

41 Citește articolul următor:

Tabăra Internațională Multimedia de la Baia Mare.

În perioada 16-26 iulie 2001, a avut loc la Colegiul Național „Mihai Eminescu", din Baia Mare, o tabără internațională Multimedia în organizarea Colegiului Mihai Eminescu și a Fundației Children for Children – Children for Peace, în parteneriat cu Consiliul Municipal Baia Mare și Inspectoratul Județean Maramureș. A doua ediție a Taberei Internaționale Multimedia a reunit elevi și profesori interesați în dezvoltarea abilităților în domeniul Tehnologiei Informaționale și Comunicaționale.

Acum scrie un articol, în care să prezinți din punctul tău de vedere Tabăra Internațională Multimedia.

42 Imaginează-ți că ești reporter la o revistă pentru copii.
Scrie un articol în care să prezinți olimpicii internaționali.

43 Caută într-o *Carte de bucate* o rețetă pentru o prăjitură. Adaugă sau scoate ingredientele care nu-ți plac.

44 Alcătuiește un text nonliterar, în care să prezinți vremea din săptămâna aceasta.

45 Imaginează-ți că trebuie să vinzi revista școlii. Construiește o reclamă prin care să atragi cumpărătorii.

Scanned with OKEN Scanner

III

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Un bou ca toți boii, puțin la simțire,
În zilele noastre de soartă-ajutat,
Și decât toți frații mai cu osebire,
Dobândi-n cireadă un post însemnat.

– Un bou în post mare? – Drept, cam ciudat vine,
Dar asta se-ntâmplă în orcare loc:
Decât multă minte, știu că e mai bine
Să ai totdauna un dram de noroc.

Așa d-a vieței veselă schimbare
Cum și de mândrie boul stăpânit
Se credea că este decât toți mai mare,
Că cu dânsul nimeni nu e potrivit.

Vițelul atuncea plin de bucurie,
Auzind că unchiul s-a făcut boier,
Că are clăi sumă și livezi o mie:
„Mă duc, zise-ndată, nițel fân să-i cer."

Fără-a pierde vreme, vițelul pornește
Ajunge la unchiu, cearcă a intra;
Dar pe loc o slugă vine și-l oprește:
„Acum doarme, zise, nu-l poci supăra."

– „Acum doarme? Ce fel! pentru-ntâia dată
După prânz să doarmă! Obiceiul lui
Era să nu șază ziua niciodată;
Ast somn nu prea-mi place, și o să i-o spui."

– „Ba să-ți cauți treaba, că mănânci trânteală;
S-a schimbat boierul, nu e cum îl știi;
Trebuie-nainte-i să mergi cu sfială,
Priimit în casă dacă vrei să fii."

La o mojicie atâta de mare,
Vițelul răspunde că va aștepta;
Dar unchiul se scoală, pleacă, la plimbare,
Pe lângă el trece fără-a se uita.

Cu mâhnire toate băiatul le vede,
Însă socotește că unchiu-a orbit;
Căci fără-ndoială nu putea a crede
Ca buna sa rudă să-l fi ocolit.

A doua zi iarăși prea de dimineață,
Să-i găsească vreme la dânsul veni:
O slugă, ce-afară îl vedea că-ngheață,
Ca să-i facă bine, de el pomeni.

Scanned with OKEN Scanner

„Boierule, zise, așteaptă afară
Ruda dumitale, al doamnei vaci fiu."
– „Cine? a mea rudă? mergi de-l dă pe scară.
N-am astfel de rude, și nici voi să-l știu."

(Gr. Alexandrescu – *Boul și vițelul*)

Cerințe:

A. *Literatură*

46 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals):
Fabula este o operă literară: **a.** lirică ☐ ; **b.** epică ☐.

47 Împarte textul fabulei, în funcție de momentele subiectului.

48 Relatează, pe scurt, întâmplările din fabulă. În încheierea povestirii, explică morala care se deduce.

49 Indică, pentru fiecare personaj, tipul uman corespunzător.

50 Seamănă un personaj al operei literare *Boul și vițelul*, cu vreun personaj din cele două fabule studiate anterior? Motivează-ți răspunsul în trei-patru rânduri.

B. *Limba română*

51 Alege trei predicate nominale, din fabulă.

52 Analizează-le morfologic.

53 Scrie în fiecare propoziție alt verb copulativ, pentru a forma predicate nominale.
Vițelul ..... credul. Adesea credulitatea ..... prostie.
Boul ..... boier. Boul ..... leneș.

54 Alcătuiește două enunțuri în care verbele *a rămâne* și *a ajunge,* să fie predicate verbale.

55 Pune, în casete, numele predicative potrivite:
a. Acești băieți sunt ☐.
b. Maria a devenit ☐.
c. A studia înseamnă ☐.
d. Floarea înseamnă ☐ pentru mine.
e. După terminarea facultății, el a ieșit ☐.

56 Rescrie predicatele nominale, din enunțurile de la ex. 55.

57 Compune cinci propoziții, având predicatele nominale formate din verbe copulative și nume predicative exprimate prin:
a. substantiv în acuzativ;

Scanned with OKEN Scanner

b. pronume personal în genitiv;
c. pronume posesiv în genitiv;
d. substantiv în dativ;
e. substantiv în nominativ.

C. *Comunicare*

58 Scrie un dialog între doi colegi, având ca temă următoarea știre:

Un belgian de 69 de ani, René Pasquier, a avut bizara idee de a realiza cel mai mare sabot din lume. Lungimea acestuia este de 5,31m și a fost confecționat dintr-un trunchi gros de copac, în 165 ore de muncă.

59 Rescrie sub formă de anunț pentru „*Mica publicitate*", următorul text:

În dimineața de 1 iulie, fiind soare și cald, băiatul meu a ieșit în parc, cu dalmațianul iubit de toți membrii familiei, pe nume Lord. La un moment dat, câinele s-a pierdut pe aleile parcului. Oferim recompensă persoanei care ni-l va inapoia pe Lord.

IV

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

– Rămâi sănătos, vecine!
Au zis lupul către cuc.
Aceste țări de rău pline
Le părăsesc și mă duc.
Nu mai pot trăi aice,
De om, câne, prigonit.
În Arcadia, ferice!
Este codru de trăit,
Unde aurita vreme
Împărățește deplin,
Unde lupu nu se teme
De năpăstile ce-i vin.
Acolo nu sunt războaie,
Toți în pace viețuiesc:
Omul este blând ca oaia,
Iar cânii nici hămăiesc.
– Cale bună, măi vecine!
Dar te rog să-mi spui curat:
Năravul nu-ți iei cu tine?
Și colții ai lepădat?
– Să-i lepăd? Da' cum se poate?
– Apoi ține minte, frate,
Că la viitoarea iarnă,
Ai să rămâi fără blană.
Și așa s-au întâmplat,
Precum cucu i-au cântat.
Între oameni iar sunt unii
Cu colți de lup înzestrați:
Ori în care parte-a lumii,
Ei vor fi tot nempăcați.

(Alecu Donici – *Lupul și cucul*)

Cerințe:

A. *Literatură*

60 Justifică, folosindu-te de două argumente, că *Lupul și cucul* este o fabulă.

61 Alege versurile în care lupul își exprimă motivele pentru care vrea să plece în Arcadia.

Scanned with OKEN Scanner

62 Indică modul de expunere predominant.

63 Explică motivul pentru care autorul nu precizează timpul în care se petrec faptele.

64 Transformă în vorbire indirectă, ultima replică a cucului.

65 Explică, în trei-patru rânduri, semnificația cuvintelor cucului, din finalul fabulei.

66 Subliniază proverbul care se potrivește moralei:
- *Ce ție nu-ți place, altuia nu-i face.*
- *Lupu-și schimbă părul, dar năravul ba.*
- *Când doi se ceartă, al treilea câștigă.*

67 Evidențiază defectul omenesc sugerat de morala.

68 Alcătuiește o compunere, de maximum zece rânduri (o fabulă în proză), cu aceeași morală ca a fabulei *Lupul și cucul*.

B. *Limba română*

69 Rescrie predicatele din morala fabulei, precizând apoi felul lor.

70 Analizează predicatul nominal din primul vers.

71 Alcătuiește un enunț în care verbul de la ex. 70 să fie predicativ.

72 Rescrie, din fabulă, două predicate verbale, unul exprimat prin verb la modul indicativ, celălalt exprimat prin verb la modul conjunctiv.

73 Transcrie două versuri în care verbul *a fi* are funcție sintactică de predicat verbal.

74 Formulează un enunț cu predicat nominal, în care verbul *a fi*, să aibă valoare auxiliară.

75 Subliniază predicatele din enunțurile următoare. Scrie, în casete, **Pv** (predicat verbal) sau **Pn** (predicat nominal):

a. – *Ești ostenit. Așază-te lângă mine!* (I. Teodoreanu) ☐☐

b. *Eu am trecut în clasa a patra, iar Budulea Taichii s-a făcut student...* (Ioan Slavici) ☐☐

c. *Când a cântat de-al doilea cucoșul lui Ilie, am ajuns.* (Mihail Sadoveanu) ☐☐

C. *Comunicare*

76 Formulează o știre care să conțină cuvintele: *spectacol; scenetă; fabulă; „Lupul și cucul", de Alecu Donici; sală de festivități.*

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 1, 5, 27, 30, 51, 12, 13, 14, 58 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire
17

- Specii literare. Schița
- Subiectul (I)
- Texte nonliterare distractive

I

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Ca să nu mai rămâie repetent și anul acesta, mam'mare, mamițica și tanti Mița au promis tânărului Goe să-l ducă în București de 10 mai.

Puțin ne importă dacă aceste trei dame se hotărăsc a părăsi locul lor spre a veni în Capitală numai de hatârul fiului și nepoțelului lor. Destul că foarte de dimineață, dumnealor, frumos gătite, împreună cu tânărul Goe, așteaptă cu multă nerăbdare, pe peronul din urbea X, trenul accelerat care trebuie să le ducă la București. Adevărul e că, dacă se hotărăște cineva să asiste la o serbătoare națională așa de importantă, trebuie s-o ia de dimineață. Trenul în care se vor sui ajunge în Gara de Nord la opt fără zece a. m. D-l Goe este foarte impacient și, cu un ton de comandă, zice încruntat:

– Mam'mare, de ce nu mai vine? ... Eu vreau să vie!

– Vine, vine acuma, puișorul mamii! răspunde cucoana.

Și sărută pe nepoțel; apoi îi potrivește pălăria.

Tânărul Goe poartă un frumos costum de marinar, pălărie de paie, cu inscripția pe pamblică: „Le Formidable", și sub pamblică biletul de călătorie înfipt de tanti Mița, că „așa țin bărbații biletul".

– Vezi ce bine-i șade lui – zice mam'mare – cu costumul de marinel?

– Mamițo, nu ți-am spus că nu se zice marinel?

– Da cum?

– Marinal ...

– Ei! ziceți voi cum știți, eu zic cum am apucat. Așa se zicea pe vremea mea, când a ieșit întâi moda asta la copii – marinel.

– Vezi că sunteți proaste amândouă? întrerupe tânărul Goe. Nu se zice nici marinal, nici marinel.

– Da cum, procopsitule? întreabă tanti Mița cu un zâmbet simpatic.

– Mariner ...

– Apoi de! n-a învățat toată lumea carte ca d-ta! zice mam'mare și iar sărută pe nepoțel și iar îi potrivește pălăria de mariner.

Dar nu e vremea de discuții filologice, sosește trenul – și nu stă mult.

(I. L. Caragiale – *D-l Goe*)

Cerințe:

A. *Literatură*

1 Textul aparține genului ...epic.....

Scanned with OKEN Scanner

2 Modul de expunere predominant în primele două paragrafe este:
a. narațiunea;
b. descrierea;
c. dialogul.

3 Numește momentele subiectului, care apar în textul dat.

4 Indică locul și momentul acțiunii, din textul dat.

5 Pronunțarea corectă a cuvântului despre care discută personajele este:
a. marinel;
b. marinal;
c. marinar;
d. mariner.

6 Transcrie, din textul dat, o structură ironică.

7 Identifică, în textul dat, un cuvânt a cărui formă nu este cea din limba literară actuală.
ne importă

8 Explică sensul verbului *a importa*.

9 Precizează la ce oră ajunge trenul în Gara de Nord. opt fără zece A. M.

10 Verbele din text sunt, în general, la timpul ..prezent.. . Ce se realizează prin aceasta?

11 Numește personajele din fragmentul dat.

12 Notează cu X care dintre următoarele trăsături îi sunt caracteristice lui Goe:
☐ cuminte ☒ nerăbdător ☒ obraznic ☐ ascultător

13 Explică replica Miței, din textul dat: – *Da cum, procopsitule?*

14 Rezumă, în maximum zece rânduri, conținutul textului dat.

15 Alege răspunsurile corecte.
Fragmentul dat face parte dintr-o schiță, pentru că:
a. are un număr mare/ mic de personaje;
b. durata acțiunii este scurtă/ lungă;
c. are un fir epic simplu/ complicat.

II

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Și, apucându-l de mâna cealaltă, îl smucește de la mamița lui, tocmai când trenul, clănțănind din roate, trece pe la un macaz. Din smucitura lui mam'mare într-un sens,

Scanned with OKEN Scanner

combinată cu clătinătura vagonului în alt sens, rezultă că Goe își pierde un moment centrul de gravitate și se reazimă în nas de clanța ușii de la cupeu. Goe începe să urle ... În sfârșit, n-au ce să facă. Trebuie să se hotărască a plăti biletul, pe care are să-l taie conductorul din carnetul lui. Păcat însă de pălărie! ... Ce-o să facă d-l Goe la București cu capul gol? Și toate prăvăliile închise!... s-ar întreba oricine, care nu știe câtă grijă are mam'mare și câtă prevedere. Cum era să plece băiatul numai cu pălăria de paie? Dacă se întâmplă să plouă, ori răcoare? Și mam'mare scoate din săculețul ei un beret tot din uniforma canonierii „Le Formidable".

– Te mai doare nasul, puișorule? întreabă mam'mare.

– Nu ... răspunde Goe.

– Să moară mam'mare?

– Să moară!

– Ad' să-l pupe mam'mare, că trece!

Și-l pupă în vârful nasului; apoi, așezându-i frumos beretul:

– Parcă-i șade mai bine cu beretul!... zice mam'mare scuipându-l să nu-l deoache, apoi îl sărută dulce.

– Cu ce nu-i șade lui bine? adaogă tanti Mița, și-l scuipă și dumneaei și-l sărută.

– Lasă-l încolo! că prea e nu știu cum! ... Auzi d-ta! pălărie nouă și biletul! zice mamița, prefăcându-se foarte supărată.

– Să fie el sănătos, să poarte mai bună! zice mam'mare.

Dar mamița adaogă:

– Da' pe mamițica n-o pupi?

– Pe tine nu vreau! zice Goe cu humor.

– Așa? zice mamița. Lasă!... și-și acoperă ochii cu mâinile și se face că plânge.

– Las' că știu eu că te prefaci! zice Goe.

– Ți-ai găsit pe cine să-nșeli! zice mam'mare.

Mamița începe să râză; scoate din săculeț ceva și zice:

– Cine mă pupă ... uite ... ciucalată!

(I. L. Caragiale – *D-l Goe ...*)

Cerințe:

A. *Literatură*

16 Transcrie câte un fragment, din textul dat, pentru a exemplifica modurile de expunere.

17 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals):
În textul dat, există personaje:
a. ☐ individuale;
b. ☐ colective.

18 Numește personajul principal al textului dat.

19 Precizează cauza pentru care Goe își pierde echilibrul.

20 Explică rolul punctelor de suspensie, din primul paragraf.

21 Comentează replica mamiței: – *Cine mă pupă ... uite ... ciucalată!*.

Scanned with OKEN Scanner

22 Justifică folosirea apostrofului în structura *mam'mare*.

23 Textul dat se încadrează în:
a. intrigă;
b. desfășurarea acțiunii;
c. deznodământ.

24 Evidențiază modalitatea/ modalitățile de caracterizare, din textul dat.

25 Transcrie, din textul dat, o structură prin care să ilustrezi diferența dintre aparență și esență.

26 Selectează o replică pentru a ilustra umorul textului.

27 Prezintă, în patru-cinci rânduri, semnificațiile titlului acestei opere.

28 Comentează trăsăturile morale ale lui Goe, așa cum se desprind din textul dat.

29 Caracterizează, în șase-opt rânduri, damele.

30 Dă exemplu de alte opere literare în care personajele sunt copii.

III

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Pe când toată lumea se plimba pe peron la răcoarea splendidei seri de vară, o cocoană scoate capul dintr-un vagon și strigă, către cine, nu se poate ști:

– Ce dracu, domnule! Mult o să mai stăm aici?

Apoi, cu multă indignare:

– Ce dobitoc!

Personalul mișcării n-are vreme să răspundă cocoanii. Mă sui în vagonul unde se află această damă și, după ce o salut frumos, încep să-i explic toată împrejurarea: cum a deraiat trenul de marfă, cum trebuie să se unească trenul 14 cu 122, cum o transbordăm, șcl.

– Să fie ai dracului! zice cocoana foarte supărată.

– Cine, coconiță? întreb eu.

– Dumnealor de la drumul de fier ... De ce nu bagă de seamă!

– Ei! zic eu; nu se poate fără câte una de asta, dacă e odată drum de fier ...

– Pentru că sunt dobitoci! ... Și cât o să întârziem?

– Apoi, zic eu, cu manopera de aici, cu transbordarea de la Buftea, poate o să întârziem vreo două ceasuri ...

– Două ceasuri?... Fir-ar ai dracului! Care va să zică, atunci, când ajungem la București?

– Era să ajungem la 9 și 10 ... și acuma ...

– Și acuma?

Scanned with OKEN Scanner

– Acuma o să ajungem pe la 11 trecute!

– Ce dobitocie!

– Și, dacă-mi dați voie, coconiță, de unde veniți dv.?

– De la Vălenii de Munte ... Mă recomand: madam' Sevastița Stănescu, născută Vasilescu.

– Sunteți din capitală?

– Da. Sunt măritată la Văleni, dar vin des la București, am părinți. Noi suntem din București... Dacă cunoști dumneata pe domnu Cristache ...

– Nu, zic, n-am onoarea ...

– Domnul Cristache Vasilescu, casele ale frumoase din Popa Chițu ... tata.

– N-am onoarea ... și ... mergeți la București în plimbare ...

– Nu; merg la dandist ... am un dinte ... Bine, frate, cât o să mai stăm aici? ... că m-am plictisit ... Fir-ar ai dracului!

– Iată, zic eu, sosește trenul de Moldova, acuma, numa' să se aranjeze cu al nostru, și plecăm.

– Ce dobitocie!

După fel-de-fel de mișcări, cari durează încă aproape un ceas, iată că plecăm încetinel.

– Bodaproste! zice cocoana.

E o damă de vreo 30 de ani, foarte frumușică și bine făcută – afară de mâni, cari poate n-ar strica să fie mai micșoare, și, dacă trebuie să judec după botine, și despre picioare aș îndrăzni să zic același lucru. E destul de șic îmbrăcată: un corsaj de mătăsică roșie, fustă de mătase neagră și o pălăriuță de mult gust ...

– Ce încet umblă! ... fir-ar ai dracului!

– Pesemne vă supără dintele, d-aceea vă grăbiți ...

– A! nu mă supără! Da! să-și bată joc de pasajeri așa!... Uite ce-ncet umblă!... Asta e mare dobitocie!

(I. L. Caragiale – *Întârziere*)

Cerințe:

A. *Literatură*

31 Indică două argumente, pentru a susține apartenența textului la unul dintre genurile literare studiate.

32 Menționează câte un sinonim pentru următoarele cuvinte: *damă*, *botine*, *șic*, *pasajeri*, *a ajunge*.

33 Care este forma literară a cuvintelor: *cocoana*, *pasajeri*?

34 Explică sensul cuvântului *dandist*.

35 Identifică, în textul dat, ce replică se repetă, specificând și rolul ei.

36 Justifică folosirea semnelor de punctuație în textul: *– Ei, zic eu; nu se poate fără câte una de asta dacă e odată drum de fier...* .

37 Precizează modul de expunere predominant, în textul dat.

Scanned with OKEN Scanner

38 Rescrie, din textul dat, două structuri care se constituie în indici spațiali.

39 Fragmentul se încadrează în:
a. expoziție;
b. desfășurarea acțiunii;
c. punct culminant.

40 Menționează, din textul dat, un fragment care să arate identitatea personajului feminin.

41 Ce alt rol are naratorul, în textul dat?

42 Scrie, în opt-zece rânduri, rezumatul textului dat.

43 Menționează personajele textului dat.

44 Precizează câte două trăsături ale fiecărui personaj.

45 Numește modalitățile de caracterizare, exemplificând cu fragmente din textul dat.

46 Identifică, în textul dat, două argumente pentru a susține că este o schiță.

B. *Limba română*

47 Completează definiția de mai jos:
Subiectul este partea ....., care ..... .

48 Scrie o propoziție cu subiect multiplu, menționând și părțile de vorbire prin care este acesta exprimat.

49 În structura *aceste trei dame se hotărăsc,* există subiect:
a. exprimat;
b. inclus;
c. subînțeles.

50 Scrie din textul citat o propoziție cu subiect subînțeles.

51 Identifică, în textul de la punctul III:
a. un subiect exprimat prin substantiv colectiv;
b. un subiect exprimat prin substantiv comun;
c. un subiect exprimat prin pronume personal.

52 Rescrie, din textul de la punctul III, o propoziție cu subiect inclus.

53 Subliniază, cu o culoare, subiectele simple și, cu altă culoare, subiectele multiple, din textul următor:

Pieptul lat al locomotivei s-arată la cotitura liniei. Arătarea crește mereu, sforăind semeață și alunecând cu eleganță maiestuoasă către peron. Cazanul fierbe, fanfara țipă, școlarii intonează imnul. Vagonul domnesc intră pe peron. Un freamăt furnică de colo

Scanned with OKEN Scanner

până colo prin mulțime. Deodată, și glasurile copiilor, și țipetele trâmbițelor și clocotitrea norului fierbinte care se macină captiv în pântecele mașinii sunt acoperite de urale zguduitoare... Trenul se oprește, conform programei oficiale, la zece ore precise; suveranii cobor din vagon cu suita, iar consoarta directorului n-a sosit încă!

(I. L. Caragiale – *25 de minute*)

54 Analizează primele patru subiecte, din textul de mai sus.

55 Recunoaște părțile de vorbire prin care sunt exprimate subiectele din următoarele enunțuri, completând caseta corespunzătoare:

a. Doi băieți traversează strada. ☐;
b. Trei merg la film. ☐;
c. Aceea m-a văzut prima. ☐;
d. – Dumneavoastră mergeți acasă? ☐;
e. Dumnealui nu spune adevărul. ☐;
f. Clasa este curată. ☐;
g. A venit toamna. ☐;
h. Cireșul s-a uscat. ☐;
i. Maria cântă la pian. ☐;
j. Ei au fost la munte. ☐.

56 Pune predicatul următoarelor propoziții, la forma potrivită:

a. Mihai (a glumi) pe seama colegului său.
b. Budulea și Buduleasa (a pleca) la oraș.
c. Acela (a cânta) melodia mea preferată.
d. Artistul (a desena) acest tablou acum trei ani.

57 Construiește enunțuri în care următoarele cuvinte, în forma dată, să îndeplinească funcția sintactică de subiect: *de învățat, băieții și fetele, a merge, urâtul.*

58 Subliniază subiectele din enunțurile de mai jos și menționează prin ce părți de vorbire sunt exprimate:

a. A citi este o plăcere pentru elevi.
b. Acela a fost colegul meu de bancă.
c. De cântat este ușor.
d. – Mihai, de ce Mirela nu merge la film?
e. Ioana este deșteaptă.

59 Completează propozițiile din coloana a doua cu predicatele verbale potrivite, din prima:

nu cântă	Mama și tata ..... la mare.
întreabă	Lalelele și trandafirii ..... .
au înflorit	Mirela ..... bine la pian.
merg	Ea ..... multe lucruri.
citesc	Copii ..... multe romane.

60 Corectează greșelile din enunțurile de mai jos:

a. A venit Mircea și George.
b. Copiii a fost la mare.

Scanned with OKEN Scanner

c. Un stol de păsări au zburat spre țările calde.
d. Fetele învăța bine.
e. Majoritatea elevilor au cântat la cor.

C. Comunicare

61 Dă exemple de texte nonliterare distractive.

62 Citește reclama următoare:

Ofertă unică!

Dacă vei cumpăra de la magazinul nostru pasta de dinți ***Colgate****, cu prețul uneia, vei lua două!*

Realizează o reclamă distractivă pentru un alt produs.

63 Ești producător de jucării, pe care vrei să le comercializezi în grădinițe. Realizează o reclamă distractivă prin care să atragi copiii.

64 Completând corect careul următor, vei găsi pe orizontala *A – B* numele unui cunoscut poet român.

1. A făcut *Ocolul pământului în 80 de zile.*
2. A fost...*Corigent la limba română.*
3. A scris despre copiii prost – educați.
4. A spus povestiri la...*Hanul Ancuței.*
5. A compus *Rapsodia Română.*
6. A scris poezii despre natură (pasteluri).
7. A povestit *copilăria copilului universal.*
8. A creat *Balade vesele și triste.*

Alcătuiește un careu pe una dintre temele: *Plante* sau *Animale.*

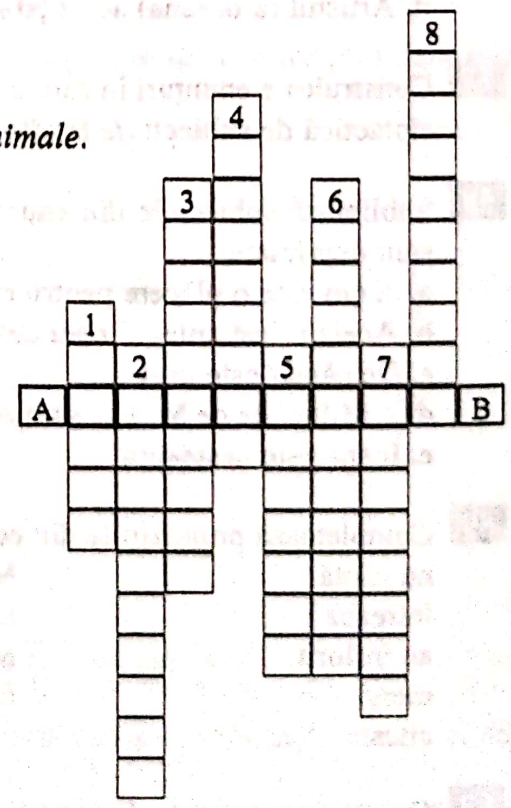

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 3, 24, 32, 37, 41, 49, 55, 60, 63 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire
18

- *Specii literare. Nuvela*
- *Subiectul (II)*
- *Transformarea dialogului în vorbire indirectă*

I

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

– Ce este aceasta? strigă Sobieski, răpezindu-se călare înaintea lor. Ce sunteți voi?

– Străjerii din cetate, răspunse bătrânul rănit, din spatele fiului său.

– Cum! atâția sunteți?

– Zece din noi au perit din mila Măriei Tale.

– Voi ați cutezat a vă împotrivi mie și a-mi omorî atâția viteji zise regele. O, asta nu se va trece așa! urmă turbat de mânie, trebui o pildă pentru cei asemine vouă, și pilda va fi groaznică și vrednică de faptă. Nu meritați a muri de sabie, ci de streang. Spânzurați-i!

Pe loc ostașii încungiurară pe plăieși, carii, depunând jos răniții, își făcură, semnul crucei și, răzămându-se pe sănețe, se uitau cu nepăsare la pregătirile ce se făceau pentru moartea lor. Ofițerii priveau cu înduioșare această scenă.

– Fie-mi iertat, sire, zise atunci Iablonovoski, apropiindu-se cu respect de regele care ședea posomorât și mânios, a arăta Măriei tale că acești viteji n-au făcut decât datoria lor, datorie patriotică și vrednică de toată lauda, și că au avut norocirea a câștiga făgăduința marelui Sobieski că vor fi slobozi și nesupărați.

– Îți mulțămesc, vrednice al meu tovarăș de arme, zise Sobieski ca deșteptat din somn, îți mulțămesc că m-ai oprit de a face o faptă defăimată. Ai cuvânt; oamenii acești s-au purtat vitejește. Să li se dăruie fiecăruia câte 50 de zloți. Apoi, înturnându-se către români: Voinicilor, zise, sunteți slobozi; mergeți în pace și spuneți copiilor și fraților voștri că ați avut cinstea de a vă împotrivi cinci zile regelui de Polonia.

Îndată se făcu loc moldovenilor, carii, luându-și răniții, se îndreptară către munți, în vreme ce oastea se cobora încet la vale; iar cetatea cu porțile deschise, purtând pe zidurile sale urmele boambelor dușmănești, rămase singură pe culmea înverzită, cu un mare schelet uriaș.

(Costache Negruzzi – *Sobieski și românii*)

Cerințe:

A. *Literatură*

1 Numește modul de expunere predominant, în textul dat.

2 Numește momentele subiectului operei literare și menționează care dintre ele sunt prezente în textul dat.

3 Precizează forma literară a cuvintelor: *perit*, *asemine*, *încunjurară*, *crucei*, *către*.

Scanned with OKEN Scanner

4 În structura *pentru cei asemine vouă,* există:
a. comparație;
b. inversiune;
c. metaforă.

5 Transcrie, din textul dat, un epitet multiplu și un epitet antepus.

6 Identifică, în textul dat, comparația prin care este prezentată cetatea, în final.

7 Menționează personajele din fragment.

8 În structura *se uitau cu nepăsare la pregătirile ce se făceau pentru moartea lor*, sentimentele românilor sunt de:
a. bucurie că i-au învins pe leși;
b. indiferența în fața morții;
c. mulțumire că și-au făcut datoria.

9 Comentează diferența dintre modul de a se adresa al lui Sobieski și cel al bătrânului.

10 Precizează numărul plăieșilor.

11 Indică argumentul adus de Iablonovski, în favoarea plăieșilor.

12 Explică următoarele cuvinte ale lui Sobieski: *vrednice al meu tovarăș de arme.*

13 Justifică schimbarea atitudinii lui Sobieski față de plăieși, din finalul fragmentului.

14 Transcrie cuvintele pe care Sobieski le adresează în final, plăieșilor și comentează-le.

15 Rezumă, în opt-zece rânduri, textul dat.

16 Încercuiește răspunsurile corecte:
a. *Sobieski și românii* este un text liric/ epic.
b. Are multe/ puține personaje.
c. Prezintă un episod/ mai multe episoade din viața personajelor.

17 Justifică folosirea virgulelor, în structura: *Fie-mi iertat, sire, zise atunci Iablonovski...*

18 Explică semnificația termenului *somn*, în structura *ca deșteptat din somn.*

II

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

De-mi părea bine?

Dar se-nțelege că-mi părea bine.

Când mi-l aduc aminte pe dânsul, mi se desfășoară înaintea ochilor întreaga lume a tinereților, cu toate formele ei, acuma pierdute pentru totdeauna; și nici unul dintre noi toți,

Scanned with OKEN Scanner

care împreună am trecut prin acea lume, nu poate să gândească la tinerețele sale fără ca să-i treacă, așezat, retras și întotdeauna înțelept, Budulea Taichii pe dinaintea ochilor, pentru că Budulea nu era numai al Taichii ci și al nostru al tuturora.

Mie, îndeosebi, mi se cuvenea oarecare întâietate la împărțeala părerilor de bine, pentru că eu îl știam încă din copilărie și eram prieten chiar și cu Budulea cel bătrân.

[Huțu este băiatul lui Budulea din Cocorăști. El își trimite copilul la școală la intervenția dascălului din sat, Clăiță, care, mai târziu, îl sfătuiește pe Budulea să-și trimită feciorul la oraș pentru a învăța mai mult și a ajunge dascăl în sat.]

Știa tot satul că Huțu are să meargă la școala în care învăț eu și că are să se întoarcă dascăl, deși eu voiam să mă fac popă.

Ne-am dus apoi la oraș, adecă nu ne-am dus, fiindcă eu plecasem câteva zile mai-nainte, iară dascălul Clăiță venise cu Budulea și cu Huțu în urmă, dar ne-am întâlnit în oraș.

Dascălul era foarte necăjit. Lumea se stricase cu desăvârșire și directorul de la preparandie nu voia să-l primească pe Huțu, fiindcă era o lege nouă, ca să nu primească decât pe aceia care au făcut patru clase primare.

[Huțu este primit, în cele din urmă, la școala unde era și prietenul său, după un scurt examen la care este supus de profesorul Wondracek. Naratorul și Huțu vor locui împreună la Leanca Luichici, iar Budulea cel bătrân îi vizita în fiecare săptămână. Profesorul Wondracek hotărăște să-l oprească pe Huțu la el, lucru pe care dascălul Clăiță îl vede ca pe o adevărată nenorocire.]

Însă, Budulea nu voia să înțeleagă nenorocirea ce i se pregătea lui Huțu. El știa un lucru: că fluierul lui are 6 borte, și când auzea că Huțu are să învețe latinește, grecește, ba chiar și nemțește, îi venea să sară cuc de bucurie și, mergând la oraș, le zicea drumeților: „Am un fecior la învățătură. Are să iasă dascăl mare. Vorbește sârbește și ungurește, iar acum învață latinește, grecește și nemțește; nu-i mai lipsește nici o limbă pentru ca să fie cele șase depline.

Căci, după cum știa Budulea, nu erau atunci pe lume decât 6 limbi, fiindcă franțuzeasca era un fel de nemțească rusească un fel de sârbească, iar turceasca un fel de limbă păgânească, pe care puteai s-o înțelegi în latinește, căci, după cum spunea dascălul Clăiță și latineasca era o limbă păgânească. Huțu putea dar să se înțeleagă cu toată lumea.

Drumeții dădeau din cap și, întorcându-se acasă, spuneau că este la Cocorăști un cimpoieș care are un fecior foarte învățat, ce știe toate limbile, și că l-au văzut chiar ei pe acest cimpoieș, care e un om scurt, gros, șchip de piciorul stâng, rotund la față și zâmbește totdeauna când vorbești cu el.

[Huțu își continuă studiile, se hotărăște să devină preot, apoi se gândește să se călugărească. Dar, după aproape 10 ani, se îndrăgostește de Mili, fiica dascălului Clăiță, și se căsătorește cu ea.]

(Ioan Slavici – *Budulea Taichii*)

Cerințe:

A. *Literatură*

19 Numește genul literar, căruia îi aparține textul.

20 Modul de expunere predominant, în textul dat, este:
a. descrierea;
b. dialogul;
c. narațiunea.

Scanned with OKEN Scanner

21 Specifică vârsta la care se află naratorul.

22 Identifică motivul supărării dascălului Clăiță.

23 Precizează din ce localitate sunt originare personajele textului.

24 Numește limbile pe care Budulea le considera importante.

25 Transcrie secvența în care este descris Budulea.

26 Explică structura: *Budulea nu era numai al Taichii, ci și al nostru al tuturora.*

27 Precizează la ce persoană se povestește.

28 Precizează legătura narator-personaj.

29 Povestește fragmentele, recurgând la/ folosind persoana a III-a.

30 Comentează replica lui Budulea cel bătrân:

Am un fecior la învățătură. Are să iasă dascăl mare. Vorbește sârbește și ungurește, iar acum învață latinește, grecește și nemțește; nu-i mai lipsește nici o limbă pentru ca să fie cele șase depline.

31 Explică reacțiile drumeților la vorbele lui Budulea.

32 Justifică, prin două argumente, că textul dat aparține unei nuvele.

33 Precizează motivul părerii de bine a naratorului.

34 Justifică folosirea cratimei, în primele două enunțuri ale textului dat.

III

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Până la 80 de ani nu i s-a întâmplat nimic serios Hagiului. Nu l-a durut un dinte măcar. I-au căzut toți de bătrânețe, pierzându-i pe unii în coaje, pe alții în miez de pâine.

Tocmai în ăst an se puse o iarnă grea. Trosneau pomii în grădină. Pe geamurile Hagiului înflorise gheața cu frunze mari și groase. Degeaba se încerca nepoată-sa să facă ochiuri în geam. Rotunjea, biata fată gura, sufla din toată inima, se croia câte un rotocol, dar se prindea la loc.

– Suflă mai cu inimă, Leană! strigă Hagiul, cocoloșit într-un colț al patului.

– Suflu, nene Hagiului, suflu, dar mă taie frigul și mi-a înghețat răsuflarea, răspunse nepoată-sa, tremurând c-o cergă în spinare. Ar trebui să-mi dai de lemne, că înlemnim până mâne.

Scanned with OKEN Scanner

– Cum? ... Lemne acum? ... Pe frigul ăsta? P-așa frig, o cioaclă de lemne costă un galben ... un galben!

Leana plecă bombănind în odaia d-alături. Hagiul rămase singur. Trist, întuneric și frig. Vântul se repede pe coș, rece ca gheața, și nu găsește în vatră nici cărbuni, nici cenușe. Hagiul tremură și morfolește o bucățică de pâne. Fiori reci îi trec prin șira spinării. Nu-și mai simte picioarele din tălpi până la genunchi.

Zăpada se ridică până la geamuri. În toată mahalaua nu s-aude nici om, nici câne.

Hagiul doarme, mâhnit că dacă iarna va ține tot așa n-o mai duce fără lemne. Și ce scumpe trebuie să fie lemnele! Așa e, o să iasă din iarnă sărac lipit. A adormit. Se mișcă. Se învârtește. Toată noaptea visează că se prigorește la un foc mare.

A doua zi, nepoată-sa îl găsește pe jumătate înghețat. Abia putu să zică: "Leano, foc, că mor! Și îi întinse un bănuț de aur, închizând ochii. Îi fu rușine ca să nu-l vază acel ochi de aur cu câtă ușurință îl aruncă în mâinile nemiloase ale lumii. Oftă dureros.

(Barbu Șt. Delavrancea, *Hagi-Tudose*)

Cerințe:

A. *Literatură*

35 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals):
Textul aparține genului: **a.** ☐ epic; **b.** ☐ liric.

36 Modurile de expunere folosite, în textul dat, sunt: ..... . Exemplifică.

37 Numește personajele care apar în textul dat.

38 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals) care dintre următoarele trăsături îi sunt caracteristice personajului masculin:
☐ bătrân;
☐ bolnav;
☐ sărac;
☐ zgârcit.

39 Explică sensul cuvântului *cergă*.

40 Indică forma literară a cuvântului *câne*.

41 Evidențiază o structură din care să reiasă singurătatea bătrânului.

42 Transcrie, din textul dat, o structură care conține o comparație.

43 Precizează anotimpul în care se petrece acțiunea, folosind două structuri drept argument.

44 Explică structura *Fiori reci îi trec prin șira spinării.*

45 Justifică folosirea semnului exclamării și a punctelor de suspensie, în structura *P-așa frig, o cioaclă de lemn costă un galben ... un galben!*

Scanned with OKEN Scanner

46 Povestește, în opt-zece rânduri, textul dat.

47 Numește momentul subiectului căruia îi aparține fragmentul.

48 Folosind două argumente, demonstrează, în 10-12 rânduri, că textul dat aparține unei nuvele.

49 Comentează atitudinea, din final, a hagiului.

IV

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Cât e de lung gardul, de la portiță până la cotitura uliței, Sanda l-a măsurat, nici ea singură nu știe de câte ori, cu firul în mână. Jos, lângă portiță, e vârtelnița cu jirebia de tort. Sanda ia capătul firului, îl sucește pe lângă cel dintâi par din gard, apoi merge lăsând firul printre degete, din par în par, până la stâlpul din cotitură, acolo sucește firul încă o dată și iarăși se întoarce înapoi. Vârtelnița se mișcă alene, scârțâind îndelungat, și lasă firul a se dezveli. Din când în când, scârțâitura încetează.

Și firul nu mai curge. Sanda fuge la vârtelniță, descurcă firul și iarăși parândă parii. Așa se urzește pânza. Și gardul e cel mai bun urzitor: parii bătuți unul lângă altul și legați între dânșii, loc de șase palme de la pământ, cu o împletitură de nuiele. Lângă gard locul e neted: dincolo grădina cu legume și flori. Cucurbăta se întinde de-a lungul, se ridică și pe alocurea se răsucește până în vârful parilor, încât firul Sandei se ascunde în verdeața frunzelor ori scutură albini din florile galbene. Așa de a îndemână nu e urzitorul cu craci lungi ca păianjenul. E bun în vreme de iarnă. Acum încă naica Marta s-a dus cu copiii la stână, badea Stan a plecat cu un car de scânduri: Sanda e singură-singurică. Îi mai place afară la uliță. Nu pentru că ar fi trecători, dar afară cântecul vine mai bine. E cald, dar deprinsă e fata la ger și la arșiță. Cu brațele goale, cu poalele aninate în brâu și cu ștergarul în cap, ea nici nu simte vremea lui cuptor, cântă, întinde firul, descurcă jirebia și se perde în tinerețele ei.

(Ioan Slavici – *Scormon*)

Cerințe:

A. *Literatură*

50 Textul aparține genului epic. Indică două argumente, pentru a susține această afirmație.

51 Argumentează, în cinci-șase enunțuri, că textul dat se încadrează în expoziție.

52 Încercuiește răspunsurile corecte:
Textul este la persoana I/ a III-a și naratorul este/ nu este și personaj.

53 Alcătuiește un enunț în care cuvântul *tort* să aibă alt înțeles decât în textul dat.

54 Identifică, în textul dat, un diminutiv.

Scanned with OKEN Scanner

55 Transcrie o structură care conține un epitet și una care conține o comparație.

56 Numește personajele din textul dat.

57 Explică ocupația Sandei.

58 Specifică anotimpul când se petrece acțiunea, în textul dat.

59 Modul de expunere predominant este:
a. descrierea;
b. dialogul;
c. narațiunea.

60 Exemplifică, în 10-12 rânduri, folosind patru argumente, diferențele dintre schiță și nuvelă.

B. *Limba română*

61 Citește textul următor:

Ea spunea, spunea înainte, mulgând, repede și ușurel, firul lung din caierul de in.

– Și se gândi împăratul ce să facă, ce să dreagă, ca merii să facă mere. [...] și merii înfloreau, în fitece săptămână, și se scuturau, și rod nu legau. Într-o zi veni la împărat o babă bătrână, bătrână și zbârcită, ca mine de zbârcită, și mică, mică, ca tine de mică ...

(Barbu Șt. Delavrancea – *Bunica*)

Subliniază predicatele, desparte frazele în propoziții, apoi menționează felul subiectului fiecărei propoziții (exprimat, inclus sau subînțeles).

62 Analizează morfologic primele două subiecte de la exercițiul anterior.

63 Specifică, notând în caseta corespunzătoare, felul subiectelor din următoarele enunțuri:
a. Nu spunea nimic. ☐;
b. Mirela a fost câștigătoare. ☐;
c. Ploua când am ajuns la munte. ☐;
d. Învățam mai bine anul trecut. ☐;
e. Băieții și fetele sunt la mare. ☐.

64 Construiește propoziții în care să existe:
a. subiect exprimat prin substantiv propriu compus;
b. subiect subînțeles;
c. subiect exprimat prin pronume personal de politețe;
d. subiect exprimat prin numeral ordinal.

65 Realizează acordul subiectelor, cu numele predicative dintre paranteze:
a. Merii, perii și caișii sunt (copt);
b. Mirela și Ioana au devenit (profesor);
c. Pădurile erau (ruginiu);
d. Munții și dealurile sunt (înverzit);
e. Băieții au devenit (deștept).

Scanned with OKEN Scanner

66 Ce observație poți face în legătură cu subiectele următoarelor propoziții?

a. Afară plouă.
b. Îi pare bine de reușita fetei la examen.
c. A tunat toată noaptea.
d. Se înserează mai devreme în septembrie.

67 Alcătuiește două propoziții cu subiect inexprimabil.

68 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals):

a. *Iarna* ninge.	☐ subiect	☐ compl. circ. de timp
b. – Te mai doare *nasul, puișorule*?	☐ subiect	☐ fără funcție sintactică
c. Să fie *el* sănătos!	☐ subiect	☐ nume predicativ
d. *Acest* elev nu învață bine.	☐ subiect	☐ atribut

69 Analizează părțile de vorbire, prin care sunt exprimate subiectele din textul următor:

De la noi Huțu se duse acasă.

Budulea și Buduleasa nu știau ce să-i facă, unde să-l pună și cum să-și arate părerea de bine, căci acum întâia oară își aveau feciorul acasă la dânșii. De mult se vorbiseră ca de Crăciun să meargă împreună la biserică, fiindcă Safta nu-l auzise încă pe Huțu cântând în strană, și Budulea îi zisese de multe ori: «Să-l auzi și vei vedea că nici chiar dascălul nu cântă mai bine!»

(Ioan Slavici – *Budulea Taichii*)

C. *Comunicare*

70 Citește textele următoare și stabilește care aparține vorbirii directe și care vorbirii indirecte.

a. *E vorba, cine-a fost Cazacul, cine Florea Cazacului și cine este Cosma Florii Cazacului? Un copil nevârstuic o știe pe de rost. Om să-i pui alături și să-l cauți în șapte sate, nu găsești unul mai bun decât Mihu, care nu-și mai știe rubedeniile și cuscrii și finii și care nu-și numără averea pe boi, ci pe juguri.*

(Ioan Slavici – *Gura satului*)

b. *Toată viața lui de câte ori nepoată-sa trăind aciolată pe lângă dânsul – îi pomenea, la Crăciun, să taie și ei un porc, ca tot creștinul, bătrânul răspundea:*

– Îmi face rău, nepoată, s-aud guițând ... Îmi face rău ... c-așa sunt eu... milos... .

– Cumpără-l, nene, tăiat gata.

Dacă așa îl aducea din cuvânt, Leana, înghițând în sec, cu gândul la șorici, bătrânul răspundea liniștit:

– Un porc ... carne multă ... se strică ... Două guri suntem...

Venea Paștele.

– Nene, să înroșim și noi ouă ...

– Ce prostie!... Ouă roșii, ouă stătute ... le mănânci proaspete?... Ouă roșii, ouă stătute...

– Să roșim puțintele.

– De roșim puțintele, ardem focul degeaba, cumpărăm de-a surda băcanul ... Cheltuială zădarnică ... Vremuri grele!

– Da ... o ciozvârtă de miel ...

Scanned with OKEN Scanner

– *Miel ... Ce fel, miel? ... Cum, miel?... Miroase a oaie... Paștele e prea în vară...*
– *Ce pustia de vară, nene Tudose, nu vezi că plouă și fulguiește?*

(Barbu Șt. Delavrancea – *Hagi-Tudose*)

71 Modul de expunere folosit în vorbirea directă este ....., iar cel folosit în vorbirea indirectă este ..... .

72 Numește două transformări care apar în trecerea de la vorbirea directă, la vorbirea indirectă.

73 Numește câte două trăsături specifice pentru fiecare dintre cele două texte.

74 Transformă textul care aparține vorbirii directe în vorbire indirectă.

75 Identifică două modificări apărute.

76 Alcătuiește un dialog între doi prieteni. Transformă-l în vorbire indirectă.

77 Transformă dialogul dintre Sobieski și bătrânul plăieș în vorbire indirectă.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 8, 32, 42, 50, 59, 63, 65, 67, 72 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire 19

- Specii literare. Nuvela. Caracterizarea personajelor dintr-o nuvelă
- Atributul
- Aprecieri simple, referitoare la organizarea textelor epice studiate

I

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Pe drumul ce duce către cetatea Neamțu, pe la sfârșitul lui septemvrie 1686, se vedea o oaste mergând. După un trup de lănceri ce deschidea marșa, urmau douăsprezece tunuri mari, trase de boi, apoi o ceată de ofițeri călări în fruntea cărora erau trei; unul în floarea vârstei, posomorât, gânditor, necăjit, și doi mai bătrâni. Tustrei în haine poloneze. În sfârșit venea duiumul oștei: trăsuri, bagaje, pedestrași, șleahtă pospolită, amestecați, în neregulă, cu steagurile strânse, cu capul plecat, cu armele răsturnate, cu întristarea pe față și cu durerea în inimă. Nu se auzea nici surlă, nici dobă, numai tropotul cailor și pasul oamenilor ce abia se mișcau, pentru că de zece zile caii n-au ros decât coaja copacilor și oamenii s-au hrănit numai cu poame.

Și însă această oaste, în stare așa ticăloasă, e acea ce a înjosit de atâte ori trufia semilunii, iar acei trei fruntași ofițeri sunt hatmanii Iablonovski și Potoțki, și cel din mijlocul lor însuși Ion Sobieski, regele Poloniei.

Și cum să nu fie supărat și necăjit vestitul rege? El, Sobieski, fala leșilor, eroul creștinătății, mântuitorul Vienii, să fie nevoit pentru a doua oară a da pas turcilor, a se trage dinaintea tătarilor și a moldovenilor; a-și privi oastea ticăloșită de lipsa merindelor, horopsită de dușmanii carii îl urmează mișelește, fără a îndrăzni să-i deie pept fățiș cu el, și fac pradă tot ce cade, tot ce rămâne pe urmă; a nu întâmpina în drumul său decât o fioroasă pustietate!

Cum am zis, mergea încet și gânditor. Hatmanii lângă dânsul păzeau tăcere, respectând supărarea de care și ei se împărtășeau.

– Ce castel e acesta? întrebă Sobieski când, ridicând capul, zări pe sprinceana dealului, înălțându-se trufașă dinaintea lui, cetățuia Neamțu. Cu bună seamă vreun cuib al tâlharilor acestor de moldoveni!

– La vreme de război, aici domnii Moldovei obicinuiesc a-și trimite averile lor, răspunse Potoțki.

– Așa! Să mergem dar să-l luăm. Oh! Voi să-mi răzbun pre Cantemir care mă înșeală, și mă face să perd atâta viteji!

– Eu aș zice să lăsăm cetatea aceasta, zise Iablonovski, și să ne urmăm drumul înainte. Avem tunuri de câmp nu de asalt.

– Ba, pre numele patronului meu! Nu va zice lumea că o cetate s-a arătat dinaintea lui Sobieski fără a i se cuceri? N-avem tunuri? Vom lua-o dar cu mâinile.

– Numele Măriei tale e destul tun, zise Potoțki.

(Costache Negruzzi – *Sobieski și românii*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. *Literatură*

1 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals):
În textul dat, apar personaje: individuale ☐; colective ☐.
Numește-le.

2 Explică expresia *oastea ticăloșită*, din textul dat.

3 În structura *fioroasă pustietate,* există:
a. enumerație;
b. inversiune;
c. repetiție.

4 Cuvântul *sprânceană* este folosit, în textul dat, cu sens:
a. propriu de bază;
b. propriu secundar;
c. figurat.
Alcătuiește enunțuri în care să folosești celelalte două sensuri ale cuvântului.

5 Identifică două arhaisme, în textul dat.

6 În structura *Nu se auzea nici surlă, nici tobă, numai tropotul cailor și pasul oamenilor,* există:
a. imagine auditivă;
b. imagine olfactivă;
c. imagine vizuală.

7 Transcrie, din textul dat, personificarea prin care este prezentată cetatea Neamțului.

8 Indică, din textul dat, o enumerație prin care este prezentat Sobieski și una prin care este prezentată armata poloneză.

9 Precizează personajul principal, al textului dat.

10 Identifică motivul supărării lui Sobieski.

11 Precizează modalitățile prin care este caracterizat Sobieski.

12 Alcătuiește, în opt-zece rânduri, caracterizarea regelui.

13 Numește personajele secundare ale textului dat.

14 Prezintă atitudinea lui Potoțki, la dorința regelui de a cuceri cetatea Neamțului.

15 Comentează replica lui Potoțki, *Numele Măriei tale e destul tun.*

Scanned with OKEN Scanner

16 Bifează caracteristicile potrivite pentru Iablonovski:

☐ realist; ☐ curajos;
☐ linguşitor; ☐ înţelept.

17 Transcrie, din textul dat, motivul pentru care Iablonovski nu este de acord cu atacarea cetăţii.

18 Caracterizează armata poloneză, aşa cum apare în textul dat.

II

Citeşte cu atenţie textul, pentru a putea rezolva cerinţele:

Nea Budulea, înainte de toate, avea un picior mai scurt decât celălalt şi era un om scurt, gros, rotund la faţă şi zâmbea mereu când vorbeai cu el. Fără de dânsul nu se putea nici un fel de veselie în sat la noi, fiindcă el cânta mai bine decât toţi şi din vioară, şi din cimpoi, şi din fluier, iară pe Huţu îl ducea întotdeauna cu sine, deoarece Buduleasa fugise cu un scriitor al satului, şi nu putea să-l lase pe copil singur acasă. Când Budulea cânta la vioară, ţinea cimpoile, iară când oamenii se săturau de vioară, Budulea schimba cu feciorul său. Fluierul îl purta Budulea totdeauna în şerpar; altfel nu l-am văzut de când îl ţin minte şi nici nu-mi pot închipui un Budulea făr-de fluier în şerpar.[...]

Huţu, în sfârşit, era nenorocit. Dascălul îi dăduse nişte pantaloni roşi, un surtuc peticit şi o pălărie purtată, pentru că acum nu se mai putea să umble în strai ţărănesc. Nu i se potriveau deloc hainele, el însuşi nu se simţea bine în ele; îi era ruşine parcă de lume şi păşea lat şi ţinându-şi mânile depărtate de trup, pentru ca nu cumva, umblând, să-şi roadă mânecile şi pantalonii. Erau hainele în care umblase odată dascălul; şi-l treceau fiorii când se gândea că acum el însuşi le poartă şi le strică.[...]

[...] Budulea a deschis uşa, a băgat capul prin deschizătură şi-a strigat tare:

– Măi, Budulea taichii!

De-atunci a rămas Huţu „Budulea Taichii".

D-nul. profesor Wondracek a sărit mânios, fiindcă Huţu s-a ridicat şi-a zis:

– Noi suntem, domnule profesor! Iară băieţii au început să râdă.[...]

(Ioan Slavici – *Budulea Taichii*)

Cerinţe:

A. *Literatură*

19 Numeşte personajele din textul dat.

20 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals):
Personajele din textul dat sunt caracterizate: ☐ fizic; ☐ moral.

21 În structura *om scurt, gros, rotund la faţă*, există:
a. epitet multiplu;
b. enumeraţie;
c. repetiţie.

Scanned with OKEN Scanner

22 Explică substantivul *scriitor*, din textul dat.

23 Justifică folosirea semnelor de punctuație, în enunțul:
– Măi, Budulea Taichii!

24 Menționează motivul pentru care Huțu era mereu împreună cu tatăl său.

25 Precizează meseria lui Budulea cel bătrân.

26 Transcrie, din textul dat, enunțul în care este prezentată îmbrăcămintea lui Huțu.

27 Numește motivul pentru care pe Huțu *îl treceau fiorii.*

28 Explică titlul nuvelei.

29 Compară, în cinci-șase rânduri, personajul din nuvelă cu cel din schiță.

III

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Oh! Ce fericire pe Hagiul când rămase singur stăpân în prăvălie! În prima zi l-apucară căldurile. Obrajii îi ardeau; capul i se încinsese; ochii îl usturau. La ceas, la ceas, ieșea din prăvălie s-o privească pe dinafară. Îi da târcoale. Îi cerceta încăperile și zidurile cu d-amănuntul. Se ridica în vârful picioarelor, ca să-și arunce privirile până peste acoperișul ei. Prăvălia?...Era copilașul rumen și frumos. El? Părintele fericit că are pe cine mângâia. Prăvălia? Femeia fermecătoare. El? El nebunul care-i da în genunchi, cu ochii închiși și cu inima speriată.

I s-a izbândit visul, singurul vis pe lume! A rămas singur. Ale lui sunt sculurile, jurubițele și ghemurile de găitane; ale lui războaiele, rodanele și maldările de lână; numai el singur deschide tejgheaua; numai el singur tocmește, face prețul și primește, numai în mâna lui, banii frumoși și rotunzi.

În prima seară, zăvorând ușile și obloanele, ochii îi jucară în toate părțile, mustrând pe ucenici la fitece mișcare.

– Încet, încet, încetinel, că ușile nu sunt de fier!

– Ia seama, trândavule, să nu spargi geamurile, că nu sunt de fier!

– Nu trânti obloanele, ponivosule, că nu sunt de fier!

– Încet, încet cu lacătele, mototolule, că nu sunt...și dacă sunt?...au broască, au meșteșug, costă parale!

De zece ori se întoarse din drum ca să mai privească o dată, încă o dată prăvălia. La urmă o privi lung, îi surâse, i se umplu ochii de lacrimi și plecă, mormăind:

– Mititica...tristă și ea...cu obloanele în jos, cu ușa închisă...ca un om care a închis ochii! Se crapă de ziuă?...Face ochii mari, cât geamurile ei, și parcă vorbește, momind pe trecători să intre, să-i dea o bună ziuă și să-i târguiască câte ceva...Lingușitoarea ...

(Barbu Șt. Delavrancea – *Hagi-Tudose*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. *Literatură*

30 Numește personajul textului dat.

31 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals), răspunsurile date:
Personajul textului dat, este:

☐ principal; ☐ individual;
☐ secundar; ☐ colectiv.

32 Transcrie, din textul dat, o enumerație și o comparație.

33 În structura *Ale lui sunt sculurile, jurubițele și ghemurile de găitane,* există:
a. enumerație;
b. epitet multiplu;
c. repetiție.

34 Selectează un diminutiv, din textul dat, și explică rolul lui.

35 Justifică folosirea semnului exclamării în prima frază a textului dat.

36 Precizează motivul pentru care ochii *îi jucară în toate părțile* și pentru care îi mustră pe ucenici.

37 Numește motivul bucuriei hagiului.

38 Menționează comportamentul hagiului la începutul textului dat.

39 Transcrie cuvintele cu care se adresează ucenicilor și explică-le.

40 Selectează și explică fragmentul în care se vorbește despre prăvălie și despre hagiu.

41 Comentează ultima replică a hagiului.

42 Caracterizează, în 10-12 rânduri, personajul așa cum este conturat în textul dat.

IV

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Dupe o lună de zile înțelesesem rostul învățăturii și cunoșteam bine pe domnul Vucea. Mulți ani l-am visat. Chiar acum îl văz înaintea ochilor.

Scund, grăsuliu, cu părul mărunt și încărunțit, cu barba ascuțită, potrivită din foarfecă, mai mult albă, și albă ca zăpada în vârful ei netezit; niște ochi verzui, mici și

Scanned with OKEN Scanner

repezi; o față gălbuie, curată și fără pic de sânge. Iarna se cocoloșea într-o bundă de blană lățoasă, vara însă îți rămâneau ochii la el de frumos ce era îmbrăcat; haină albăstrie, pantofi negri, jiletcă de dril năutiu, călcată și lustruită, un lanț de aur, gros ca pe deget.

Și ce curat! Își ștergea ghetele cu batista, dădea necontenit bobârnace gunoaielor de pe haine, și dupe bobârnac sufla de trei ori scurt și repede, și dupe ce sufla făcea din gâtlej: hea, hea.

Dar când mergea, domnul Vucea nu era de fel ca ceilalți oameni. Ne uitam la el de departe. Pășea iute, mărunt, ușor ca un șoarice, și scuipa în urmă când trecea pe lângă murdării; dacă era noroi, călca din piatră, în piatră, tot în creștetul pietrelor, scuturând picioarele ca o pisică. La ușa cancelarii, își coprindea barba în mâna dreaptă, ș-o netezea, ridicând buza de deasupra în sus, ca și cum ar fi mârâit; mustățile și le clănțănea între degete; deschidea mâna, sufla într-însa, tușea și intra pe ușă binișor, fără să i s-auză pașii.

(Barbu Șt. Delavrancea – *Domnul Vucea*)

Cerințe:

A. *Literatură*

43 Modul de expunere predominant, în textul dat, este:
a. descrierea;
b. dialogul;
c. narațiunea.

44 Subliniază varianta corectă:
Naratorul este/ nu este personaj.

45 Indică numele personajului din textul dat și meseria acestuia.

46 Alege varianta corectă:
Personajul este caracterizat: ☐ fizic; ☐ moral.

47 Precizează care este forma literară a cuvintelor: *dupe, văz, cancelarii, coprindea, să-i auză.*

48 Transcrie o comparație, din textul dat.

49 În enunțul *haină albăstrie, pantofi negri, jiletcă de dril năutiu, călcată și lustruită, un lanț de aur*, există:
a. enumerație;
b. metaforă;
c. repetiție.

50 Justifică folosirea semnului exclamării, în enunțul *Și ce curat!*

51 Rescrie, din textul dat, enunțul în care este descris personajul.

52 Arată modul în care se îmbracă dl. Vucea vara și iarna.

Scanned with OKEN Scanner

53 Precizează ce are specific dl. Vucea, atunci când merge.

54 Alcătuiește o compunere despre un alt personaj-profesor, din lecturile tale, comparându-l cu dl. Vucea.

B. *Limba română*

55 Completează definiția următoare:
Atributul este partea ..... de propoziție care ..... .

56 Notează, în caseta corespunzătoare, felul atributelor subliniate, din enunțurile de mai jos:

a. Elevul cuminte este apreciat de profesori.
b. Mama lui este profesoară.
c. Pădurea înverzită părea de argint.
d. Cartea Mariei era pe masă.
e. Casa de cărămidă este a Ioanei.
f. Colegul meu, Marcel, nu spunea adevărul.
g. Caietul aceleia este înroșit.
h. Vina lor era cunoscută tuturor.
i. Fata deșteaptă a câștigat concursul.
j. Cadoul de la Anda mi-a făcut plăcere.
k. Rana sângerândă nu l-a răpus.
l. Casele de acolo îmi aparțin.
m. Cărțile de citit m-au fascinat.
n. Camera de aici este plină cu flori.
o. Pâinea de tăiat este pe masă.
p. Munții de dincolo sunt înzăpeziți.
q. Coșurile fumegând se zăresc în depărtare.
r. Păturile de dedesubt sunt albastre.
s. Orele de mers l-au relaxat.
t. Evenimentul de ieri m-a tulburat.

57 Alcătuiește enunțuri în care să existe:
a. atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis;
b. atribut pronominal exprimat prin pronume personal în cazul dativ;
c. atribut substantival genitival;
d. atribut pronominal prepozițional;
e. atribut substantival prepozițional.
f. atribut verbal exprimat prin verb la infinitiv;
g. atribut verbal exprimat prin verb la supin;
h. atribut adverbial exprimat prin adverb de loc;
i. atribut adverbial exprimat prin adverb de timp.

58 Folosește, în enunțuri, o apoziție simplă și una dezvoltată.

59 Explică punctuația apozițiilor de la ex. 58.

Scanned with OKEN Scanner

60 Construiește enunțuri în care un verb la gerunziu să îndeplinească, pe rând, funcțiile sintactice de atribut verbal și atribut adjectival. Explică diferența.

61 Realizează acordul adjectivelor dintre paranteze, cu funcția sintactică de atribut adjectival:
Siluetele lor (cenușiu) făcură (brusc) salturi aruncând ceva și căzând apoi imediat pe burtă.
Acel sergent (bătrân) era fericit că a ajuns acasă unde îl aștepta o (nesperat) fericire.

62 Construiește două enunțuri în care atributele adjectivale să fie exprimate prin numeral cardinal și ordinal.

63 Formulează două enunțuri în care cuvântul „*acesta*" să fie, pe rând, atribut adjectival și atribut pronominal.

64 Indică funcția sintactică a cuvintelor subliniate, din enunțurile de mai jos:
a. Dorința *de a pleca* l-a salvat.
b. Clasele *de jos* sunt mai luminoase.
c. Datoria lor este *de a munci.*
d. Exercițiile *de scris* sunt ușoare.
e. Cărțile de pe masă sunt *de citit.*
f. Caietul *de deasupra* este al Mariei.
g. Temele *de efectuat* păreau ușoare.
h. Cărțile cerute se află *sus.*
i. Casa ei se află *acolo.*
j. Fata *de acolo* îmi părea cunoscută.

65 Transcrie, din textul *Sobieski și românii,* de Costache Negruzzi, o apoziție dezvoltată.

66 Selectează, din textul *Budulea Taichii,* de Ioan Slavici, un atribut adjectival exprimat prin adjectiv la gradul comparativ de superioritate.

67 Analizează atributele din textele următoare:

a. *Iar când norii-nvăluiesc*
Alba nopții Doamnă,
Peste groapa lui pornesc
Vânturi lungi de toamnă ...

(George Topârceanu)

b. *Mult aș vrea în feeria*
Unei nopți de mai, senine,
Să plutesc pe apa-ți clară,
Cu iubita lângă mine.

(George Topârceanu)

c. *Iar când a fost de s-a-mplinit*
Ajunul zilei de nuntit ...

(George Topârceanu)

d. *Doar pe coastă, la urcuș,*
Din căsuța lui de humă

Scanned with OKEN Scanner

A ieșit un greieruș,
Negru, mic, muiat în tuș
Și pe-aripi pudrat cu brumă.

(George Topârceanu)

e. Grădina de aici părea înflorită, dar când am ajuns acasă, imaginea de departe a acesteia simboliza parcă un palat de flori.

f. Mașina de cusut este nouă, dar piesa pentru sulfilat este stricată.

C. *Comunicare*

68 Numește patru texte epice studiate și speciile literare în care se încadrează.

69 Menționează și definește modurile de expunere. Identifică, în operele epice studiate, câte un fragment corespunzător fiecăruia.

70 Alege un text epic și stabilește momentele subiectului.

71 Numește cinci opere epice, care au ca temă copilăria.

72 Indică două opere epice, în care se narează la persoana I și două în care narațiunea este la persoana a III-a.

73 Completează spațiile libere:
Personajele unei opere epice pot fi:
a. ....., ..., figurante, ...;
b. ....., colective.

74 Menționează un text epic studiat în care sunt folosite regionalisme și altul în care sunt folosite arhaisme.

75 Alege un text epic și alcătuiește un portofoliu care să cuprindă:
- date despre autor;
- date despre volumul din care face parte;
- moduri de expunere folosite;
- personaje;
- particularități lexicale.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 8, 21, 31, 45, 54, 56, 62, 66, 71 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de pregătire
20

- *Reportajul publicistic. Reportajul literar*
- *Complementul (I)*
- *Procesul scrierii. Rolul simbolurilor și al imaginilor în pagină. Punctuația.*

I

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Toate sondajele de ieri și de azi arată că românii sunt mândri că sunt români și din mândria asta ne facem un titlu de glorie. Nemții sunt și ei, la rândul lor, mândri că sunt nemți, de francezi ce să mai vorbim, americanii sunt și ei mândri că sunt americani, probabil că și cetățenii din Bourkina Fasso sunt și ei mândri că sunt cetățenii acestei țări. Dar noi de ce suntem mândri că suntem români? „Sunt mândru că sunt român pentru că m-am născut în România", ți-ar răspunde majoritatea celor întrebați de ce sunt mândri că sunt români. Stă mândria de a fi român în faptul că te-ai născut în România? Mai ales astăzi, când hai să fim sinceri! – nu e prea mare fericire să te naști în România, cu atât mai puțin o mândrie. Însă putem rezolva repede problema cu mândria de a fi român dacă recunoaștem că venim pe lume cu ea. Păi, și atunci te întrebi: care e meritul nostru pentru a fi atât de mândri? Iertat să fiu, dar nici unul. Dar suntem mândri. Mai ales când cetățeni de-ai noștri obțin performanțe în competiții internaționale. [...] Cu alte cuvinte, suntem mândri de câte ori un român obține mari premii în lume, la olimpiadele științelor exacte, la întrecerile sportive ș.a.m.d.. Mai bine spus, dar și mai dureros, nu simțim prea des mândria de a fi român pentru ceea ce am făcut noi, ci pentru ce au realizat alții, români, firește. De asta cred că mândria de a fi român trebuie să vină, mai ales acum, la început de nou secol și mileniu, în ceea ce vom face noi, ca popor, și mai puțin din performanțele vârfurilor neamului acesta. Rezultatele economice, culturale și, nu în ultimul rând, politice ale acestei țări trebuie să ne facă să fim mândri că suntem români. Până atunci „mândria de a fi român" nu există decât în mintea noastră.

(Marius Tucă – *Mândria de a fi român*)

Cerințe:

A. *Literatură*

1 Precizează tema textului dat.

2 Identifică, în textul dat, un verb derivat cu prefix și explică modul de formare.

3 Scrie câte un sinonim pentru fiecare dintre cuvintele următoare, din textul dat: *glorie*, *sincer*, *performanță*, *secol*, *minte*.

4 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals):
Termenii sunt folosiți cu sens: ☐ propriu; ☐ figurat.

Scanned with OKEN Scanner

5 Explică folosirea enunțului: *hai să fim sinceri!*.

6 Menționează momentele mândriei de-a fi român.

7 Sunt, în textul dat, figuri de stil? Dacă da, notează-le; dacă nu, explică de ce.

8 Comentează ultimul enunț al textului dat.

9 Evidențiază scopul reportajelor aparținând stilului publicistic.

II

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Campionatele Europene de caiac-canoe, desfășurate pe apele Lacului Idroscala de lângă Milano, s-au încheiat cu un bilanț excelent pentru delegația României, care a adunat șase medalii, trei de aur, două de argint și una de bronz.

După ce, sâmbătă, campionii olimpici Mitică Pricop și Florin Popescu au cucerit aurul continental la canoe pe distanțele de 500 și 1000 m, duminică, în ultima zi a finalelor pe distanța de 200 m, Ionel Averian și Mihai Bartolomei au adus țării noastre a treia medalie de aur, fiind cronometrați cu timpul de 37,885. Echipajul masculin de caiac 4, format din Vasile Curuzan, Marian Baban, Geza Magyar și Romică Șerban, a obținut medalia de bronz, timpul realizat de aceștia fiind de 31,301.

(*Kaiaciști de aur; Jurnalul Național*, 24.07.2001)

Cerințe:

A. *Literatură*

10 Numește faptul real, de la care pornește textul dat.

11 Unde s-a desfășurat evenimentul?

12 Precizează bilanțul echipei României.

13 Explică expresia *aurul continental.*

14 În textul dat, există:
a. arhaisme;
b. neologisme;
c. regionalisme.

15 În ce domeniu își propune textul dat să informeze cititorul?

16 Indică două argumente, pentru a susține apartenența textului la reportajul publicistic.

Scanned with OKEN Scanner

III

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Curgând liniștit prin câmpie, pe o albie care nu-i dă prilejul nici unei lupte, Oltul cade repede într-un somn adânc, aproape letargic. Se petrece cu el ceva necunoscut celorlalte râuri: încă foarte tânăr, se potolește deodată, abia mai urmându-și drumul. O apă alunecă spre miazăzi atât de încet, încât e de necrezut – cu totul de necrezut! – că ar putea fi Oltul: Și totuși, e Oltul! Cel care, nu de mult, cobora nebunește, smulgând brazii din rădăcină. Acum, n-ar mai putea smulge un fir de iarbă. Obosite, în toate celulele lor, undele nici nu încearcă să se trezească din somnul ce le-a cuprins. E poate, din întreaga viață a Oltului, întâmplarea cea mai ciudată, iar ei nu întârzie să i se adauge farmecul!

Într-un ținut pe care îl străjuiesc în depărtare creste vinete de munți, iar mai aproape o largă tălăzuire de coline, încât însuflețirea nu-i lipsește, și nici măreția, Oltul își pierde avântul, uitând spre cât de temerare țeluri a pornit.

Acum, triumfalul cântec a încetat: cea mai mică gânganie, pregătin- du-și aripile pentru zbor, s-ar auzi mai bine decât unda râului, amuțită. Oricât ar fi de necrezut, de la un țărm la altul, privirea descoperă doar nemișcarea unui lac.

(Geo Bogza – *Cartea Oltului*)

Cerințe:

A. *Literatură*

17 Notează cu **A** (adevărat) sau cu **F** (fals):
Textul aparține genului: ☐ liric; ☐ epic.

18 Indică, din textul dat, un epitet și o personificare.

19 Transcrie o structură care conține o imagine vizuală și una care conține o imagine auditivă.

20 În structura *triumfalul cântec*, există:
a. enumerație;
b. inversiune;
c. metaforă.

21 Explică rolul semnului exclamării, din enunțul *Și totuși, e Oltul!*

22 Identifică, în textul dat, un neologism și explică-l.

23 Menționează două elemente care arată locul unde este surprins Oltul, în textul dat.

24 Explică enunțul *Oltul își pierde avântul, uitând spre cât de temerare țeluri a pornit.*

25 Ilustrează, printr-un fragment din textul dat, modul de expunere predominant.

26 Comentează nemișcarea Oltului din finalul textului dat.

Scanned with OKEN Scanner

27 Subliniază varianta corectă:
Textul aparține unui reportaj literar, pentru că:
a. pornește de la o situație reală/imaginară;
b. informează cititorul fără a pune accent/punând accent pe valoarea artistică;
c. important(ă) este faptul în sine/semnificația lui.

IV

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Reîntors la o viață plină de pasiune, Oltul se măsoară cu munții. Acum, el iarăși cheltuie, cu nesocotință, treptele dăruite de Hășmașul Mare. Una după alta, le azvârle în urmă, în trecut, în amintire, fără să țină seama de nimic, fără păreri de rău. Când, odată cu ultima cataractă, aventura va lua sfârșit, el va fi mai bogat și mai puternic, dar mai aproape de moarte.

Iuțeala cu care aleargă pare că-l va duce, din clipă în clipă, la o nenorocire. Pe maluri, arborii rămân fulgerător în urmă, cu siluetele contopite de viteză. Și, numaidecât, se produce dezastrul. Valea se gâtuie brusc, lumina zilei scade, iar colți necruțători pătrund în vâltoarea undelor. Surprinse, nemaiputând să se apere, ele se prăbușesc în strâmtoare, năprasnic și îndelung sfâșiate. Două stânci negre, mai ales, le pândesc într-o parte și alta, sfărâmându-le cu înverșunare. Pulverizate, învinse, dezagregate, apele clocotesc căutând să-și refacă ființa, dar alte stânci le așteaptă chiar în albia lor, cu spinări late și negre de hipopotami. Și acestea le zdrobesc, cu aceeași înverșunare.

(Geo Bogza – *Cartea Oltului*)

Cerințe:

A. *Literatură*

28 Modul de expunere predominant, în textul dat, este:
a. descrierea;
b. dialogul;
c. narațiunea.

29 Transcrie, din textul dat, un epitet multiplu și o enumerație.

30 În structura *stânci negre*, există:
a. comparație;
b. epitet;
c. inversiune.

31 Numește figura de stil predominantă, în textul dat.

32 Care este semnificația enunțului *reîntors la o viață plină de pasiune.*

33 Menționează doi indici spațial, din textul dat.

Scanned with OKEN Scanner

34 Explică structura *el va fi mai bogat și mai puternic, dar mai aproape de moarte.*

35 Comentează al doilea paragraf al textului dat.

36 Susține, cu două argumente, că textul dat aparține genului epic.

37 Demonstrează, în opt-zece rânduri, folosind argumente din text, că este un reportaj artistic.

V

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

De câteva zile un cuvânt mă ține sub puterea lui. Iar el – trebuie să recunosc – exprimă adevărul. Și îl exprimă – iarăși trebuie să recunosc – cu o rară plasticitate. Dar, vai, nu pe acela la care ne-am putea gândi că se gândea poetul ... .

Odată cu prima săptămână a anului, termometrul își făcuse obiceiul să arate minus zece grade, iar peste noapte putea să coboare și mai mult, dar trăiam în sfera unei purități totale, spălat de tot ceea ce puteam fi spălat, cum se întâmplă în marile iubiri. O vedeam venind – venea din cer! – albă, imaculată, întruchipare desăvârșită a curățeniei, și îmi dădeam capul pe spate să o simt cum îmi cade pe frunte, pe obraji, pe buze, în ochi, și îi spuneam nea. O vedeam cum se așterne prin parcuri, pe statui, pe alei, pe pajiștile dintre ele, pe copacii tineri și pe cei bătrâni, într-o nesfârșită feerie, și îi spuneam omăt. O vedeam acoperind întreg orașul, așezându-se pe străzi, prin curți, pe acoperișuri, făcând să dispară orice urâțenie, și îi spuneam zăpadă.

Dar dinspre Mediterană, care se dovedește a nu fi numai leagănul civilizației europene, a venit o boare de aer care a pus capăt basmului groenlandez. Mă uit pe fereastră, străbat străzile, le traversez pe la colțuri, luând prin toate simțurile și prin sentimente, act de ceva ce se numește – teribil e geniul lingvistic al poporului – fleșcăială.

(Geo Bogza – *Când moare zăpada* din vol. *Ca să fii om întreg*)

Cerințe:

A. *Literatură*

38 Numește genul căruia îi aparține textul dat.

39 Indică anotimpul despre care se vorbește în textul dat.

40 Transcrie, din primul paragraf al textului dat, o structură care se repetă.

41 Indică, din textul dat, un epitet antepus.

42 În structura *albă, imaculată, întruchipare desăvârșită a curățeniei* există:
a. enumerație;
b. inversiune;
c. repetiție.

Scanned with OKEN Scanner

43 Identifică sinonimele cuvântului *zăpadă*, din textul dat.

44 Justifică folosirea semnului exclamării în structura *venea din cer!*

45 Explică semnificația *purității*, în textul dat.

46 Menționează locurile unde se așeza zăpada.

47 Care sunt sentimentele care se desprind, din textul dat?

48 Rescrie structura prin care este prezentată Mediterana, în textul dat.

49 Precizează semnificația structurii *basmul groenlandez.*

50 Explică semnificația titlului textului dat.

51 Modul de expunere predominant este:
a. dialogul;
b. descrierea;
c. narațiunea.

52 Completând tabelul următor, evidențiază asemănările și deosebirile dintre reportajul literar și cel publicistic.

Reportaj literar	Reportaj publicistic
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

B. *Limba română*

53 Completează definiția următoare:
Complementul este ..... .

54 Complementele:
– necircumstanțiale <
– circumstanțiale <

55 Dă câte un exemplu, în enunțuri, de complemente necircumstanțiale.

Scanned with OKEN Scanner

56 Notează, în casete, felul complementelor subliniate și părțile de vorbire prin care sunt exprimate:

a. Am <u>de citit</u>.
b. Vreau <u>o prăjitură</u>.
c. Spune-i <u>adevărul</u>!
d. Am dat tortul <u>Mariei</u>.
e. Am văzut-o <u>pe aceea</u>.
f. Vorbeam <u>despre dumnealui</u>.
g. Am muncit <u>pentru copii</u>.
h. El vrea să știe <u>adevărul</u>.
i. <u>Le</u> spunea <u>acelora</u> numai <u>minciuni</u>.
j. I-am cumpărat <u>o floare</u>.

57 Marchează, cu o linie, complementele circumstanțiale și, cu două linii, pe cele necircumstanțiale, din textele următoare:

a. *Departe, într-o alee laterală, bătută-n galben și violet, îl opri. [...]*
Mircea îl privi cu sinceră deznădejde, oftând.
– I-am scris și Monicăi ...
– Ți-a răspuns?
– Da.
– Aa! Dumneavoastră întrețineți corespondență cu întrebări și răspunsuri psihologice!
(Ionel Teodoreanu – *La Medeleni*)

b. *Îndată toți alergară pe ziduri.*
– Leșii sunt! Strigă tânărul ce venise de curând și pre care l-au auzit vorbind; și-au schimbat drumul și vin aici ...
– La porți, flăcăi! Zise bătrânul. Încuieți-le și grămădiți bolovanii pe ziduri. Așezați-vă toți pe la metereze. Să nu zică leahul c-au intrat într-o cetate românească, ca într-o țarină pustie.
(Costache Negruzzi – *Sobieski și românii*)

58 Alcătuiește enunțuri în care un complement direct să fie exprimat prin substantiv în cazul acuzativ, cu sau fără prepoziție, verb la infinitiv sau la supin.

59 Construiește enunțuri în care complementele indirecte să fie exprimate prin:

a. substantiv în cazul dativ;
b. numeral cu valoare substantivală în dativ;
c. numeral cu valoare substantivală în acuzativ;
d. verb la modul supin.

60 Numește felul complementelor subliniate, în enunțurile următoare:

a. *<u>Mă</u> trezește mama într-o dimineață din somn ...* (Ion Creangă)
b. *Un domn grec – a cărui nume ingrata istorie a uitat a <u>ni</u>-l păstra ...* (Costache Negruzzi)
c. *... alt cuvânt <u>îl</u> pune în mișcare ...* (Tudor Arghezi)
d. *... dacă se hotărăște cineva să asiste <u>la o sărbătoare</u> națională așa de importantă...*
(I.L. Caragiale)

Scanned with OKEN Scanner

61 Alcătuiește enunțuri în care pronumele personal *-i* (formă neaccentuată, de dativ) să îndeplinească, pe rând, funcțiile sintactice de complement indirect și atribut pronominal.

62 Analizează complementele necircumstanțiale din următoarele texte:

a. *Un duruit de trăsură cutremură paveaua lăuntrică a mânăstirii, tocmai când ieșeam afară din odaie, iar când ajunserăm în cerdac și ne aruncarăm ochii spre poartă, nu zărirăm decât o aşchie de fer, care, poleită de bătaia razelor, se învârti o clipă, scânteind, se șterse repede pe muchea albă a zidului bolții de intrare și dispăru sub dânsa fulgerând...O caleașcă ieșise din mânăstire...iar drumul moale de câmp, amorțindu-i duruitul aspru de mai înainte, nu lăsa să ajungă din depărtare până la noi decât tic-tacul legănării sale ...*

(Calistrat Hogaș – *Pe drumuri de munte*)

b. *Și după puțină gândire puse mâna pe clanță. Nu înțelegeam. Nu generalul proclamase statul național legionar la 6 septembrie, când îl detronase pe Carol? Îi văzusem și poza într-o vitrină, sau într-un ziar, îmbrăcat în cămașă verde. De ce vruseseră legionarii să-l dea jos? Întrebările însă nu-mi stârniră în minte ...*

(Marin Preda – *Viața ca o pradă*)

C. *Comunicare*

63 Explică așezarea în pagină a unui text.

64 Identifică două imagini, în manualul de *limba română*. Explică-le.

65 Numește simbolul care sugerează schimbarea capitolului, într-unul dintre manualele tale.

66 Trebuie să desenezi un afiș pentru un concert. Folosește cât mai multe simboluri.

67 Arată colegilor tăi mai multe simboluri și fiecare să spună ceea ce înțelege prin ele.

68 Desenează o imagine sugestivă pentru o baladă studiată.

69 Indică o imagine potrivită pentru textul *D-l Goe...* , de I. L. Caragiale.

70 Aranjează în pagină textele următoare:

a. *Iubite amice, Astă-seară, avem pom de Crăciun. Ne-ai promis că vii să prânzești cu noi. Te rog, nu uita. Te aștept până la șapte fără un sfert la berărie, ca să mergem împreună. În tot cazul, dacă ne-ntâlnim, vino direct la noi; dar vino negreșit; se supără Acrivița. La oamenii aceștia se petrece bine; mă duc să-ntâlnesc pe amicul meu la locul arătat. Sunt șapte fără un sfert, și omul meu lipsește; dar n-aștept mult, și iată-l.*

– Gândeam că nu vii, îmi zice el. – Se putea, nene Stasache, să supăr pe cocoana Acrivița? – Bine ai făcut, că ș-așa e destul de supărată.

(I. L. Caragiale – *Cadou...*)

b. *Are Dochia mult cât are, Nu e mult o față mare? Că-ntre domni, dar orișiunde, Dacă-ți știe ea răspunde Grai ales și lui ca apa, Apoi las' că Rada știe Și-n ce fel să poarte sapa.*

(George Coșbuc – *Rada*)

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

SĂ NE AMINTIM!

Punctul se foloseşte la sfârşitul propoziţiilor enunţiative.
Semnul întrebării se foloseşte la sfârşitul propoziţiilor .....
Semnul exclamării marchează sfârşitul propoziţiilor .....
Virgula reprezintă .....
Punct şi virgulă – marchează o pauză mai mică decât punctul şi mai mare decât virgula.
Linia de dialog marchează .....
Linia de pauză marchează o construcţie apozitivă sau incidentă.

71 Alcătuieşte enunţuri prin care să ilustrezi folosirea celor şapte semne de punctuaţie de mai sus.

72 Transformă următoarele propoziţii enunţiative, în propoziţii interogative:
a. Mirela îşi face temele zilnic. ? Îşi face Mirela temele zilnic ?
b. Mihai a fost la mare anul trecut. ? A fost Mihai la mare anul trecut ?
c. Dunărea se varsă în Marea Neagră. ?
d. Carpaţii se află în mijlocul României. ?
e. Mirela nu a dorit revanşa? ?

73 Numeşte ce transformări apar la exerciţiul anterior. Propozitiile devin interogative.

74 Scrie corect textele următoare:

a. *văzând noi că ne ieu oamenii tot peste picior şi pe moş luca tulburat din cale-afară cum eram în căruţă ne acoperim peste tot c-un ţol zicând eu cam cu sfială moş luca de te-a întreba cineva de-acum înainte de ce trag caii aşa de greu să spui că aduci nişte drobi de sare de la ocnă şi las' dacă nu te-a crede fiecare ei apoi ştiutu-v-am eu că şi voi mi-aţi fost de-aceştia zise mos luca mergând pe lângă cai plin de năduh nu mă faceţi că ia acuş vă ard câteva jordii prin ţolul cela de vă trece spurcatul*

(Ion Creangă)

b. *ş-odată suflecă moş Nichifor mânecele taie un stuharin de fag şi face un capăt minunat apoi îl aşează cum trebuie pune roata la loc înhamă iepele iese încet încet la drum şi zice sui giupânesică şi haidem să mergem de-acum iepele fiind hrănite şi odihnite bine pe la prânzul cel mare i-au pus în Piatră- iaca te-ai văzut ş-acasă, giupânesică slavă lui dumnezeu moş Nichifor că şi-n pădure nu mi-a fost rău casa este giupânesică nu-i vorbă dar ca la casa omului nu-i nicăierea .*

(Ion Creangă)

Pentru autoevaluare, rezolvă exerciţiile numărul 1, 3, 10, 16, 17, 19, 20, 22, 30 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

unitatea de pregătire
21

- *Parabola biblică*
- *Complementul (II)*
- *Procesul scrierii. Semnele ortografice*

I

Citește cu atenție textul, pentru a rezolva corect cerințele:

El a mai zis: „Cu împărăția lui Dumnezeu este întocmai ca și cu omul, care a aruncat sămânța pe pământ, și doarme și se trezește, zi și noapte; iar sămânța încolțește și crește, fără ca el însuși să știe cum. Căci pământul rodește de la el singur: mai întâi un fir de iarbă, pe urmă face spicul, pe urmă boabele, care umplu spicul; și când rodul s-a copt, îndată se pune secera în el, pentru că a sosit vremea secerișului."

(*Parabola grăuntelui care crește fără știrea omului,* Marcu, IV, 26-29)

Cerințe:

A. *Literatură*

1. Textul aparține genului ..... .
2. Transcrie, din textul dat, o comparație.
3. Alcătuiește un enunț în care să folosești sensul figurat al verbului *a se coace.*
4. Numește elementele care fac parte din câmpul lexical al substantivului *sămânță.*
5. Justifică folosirea ghilimelelor, în textul dat.
6. Precizează semnificațiile pe care le au *pământul* și *sămânța.*
7. Ce semnifică secerișul?
8. Explică, în două-trei enunțuri, comparația împărăției lui Dumnezeu cu omul.
9. Menționează înțelesul/înțelesurile pe care le are sintagma *rodul copt.*
10. Explică simbolistica grâului (în învățăturile biblice).
11. Comentează enunțul *mai întâi un fir de iarbă, pe urmă face spicul, pe urmă boabele, care umplu spicul.*
12. Indică două argumente pentru a susține că textul dat aparține unei parabole biblice.

Scanned with OKEN Scanner

II

Citește cu atenție textul, pentru a rezolva corect cerințele:

Dar ce vi se pare? Un om avea doi fii, și, ducându-se la cel dintâi, i-a zis:

– Fiule, du-te astăzi și lucrează în via mea. Iar el, răspunzând, a zis: „Mă duc, Doamne", și nu s-a dus. Mergând la al doilea, i-a zis tot așa; acesta, răspunzând, a zis: „Nu vreau", apoi căindu-se, s-a dus.

Care dintre aceștia doi a făcut voia Tatălui?. Zis-au Lui: Cel de-al doilea.

(*Cei doi fii chemați a lucra în via tatălui, Noul Testament,* Sf. Evanghelie după Matei, 21, 28-31)

Cerințe:

A. *Literatură*

13 Modul de expunere predominant, în textul dat, este:
a. descrierea;
b. dialogul;
c. narațiunea.

14 Explică sensul verbului *a se căi.*

15 Justifică folosirea virgulei după substantivul *fiule.*

16 Motivează scrierea cu majusculă, a pronumelui personal *„Lui".*

17 Numește personajele textului dat și explică semnificația lor.

18 Transcrie, din textul dat, o structură care se constituie în rugăminte.

19 Comentează cele două răspunsuri.

20 Indică asemănările/ diferențele dintre cei doi fii.

21 Explică tâlcul parabolei.

III

Citește cu atenție textul, pentru a putea rezolva cerințele:

Ieșit-a semănătorul să semene sămânța sa. Și când semăna el, o parte a căzut lângă drum și a fost călcată cu picioarele și păsările cerului au mâncat-o.

Altă parte a căzut în loc pietros și, dacă a răsărit, s-a uscat, pentru că nu avea umezeală.

Altă parte a căzut în mijlocul spinilor, și spinii, crescând cu ea odată, au înăbușit-o.

Iar altă parte a căzut în pământul cel bun și, crescând, a făcut rod însutit.

(*Noul Testament, Sfânta Evanghelie după Luca,* 8, 5-8)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. *Literatură*

22 Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals):
Textul aparține genului: **a.** ☐ liric; **b.** ☐ epic.

23 Transcrie, din textul dat, o formă verbală inversă.

24 Care este sensul cuvântului *a înăbuși*?

25 În structura *loc pietros*, există:
a. comparație;
b. epitet;
c. metaforă.

26 Completează schema următoare:

semănătorul → ?

loc de semănat/ semănatul → ?

roade → ?

27 Rezumă, în două-trei rânduri, textul dat.

28 Care este învățătura desprinsă din această parabolă?

B. *Limba română*

29 Complementul circumstanțial arată .....

30 Complementul circumstanțial poate fi:
a. .....
b. .....
c. .....

31 Indică felul complementelor circumstanțiale subliniate, în următoarele enunțuri, și părțile de vorbire prin care sunt exprimate:
a. El dorea să ajungă <u>mai repede</u> <u>acasă</u>.
b. Plutea <u>în zări</u> necunoscute.
c. Încearcă să arate <u>ca mama</u> ei.
d. Avioanele au ajuns <u>deasupra</u> <u>casei</u> lui.
e. <u>Azi</u> pleacă la școală.
f. Mihai dorea să joace volei <u>imediat</u>.
g. Nu vor să meargă <u>la pădure</u>.

32 Construiește enunțuri în care complementul circumstanțial de loc să fie exprimat prin pronume în cazul acuzativ și prin adverb de loc.

Scanned with OKEN Scanner

33 Alcătuiește enunțuri în care complementul circumstanțial de timp să fie exprimat prin substantiv în cazul acuzativ și verb la gerunziu.

34 Formează enunțuri cu complement circumstanțial de mod exprimat prin numeral cu valoare substantivală și verb la infinitiv.

35 Numește ce fel de complemente sunt cuvintele subliniate, în enunțurile de mai jos, și partea de vorbire prin care sunt exprimate:
a. A sosit *înaintea Mariei.*
b. S-a dus *acasă.*
c. A plecat în vizită *fără ai săi.*
d. A învățat *asemenea premiantului* clasei.
e. Pleacă la mare *mâine.*
f. Păsările zboară *deasupra acoperișurilor.*

36 Analizează complementele circumstanțiale, din textele următoare:
a. *Departe, pe talazurile liniștite, Ceahlăul plutește ...* (Geo Bogza)
b. *Ieșind din colibă să-și caute vitele, păstorii zăresc câte un brad tânăr...* (Geo Bogza)
c. *De pe colinele acoperite cu păduri, Mureșul se îndreaptă spre apus, trăgând un brâu de verdeață și melancolie...* (Geo Bogza)
d. *Era foarte supărat Bocioacă, dar când l-a văzut că vine și vine râzând, când l-a văzut că-i cam șoldiș ...* (Ioan Slavici)

37 Construiește două enunțuri în care un verb la gerunziu să fie, pe rând, complement circumstanțial de timp și de mod.

38 Folosește cuvântul *frumos,* în enunțuri, cu funcțiile sintactice de nume predicativ și complement circumstanțial de mod.

C. *Comunicare*

SĂ NE AMINTIM!

1) Cratima se folosește pentru:
– a lega două cuvinte și a elimina o silabă;
– a lega termenii unui cuvânt compus;
– a despărți în silabe cuvintele;
– a separa elementele unei abrevieri.

2) Punctul (ca semn ortografic) se folosește:
– în abrevierea numelor;
– în abrevierea unităților de măsură;
– în abrevierile din inițialele unor cuvinte.

3) Apostroful este utilizat în:
– rostirea incompletă a unui cuvânt;
– rostirea populară.
– în locul unei litere/grup de litere.

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

39 Explică folosirea semnelor ortografice, în textele următoare:

a. *Eu, înțelegând unde vrea să m-aducă d.Guță, i-am răspuns că eu n-am pretenție ...*
(I.L. Caragiale)

b. *Nu cerea nimic; nu era petiția lui.*
– Da' a cui?
– A unei mătuși a lui...Știa că viu la București și mi-a dat-o să o aduc eu.
(I.L. Caragiale)

40 Alcătuiește două enunțuri în care să folosești punctul ca semn ortografic și ca semn de punctuație.

41 Transcrie, în pronunție lentă și apoi în pronunție rapidă, următoarele grupuri: *de la început, de aceea*. Explică fenomenele.

42 Adaugă semnele ortografice necesare:

a. *D-Costică Petrăchescu, controlorul, are strânse legături de prietenie cu reporterașul unei mari gazete bucureștene.* (I.L. Caragiale)

b. *Las' să moare ca un câne,*
Că i-am zis ades: Stăpâne,
Nu-ți mai bate joc de mine. (Folclor)

c. *E de prisos dar să vă mai vorbesc de acei munți plini de peșteri adânci și învăliți de păduri vechi, precum și de Porțile-de-Fier, și de Turnul-Severinului ...* (Vasile Alecsandri)

d. *– Ție foame, Dănuț?*
– Știu eu? ...Da' nam ce face!
– De ce nu te joci cu Monica?
– Sa dus la Olguța.
– Dute și tu... (Ionel Teodoreanu)

43 Explică semnele ortografice, de la exercițiul anterior.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 6, 12, 20, 25, 35, 36, 37, 40, 41 notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de evaluare
1

Citește textul, pentru a putea rezolva cerintele de mai jos:

În dreapta noastră un lanț de munți printre care Scăricica se înalță cu mândrie; în stânga alt lanț de dealuri îmbrăcați cu tufari sălbatici; în urmă-ne, ca o strajă depărtată, Petricica, ce pare că păzește târgul Petrei culcat la picioarele ei; în fața noastră, un amfiteatru de alți munți acoperiți cu brazi nalți, care se zugrăvea ca o armie întreagă pe ceriul înflăcărat de razele cele de pe urmă ale soarelui. Din toate părțile tot înălțimi, și înălțimi adevărate care te fac și mai mic decât ești și la care trebuie să te uiți cu capul gol pentru că-ți cade căciula de pe sineși.

(Vasile Alecsandri – *O plimbare la munți*)

Cerințe:

PARTEA I (52p)

A. *Literatură*

1 **(4p)** Numește modul de expunere predominant din textul dat.

2 **(4p)** Transcrie din fragmentul citat, o structura care conține o comparație.

3 **(4p)** Selectează, din textul dat, o imagine vizuală.

4 **(4p)** Rescrie sintagma ce prezintă momentul zilei în care sunt priviți munții.

5 **(4p)** Precizează două sentimente pe care ți le stârnește citirea textului.

B. *Limba română*

6 **(4p)** Desparte în silabe cuvintele următoare: *mândrie, noastră.*

7 **(4p)** Transcrie două arhaisme fonetice.

8 **(4p)** Selectează, din textul dat, două derivate diminutivale.

9 **(4p)** Rescrie, din fragmentul citat, două adjectije provenite/ convertite din participiul verbului.

10 **(4p)** Precizează gradul de comparatie al adjectivului *mic* din textul dat. Alcătuiește un enunț în care același adjectiv să fie la alt grad de comparație.

Scanned with OKEN Scanner

11 (4p) Selecteză, din fragmentul citat, câte un verb pentru fiecare conjugare.

12 (4p) Indică în ce caz și ce funcții sintactice îndeplinesc pronumele personal *ei* și pronumele posesiv (în fața) *noastră*.

13 (4p) Explică folosirea cratimei în structura *că-ți* (cade).

PARTEA A II-A (38p)

Pornind de la textul citat, scrie o compunere de 20-25 de rânduri, în care să narezi o întâmplare ce s-ar putea petrece în acel loc.
În redacterea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:
- **(6p)** înlănțuire logică a ideilor;
- **(6p)** ordonarea detaliilor;
- **(6p)** folosirea adecvată a două moduri de expunere (narațiunea și dialogul);
- **(6p)** alegerea unui titlu adecvat compunerii.

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **3p**). Din oficiu – **10 puncte**.

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de evaluare
2

Citeşte textul, pentru a putea rezolva cerinţele de mai jos:

Se întreabă trist izvorul:
– Unde mi-i crăiasa oare?
Părul moale despletindu-şi,
Faţa-n apa mea privindu-şi,
Să m-atinga visătoare
Cu piciorul?
Am răspuns: – Pădure dragă,
Ea nu vine, nu mai vine!
Singuri, voi, stejari, rămâneţi
De visaţi la ochii vineţi,
Ce luciră pentru mine,
Vara-ntreagă.

(Mihai Eminescu – *Freamăt de codru*)

Cerinţe:

PARTEA I (52p)

A. *Literatură*

1 **(4p)** Transcrie două versuri care conţin o personificare.

2 **(4p)** Selectează, din versurile citate, două sintagme poetice care descriu crăiasa.

3 **(4p)** Enumeră două elemente ale cadrului natural, existente în poezia citată.

4 **(4p)** Explică, în 1–2 enunţuri, semnificaţia repetiţiei din versul: *„Ea nu vine, nu mai vine!”*.

5 **(4p)** Motivează, în 2–3 enunţuri, folosind două argumente ideea ca textul dat apartine genului liric.

B. *Limba română*

6 **(4p)** Transcrie un cuvânt monosilabic şi un cuvânt bisilabic.

7 **(4p)** Selectează, din versurile citate, două cuvinte care fac parte din campul lexical al substantivului *pădure*.

Scanned with OKEN Scanner

8 (4p) Rescrie, din strofele citate, un adjectiv pronominal posesiv. Formulează un enunț în care același cuvânt să aibă valoare morfologică de pronume posesiv.

9 (4p) Indică din prima strofa un pronume reflexiv și un pronume personal. Precizează cazul fiecaruia.

10 (4p) Transcrie din prima strofă un verb la modul conjuctiv și unul la modul gerunziu.

11 (4p) Notează cazul și funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate: *„Singuri, voi, stejari, rămâneți!."*

12 (4p) Identifică subiectul din primul enunț al versurilor citate.

13 (4p) Motivează folosirea primei virgule din versurile:
„Am răspuns: – Pădure dragă,
Ea nu vine, nu mai vine!".

PARTEA A II-A (38p)

Pornind de la textul citat, scrie o compunere de 15-20 de rânduri, în care să realizezi o descriere-tablou a unei păduri vizitate sau imaginare.
În redactarea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:
- **(6p)** înlănțuirea logica a ideilor;
- **(6p)** ordonarea detaliilor;
- **(6p)** folosirea adecvată a unor procedee artistice;
- **(6p)** alegerea unui titlu potrivit compunerii.

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **3p**). Din oficiu – **10 puncte**.

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de evaluare
3

Citeşte textul, pentru a putea rezolva cerinţele de mai jos:

Ca şi ieri rotundă luna
O să iasă acum - acum,
Steag de aur pe cununa
Dealului, privind în luncă
Plopii doinitori ce-aruncă
Umbre peste drum.
Coasa va dormi şi sapa,
Va tăcea cântarea-n grâu.
Şi-o s-auzi ca-n vis cum apa
Pe sub iaz se mai frământă,
Şi privighetori cum cântă
Dincolo de râu.

(George Coşbuc – *Pace*)

Cerinţe:

PARTEA I (52p)

A. *Literatură*

1 **(4p)** Transcrie o structura/ un grup de cuvinte care conţine o inversiune.

2 **(4p)** Selectează, din versurile citate, o imagine auditivă.

3 **(4p)** Rescrie, din a două strofă, o personificare.

4 **(4p)** Explică în 1-2 enunţuri, semnificaţia metaforei „*steag de aur*".

5 **(4p)** Menţionează două trăsături care să justifice ideea că textul citat este o descriere.

B. *Limba română*

6 **(4p)** Transcrie din primele două versuri, două cuvinte care conţin diftongi.

7 **(4p)** Scrie două sinonime contextuale/ potrivite în text pentru cuvântul subliniat: „*Umbre peste drum*".

8 **(4p)** Selectează, din versurile date, un cuvânt derivat. Precizează-i modul de formare.

Scanned with OKEN Scanner

9 (4p) Transcrie patru verbe la modul indicativ, timpul viitor.

10 (4p) Precizează cazul substantivelor subliniate:
„*Va tăcea <u>cântarea</u>-n <u>grâu</u>*".

11 (4p) Rescrie, din strofele citate, două substantive cu funcția sintactică de subiect.

12 (4p) Alcatuiește câte un enunț în care să folosești substantivul „*privighetori*" cu funcția sintactică de complement direct, respectiv de coomplement indirect.

13 (4p) Explică scrierea cu doi „*i*" a cuvântului „*plopii*", din textul dat.

PARTEA A II-A (38p)

Povesteste în 1-2 pagini o schita dintre cele studiate de tine la clasa.
În redactarea povestirii, vei avea în vedere:
- (6p) înlănțuirea logica a ideilor;
- (6p) ordonarea detaliilor;
- (6p) prezentarea ideilor în ordinea momentelor subiectului;
- (6p) identificarea corectă a personajelor care participă la acțiune.

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **3p**). Din oficiu – **10 puncte**.

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de evaluare
4

Citește textul, pentru a putea rezolva cerințele de mai jos:

Apollo e zeul luminii și al soarelui. În fiecare dimineata, cand Orele îi cheamă la car pe cei patru armasari strălucitori pornește pe cer și își azvârle razele ca niște săgeți de aur, străpungând întunericul și dându-le oamenilor bucurie și sănătate.

Tot el este zeul care încânta zeii și oamenii cu muzica și poezia, căci albinele de pe muntele Himetos l-au hrănit cu mierea lor care îndulcește vocea; de cum începe să cânte, zeii și oamenii se adună în jurul lui.

Ce minunată a fost prima lui izbândă!

(H.S.Brés – *Apollo*)

Cerințe:

PARTEA I (52p)

A. *Literatură*

1 **(4p)** Transcrie o structură/ un grup de cuvinte care conține o comparatie.

2 **(4p)** Notează în 1-2 enunțuri două calități ale zeului Apollo.

3 **(4p)** Rescrie din text o structura/ un grup de cuvinte care conține un epitet.

4 **(4p)** Numește modul predominant de expunere din fragmentul citat.

5 **(4p)** Menționează două trăsături care să justifice faptul că textul dat aparține unei opere epice.

B. *Limba română*

6 **(4p)** Selectează două cuvinte care conțin hiat.

7 **(4p)** Rescrie, din textul dat, două cuvinte derivate cu prefix.

8 **(4p)** Scrie câte un sinonim potrivit pentru fiecare dintre cuvintele subliniate: *Ce <u>minunată</u> a fost prima lui <u>izbândă</u>!*

9 **(4p)** Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate: *„...Orele îi cheamă pe <u>cei patru</u> armăsari... și <u>își</u> azvârle razele ca <u>niște</u> săgeti de aur...”.*

Scanned with OKEN Scanner

10 (4p) Scrie cazul și funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate: *„Apollo e zeul luminii* și al soarelui."

11 (4p) Indică subiectul și predicatul din propoziția: *„Ce minunată a fost prima lui izbândă!"*

12 (4p) Transcrie un subiect multiplu.

13 (4p) Identifică, din textul dat, un complement indirect în cazul dativ și un complement indirect în cazul acuzativ exprimate prin substantive.

PARTEA A II-A (38p)

Pornind de la textul citat, scrie o compunere de 20-25 de rânduri, în care să narezi o întamplare ce ar putea fi prima izbândă a lui Apollo.
În redactarea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:
- **(6p)** înlănțuire logica a ideilor;
- **(6p)** ordonarea detaliilor;
- **(6p)** folosirea adecvata a două moduri de expunere (narațiunea și dialogul);
- **(6p)** alegerea unui titlu adecvat compunerii.

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **3p**). Din oficiu – **10 puncte**.

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de evaluare
5

Citeşte textul, pentru a putea rezolva cerinţele de mai jos:

Mult s-au mai mirat oamenii când, într-o bună zi, un călăreţ cu o căciulă ţuguiată, spătos, că te mirai cum de nu deşală căluţul mic ce-l aducea în buiestru, se sui dintr-o întinsoare în deal, la curtea părăsită. (...) A stat puţin, pe urmă a înconjurat casa, apoi a ieşit din ogradă, a lăsat dârlogii pe gâtul calului şi s-a coborât spre rateş. Aici opri căluţul şi întrebă pe cei câţiva oameni ce stăteau pe prispă:

– Da' ce, conul Iordache nu mai ţine moşia?

Oamenii îl priviră mirati; unul îi răspunse:

– Conul Iordache a murit. Şi-a murit şi conul Nicu. Da dumneata cine eşti?

Omul deschise ochii mari, rămâne o clipă încremenit, apoi lovi cu mâna-n vânt a deznădejde, dete călcâie calului şi porni fără să răspundă.

(E. Gârleanu – *Întâmplarea*)

buiestru = mers al calului în timpul căruia paşii se fac cu picioarele din aceeaşi parte;
rateş = han aşezat la o şosea principală.

Cerinţe:

PARTEA I (52p)

A. *Literatură*

1 **(4p)** Transcrie un grup de cuvinte, în care este descris călăreţul.

2 **(4p)** Precizează două moduri de expunere existente în textul dat.

3 **(4p)** Transformă vorbirea directă în vorbire indirectă.

4 **(4p)** Selectează câte un enunţ din text care să exprime starea sufletească a oamenilor şi a călăreţului.

5 **(4p)** Rezumă în 4-5 enunţuri, fragmentul citat.

B. *Limba română*

6 **(4p)** Selectează, din textul dat, un cuvânt care face parte din familia lexicală a substantivului *cal*.

7 **(4p)** Precizează modul de formare al cuvântului „*deznădejde*".

Scanned with OKEN Scanner

8 (4p) Notează, din textul dat, două cuvinte care fac parte din fondul principal de cuvinte.

9 (4p) Rescrie, din fragmentul citat, un cuvânt cu valoare morfologică de adjectiv și un cuvânt cu valoarea morfologică de adverb.

10 (4p) Precizează valoarea morfologică și cazul pentru fiecare dintre cuvintele subliniate: *„Oamenii îl priviră mirați; unul îi răspunse ...".*

11 (4p) Scrie valoarea morfologică a verbului *a rămâne* din ultimul alineat al textului dat. Alcătuiește un enunț în care același verb să aibă altă valoare morfologică.

12 (4p) Notează în ce caz este și ce funcție sintactică are cuvântul subliniat: *„Da dumneata cine ești?".*

13 (4p) Explică scrierea cu apostrof a cuvântului: *„Da' ce conul Iordache nu mai ține moșia?".*

PARTEA A II-A (38p)

Povesteste în 1-2 pagini o nuvelă dintre cele studiate de tine la clasa.
În redactarea povestirii, vei avea în vedere:
- (6p) înlănțuirea logica a ideilor;
- (6p) ordonarea detaliilor;
- (6p) prezentarea ideilor în ordinea momentelor subiectului;
- (6p) identificarea corectă a personajelor care participă la acțiune.

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** (**24 puncte**), vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **3p**). Din oficiu – **10 puncte**.

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de evaluare
6

Citește textul, pentru a putea rezolva cerințele de mai jos:

Nenorocita privighetoare
Cânta-n pădure a ei durere,
Natura-ntreagă da ascultare,
Tot împrejuru-i era tăcere.

Alții în locu-mi ar descri poate
Acele tonuri neimitate,
Glasul acela-nmlădiitor,
Ce c-o- ntorsură lină, ușoară
Treptat se urcă și se coboară,
Plin de simțire, plin de amor.

Eu vă spui numai că despărțirea
Și suvenire pline de jale,
Ca nedreptatea, nelegiuirea,
Era sujetul cântării sale.

Un măgar mare ce-o ascultase,
Și ca aspru judecător
Capul pleoștise, sau rădicase
Câte-o ureche-n semn de favor,
Ieși-nainte să-i dea povață,
Și c-o neroadă încredințare:
Am fost, îi zise, aci de față,
Dar zău nu-mi place a ta cântare.

Cu toate-acestea, am nădejdi bune,
De nu îți pare lucru prea greu
La niște reguli a te supune,
Luând de pildă cântecul meu.

Atunci începe cu bucurie
Un cântec jalnic și necioplit,
Încât de aspra lui armonie
Toată pădurea s-a îngrozit.

Privighetoarea, fără sfială,
Zise: – Povața e în zadar,
Căci de-aș urma-o, nu e-ndoială
Că eu în locu-ți aș fi măgar.

(Grigore Alexandrescu – *Privighetoarea și măgarul*)

Cerințe:

Partea I (52p)

A. *Literatură*

1 **(4p)** Precizează modul de expunere predominant, din textul dat.

2 **(4p)** Indică figura de stil din structura „*nenorocita privighetoare*".

3 **(4p)** Rescrie din textul dat, un epitet multiplu.

4 **(4p)** Scrie morala textului dat.

5 **(4p)** Indică două argumente prin care să susții apartenența textului la genul epic.

Scanned with OKEN Scanner

B. *Limba română*

6 (4p) Precizează numărul de litere și numărul de sunete din cuvântul *privighetoarea.*

7 (4p) Desparte în silabe cuvintele *treptat, necioplit.*

8 (4p) Notează modul în care s-au format cuvintele:
neimitat; (a) *ta* (cântare);
nedrept; *jalnic.*

9 (4p) Scrie valoarea morfologică a cuvântului subliniat din structura „*Glasul acela mlădiitor.*"
Alcătuiește un enunț în care același cuvânt să aibă altă valoare morfologică.

10 (4p) Precizează câte un sinonim pentru fiecare dintre cuvintele:
durere; *povața;*
suvenir; *armonie.*

11 (4p) Rescrie, din textul dat, un adjectiv provenit din verb la participiu.

12 (4p) Notează cazul și funcția sintactică a cuvintelor subliniate din structura: „*Era sujetul cântarii sale.*"

13 (4p) Precizează funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate din versurile: „*De asupra lui armonie*", „*Că eu în locu-ți aș fi măgar*".

PARTEA A II-A (38p)

Pornind de la textul citat, scrie o compunere de 25-30 de rânduri, în care să narezi o întamplare care pune în evidența morala fabulei.
În redarea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:
- (6p) exprimarea opiniei personale asupra întâmplărilor povestite;
- (6p) înlănțuirea logica a ideilor;
- (6p) ordonarea detaliilor;
- (6p) folosirea adecvată a narațiuni ca mod de expunere.

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **3p**). Din oficiu – **10 puncte**.

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de evaluare
7

Citește textul, pentru a putea rezolva cerințele de mai jos:

O, vis al iubirii trecute!
Sunt singur – omătul târziu
Pătează alule mute
Și parcul e încă pustiu.

Văd iarăși castanii și plopii.
Prin ramuri suspine străbat.
Acum cu sfială m-apropii
De banca pe care ai stat.

Și pieptul începe să-mi bată
De sus fluturând a căzut
Pe bancă o foaie uscată,
O frunză din anul trecut..."

(G. Topârceanu – *Romanță*)

Cerințe:

PARTEA I (52p)

A. *Literatură*

1 **(4p)** Rescrie, din textul dat, o adresare directă.

2 **(4p)** Transcrie un vers în care apare eul liric.

3 **(4p)** Precizează figura de stil din structura: „*Prin ramuri suspine străbat*".

4 **(4p)** Notează, din textul dat, o structură care conține un epitet.

5 **(4p)** Indică două argumente pentru a susține că textul aparține genului liric.

B. *Limba română*

6 **(4p)** Rescrie, din textul dat, un cuvânt care conține diftong și unul care conține hiat.

7 **(4p)** Desparte în silabe cuvintele:
târziu; *castanii*;
pustiu; *fluturând*.

Scanned with OKEN Scanner

8 (4p) Precizează modul în care s-au format cuvintele *străbat*, *uscată*.

9 (4p) Scrie câte un antonim pentru fiecare dintre cuvintele:
multe; *uscată*;
pustiu; *trecut*.

10 (4p) Rescrie o interjectie, din textul dat.

11 (4p) Indică, din textul dat, două parți de vorbire neflexibile.

12 (4p) Rescrie un adverb, precizând felul său și funcția sintactică.

13 (4p) Analizează un predicat nominal din textul dat.

PARTEA A II-A (38p)

Pornind de la textul citat, scrie o compunere de 25-30 de rânduri, în care să faci o descriere a unui parc în anotimpul rece.
În redarea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:
- **(6p)** exprimarea opiniei personale asupra celor descrise;
- **(6p)** folosirea descrierii ca mod de expunere predominant;
- **(6p)** înlănțuirea logica a ideilor;
- **(6p)** ordonarea detaliilor.

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **3p**). Din oficiu – **10 puncte**.

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de evaluare
8

Citește textul, pentru a putea rezolva cerințele de mai jos:

A fost odată ca niciodată etc.

A fost odată un om și o femeie. Ei erau atât de săraci, încât n-aveau după ce bea apă. Nici tu casă, nici tu masă, nimic, nimic, dară nimic n-aveau după sufletul lor. Muncea bietul om de dimineața până seara târziu, alături de muierea, de-i treceau năduşelele, și ca să dea și ei în spor, ba.

Se ținea, vezi norocul după dânșii, ca pulberea după câini, cum se zice.

Umblau cu tărăbuțele de colo până colo, și ca să se statornicească și ei la un loc nu găseau. Căci cine era să-i priimească pe ei, doi calici, cu leaota de copii după dânșii?!

Adică uitasem să vă spui. Aveau acești oameni o spuză de copii. Din acești copii cei mai mari erau numai fete, iară baieții erau mărunței și stau pe lângă dânșii ca ulcelușele.

(****Fata săracului cea isteață*)

Cerințe:

PARTEA I (52p)

A. *Literatură*

1 **(4p)** Indică momentul subiectului, din textul dat.

2 **(4p)** Precizează un argument pentru a susține afirmația de la cerința anterioară.

3 **(4p)** Transcrie din textul dat, o comparație.

4 **(4p)** Notează figura de stil din structura „*nimic, nimic*".

5 **(4p)** Scrie două argumente pentru a susține apartenența textului la genul epic.

B. *Limba română*

6 **(4p)** Indică numărul de silabe din structurile: *n-aveam, de-i să-i, erau.*

7 **(4p)** Notează numărul de litere și numărul de sunete din cuvintele: *săraci, mici, acești, cei.*

8 **(4p)** Scrie câte un sinonim pentru fiecare dintre cuvintele *a bea, alături, a se statornici, calic.*

9 **(4p)** Alcătuiește familia lexicală din care face parte verbul *a munci.*

10 **(4p)** Indică valoarea morfologică a cuvintelor *bietul om.*

Scanned with OKEN Scanner

11 (4p) Transcrie o conjucție compusă, din textul dat.

12 (4p) Numește valoarea verbului *a fi* din primul enunț al textului. Scrie un enunț în care același verb să aibă altă valoare.

13 (4p) Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvintelor subliniate din structura: „*și stau pe lângă dânșii ca ulcelușele*".

PARTEA A II-A (38p)

Scrie o compunere de 25-30 de rânduri, în care să realizezi o continuare a fragmentului citat.

În redarea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:

- **(6p)** exprimarea opiniei personale asupra celor descrise;
- **(6p)** folosirea descrierii ca mod de expunere predominant;
- **(6p)** înlănțuirea logica a ideilor;
- **(6p)** ordonarea detaliilor.

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **3p**). Din oficiu – **10 puncte**.

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de evaluare
9

Citeşte textul, pentru a putea rezolva cerinţele de mai jos:

Într-o primăvară, o prepeliță aproape moartă de oboseală – că venea de departe, tocmai din Africa – s-a lăsat din zbor într-un lan verde de grâu, la marginea unui lăstar. Dupa ce s-a odihnit vreo câteva zile, a început să adune beţigaşe, foi uscate, paie şi fire de fân şi şi-a făcut un cuib pe un muşuroi de pământ, mai sus, ca să nu i-l înece ploile; pe urmă, şapte zile de-a rândul a ouat câte un ou, în tot şapte ouă mici ca nişte cofeturi şi a început să le clocească. Ai văzut cum stă găina pe ouă? Aşa sta şi ea, doar că ea în loc să stea în coteţ, stă afară în grâu; şi ploua, ploua de vărsa şi ea nu se mişca, ca nu cumva să pătrunză o picătura de ploaie la ouă. După trei săptămâni i-au ieşit nişte pui drăguţi, nu goi ca puii de vrabie, îmbrăcaţi cu puf galben ca puii de găina, dar mici, parcă erau şapte gogoşi de mătase, şi au început să umble prin grâu după mâncare.

(I. Al. Brătescu-Voineşti – *Puiul*)

Cerinţe:

Partea I (52p)

A. *Literatură*

1 **(4p)** Precizează momentul subiectului, din textul dat.

2 **(4p)** Indică timpul desfăşurarii acţiunii.

3 **(4p)** Rescrie o comparaţie, din textul dat.

4 **(4p)** Precizează genul în care se încadrează textul citat.

5 **(4p)** Scrie două argumente pentru a susţine afirmaţia de la exerciţiul anterior.

B. *Limba română*

6 **(4p)** Rescrie, din textul dat, un cuvânt care conţine triftong şi unul care conţine diftong.

7 **(4p)** Desparte în silabe cuvintele: *marginea*, *lăstar*, *pătrunză*, *puii*.

8 **(4p)** Scrie două cuvinte din familia lexicală şi două cuvinte din câmpul lexical al substantivului *cuib*.

9 **(4p)** Precizează cazul şi valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din structura „*o prepelita aproape moartă de oboseală*".

Scanned with OKEN Scanner

10 **(4p)** Indică valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvintelor subliniate din structura: *„că venea de departe tocmai din Africa"*.

11 **(4p)** Alcatuiește un enunț în care verbul *a începe* să fie la modul infinitiv, cu funcția sintactică de subiect și altul în care același verb să fie la modul gerunziu, cu funcția sintactică de complement direct.

12 **(4p)** Rescrie, din textul dat, un numeral, precizându-i valoarea și funcția sintactică.

13 **(4p)** Alcătuiește un enunț în care numeralul de la exercițiul anterior să aibă altă valoare.

PARTEA A II-A (38p)

Scrie o compunere în care să caracterizezi un personaj dintr-o schiță studiată.
În elaborarea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:
- **(6p)** exprimarea a patru trăsături ale personajului ales;
- **(6p)** ilustrarea acestor trăsături cu exemple semnificative, din opera aleasă;
- **(6p)** prezentarea modalităților de caracterizare prezente în opera aleasă;
- **(6p)** prezentarea relației personajului ales cu un alt personaj al operei alese.

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **3p**). Din oficiu – **10 puncte**.

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de evaluare
10

Citește textul, pentru a putea rezolva cerințele de mai jos:

Aerul e viu și proaspăt!...el trezește și învie
Peptul, inima și ochii peste carii lin adie.
Balta-n aburi se ascunde sub un val misterios,
Așteptând voiosul soare ca pe-un mire luminos,
.....
Printre stuhul ce se mișca iată-o luntre vânătoare!
Șerpii lungi se-ncolăceaza sub a nuferilor floare,
Rațele prin mușuroaie după trestii se ascund,
Și pe sus nagâtii țipă, lișițele dau în fund."

(V. Alecsandri – *Balta*)

Cerințe:

PARTEA I (52p)

A. *Literatură*

1 **(4p)** Rescrie o inversiune, din textul dat.

2 **(4p)** Transcrie o imagine vizuală și una auditivă din textul dat.

3 **(4p)** Precizează rima și măsura versurilor din prima strofă.

4 **(4p)** Explică versurile:
„Aerul e viu și proaspăt!...el trezește și învie
Peptul, inima și ochii peste carii lin adie."

5 **(4p)** Indică două argumente pentru a susține apartenența la genul liric.

B. *Limba română*

6 **(4p)** Transcrie, din textul dat, două cuvinte care conțin hiat și două cuvinte care conțin diftong.

7 **(4p)** Scrie numărul de litere și numărul de sunete din cuvintele: *ce*, *lungi*.

8 **(4p)** Rescrie 4 cuvinte derivate, din textul dat.

Scanned with OKEN Scanner

9 (4p) Alcătuiește două enunțuri din care să reiasă două sensuri diferite ale cuvântului *vie*.

10 (4p) Precizează valoarea morfologică a cuvântului subliniat din structura „*voiosul soare*". Alcătuiește un enunț în care același cuvânt să aibe altă valoare morfologică.

11 (4p) Rescrie, din textul dat, un pronume personal cu funcția sintactică de subiect. Alcătuiește un enunț în care același pronume să îndeplinească funcția sintactică de atribut pronominal prepozițional.

12 (4p) Transcrie un predicat nominal cu nume predicativ multiplu.

13 (4p) Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din versurile:
„*șerpii lungi se-ncolăcează sub a nuferilor floare*";
„*Rațele prin mușuroaie după trestii se ascund*".

PARTEA A II-A (38p)

Scrie o compunere în care să caracterizezi un personaj dintr-o nuvelă studiată.
În redarea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:
- **(6p)** exprimarea a patru trăsături ale personajului ales;
- **(6p)** ilustrarea acestor trăsături cu exemple semnificative;
- **(6p)** prezentarea modalităților de caracterizare prezente în opera aleasă;
- **(6p)** prezentarea relației personajului ales cu un alt personaj al operei alese.

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **3p**). Din oficiu – **10 puncte**.

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de evaluare
11

- *Opera lirică*
- *Noțiuni de fonetică*

Citește textul, pentru a putea rezolva cerințele de mai jos:

Aștept primăvara
în fiecare zi.
Aș vrea să pot auzi
Cum naște ziua și cum scade seara.

Pe sub pământ
a-nceput urcușul
și-adâncul avânt.
Greierii își caută arcușul.

Visul e-aproape,
fă-i numai semn,
călător pe pământ și ape,
în corăbii și cară de lemn...

Întârzie seara...
„Va veni primăvara"...
spune el, și zâmbește.
Zarea din vis, visul din zare.
crește...

Acuma-n februar
se petrec minunile.
Pădurea-și făurește cununile.
Pământul se umple de har...

Și fiecare floare,-n ascuns,
ridică creștetul uns
de Dumnezeu cu lumină.
Cine-o să vină?

(Magda Isanos – *Visul e-aproape...*)

Cerințe:

I

A. *Literatură*

1 **(5p)** Evidențiază, prin subliniere, mărcile eului liric.

2 **(10p)** Notează două semne ale sosirii primăverii, surprinse în a doua strofă.

Scanned with OKEN Scanner

3 (10p) Identifică o metaforă pentru vis. Explică, în unul-două enunțuri, semnificația metaforei.

4 (5p) Transcrie o personificare a visului.

5 (10p) Motivează, în patru-cinci enunțuri (și prin raportare la restul poeziei), înțelesul versurilor:
Pădurea-și făurește cununile.
Pământul se umple de har...

6 (10p) Atât titlul poeziei *Visul e-aproape...*, cât și întrebarea din final, *Cine-o să vină?*, au același răspuns. Scrie-l.

B. *Limba română*

7 (10p) Transcrie, din poezie, cinci cuvinte care conțin diftongi. Subliniază-i.

8 (10p) Notează, din poezie, cinci cuvinte care conțin hiat.

9 (10p) Precizează două substantive monosilabice. Prin articulare, transformă-le în cuvinte bisilabice.

10 (10p) Desparte în silabe cuvintele:
– *zâmbește*;
– *ascuns*;
– *februarie*;
– *fiecare*;
– *întârzie*.

Oficiu (10p)

II

PARTEA I (50p)

A. *Literatură*

1 (4p) Transcrie, din text, două elemente care aparțin câmpului lexical/ ariei semantice al(a) substantivului *pădurea*.

2 (4p) Rescrie, din prima strofă, o structură care conține o imagine auditivă.

3 (4p) Transcrie, din text, două cuvinte/expresii prin care se exprimă/ se sugerează timpul.

4 (4p) Comentează rolul din context al versului *Pământul se umple de har...*.

5 (4p) Menționează două trăsături care să justifice faptul că textul este o operă lirică.

Scanned with OKEN Scanner

B. *Limba română*

6 **(6p)** Rescrie, din poezie, primele două cuvinte care conţin diftongi diferiţi. Subliniază-i.

7 **(6p)** Notează, din poezie, primele două cuvinte care conţin hiat.

8 **(6p)** Desparte în silabe cuvintele: *zâmbeşte* şi *februarie*.

9 **(6p)** Enunţă în scris regulile de despărţire în silabe respectate la exerciţiul anterior.

10 **(6p)** **a.** Desparte în silabe primul vers al poeziei.
b. Marchează silabele accentuate.

PARTEA A II-A (40p)

Pornind de la ideile exprimate în fragmentul citat, scrie o compunere de 25-35 de rânduri, cu titlul *Primăvara*, în care să realizezi o descriere a semnelor sosirii acestui anotimp.
În redactarea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:

- **(6p)** exprimarea opiniei personale asupra aspectelor prezentate;
- **(6p)** înlănţuirea logică a ideilor;
- **(6p)** ordonarea detaliilor
- **(6p)** folosirea adecvată a descrierii, ca mod principal de expunere.

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conţinut*** **(24 puncte)**, vei primi şi **16 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziţiei* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – **4p**; *coerenţa textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuaţia* – **3p**). Oficiu **(10p)**

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de evaluare
12

- *Moduri de expunere*
- *Noțiuni de vocabular*

Citește cu atenție textele, pentru a răspunde cerințelor:

a. *Școlărițe mărunțele, cu picioare subțiri și agile ca de furnică, au plecat pe întuneric din fundul Socolei, ori de pe la Nicolina, să poată intra în clasă la ora reglementară. Iarna când pornesc ele de acasă e încă noapte pe uliți, e glod până la genunchi sau e ger de crapă pietrele, și câinii flămânzi se dau la om ca lupii. Dar n-ai ce-i face, viața e grea și amară chiar când ești o fetiță numai de două schioape: la ceasul 8 fix trebuie să fii la școală.*

Și iată că într-o dimineață, pe la 8 și ceva, pâlcuri de fetițe îmbrăcate în negru (asta e culoarea favorită a copilăriei studioase) încep să treiere mărunt spre mahalale, adică îndărăt, spre casă. Toate sunt grozav de vesele. Ce s-o fi întâmplat? ...

(George Topârceanu – *Civilizație locală*)

b. *În păduri trosnesc stejarii! E un ger amar, cumplit!*
Stelele par înghețate, cerul pare oțelit,
Iar zăpada cristalină pe câmpii strălucitoare
Pare-un lan de diamanturi ce scârțâie sub picioare.

(Vasile Alecsandri – *Mezul iernii*)

c. *Gheorghe Nicoară, călăraș cu schimbul, și frate-său, un băiețandru căruia nu-i mijise mustața, veniseră să adape caii în Siret. Cum coborau spre vad, băiatul spuse:*

– Ia te uită, bădiță, colo, sub mal, ce buștean a adus apa!

Călărașul privi într-acolo, apoi strânse calul în călcâie și intră pâna la mijlocul râului. După ce se uită, țipă deodată:

– Ira, măi, un om înecat!

Băiețandrul încremeni locului.

(Emil Gârleanu – *Înecatul*)

Cerințe:

I

A. *Literatură*

1 **(6p)** Notează modul de expunere predominant, în fiecare fragment.

2 **(10p)** Scrie două idei principale, din primul fragment.

3 **(10p)** Subliniază, în al doilea fragment, cinci expresii poetice, care sugerează senzația de frig, de ger.

Scanned with OKEN Scanner

4 (10p) Încercuiește răspunsul corect:
I. În fragmentul **c**, există:
a. un personaj;
b. două personaje;
c. trei personaje.
II: A doua replică din fragmentul **c**, exprimă:
a. mirarea;
b. bucuria;
c. spaima.

5 (4p) Transformă în vorbire indirectă prima replică din fragmentul **c**.

B. *Limba română*

6 (10p) Extrage, din fragmentele date, cinci substantive derivate și explică modul lor de formare.

7 (10p) Selectează, din textele date, un neologism.
Scrie un sinonim pentru acest neologism.

8 (10p) Notează câte un sinonim contextual pentru fiecare dintre cuvintele/expresiile:
a. uliță;
b. (fetiță) de două șchioape;
c. amar;
d. a miji;
e. glod.

9 (10p) În fragmentul **c**, substantivul *buștean* este folosit cu sens propriu, de *trunchi de copac*. Formulează două enunțuri în care cuvântul *buștean*, să aibă alte înțelesuri/sensuri. Notează, între paranteze, înțelesul.

10 (10p) Scrie cinci elemente care fac parte din familia lexicală a substantivului *om*.

Oficiu (10p)

II

PARTEA I (50p)

A. *Literatură*

1 (4p) Primul fragment reprezintă expoziţiunea unei opere literare. Argumentează această afirmaţie.

2 (4p) Precizează modul de expunere folosit în primul fragment dat.

3 (4p) Indică două epitete prin care este prezentat personajul colectiv, în primul fragment.

Scanned with OKEN Scanner

4 (4p) Notează o altă figură de stil din primul fragment dat.

5 (4p) Menționează două trăsături care să justifice că primul fragment este o operă epică.

B. *Limba română*

6 (6p) Explică cum s-au format cuvintele subliniate din enunțul: „*...pâlcuri de fetițe îmbrăcate în negru (...) încep să treiere...*"

7 (6p) Formează un diminutiv și un augmentativ de la substantivul *furnică*.

8 (6p) **a.** Indică un neologism din primul enunț al primului fragment.
b. Notează un sinonim contextual pentru neologismul găsit.

9 (6p) Scrie un element care face parte din familia lexicală a cuvântului *iarnă* și un element din câmpul său lexical.

10 (6p) Notează pluralul substantivelor *uliță* și *glod*.

PARTEA A II-A (40p)

Scrie o narațiune, de una-două pagini, pornind de la expoziționea din primul fragment citat.
Ai în vedere:
- **(10p)** să respecți momentele subiectului;
- **(10p)** să extragi, din narațiunea ta, după compunere, începutul fiecărui moment al subiectului;
- **(10p)** să notezi un titlu pentru compunerea ta;
- **(10p)** să respecți normele gramaticale, ortografice și de punctuație; așezarea corectă în pagină.

Oficiu (10p)

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de evaluare
13

- *Subiectul operei literare. Momentele subiectului*
- *Noțiuni de morfologie*

Citește cu atenție fragmentul din opera literară *Minciuna are picioare scurte*, de Petru Rezuș:

Odată s-a întâlnit Minciuna cu Adevărul. Se uită ei unul la altul. Minciuna era mai vorbăreață, că așa e în viață. Începe ea a râde de Adevăr că are picioare lungi, că-i slab ca un țâr și abia-și trage sufletul. Pe deasupra, ca să le întreacă pe toate, mai era și nemâncat și zdrențăros.

Adevărul sta tăcut și asculta. Știa de atâta amar de vreme cu cine-și pune boii-n plug, că era mâncat de Minciună, răstălmăcit și batjocorit. Minciuna era grasă și frumoasă. Numai picioarele o cam stricau, că le avea cam scurte.

– Mi-ai făcut tu destule bucățele în viața mea! i-a spus Adevărul.

– Am să-ți mai fac câteva! Iaca ne apropiem de un sat. Vine o femeie pe drum. Cine-și arată puterea mai întâi?

– Apoi arată-ți-o tu mai întâi! a spus Adevărul.

Cerințe:

I

A. *Literatură*

1 **(6p)** Încercuiește răspunsurile corecte:
Minciuna are picioare scurte este o operă epică, deoarece:
a. se prezintă un lanț de întâmplări;
b. este contemplat un colț din natură;
c. întâmplările sunt prezentate de un narator;
d. se prezintă în mod direct sentimente, emoții;
e. la desfășurarea întâmplărilor iau parte diferite personaje.

2 **(4p)** Notează două idei principale ale fragmentului.

3 **(10p)** Marchează și notează pe text, folosind culori diferite, două momente principale ale subiectului.

4 **(10p)** Scrie, în zece rânduri, desfășurarea acțiunii imaginate de tine.

B. *Limba română*

5 **(10p)** **a.** Transcrie primul substantiv nearticulat, din text.
b. Rescrie, substantivul *putere*, articulat hotărât și nehotărât, cu formele de N-Ac și G-D.

Scanned with OKEN Scanner

6 **(10p)** Indică funcția sintactică și cazul substantivelor subliniate:
a. *Odată s-a întâlnit Minciuna cu Adevărul.*
b. *Începe ea a râde de Adevăr.*
c. *Se duce Minciuna și-i spune femeii aceleia ...*
d. *Era soția vornicului.*

7 **(10p)** Precizează modul, timpul și funcția sintactică a verbelor din enunțurile:
a. *Începe ea a râde de Adevăr...*
b. *Am să-ți mai fac câteva!*
c. *Să iasă la lumină vorbele ei.*
d. *Apoi asta-i Minciuna în carne și-n oase!*

8 **(10p)** Rescrie, din text, enunțurile în care se află:
a. un pronume personal;
b. un pronume reflexiv.

9 **(10p)** Analizează morfologic și sintactic cuvintele subliniate, din enunțurile:
a. *Minciuna era mai vorbăreață ...*
b. *Rămâne Minciuna în satul acela stăpână ...*
c.... *a spus un om bătrân*
d.... *Adevărul a ieșit la iveală, măcar că mai umblă din când în când și cu capul spart!*

10 **(10p)** Rescrie adjectivul din titlul operei lui Petru Rezuș la:
a. gradul superlativ relativ de superioritate;
b. gradul superlativ absolut.

Oficiu (10p)

II

Partea I (50p)

A. *Literatură*

1 **(4p)** Motivează scrierea cu majusculă a cuvintelor *Minciuna* și *Adevărul*.

2 **(4p)** Caracterizează, în două-trei enunțuri, Minciuna, așa cum reiese din fragmentul dat.

3 **(4p)** Notează, în două-trei enunțuri, un scurt portret al Adevărului, așa cum reiese din fragmentul dat.

4 **(4p)** Fragmentul face parte dintr-o operă epică, deoarece are personaje. Oferă un alt argument în sprijinul ideii că tetxul dat aparține unei opere epice.

5 **(4p)** Transformă dialogul în vorbire indirectă.

6 **(6p)** Transcrie, din fragmentul dat, trei tipuri diferite de pronume. Numește-le.

Scanned with OKEN Scanner

7 **(6p)** Precizează cazul cuvintelor subliniate din structura: *Minciuna era grasă și frumoasă.*

8 **(6p)** Scrie câte un enunț în care verbul *a râde*, la modul infinitiv, să aibă funcție sintactică de: subiect, atribut verbal și complement indirect.

9 **(6p)** Indică modul și timpul următoarelor verbe din textul dat: *sta, am să fac, s-a întâlnit.*

10 **(6p)** Rescrie, din fragment, un adjectiv, aflat la alt grad de comparație decât pozitiv. Precizează-i gradul de comparație.

PARTEA A II-A (40p)

Continuă întâmplarea începutul în fragmentul dat, folosind modurile de expunere învățate (narațiunea, dialogul, descrierea).
Ai în vedere:
- **(10p)** să respecți momentele subiectului;
- **(10p)** să existe o înlănțuire logică a ideilor;
- **(10p)** să dai un titlu potrivit compunerii;
- **(10p)** să respecți normele gramaticale, ortografice și de punctuație; așezarea corectă în pagină.

Oficiu **(10p)**

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de evaluare
14

Citește textul, pentru a putea rezolva cerințele de mai jos:

De la arat un plug
Venea încet spre casă
Și, la un bou pe jug,
O muscă se-așăzasă.
Iar ei, spre-ntâmpinare,
O altă muscă-n zbor
Îi face întrebare:
– De unde, dragă sor'?
– Și mai întrebi de unde!
– Ei musca îi răspunde
C-un aer supărat –
Au nu pricepi ce facem?
Nu vezi că noi ne-ntoarcem
Din câmp, de la arat!

Spre laudă deșartă
Mulți zic: noi am lucrat,
Când ei lucrează-n faptă,
Ca musca la arat.

(Al. Donici – *Musca*)

Cerințe:

I

A. *Literatură*

1 **(10p)** Transcrie, din textul dat, un fragment care să conțină dialog.

2 **(10p)** În structura *laudă deșartă*, există:
a. comparație;
b. epitet;
c. metaforă.

3 **(10p)** Numește personajele textului dat. Ce defect uman este pus în evidență?

4 **(10p)** Indică două argumente, pentru a susține că textul dat aparține unei fabule.

5 **(10p)** Rescrie o conjuncție, din textul dat.

Scanned with OKEN Scanner

6 **(10p)** Indică valoarea morfologică a cuvântului „*iar*", în textul dat. Alcătuiește un enunț în care același cuvânt să aibă altă valoare morfologică.

7 **(10p)** Selectează, din textul dat, o propoziție cu subiect inclus.

8 **(10p)** Analizează primul predicat din textul dat.

9 **(10p)** Justifică folosirea apostrofului în structura *sor'*.

Oficiu **(10p)**

II

PARTEA I (50p)

A. *Literatură*

1 **(4p)** Numește figura de stil predominantă în versurile date.

2 **(4p)** Transcrie, din textul dat, o structură care conține o comparație.

3 **(4p)** Transformă textul dialogat în vorbire indirectă.

4 **(4p)** Comentează ultimele patru versuri.

5 **(4p)** Indică două argumente pentru a susține că textul dat aparține unei fabule.

B. *Limba română*

6 **(4p)** Transcrie, din textul dat, două cuvinte care conțin diftongi.

7 **(4p)** Alcătuiește câmpul lexical din care face parte verbul *a ara*.

8 **(4p)** Indică valoarea morfologică a cuvântului *iar*, în textul dat. Alcătuiește un enunț în care același cuvânt să aibă altă valoare morfologică.

9 **(4p)** Numește tipul subiectului existent în prima propoziție a textului dat.

10 **(4p)** Indică în ce caz este și ce funcție sintactică îndeplinește substantivul *sor'*.

11 **(4p)** Verbul *a face* îndeplinește în text funcția sintactică de predicat verbal.

12 **(4p)** Scrie un enunț în care verbul *a răspunde*, la modul infinitiv, să aibă funcția sintactică de subiect.

13 **(4p)** Explică folosirea cratimei în structura *ne-ntoarcem*.

Scanned with OKEN Scanner

PARTEA A II-A (38p)

Pornind de la textul citat, scrie o compunere de 20-25 de rânduri, în care să discuți defectul uman pus în evidență.

În redactarea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:

- **(6p)** exprimarea opiniei personale despre acest defect și argumentarea susținută a ideilor prezentate;
- **(6p)** înlănțuirea logică a ideilor;
- **(6p)** ordonarea detaliilor;
- **(6p)** folosirea adecvată a două moduri de expunere.

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**). Oficiu **(10p)**.

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de evaluare
15

Citeşte textul, pentru a putea rezolva cerinţele de mai jos:

Ea îşi infigea furca cu caierul de in în brâu şi începea să tragă şi să răsucească un fir lung şi subţire. Eu mă culcam pe spate şi lăsam alene capul în poala ei.

Fusul îmi sfârâia pe la urechi. Mă uitam la cer printre frunzele dudului. De sus mi se părea că se scutură o ploaie albastră.

– Ei, ce mai vrei? îmi zicea bunica.

Surâsul ei mă gâdila în creştetul capului.

– Să spui ...

Şi niciodată nu isprăvea basmul.

Glasul ei dulce mă legăna; genile mi se prindeau şi adormeam; uneori tresăream ş-o întrebam câte ceva; ea începea să spuie şi eu visam înainte.

– A fost odată, un împărat mare, mare ...

– Cât de mare?

– Mare de tot. Şi-şi iubea împărăteasa ca ochii din cap. Dar copii nu avea . Şi îi părea rău, îi părea rău că nu avea copii ...

– Bunico, e rău să nu ai copii?

– Fireşte că e rău. Casa omului fără copii e casă pustie.

– Bunico, dar eu n-am copii şi nu-mi pare rău.

Ea lăsa fusul, râdea, îmi desfăcea părul cârlionţat în două şi mă săruta în creştetul capului.

(Barbu Şt. Delavrancea – *Bunica*)

Cerinţe:

I

A. *Literatură*

1 **(10p)** Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals):

Textul aparţine genului: liric ☐; epic ☐.

2 **(10p)** Indică, din textul dat, o comparaţie.

3 **(10p)** Transformă vorbirea directă în vorbire indirectă.

4 **(10p)** Numeşte personajele textului dat.

5 **(10p)** Indică, din textul dat, un verb derivat de la interjecţie.

6 **(10p)** Menţionează un sinonim contextual pentru verbul *a isprăvi*.

Scanned with OKEN Scanner

7 **(10p)** În structura *A fost odată, un împărat mare, mare...* verbul *a fi* are valoare:
a. auxiliară;
b. copulativă;
c. predicativă.

8 **(10p)** Cuvântul *ei* din structura *în poala ei* are funcția sintactică de:
a. atribut adjectival;
b. atribut pronominal;
c. complement indirect.

9 **(10p)** Explică folosirea semnelor de punctuație în textul următor:
– *Ei, ce mai vrei? îmi zicea bunica.*

Oficiu (10p)

II

PARTEA I (50p)

A. *Literatură*

1 **(4p)** Numește figura de stil din structura *glasul ei dulce.*

2 **(4p)** Transcrie o comparație din textul dat.

3 **(4p)** Comentează structura *Fusul ei îmi sfârâia pe la urechi.*

4 **(4p)** Explică rolul basmului început și niciodată terminat.

5 **(4p)** Menționează două trăsături pentru a justifica apartenența textului la genul epic.

B. *Limba română*

6 **(4p)** Menționează un sinonim și un antonim pentru verbul *a spune.*

7 **(4p)** Indică gradul de comparație la care se află adjectivul din structura *împărat mare, mare.* Alcătuiește un enunț în care același grad de comparație să fie exprimat prin altă modalitate.

8 **(4p)** Scrie un enunț, în care verbul *a fi* să aibă altă valoare morfologică decât în textul dat.

9 **(4p)** Numește cazul și funcția sintactică a cuvântului subliniat din structura *printre frunzele dudului.*

10 **(4p)** Alcătuiește un enunț în care să existe un atribut pronominal exprimat prin pronume în cazul dativ.

Scanned with OKEN Scanner

11 **(4p)** Indică partea de vorbire și funcția sintactică a cuvântului subliniat din structura *Și <u>niciodată</u> nu isprăvea basmul.*

12 **(4p)** Transcrie, din textul dat, o propoziție cu subiect subînțeles.

13 **(4p)** Explică folosirea virgulei în structura – *Bunico, e rău să nu ai copii?*

PARTEA A II-A (38p)

Pornind de la fragmentul dat, scrie o compunere, de 30-35 de rânduri, în care să realizezi un portret al bunicii.
În redactarea compunerii tale, vei avea în vedere următoarele repere:
- **(6p)** prezentarea trăsăturilor fizice și morale;
- **(6p)** înlănțuirea logică de idei;
- **(6p)** ordonarea detaliilor;
- **(6p)** folosirea adecvată a descrierii ca mod de expunere.

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**). Oficiu **(10p)**

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de evaluare
16

Citește textul, pentru a putea rezolva cerințele de mai jos:

Au fost odată-ntr-o școală de provincie doi buni camarazi: Niță Ghițescu și Ghiță Nițescu. Amândoi erau potriviți la-nvățătură și la purtare. Niță însă se deosebea, și nu numai de Ghiță, chiar de toți ceilalți copii, prin talentul lui la scris, de care se minuna cu drept cuvânt toată lumea. În anul al patrulea de școală primară, Niță ajunsese să scrie așa de frumos, încât, adesea, puse alături, caietul lui ai fi zis că este modelul de caligrafie tipărit, iar modelul de caligrafie, scris de mână; pe câtă vreme, Ghiță scria nu se poate de urât; pe lângă că-i era mâna dreaptă șubredă, fiindcă-i degeraseră degetele de mic, n-avea băiatul nici apucătură din ochi de lucru la pigulează. Așa, isprăvind clasele primare, s-au despărțit cei doi buni camarazi, ca să meargă fiecare după norocul lui. Ghiță s-a dus la țară pe lângă tată-său, care era negustor cu dare de mână, iar Niță, copil sărman, a apucat capitala, ascultând de sfatul dascălului său.

(I. L. Caragiale – *Triumful talentului*)

Cerințe:

I

1 **(10p)** Numește momentul subiectului căruia îi aparține textul dat.

2 **(10p)** Precizează numele personajelor.

3 **(10p)** Indică elementul prin care Niță se deosebește de ceilalți copii.

4 **(10p)** În structura *copil sărman*, există:
a. o comparație;
b. un epitet;
c. o inversiune.

5 **(10p)** Identifică, în textul dat, o prepoziție compusă și precizează cazul cerut de ea.

6 **(10p)** În structura *talentul lui*, cuvântul „*lui*" este:
a. articol hotărât;
b. pronume personal;
c. pronume posesiv.

7 **(10p)** Numește valoarea morfologică din text a cuvântului *frumos*, din structura *Niță ajunsese să scrie așa de frumos*. Specifică gradul de comparație la care se află.

Scanned with OKEN Scanner

8 (10p)Numește, în textul dat, o apoziție dezvoltată.

9 (10p) Analizează morfosintactic cuvântul *isprăvind*, din structura *isprăvind clasele primare.*

Oficiu (10p)

II

PARTEA I (50p)

A. *Literatură*

1 (4p) Numește figura de stil existentă în structura *buni camarazi.*

2 (4p) Transcrie o inversiune din textul dat.

3 (4p) Comentează numele celor două personaje.

4 (4p) Scrie ideea principală a textului dat.

5 (4p) Indică două argumente pentru a susține apartenența textului la genul epic.

B. *Limba română*

6 (4p) Identifică, în textul dat, o prepoziție compusă, specifică ce caz cere și care sunt elementele pe care le leagă.

7 (4p) În structura *talentului lui*, cuvântul subliniat este:
a. articol hotărât;
b. pronume personal;
c. pronume posesiv.

8 (4p) Identifică și analizează subiectul primei propoziții a textului.

9 (4p) Identifică funcția sintactică a cuvântului subliniat din structura *anul al patrulea*.

10 (4p) Analizează morfosintactic cuvântul subliniat din structura *isprăvindu clasele primare.*

11 (4p) Alcătuiește un enunț care să conțină un atribut apozițional.

12 (4p) Transcrie un adverb din textul dat, specificându-i felul și funcția sintactică pe care o îndeplinește.

13 (4p) Explică folosirea cratimei în structura *la-nvățătură*.

Scanned with OKEN Scanner

PARTEA A II-A (38p)

Realizează un dialog, de 10-15 replici, între cei doi camarazi care se despart la terminarea școlii.

În redactarea dialogului, vei avea în vedere următoarele repere:

- **(6p)** folosirea formulelor specifice dialogului;
- **(6p)** înlănțuirea logică a ideilor;
- **(6p)** ordonarea detaliilor;
- **(6p)** folosirea adecvată a descrierii ca mod de expunere.

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**). Oficiu **(10p)**

Scanned with OKEN Scanner

unitatea de evaluare
17

• Evaluare finală

Citește textul, pentru a putea rezolva cerințele de mai jos:

Într-adevăr, în arșița neclintită a după-amiezii, sporea zăpușeala. Din miazăzi creșteau nouri, dezvoltându-se spre înălțimea cerului. Un vântișor iute fâlfâi în pământurile trestiilor; – trecu. Baltă și stufării rămaseră iar neclintite. Soarele se strânse, balta se întunecă și se zimțui de crețuri fine. În umbra care căzuse deodată peste strălucirea zilei, se întinse o liniște mare. Și se auzi în depărtare sunând ploaia, sau vântul, sau un șuvoi de apă...

(Mihail Sadoveanu – *Ploaie, la Nada Florilor*)

Cerințe:

A. *Literatură*

1 **(2p)** Notează, în casetă, **A** (Adevărat) sau **F** (Fals):
Textul de mai sus este: **a.** fragment ☐; **b.** text integral ☐.

2 **(4p)** Scrie un argument pentru alegerea făcută la ex. 1.

3 **(2p)** Precizează modul de expunere predominant, în text.

4 **(8p)** Selectează cuvinte care indică timpul și locul acțiunii.

5 **(4p)** Explică, în unul-două enunțuri, sintagma *Soarele se strânse...*

6 **(6p)** Rescrie, din textul dat, două epitete.

7 **(8p)** Extrage, din text, o imagine vizuală și o imagine auditivă.

8 **(4p)** Indică momentul prevestitor ploii.

9 **(10p)** Explică, în patru-cinci rânduri, cum „vede" scriitorul fenomenul atmosferic prezentat.

10 **(2p)** Precizează un sentiment pe care ți-l trezește citirea acestui text.

B. *Limba română*

11 **(2p)** Rescrie un cuvânt care să conțină diftong și un cuvânt care să conțină triftong. Subliniază-i.

12 **(3p)** Selectează un cuvânt derivat cu sufix, un cuvânt derivat cu prefix și un cuvânt compus.

Scanned with OKEN Scanner

13 (2p) Scrie forma literară, de singular, a substantivului *nouri*. Precizează două cuvinte care fac parte din familia lexicală a acestui substantiv.

14 (4p) Precizează câte un sinonim pentru fiecare din cuvintele *arșița*, *liniște* și apoi câte un antonim.

15 (2p) Numește partea de vorbire, din care provine cuvântul *fâlfâi*. Scrie un exemplu asemănător.

16 (3p) Selectează, din text, un substantiv nearticulat, un substantiv articulat hotărât și un substantiv articulat nehotărât. Subliniază articolele.

17 (2p) Rescrie două verbe la modul gerunziu.

18 (3p) Identifică trei verbe la modul indicativ, unul la timpul imperfect, altul la timpul perfect simplu și celălalt la timpul mai mult ca perfect.

19 (2p) Precizează valoarea morfologică a cuvântului *iute*. Formulează un enunț în care acest cuvânt să aibă altă valoare morfologică.

20 (4p) Identifică o prepoziție și o conjuncție, din text.
Enunță rolul prepoziției, apoi a conjuncției.

21 (2p) Analizează morfologic un subiect multiplu, din text.

22 (2p) Analizează morfologic predicatul din propoziția *Baltă și stufării rămaseră iar neclintite.*

23 (2p) Subliniază un atribut adjectival și un atribut substantival, din textul dat.

24 (6p) Selectează un complement indirect, un complement circumstanțial de loc și un complement circumstanțial de timp. Scrie părțile de vorbire prin care sunt exprimate.

25 (1p) Precizează semnificația punctelor de suspensie, din text.

Oficiu (10p)
Total (100p)

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTE PENTRU PERFORMANȚĂ ȘCOLARĂ ȘI OLIMPIADE

TESTUL 1

Citește cu atenție textul dat:

Era odată, în vremurile de demult, un împărat. Barba lui albă ca omătul, fața zbârcită și capul său plecat înainte arătau că este un om de o vârstă foarte înaintată. Trei fete ce avusese le măritase după alți trei împărați tineri și vestiți în lume; acum, nu-i mai rămăsese altă grijă pe cap, decât să încredințeze fiului său stăpânirea țării.

(Ileana Cosânzeana, din cosiță floarea-i cântă, nouă-mpărații ascultă)

ÎNȚELEGEREA TEXTULUI

Partea I – 12 puncte

1. Motivează, printr-un argument, afirmația că fragmentul de mai sus reprezintă expoziția-nea unei opere epice. **4p**

2. Identifică, în text, două trăsături specifice basmului. **4p**

3. Rescrie, din text, două figuri de stil diferite. Numește-le. **4p**

Partea a II-a – 38 puncte

Continuă narațiunea de mai sus, pe cel mult două pagini. Ai în vedere:

- ilustrarea a încă trei trăsături specifice basmului; **9p**
- utilizarea dialogului **3p**
- respectarea momentelor subiectului. **12p**
- rescrierea începutului fiecărui moment al subiectului. **6p**

Pentru redactarea compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *originalitatea și stilul* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**) **14 p**

Partea a III-a – 40 puncte

1. Identifică, din text, un cuvânt în care să existe hiat și un cuvânt în care să existe diftong. **4p**

2. Explică modul de formare al cuvintelor: *demult*, *plecat*. **4p**

3. Alcătuiește câte un enunț cu două forme de plural ale cuvântului *cap*. **4p**

4. Formulează două enunțuri pentru ilustrarea polisemiei cuvântului *cap*. **4p**

Scanned with OKEN Scanner

5 Alcătuiește câte un enunț pentru perechile de ortograme: *odată/ o dată*; *demult/ de mult.* **4p**

6 Precizează în scris, valoarea morfologică din text a verbului *a rămâne*. Alcătuiește un enunț în care să aibă altă valoare morfologică. Numește-o! **4p**

7 Identifică valoarea morfologică a numeralului din sintagma: *„Trei fete ce avusese...”*. Alcătuiește un enunț în care acest numeral să aibă altă valoare morfologică. Precizeaz-o.! **4p**

8 Rescrie primele două adverbe din text. Notează-le apoi funcția sintactică. **4p**

9 Scrie cazul cuvintelor subliniate: *„...capul <u>său</u> plecat...”*, *„Barba <u>lui</u> albă...”*. **4p**

10 Rescrie, din text, un atribut adjectival, la un alt grad de comparație decât pozitiv și un atribut pronominal. **4p**

Notă. Se acordă **10 puncte** din oficiu.

TESTUL 2

Citește cu atenție textul dat:

A mers odată un mirean la ava Sisoie, în muntele lui ava Antonie, având împreună cu sine și pe fiul său. Și pe cale s-a întâmplat că a murit fiul lui. Și nu s-a tulburat, ci l-a luat pe el la stareț, cu credință.

Și a acăzut cu fiul său, ca și cum i-ar face mătanie, ca să fie binecuvântat de stareț. Și, sculându-se, tatăl a lăsat copilul la picioarele bătrânului și a ieșit afară din chilie. Iar bătrânul, socotind că îi face mătanie, a zis copilului: «Ieși afară, scoală» că nu știa că este mort. Și, îndată, s-a sculat și a ieșit. Și văzându-l pe el tatăl său s-a înspăimântat și, intrând s-a închinat bătrânului și i-a spus lui minunea. (...)

(*Cuvânt despre Sfântul Sisoie, cum a înviat un mort, numai prin cuvânt*)

ÎNȚELEGEREA TEXTULUI

Partea I – 12 puncte

1 Motivează, în 1-2 enunțuri, de ce numai Sfântul Sisoie a putut înfăptui minunea învierii unui mort. **4p**

2 Precizează, într-un enunț, o învățătură pe care ai putea-o deduce din această scurtă istorisire. **4p**

3 Notează un argument, în sprijinul ideii că textul dat este o narațiune biblică/ religioasă. **4p**

Partea a II-a – 38 puncte

Având ca exemplu textul dat, alcătuiește o compunere în care să fie vorba de iertarea aproapelui.

Scanned with OKEN Scanner

Ai în vedere:
- utilizarea dialogului; **6p**
- respectarea cerinței; **6p**
- înlănțuirea logică a ideilor; **6p**
- alegerea unui titlu potrivit și sugestiv. **6p**

Pentru redactarea compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *originalitatea și stilul* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**) **14p**

Partea a III-a – 40 puncte

1 Scrie câte un sinonim pentru cuvintele: *ava*, *mirean*. **4p**

2 Notează două expresii care să conțină cuvântul *cale*. **4p**

3 Rescrie, din textul dat, două cuvinte compuse prin contopire/ sudare. **4p**

4 Alcătuiește câte un enunț pentru perechea *odată/ o dată*. Precizează-le valorile morfologice. **4p**

5 Notează valoarea morfologică și cazul cuvintelor subliniate: „... *pe fiul <u>său</u>*”, „... *a murit fiul <u>lui</u>*”. **8p**

6 Rescrie, din textul dat, un verb la modul imperativ și un verb la modul gerunziu. **4p**

7 Alege, din fragmentul citat, un verb auxiliar și un verb copulativ. **4p**

8 Scrie valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvintelor subliniate: „... *în muntele <u>lui</u> ava Antonie, având împreună <u>cu sine</u>...*”. **4p**

9 Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate: „...*<u>intrând</u> s-a închinat bătrânului*”. **4p**

Notă. Se acordă **10 puncte** din oficiu.

TESTUL 3

Citește cu atenție textul dat:

Codrule, de-aș fi ca tine,
Fericit aș fi pe lume:
Vara-mi vii cu frunze verzi,
Toamna le scuturi, le pierzi;
Numai eu dacă m-oi pierde,
Nimenea nu mă mai vede.
Toată toamna îngălbenești,

Toată iarna-mbătrânești,
Primăvara-ntinerești,
Păsările-adăpostești.

Scanned with OKEN Scanner

Dar eu dacă bătrânesc
Cât lumea nu-ntineresc,
Codru-l tai, întinerește,
Omul moare,-mbătrânește.

(*Izvorașul*)

ÎNȚELEGEREA TEXTULUI

Partea I – 12 puncte

1 Precizează, în 1-2 enunțuri, tema poeziei. **4p**

2 Oferă în scris, două argumente, în sprijinul ideii că este o creație populară. **4p**

3 Transcrie două versuri în care se evidențiază eul liric. **4p**

Partea a II-a – 38 puncte

Pornind de la versurile date, alcătuiește o compunere de 1-2 pagini, cu titlul *Anotimpurile*.
Ai în vedere:
- raportarea titlului la schimbările în natură și la transformările omului în timp; **6p**
- originalitatea; **6p**
- firul logic al compoziției; **6p**
- alternarea modurilor de expunere. **6p**

Pentru redactarea compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *originalitatea și stilul* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**) **14p**

Partea a III-a – 40 puncte

1 Rescrie două cuvinte din text, în care să subliniezi diftongii. **4p**

2 Notează, din versurile citate, două perechi antonimice. **4p**

3 Precizează, în scris, două cuvinte, din textul dat, care fac parte din câmpul lexical al substantivului *codru*. **4p**

4 Identifică, în strofa a doua, un substantiv colectiv. **4p**

5 Transcrie primul substantiv din textul dat și precizează-i cazul. **4p**

6 Notează, din prima strofă, cazul și funcția sintactică a unui pronume personal, formă accentuată și a unui pronume personal, formă neaccentuată. **4p**

7 a. Identifică valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvântului subliniat din versul: „*Vara-mi vii cu frunze verzi.*" **4p**
b. Formulează un enunț în care cuvântul subliniat să aibă altă valoare morfologică și altă funcție sintactică. Precizează-le! **4p**

8 Analizează morfo-sintactic predicatul din versul: „*Fericit aș fi pe lume.*" **4p**

Scanned with OKEN Scanner

9 Motivează scrierea cu doi „*i*" a cuvântului *vii*. **4p**

Notă. Se acordă **10 puncte** din oficiu.

TESTUL 4

Citește cu atenție textul dat:

Ești patruped.
Ai blană de zăpadă.
N-ai coadă, cred,
căci ursul n-are coadă

La Polul Nord,
toți urșii albi fac sport.
La Polul Sud
Se fac că nu aud.

Tu ești unicul urs
Pe care-l am
– primit la un concurs.
Te cheamă Fram.

(Nina Cassian – *Ursul polar*)

ÎNȚELEGEREA TEXTULUI

Partea I – 12 puncte

1 Numește o figură de stil existentă în poezia citată. **4p**

2 Motivează, în 2-3 enunțuri, titlul poeziei. **4p**

3 Menționează măsura și rima primei strofe. **4p**

Partea a II-a – 38 puncte

Alcătuiește o compunere de maximum două pagini, în care unul dintre eroi să fie „Ursul polar" din poezia Ninei Cassian. Ai în vedere:

- încadrarea în cerință, dând și titlul potrivit; **6p**
- folosirea a cel puțin două moduri de expunere; **6p**
- înlănțuirea logică a ideilor; **6p**
- originalitate. **6p**

Pentru redactarea compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *originalitatea și stilul* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**) **14p**

Partea a III-a – 40 puncte

1 Notează pluralul cuvintelor: *patruped*, *sport*. **4p**

2 Precizează în scris două cuvinte din familia lexicală a cuvântului *urs*. **4p**

3 Indică două cuvinte din câmpul lexical al cuvântului *urs*. **4p**

4 Scrie două expresii în componența cărora să fie cuvântul *urs*. **4p**

Scanned with OKEN Scanner

5 Susbtantivul *urs* are femininul format de la masculin. Notează un substantiv (mobil) care să aibă masculinul format de la feminin. **4p**

6 Rescrie, din text, câte un verb pentru fiecare conjugare. **4p**

7 Identifică, din textul dat, un atribut adjectival și un atribut substantival. **4p**

8 Rescrie, din versurile citate, o propoziție simplă. **4p**

9 Notează, din poezia dată, o propoziție cu subiect inclus și o propoziție cu subiect subînțeles. **4p**

10 Motivează folosirea liniei de pauză în ultima strofă. **4p**

Notă. Se acordă **10 puncte** din oficiu.

TESTUL 5

Citește cu atenție textul dat:

O văduvă-n vârstă, bătrână, zbârcită,/ Cu doi dinți în gură, barba ascuțită,/ Nas cât pătlăgeaua, la vorbă-nțepată,/ Cu ochii ceacâră, gura lăbărțată,/ Fruntea-i cucuiată, fața mohorâtă,/ Peste tot negoasă și posomorâtă,/ Umbla-ntunecată și tot înnorată,/ Nu o vedea nimeni să râză vrodată,/ N-o puteai cunoaște când e mulțămită,/ Că ea-n toată vremea era necăjită.

(Anton Pann – *Povestea vorbii*)

ÎNȚELEGEREA TEXTULUI

Partea I – 12 puncte

1 Notează două argumente în sprijinul afirmației că textul dat este o descriere-portret. **4p**

2 Rescrie două sintagme care stârnesc hazul. **4p**

3 Identifică două imagini vizuale, din textul dat. **4p**

Partea a II-a – 38 puncte

Alcătuiește o narațiune, de cel mult două pagini, în care „văduva" din textul dat, să devină personaj. Alege-i titlul potrivit. Ai în vedere:

- înlănțuirea logică a ideilor; **6p**
- notarea, pe margine, a fiecărui moment al subiectului; **6p**
- notarea unui titlu adecvat subiectului; **6p**
- notarea planului simplu de idei după încheierea narațiunii **6p**

Pentru redactarea compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *originalitatea și stilul* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**) **14p**

Scanned with OKEN Scanner

Partea a III-a – 40 puncte

1. Alege, din textul dat, un cuvânt care conține triftong. **4p**
2. Rescrie formele literare ale cuvintelor: *mulțămită, vrodată*. **4p**
3. Notează câte un sinonim pentru cuvintele *pătlăgeaua, față*. **4p**
4. Identifică o pereche sinonimică existentă în textul dat. **4p**
5. Rescrie, din fragmentul dat, un predicat verbal și un predicat nominal. **4p**
6. Identifică, în text, un verb la modul infinitiv. Precizează-i funcția sintactică. **4p**
7. Scrie cazul și funcția sintactică a cuvintelor subliniate din versul: „*Că ea-n toată vremea era necăjită.*” **4p**
8. Analizează morfologic și sintactic un numeral din textul dat. **4p**
9. Rescrie, din fragmentul citat, un atribut adjectival și un nume predicativ. **4p**
10. Motivează cu două argumente folosirea cratimei în versul: „*Că ea-n toată vremea era necăjită.*” **4p**

Notă. Se acordă **10 puncte** din oficiu.

TESTUL 6

Citește cu atenție textul dat:

În stânca de care pomenirăm și care se înalță îngrozitoare la spatele zidurilor, este o mâncătură adâncă, un fel de peșteră, din care iese un izvor ce trece pe sub pământ, prin curtea mănăstirii, se aruncă din înălțime ca un torent, și, împreunându-se cu râul Tismanii, ce curge în vale, formează împreună o gârliță ce șerpuiește între două șiruri de munți și se pierde în depărtare. Tot în aceeași stâncă, deasupra peșterii la o înălțime ca de 30 picioare, este o vizuină adâncă, chilie nemuritoare a sfântului Nicodin, care se afla egumen al Tismanii. Călugării și locuitorii de primprejur vorbesc multe despre minunile acestui sfânt; și negreșit trebuie să fi făcut, de vreme ce putea să locuiască așa de sus, pe un perete de piatră, fără să aibă aripi.

(Gr. Alexandrescu – *Tismana*)

ÎNȚELEGEREA TEXTULUI

Partea I – 12 puncte

1. Identifică două figuri de stil diferite, din textul dat. **4p**
2. Rescrie o sintagmă care creează o imagine dinamică. **4p**

Scanned with OKEN Scanner

3 Precizează două construcții/ sintagme care ilustrează două adăposturi, descrise în textul dat. **4p**

Partea a II-a – 38 puncte

Continuă fragmentul, relatând o întâmplare imaginară a sfântului Nicodim. Ai în vedere:

- utilizarea a trei moduri de expunere diferite; **6p**
- înlănțuirea logică și coerentă a ideilor; **6p**
- existența tuturor momentelor subiectului; **6p**
- crearea unui final fericit. **6p**

Pentru redactarea compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *originalitatea și stilul* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**) **14p**

Partea a III-a – 40 puncte

1 Notează numărul de litere și de sunete din cuvintele: *chilie*, *trece*. **4p**

2 Desparte în silabe cuvintele: (se) *înalță*, *vizuină*. **4p**

3 Motivează scrierea cuvântului *călugării*. **4p**

4 Rescrie, din fragmentul dat, un cuvânt compus și un cuvânt derivat. **4p**

5 Identifică, în text, două substantive în cazul genitiv, din care unul să fie cerut de prepoziție. **4p**

6 Rescrie, din text, un verb la modul conjunctiv, timp prezent și un verb la modul conjunctiv, timp perfect. **4p**

7 Precizează valoarea morfologică și cazul cuvântului subliniat: „*Tot în aceeași stâncă...*”. **4p**
Alcătuiește un enunț în care același cuvânt să aibă altă valoare morfologică. Numește-o!

8 Notează valorile morfologice ale verbului *a fi* în textul dat. **4p**

9 Alcătuiește un enunț, cu unul din numeralele existente în textul dat, în care să aibă funcție sintactică de subiect. **4p**

10 Motivează folosirea semnului punct și virgulă („;”), în fragmentul citat. **4p**

Notă. Se acordă **10 puncte** din oficiu.

TESTUL 7

Partea I – 38 puncte

Scrie o compunere de cel mult două pagini, cu subiect ales de tine, în care procedeul artistic predominant să fie antiteza. Alege-i titlul potrivit!

Scanned with OKEN Scanner

Ai în vedere:
- moduri de expunere diferite; 6p
- înlănțuirea logică a ideilor; 6p
- respectarea momentelor subiectului; 6p
- formularea unui titlu, în concordanță cu subiectul ales. 6p

Pentru redactarea compunerii (*unitatea compoziției* – 3p; *coerența textului* – 3p; *originalitatea și stilul* – 3p; *ortografia* – 3p; *punctuația* – 2p) 14p

Partea a II-a – 12 puncte

Compune o scrisoare, adresată unui prieten/ unei prietene, în care să îi descrii, în 15-20 de rânduri, floarea ta preferată. Data redactării scrisorii să fie 4 mai 2003. Ai în vedere:
- respectarea convențiilor specifice scrisorii (formula de introducere; formula de încheiere; data, locul, semnătura) 4p
- redactarea scrisorii; 6p
- corectitudinea exprimării, ortografie, punctuație. 2p

Partea a III-a – 40 puncte

1 Notează câte un derivat cu prefixul *dez-* și cu sufixul *-ean*. 4p

2 Alcătuiește două enunțuri pentru a ilustra polisemia verbului *a (se) coace*. 4p

3 Formulează două enunțuri în care substantivul *orar* să fie în cazul G, cerut de prepoziție și în cazul D, cerut de prepoziție. 4p

4 Notează două enunțuri în care *lui* să aibă valori morfologice diferite. Precizează-le! 4p

5 Precizează în scris un numeral colectiv și un numeral multiplicativ. 4p

6 Subliniază adverbele din următoarele cuvinte: *casă, acasă, lene, alene, adăpost, post.* 4p

7 Formulează câte un enunț în care *au* să aibă valoare morfologică de:
a. interjecție; **b.** verb auxiliar. 4p

8 Scrie două enunțuri în care *săi*, să aibă atât funcție sintactică de atribut pronominal cât și de atribut adjectival. 4p

9 Alcătuiește două enunțuri, în care să existe o apoziție simplă și o apoziție dezvoltată. Subliniază-le! 4p

10 Încercuiește răspunsul corect.
În enunțul „A învăța înseamnă a te concentra îndelung", verbele la modul infinitiv au funcții sintactice de: 4p
a. subiect; complement direct;
b. subiect; nume predicativ;
c. complement direct; nume predicativ.

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 8

Citește cu atenție textul dat:

Sub flori de măr
Ce mi se scutură în păr
Se umple sufletul de soare;
Pe orice frunți suferitoare,
Oh! ningeți albe flori de măr.

Sub liliac
Sunt paseri dulci ce nu mai tac,
Concert de voci mângâietoare;
Sărmani cu inimi gemătoare,
Uitați, dormiți sub liliac.

(Al. Macedonski – *Primăvara*)

ÎNȚELEGEREA TEXTULUI

Partea I – 12 puncte

Scrie o compunere de 15-20 de rânduri, în care să reliefezi:

- elemente ale cadrului natural surprins de poet; **4p**
- semnificația a două imagini artistice; **4p**
- sentimentele trezite de acest colț din natură. **4p**

Partea a II-a – 38 puncte

Pornind de la ideile exprimate în textul citat, scrie o compunere de 30-35 de rânduri cu titlul „*Vestitori ai primăverii*". În redactarea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:

- viziunea/ părerea personală asupra elementelor ce vestesc primăvara. **6p**
- înlănțuirea logică a ideilor; **6p**
- ordonarea amănuntelor; **6p**
- folosirea figurilor de stil studiate. **6p**

Pentru redactarea compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *originalitatea și stilul* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**) **14p**

Partea a III-a – 40 puncte

1 Rescrie, din versurile date, două cuvinte derivate. **4p**

2 Rescrie, din text, un cuvânt monosilabic și un cuvânt bisilabic. **4p**

3 Alcătuiește câte un enunț, prin care să arăți omonimia cuvântului *liliac* și a cuvântului *păr*. **4p**

4 Identifică, din text, un substantiv obținut prin conversiune/ schimbarea valorii gramaticale. **4p**

5 Identifică valoarea morfologică a primului verb din a doua strofă. Alcătuiește un enunț în care acest verb să aibă altă valoare morfologică. Numește-o! **4p**

6 Menționează cazul substantivelor subliniate: „*Sub liliac/ Sunt paseri dulci ce nu mai tac*". **4p**

7 Alcătuiește două enunțuri în care substantivul *inimă* să fie atribut în două cazuri diferite. **4p**

Scanned with OKEN Scanner

8 Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate: *„Oh! ningeţi albe flori de măr."* **4p**

9 Alcătuieşte câte un enunţ pentru *mii/ mi-i.* **4p**

10 Transcrie forma corectă a următoarelor cuvinte: *asterix/ asterisc*; *capot/ capod*; *servici/ serviciu*; *trăsnet/ trăznet.* **4p**

Notă. Se acordă **10 puncte** din oficiu.

TESTUL 9

Citeşte cu atenţie textul dat:

Alerga/ Şi pe toţi îi întreba/ D-au văzut pe îl Vâlcan/ Puişor de ortoman,/ Copt la minte, copt la os,/ Om de treabă şi chipos,/ Ortoman, voinic de frunte,/ Nalt ca bradul de la munte,/ Cu mustaţa-n barbaric/ Cum stă bine la voinic,/ Cu chică/ 'Mpletită-n coadă,/ Cu barbă/ Ce-n brâu o-nnoadă."

(*Vâlcan*)

ÎNŢELEGEREA TEXTULUI

Partea I – 12 puncte

Scrie o compunere de 15-20 de rânduri, în care să demonstrezi că fragmentul de mai sus este un portret al unui erou de baladă. Ai în vedere:

1) figuri de stil; **4p**
2) trăsături fizice/ morale; **4p**
3) caracteristici ale baladei. **4p**

Partea a II-a – 38 puncte

Pornind de la portretul de mai sus, scrie o compunere de 30-35 de rânduri, cu titlul *„Haiducul"*.

În redactarea compunerii, fii atent(ă) la:

- înlănţuirea logică a ideilor; **6p**
- respectarea momentelor subiectului; **6p**
- folosirea a două moduri de expunere; **6p**
- identificarea momentelor subiectului. **6p**

Pentru redactarea compunerii (*unitatea compoziţiei* – **3p**; *coerenţa textului* – **3p**; *originalitatea şi stilul* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuaţia* – **2p**) **14p**

Partea a III-a – 40 puncte

1 Rescrie două cuvinte derivate din text. **4p**

2 Motivează scrierea cu *nn* a cuvântului subliniat: *„Ce-n brâu o-nnoadă."* **4p**

3 Motivează folosirea apostrofului în versul: *„'Mpletită-n coardă."* **4p**

Scanned with OKEN Scanner

4 Precizează, în scris, din text, două cuvinte, forme populare. Notează-le alături formele literare. **4p**

5 Scrie două cuvinte din familia lexicală a cuvântului *om*. **4p**

6 Notează valoarea morfologică a cuvântului subliniat: „*Îl Vâlcan*". Alcătuiește un enunț în care să aibă altă valoare morfologică. Numește-o! **4p**

7 Scrie modul și timpul verbului din versul: „*Și pe toți îi întreba*". Rescrie versul, punând verbul la modul indicativ, timpul mai mult ca perfect. **4p**

8 Precizează cazul și funcția sintactică a pronumelui personal din sintagma: „*pe toți îi întreba*". Alcătuiește un enunț în care acesta să fie complement indirect, în cazul D. **4p**

9 Formulează câte un enunț în care substantivul *munte* să fie complement indirect, respectiv complement circumstanțial de loc. **4p**

10 Notează pluralul substantivelor: *barbă*, *coardă*. **4p**

Notă. Se acordă **10 puncte** din oficiu.

TESTUL 10

Citește cu atenție textul dat:

Cel mai obraznic din stejari
Certa modestul trandafir:
– «Zău, de-ndrăzneala ta mă mir,
Cu mine tu să te compari!
Cu vârful meu eu sparg azurul
Și sunt prieten cu vulturul,
Și rădăcina-mi nu e-n stare
Trei oameni s-o coprindă;
Ar trebui să mă admiri!»

– «Așa e, dar tu faci doar ghindă,
Și eu fac trandafiri.»

(Cincinat Pavelescu – *Trandafirul și stejarul*)

ÎNȚELEGEREA TEXTULUI

Partea I – 12 puncte

1 Numește modul de expunere predominant. **4p**

2 Notează defectul uman ilustrat de stejar. **4p**

3 Explică, în două-trei enunțuri, înțelesul moralei. **4p**

Scanned with OKEN Scanner

Partea a II-a – 38 puncte

Pornind de la fabula citată alcătuiește în 15-20 de rânduri, o poveste alegorică, cu aceeași morală. Notează-i un titlu potrivit. Ține seama de:

- înlănțuirea logică a ideilor; **6p**
- utilizarea alegoriei și personificării, ca procedee artistice de bază; **6p**
- alegerea modurilor de expunere adecvate; **6p**
- relația întâmplări – morală **6p**

Pentru redactarea compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *originalitatea și stilul* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**) **14p**

Partea a III-a – 40 puncte

1 Rescrie, din textul dat, două cuvinte aparținând câmpului lexical al cuvântului *stejar.* **4p**

2 Notează câte un sinonim pentru cuvintele: *azurul*, *prieten.* **4p**

3 Rescrie, din textul dat, o pereche antonimică. **4p**

4 Identifică, în text, un verb la modul conjunctiv și un verb la modul condițional-optativ. **4p**

5 Notează cazul și funcția sintactică a cuvintelor subliniate din versul: „*Și <u>rădăcina</u>-<u>mi</u> nu e-n stare.*" **4p**

6 Motivează forma adjectivului *modestul.* Alcătuiește un enunț în care să aibă altă valoare morfologică. Precizeaz-o! **4p**

7 Analizează morfologic și sintactic primul adjectiv și primul adjectiv pronominal din fabula citată. **4p**

8 Notează valoarea morfologică a cuvântului subliniat: „*Cu mine tu să <u>te</u> compari?*" Formulează un enunț în care acest cuvânt să aibă altă valoare morfologică. **4p**

9 Motivează folosirea celor două puncte. **4p**

10 Precizează tipul de subiect din propoziția: „*... să mă admiri!*". **4p**

Notă. Se acordă **10 puncte** din oficiu.

TESTUL 11

Citește textul, pentru a rezolva cerințele de mai jos:

Perdelele-s lăsate și lampele aprinse;
În sobă arde focul, tovarăș mângâios,
Și cadrele-aurite, ce de pereți sunt prinse
Sub palidă lumină, apar misterios.

Scanned with OKEN Scanner

Afară plouă, ninge! afară-i vijelie,
Și crivățul aleargă pe câmpul înnegrit;
Iar eu, retras în pace, astept din cer să vie
O zână drăgălașă, cu glasul aurit.

.....

Așa-n singurătate, pe când afară ninge,
Gândirea mea se primblă pe mândri curcubei,
Pân' ce se stinge focul și lampa-n glob se stinge,
Și saltă cățelușu-mi de pe genunchii mei.

(V. Alecsandri – *Serile la Mircești*)

Partea I –52 de puncte

A. *Literatură*

1 Numeste figura de stil existentă în versul *Gândirea mea se primblă pe mândri curcubei.* **4p**

2 Transcrie, din textul dat, o structură care contine o inversiune. **4p**

3 Rescrie, din textul dat, două elemente care sugerează starea poetului. **4p**

4 Comentează structura *Afară plouă, ninge! afară-i vijelie,/ și crivățul aleargă pe câmpul înnegrit....* **4p**

5 Menționează două elemente prin care să justifici faptul că textul este un pastel. **4p**

B. *Limba română*

6 Transcrie, din textul dat, două cuvinte care contin diftongi și două cuvinte care contin vocale în hiat. **4p**

7 Desparte în silabe cuvintele și structurile: *perdelele-s, misterios, crivățul, gândirea.* **4p**

8 Mentionează modul în care s-au format cuvintele *înnegrit,* (genunchii) *mei.* **4p**

9 Precizează valoarea morfologică din text a cuvântului *iar*. Alcătuiește un enunț în care același cuvânt să aibă altă valoare morfologică. **4p**

10 Menționează valoarea morfologică a verbului subliniat din structura *Perdelele-s lăsate.* Alcătuiește un enunț în care să aibă altă valoare morfologică. **4p**

11 Scrie cazul cuvintelor subliniate În *sobă arde focul, tovarăș mângâios.* **4p**

12 Transcrie, din textul dat, un complement circumstanțial de loc exprimat prin adverb. **4p**

Scanned with OKEN Scanner

13 Scrie un enunț în care verbul *a alerga*, la modul supin, să aibă funcția sintactică de subiect. **4p**

Partea a II-a –38 de puncte

Pornind de la ideile exprimate în fragmentul citat, scrie o compunere, de 25-35 de rânduri, cu titlul *Iarna*, în care să realizezi o narațiune despre felul în care ți-ai petrecut sărbătorile de iarnă.

În redactarea compunerii tale, vei avea în vedere următoarele repere:

- exprimarea opiniei personale asupra evenimentelor prezentate; **6p**
- înlănțuirea logică a ideilor; **6p**
- ordonarea detaliilor; **6p**
- folosirea adecvată a narațiunii, ca mod principal de expunere. **6p**

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 de puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**).

TESTUL 12

Citește textul, pentru a rezolva cerințele:

Când iar începe-a ninge
Mă simt de-un dor cuprins.
Mă văd, pe-un drum, departe,
Mergând încet și nins.

Sub streașină, cerdacul
Se-ntunecă mâhnit;
Stă rezimată-o fată
De stâlpu-nzăpezit.

(G. Bacovia – *Ninge*)

Partea I –52 de puncte

A. *Literatură*

1 Transcrie, din textul dat, două versuri în care apare eul liric. **4p**

2 Rescrie, din textul dat, o structură care contine o personificare. **4p**

3 Scrie toate cuvintele din familia lexicală a verbului *a ninge*, existente în textul dat. **4p**

4 Numește figura de stil din structura *Mergând încet și nins.* **4p**

5 Precizează două trăsături pentru a justifica apartenența textului la genul liric. **4p**

Scanned with OKEN Scanner

B. *Limba română*

6 Transcrie, din prima strofă, două cuvinte care contin diftongi. **4p**

7 Desparte în silabe cuvintele: *streașină, mâhnit.* **4p**

8 Menționează câte un derivat cu sufix de la cuvintele *a începe* și *a ninge.* **4p**

9 Indică un substantiv compus de la cuvântul *zăpadă.* **4p**

10 Transcrie, din textul dat, un verb la modul infinitiv și precizează funcția sintactică pe care o îndeplinește. **4p**

11 Precizează cazul și funcția sintactică a cuvintelor subliniate: *Stă rezimată-o fată/ De stâlpu-nzăpezit.* **4p**

12 Rescrie, din prima strofă un complement circumstanțial de mod, precizând partea de vorbire prin care este exprimat. **4p**

13 Alcătuiește un enunț în care să existe un atribut pronominal exprimat prin pronume în cazul dativ. **4p**

Partea a II-a –38 de puncte

Pornind de la ideile exprimate în fragmentul citat, scrie o compunere, de 25-35 de rânduri, cu titlul *Decembrie*, în care să realizezi o narațiune despre sărbătorile de iarnă.
În redactarea compunerii tale, vei avea în vedere următoarele repere:

- exprimarea opiniei personale asupra evenimentelor prezentate; **6p**
- înlănțuirea logică a ideilor; **6p**
- ordonarea detaliilor; **6p**
- folosirea adecvată a narațiunii, ca mod principal de expunere. **6p**

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 de puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**).

TESTUL 13

Citește textul, pentru a rezolva cerințele:

Priveam fără de tintă-n sus –
Într-o sălbatică splendoare
Vedeam Ceahlăul la apus,
Departe-n zări albastre dus,
Un uriaș cu fruntea-n soare,
De pază țării noastre pus.
Și ca o taină călătoare,
Un nor cu muntele vecin

Scanned with OKEN Scanner

Plutea-ntr-acest imens senin
Și n-avea aripi să mai zboare!
Și tot văzduhul era plin
De cântece ciripitoare.

(G. Cosbuc – *Vara*)

Partea I –52 de puncte

A. *Literatură*

1 Transcrie, din textul dat, două imagini vizuale. **4p**

2 Numește figura de stil din structura: *Într-o sălbatică splendoare.* **4p**

3 Rescrie, din textul dat, o structură care conține o comparație. **4p**

4 Comentează structura: *Vedeam Ceahlăul la apus/ Departe-n zări albastre dus,/ Un uriaș cu fruntea-n soare,/ De pază țării noastre pus.* **4p**

5 Numește două trăsături prin care să justifici apartenența textului la genul liric. **4p**

B. *Limba română*

6 Transcrie, din textul dat, primele două cuvinte care conțin diftongi. **4p**

7 Desparte în silabe cuvintele: *apus, uriaș*, precizând regulile folosite. **4p**

8 Rescrie un cuvânt derivat, din textul dat, precizând și modul în care s-a format. **4p**

9 Indică valoarea morfologică din text a cuvântului *sălbatică*. Alcătuiește un enunț în care același cuvânt să aibă altă valoare morfologică. Precizează-o. **4p**

10 Transcrie, din text, un adjectiv pronominal demonstrativ. **4p**

11 Precizează cazul și funcția sintactică ale cuvintelor subliniate: *De pază <u>țării</u> <u>noastre</u> pus.* **4p**

12 Rescrie, din textul dat, un adverb fără funcție sintactică. **4p**

13 Scrie un enunț în care să existe un adjectiv în cazul vocativ. **4p**

Partea a II-a –38 de puncte

Pornind de la ideile exprimate în fragmentul dat, scrie o compunere, de 25-35 de rânduri, cu titlul *O zi de vară*, în care să realizezi descrierea unei zile de vară.
În redactarea compunerii tale, vei avea în vedere următoarele repere:
- exprimarea opiniei personale asupra evenimentelor prezentate; **6p**
- înlănțuirea logică a ideilor; **6p**

Scanned with OKEN Scanner

- ordonarea detaliilor; 6p
- folosirea adecvată a descrierii, ca mod principal de expunere. 6p

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 de puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**).

TESTUL 14

Citește textul, pentru a rezolva cerințele:

Trei șerpi subțiri și lungi se duc la vale, într-o înverșunată întrecere. Nici unul nevrând să rămână în urmă, fiecare trăgând cu ochiul la ceilalți, să nu fie cumva depășit, gonesc nebunește, vertiginos. Ținându-se strâns lipiți, pătrund în adâncimea defileului, încolăcindu-se după stânci, ocolind colosale ziduri de granit. Uneori, din fugă, se amestecă timp de câteva clipe, unul luând locul celuilalt. Câteodată, par că se împletesc. Sunt lungi, strălucitori, și mereu se reped înainte, neopriți, neobosiți, nedespărțiți.

Așa se văd, din țăriile pe unde zboară vulturii, cele trei mari căi, de apă, de piatră și de fier, care traversează Carpații, dintr-o parte în alta, lăsând să pulseze în lungul lor viața.

(Geo Bogza – *Cartea Oltului*)

Partea I –52 de puncte

A. *Literatură*

1. Transcrie, din textul dat, o structură care conține epitet multiplu. 4p

2. Numește figura de stil din structura: *par că se împletesc.* 4p

3. Comentează structura: *Trei șerpi subțiri și lungi se duc la vale, într-o înverșunată întrecere.* 4p

4. Rescrie, din textul dat, două imagini vizuale. 4p

5. Menționează două trăsături care să justifice faptul că textul este o descriere. 4p

B. *Limba română*

6. Transcrie, din textul dat, două cuvinte care conțin vocale în hiat. 4p

7. Desparte în silabe cuvintele:
întrecere; *neopriți*;
ceilalți; *viața*. 4p

8. Rescrie, din textul dat, un cuvânt compus. 4p

Scanned with OKEN Scanner

9 Transcrie, din textul dat, un adverb derivat, precizând modul în care s-a format. **4p**

10 Indică un numeral cu valoare adjectivală, din textul dat, precizând funcția lui sintactică. Alcătuiește un enunț în care numeralul să aibă valoare substantivală și precizează funcția sintactică. **4p**

11 Scrie funcția sintactică a cuvintelor subliniate: *Așa se văd, din tăriile pe unde zboară vulturii*... . **4p**

12 Indică predicatul din structura: *Sunt lungi, strălucitori, subțiri, și mereu...* **4p**

13 Alcătuiește un enunț în care un pronume posesiv să îndeplinească funcția sintactică de subiect. **4p**

Partea a II-a –38 de puncte

Pornind de la ideile exprimate în fragmentul citat, alcătuiește o compunere, de 25-35 de rânduri, cu titlul *Pe valea Oltului...*, în care să povestești evenimente reale sau imaginare petrecute pe valea Oltului.

În redactarea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:

- exprimarea opiniei personale asupra evenimentelor prezentate; **6p**
- înlănțuirea logică a ideilor; **6p**
- ordonarea detaliilor; **6p**
- folosirea adecvată a narațiunii, ca mod principal de expunere. **6p**

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 de puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**).

TESTUL 15

Citește textul, pentru a rezolva cerințele:

A fost odată ca niciodată etc.

A fost odată un împărat evlavios și bun. El avea trei feciori. Pe lângă multe bunătăți ce făcuse oamenilor din împărăția lui, a ridicat și o monastire de care să se ducă pomina. A împodobit-o cu aur, cu pietre nestemate și cu tot ceea ce meșterii din acea țară au socotit mai scump și mai frumos. O mulțime de stâlpi de marmură și poleiți erau prin biserică și pe dinaintea ei. Zugrăvelele cele mai prețioase, policandre de argint suflate cu aur, candele de argintul cel mai bun și mari cât donița, cărțile cele mai alese erau zestrea monastirii aceleia. Cu cât se bucura împăratul de frumusețea ei, cu atât se întrista că nu putea să o săvârșească pe deplin, căci turnul se surpa.

„Cum se poate, zise împăratul, să nu pot sfârși astă sântă biserică? Iată am cheltuit toată starea, și ea nu este încă târnosită."

(***Pasărea măiastră*)

Scanned with OKEN Scanner

Partea I – 52 de puncte

A. *Literatură*

1 Transcrie, din textul dat, o structură care conține o enumerație. **4p**

2 Numește figura de stil existentă în structura: *pietre nestemate.* **4p**

3 Indică două elemente din care este alcătuită biserica. **4p**

4 Comentează structura: *„Cum se poate, zise împăratul, să nu pot sfârși astă sântă biserică? Iată am cheltuit toată starea, și ea nu este încă târnosită?"* **4p**

5 Menționează două trăsături care să justifice faptul că textul citat aparține unui basm. **4p**

B. *Limba română*

6 Transcrie, din textul dat, două cuvinte care conțin diftongi. **4p**

7 Desparte în silabe cuvintele: *odată, împărat, bunătăți, nașterii.* **4p**

8 Rescrie, din textul dat, un cuvânt derivat cu prefix. **4p**

9 Indică valoarea morfologică a cuvântului *o* (a împodobit-o). Alcătuiește un enunț în care același cuvânt să aibă altă valoare morfologica. **4p**

10 Transcrie un adjectiv la gradul comparativ de superioritate, din textul dat. **4p**

11 Precizează cazul și funcția sintactică a cuvintelor subliniate:*...ce făcuse oamenilor din împărăția lui...* **4p**

12 Transcrie, din textul dat, un atribut substantival prepozițional. **4p**

13 Scrie un enunț în care să existe o interjecție predicativă. **4p**

Partea a II-a – 38 de puncte

Pornind de la fragmentul citat, alcătuiește o compunere, de 25-35 de rânduri, în care să continui povestea.

În redactarea compunerii tale, vei avea în vedere următoarele repere:

- exprimarea opiniei personale asupra evenimentelor prezentate; **6p**
- înlănțuirea logică a ideilor; **6p**
- ordonarea detaliilor; **6p**
- folosirea adecvată a narațiunii, ca mod principal de expunere. **6p**

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 de puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**).

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 16

Citește textul, pentru a rezolva cerințele:

Vulpea fără-ncetare
Striga în gura mare
Că de când elefantul peste păduri domneste
Trebile merg la vale și lumea pătimeste.
Că este nedreptate
Să va să cheltuiască
Veniturile toate
Pentru masă crăiască.
D-acestea elefantul, cât a luat de știre,
Temându-se, cu dreptul, de vreo răzvrătire,
Pe iepure la vulpe cu un bilet trimise,
O invită la curte, o-mbrățise și-i zise:
– Am aflat, jupânească, că ai mare talent.
Voi să te pui în pâine;
și începând de mâine
Îți dăm cu multumire,
Ca semn de cinstire,
Al găinelor noastre întins departament:
Caută-ți bine treaba.
– Pe seama mea te lasă,
Răspunse oratorul și, sărutându-i laba,
Se-ntoarse acasă.
În ziua viitoare,
Vulpea ca totdeauna veni la adunare;
Dar însă oblojită, pe subt barbă legată,
Și cu un lipan mare la cap înfășurată.
– Ce ai, de ești altfel? o întrebară toate.
– Îmi e rău de aseară, îmi e rău cât se poate,
Și cu trebile țării să mă lăsați în pace.
Craiul știe ce face;
El nencetat gândește la al obștii folos.
Adio! sunt bolnavă: m-am înecat c-un os.

Cunosc mulți liberali, la vorbă ei se-ntrec,
Dar până în sfârșit cu oase se înec.

(Grigore Alexandrescu – *Vulpea liberală*)

Partea I – 52 de puncte

A. *Literatură*

1 Precizează personajele principale care apar în acest text. **4p**

2 Numește figura de stil din structura: *masă crăiască.* **4p**

Scanned with OKEN Scanner

3 Enumeră două lucruri pe care le critică vulpea. **4p**

4 Scrie rezumatul textului citat. **4p**

5 Menționează două argumente prin care să justifici faptul că textul dat este o fabulă. **4p**

B. *Limba română*

6 Transcrie, din textul dat, două cuvinte care conțin diftongi. **4p**

7 Precizează modul în care s-au format cuvintele: *crăiască, răzvrătire, cinstire, oblojită.* **4p**

8 Scrie cinci cuvinte care aparțin câmpului lexical al animalelor sălbatice. **4p**

9 Rescrie un cuvânt compus din textul dat. **4p**

10 Indică valoarea morfologică a cuvântului subliniat din structura: *al găinelor <u>noastre</u> întins departament.* Alcătuiește un enunț în care același cuvânt să aibă altă valoare morfologică. **4p**

11 Transcrie, din textul dat, un verb la modul indicativ, timpul perfect simplu. **4p**

12 Rescrie, din textul dat, un atribut substantival genitival. **4p**

13 Alcătuiește un enunț în care un verb la modul gerunziu să îndeplinească funcția sintactică de complement circumstanțial de timp. **4p**

Partea a II-a – 38 de puncte

Pornind de la textul dat, redactează o compunere, de 25-35 de rânduri, în care să realizezi critica unui defect uman.

În elaborarea compunerii tale, vei avea în vedere următoarele repere:

- exprimarea opiniei personale asupra evenimentelor prezentate; **6p**
- înlănțuirea logică a ideilor; **6p**
- ordonarea detaliilor; **6p**
- folosirea adecvată a narațiunii, ca mod principal de expunere. **6p**

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 de puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**).

TESTUL 17

Citește textul, pentru a rezolva cerințele:

Cică era odată într-un sat un om grozav de leneș; de leneș ce era, nici îmbucătura din gură nu și-o mesteca. Și satul, văzând că acest om nu se dă la muncă nici în ruptul capului, hotărî să-l spânzure, pentru a nu mai da pildă de lenevie și altora. Și așa, se aleg

Scanned with OKEN Scanner

vreo doi oameni din sat și se duc la casa leneșului, îl umflă pe sus, îl pun într-un car cu boi, ca pe un butuc nesimțitor, și hai cu dânsul la locul de spânzurătoare!

Așa era pe vremea aceea.

Pe drum se întâlnesc cu o trăsură în care era o cucoană. Cucoana, văzând în carul cel cu boi un om care sămăna a fi bolnav, întrebă cu milă pe cei doi țărani, zicând:

– Oameni buni! Se vede că omul cel din car e bolnav, sărmanul, și-l duceți la vro doftoroaie undeva, să se caute.

– Ba nu, cucoană, răspunse unul dintre țărani; să ierte cinstita fața dumneavoastră, dar aista e un leneș care nu credem să fi mai având pereche în lume, și-l ducem la spânzurătoare, ca să curățim satul de-un trândav.

(Ion Creangă – *Povestea unui om leneș*)

Partea I – 52 de puncte

A. *Literatură*

1 Transcrie, din textul dat, o structură care conține un epitet. **4p**

2 Indică motivul pentru care sătenii îl duc pe om la spânzurătoare. **4p**

3 Comentează structura: *...să ierte cinstită fata dumneavoastră, dar aista e un lenes care nu credem să fi mai având pereche în lume, și-l ducem la spânzurătoare, ca să curățim satul de-un trândav.* **4p**

4 Scrie rezumatul fragmentului dat. **4p**

5 Menționează două argumente care să justifice apartenența textului la genul epic. **4p**

B. *Limba română*

6 Transcrie, din textul dat, un cuvânt care conține diftong și unul care conține vocale în hiat. **4p**

7 Desparte în silabe cuvintele: *îmbucătura, nesimțitor.* **4p**

8 Scrie două cuvinte din familia lexicală a substantivului *om*. **4p**

9 Indică valoarea morfologică a cuvântului subliniat din structura *aista e un leneș*. Alcătuiește un enunț în care același cuvânt să aibă altă valoare morfologică. **4p**

10 Transcrie, din textul dat, un verb la modul gerunziu. **4p**

11 Precizează cazul cuvintelor: *Oameni buni!*. **4p**

12 Transcrie, din textul dat, un adjectiv la gradul superlativ absolut. **4p**

13 Scrie un enunț în care să existe un atribut substantival prepozițional. **4p**

Scanned with OKEN Scanner

Partea a II-a – 38 de puncte

Pornind de la textul citat, scrie o compunere de 25-35 de rânduri, în care să oferi un final poveștii începute.

În redactarea compunerii tale, vei avea în vedere următoarele repere:

- exprimarea opiniei personale asupra evenimentelor prezentate; **6p**
- înlănțuirea logică a ideilor; **6p**
- ordonarea detaliilor; **6p**
- folosirea adecvată a narațiunii, ca mod principal de expunere. **6p**

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 de puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**).

TESTUL 18

Citește textul, pentru a rezolva cerințele:

Lăpușneanul, mugind ca un taur ce vede trunchiul și securea ce a să-l lovească, voi a se-nturna cu fața spre părete.

– Ce, vrei să nu ne mai vezi? ziseră boierii. Ba, se cade spre osânda ta să ne privești; învață a muri, tu care știai numai a omorî. Și apucându-l amândoi, îl țineau nemișcat, uitându-se la el cu o bucurie infernală și mustrându-l.

Nenorocitul domn se zvârcolea în spasmele agoniei; spume făcea la gură, dinții îi scrâșneau, și ochii săi sângerați se holbaseră; o sudoare înghețată, tristă a morții prevestitoare, ieșea ca niște nasturi pe obrazul lui. După un chin de jumătate de ceas, în sfârșit, își dete duhul în mâinile călăilor săi.

Astfel fu sfârșitul lui Alexandru Lăpușneanul, care lăsă o pată de sânge în istoria Moldaviei.

La monastirea Slatina, zidită de el, unde e îngropat, se vede și astăzi portretul lui și al familiei sale.

(C. Negruzzi – *Alexandru Lăpușneanul*)

Partea I – 52 de puncte

A. *Literatură*

1. Rescrie o structură care conține comparație, din textul dat. **4p**

2. Numește figura de stil din structura: *cu o bucurie infernală.* **4p**

3. Precizează momentul subiectului prezentat în fragmentul citat. **4p**

4. Comentează structura: *spume făcea la gură, dinții îi scrâșneau, și ochii săi însângerați se holbaseră.* **4p**

5. Indică două argumente prin care să susții apartenența textului la genul epic. **4p**

Scanned with OKEN Scanner

B. *Limba română*

6 Rescrie un cuvânt care conține un triftong. **4p**

7 Desparte în silabe cuvintele: *mugind, amândoi, infernală, sfârșitul.* **4p**

8 Menționează două cuvinte din familia lexicală a verbului *a se bucura.* **4p**

9 Indică un cuvânt derivat din textul dat. **4p**

10 Transcrie, din textul dat, un verb la modul infinitiv. **4p**

11 Precizează cazul cuvintelor: *în spasmele agoniei.* **4p**

12 Scrie cazul și funcția sintactică a cuvântului subliniat din structura: *pe obrazul lui.* **4p**

13 Alcătuiește un enunț în care un verb la modul supin să îndeplinească funcția sintactică de atribut verbal. **4p**

Partea a II-a – 38 de puncte

Scrie o compunere, de 25-35 de rânduri, în care să realizezi un portret al personajului Alexandru Lăpușneanul.

În redactarea compunerii tale, vei avea în vedere următoarele repere:

- exprimarea opiniei personale asupra evenimentelor prezentate; **6p**
- înlănțuirea logică a ideilor; **6p**
- ordonarea detaliilor; **6p**
- folosirea adecvată a narațiunii, ca mod principal de expunere. **6p**

Notă! În afara punctajului acordat pentru **conținut (24 de puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru **redactarea** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**).

TESTUL 19

Citește textul, pentru a rezolva cerințele:

Iașii în 1844

D-lui M. Cogălniceanu

Dorești ca să-ți trimit o descriere a Iașilor. Iată dar că, pentru mulțămirea ta, mă hotărăsc a-mi scutura lenea și a încăleca pe condei spre a întreprinde o primblare pitorească prin ulițile capitalei Moldovii. Te înștiințăz însă că această primblare am de gând să o fac fără a-mi întocmi dinainte un plan de drum, precum se obicinuiește mai în toate voiajurile. Nu, eu nu înțeleg călătoriile ca cei mai mulți, adică: de a să face robul unui plan și, în urmare, de a alerga la țintă pe linie dreaptă până la țelul propus, fără a să abate din cale și fără a îndrăzni de a ieși din rolul de mașină drumeață. Numesc voiaj

Scanned with OKEN Scanner

acela singur care, liber de orice înrâurire străină, urmează numai capriţiilor vremelnice a închipuirei şi care ia fiinţă fără pregătire, precum şi fără scop hotărât.

Adevăratul călător e acela care, când porneste la un drum, îşi propune să meargă unde l-a duce fantazia lui, astăzi spre răsărit, mâni spre apus, astăzi pe mare, mâni pe uscat. Iar cât pentru acela care se jertfeste de bunăvoie unui ţel întocmit după harta geografică, acela îl socot un curier însărcinat de a să purta pe sineşi ca pe un pachet dintr-un loc într-altul.

(Vasile Alecsandri)

Partea I – 52 de puncte

A. *Literatură*

1 Precizează persoana la care se povesteste. **4p**

2 Transcrie o comparaţie, din textul dat. **4p**

3 Explică structura: *mă hotărăsc a-mi scutura lenea şi a încăleca pe condei.* **4p**

4 Precizează felul în care V. Alecsandri vede adevăratul călător. **4p**

5 Indică un argument pentru a susţine ideea că textul citat este o descriere. **4p**

B. *Limba română*

6 Indică două cuvinte, din textul dat, care conţin diftongi. **4p**

7 Desparte în silabe cuvintele: *descriere, mulţămire, primblare, pitorească.* **4p**

8 Transcrie un cuvânt compus, din textul dat. **4p**

9 Rescrie, din textul dat, un derivat parasintetic. **4p**

10 Transcrie, din textul dat, un adverb de timp. **4p**

11 Precizează cazul cuvintelor: *capitaliei Moldovii.* **4p**

12 Transcrie un complement direct exprimat prin verb. **4p**

13 Scrie un enunţ în care un substantiv să îndeplinească funcţia sintactică de complement indirect în cazul dativ şi unul în care acelaşi substantiv să îndeplinească funcţia sintactică de atribut în cazul genitiv. **4p**

Partea a II-a – 38 de puncte

Pornind de la ideile exprimate în textul citat, scrie o compunere de 25-35 de rânduri, cu titlul *Oraşul meu*, în care să realizezi descrierea oraşului natal.

În redactarea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:

- exprimarea opiniei personale asupra evenimentelor prezentate; **6p**

Scanned with OKEN Scanner

- înlănțuirea logică a ideilor; **6p**
- ordonarea detaliilor; **6p**
- folosirea adecvată a descrierii, ca mod principal de expunere. **6p**

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** **(24 de puncte)**, vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**).

TESTUL 20

Citește textul, pentru a rezolva cerințele:

Amicul meu, domnul Manolache Guvidi, este o persoană cunoscută în societatea noastră; e un om cu o avere însemnată, câștigată printr-o muncă onorabilă; e un om inteligent și serios, un bun soț și un bun tată de familie. Cu atâtea calități trebuia să reușească în lupta pentru viață: invidioșii, cu toate clevetirile lor, n-au putut nimic în contră-i.

Odată, în vremea primei sale căsnicii, el avea o mare întreprindere publică, – aceea a fost începutul prosperității lui, deoarece din câștigul acelei afaceri a iesit cheagul averii frumoase de care se bucură astăzi. Invidioșii intriganți căutară să-l sape și, după o campanie înverșunată prin grai și prin presă, reușiră să producă în cercurile înalte un curent defavorabil amicului Manolache.

Alergături, protestări, plângeri fură zadearnice din parte-i. Atunci, ca să nu se dea bătut și totuși să nu mai meargă fără folos la locurile oficiale, unde fusese bruscat și amenințat și cu un proces ruinător, el trimese pe nevastă-sa să parlamenteze cu un personaj de mare influență, care oarecând îl ajutase la nevoie, arătându-i multă bunăvoință.

(I. L. Caragiale – *Om cu noroc!*)

Partea I – 52 de puncte

A. *Literatură*

1 Transcrie, din textul dat, structurile prin care este caracterizat personajul. **4p**

2 Numește figura de stil din structura: *alergături, protestări, plângeri.* **4p**

3 Transcrie un epitet, din textul dat. **4p**

4 Scrie rezumatul textului dat. **4p**

5 Menționează două argumente pentru a susține apartenența textului la genul epic. **4p**

B. *Limba română*

6 Transcrie, din textul dat, două cuvinte care conțin vocale în hiat. **4p**

7 Desparte în silabe cuvintele: *persoană, inteligent, serios, reușească.* **4p**

Scanned with OKEN Scanner

8 Rescrie, din textul dat, un cuvânt compus. 4p

9 Precizează valoarea morfologică a cuvântului subliniat din structura: *prosperității lui*. Alcătuiește un enunț în care același cuvânt să aibă altă valoare morfologică. 4p

10 Transcrie un adjectiv pronominal posesiv. 4p

11 Precizează cazul cuvintelor: *e un om inteligent și serios*. 4p

12 Rescrie un atribut apozițional. 4p

13 Alcătuiește un enunț în care să folosești un adjectiv la gradul comparativ de superioritate. 4p

Partea a II-a – 38 de puncte

Realizează o compunere, de 25-35 de rânduri, în care să realizezi portretul prietenului tău. În redactarea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:

- exprimarea opiniei personale asupra evenimentelor prezentate; 6p
- înlănțuirea logică a ideilor; 6p
- ordonarea detaliilor; 6p
- folosirea adecvată a descrierii, ca mod principal de expunere. 6p

Notă! În afara punctajului acordat pentru ***conținut*** (**24 de puncte**), vei primi și **14 puncte** pentru ***redactarea*** compunerii (*unitatea compoziției* – **3p**; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – **3p**; *coerența textului* – **3p**; *ortografia* – **3p**; *punctuația* – **2p**).

Scanned with OKEN Scanner

INFORMAȚII. SUGESTII. REZOLVĂRI

Partea întâi – UNITĂȚI DE PREGĂTIRE

Unitatea nr. 1

7. bradul, albicioasă, negură, geroasă.
8. albicioasă = 10 litere, 9 sunete,
   geroasă = 7 litere, 7 sunete.
9. „Sús pé cúlme bradul vérde."
10. se pierde; geroasă.
11. iarbă, miere etc.
12. (te) pierdeai; se pierdeau.
13. inimioară, leoaică etc.
14. creat, agreat, recreat, procreat, supleat;
15. c.;
16. alcool, poet etc.
24. a) cartea; mai; obiect.
    b) „ea" și „ie" – diftongi urcători; „ai" – diftong coborâtor.
    c) citeau; doreai.
    d) cartea; citeau; mai; obiect; doreai.
    e) bibliotecă; predoslovie.
26. fix – ficși (5 litere, 5 sunete)
    prefix – prefixe (7 litere, 8 sunete)
    index – indexuri (7 litere, 8 sunete)
    prolix – prolicși (8 litere, 8 sunete)
27. vói – voi; adúnă – aduná; cántă – cântá.
28. N-am să-ți dau decât o carte.
    Tremura de cât frig suportase.
    Îi trebuie doctor, altfel va suferi mai mult.
    I-a explicat în alt fel lecția și a înțeles.
    Pentru a înțelege lecția, trebuie numai să fim atenți.
    Nu mai era timp pentru joacă.

Unitatea nr. 2

1. liric; 3. b; 11. b;
17. rimă împerecheată;
18. paralelism sintactic;
19. „Și de lună și de soare"
    „Și de lună și de stele"
20. complemente indirecte
21. versuri scurte (măsura de 7 silabe);
    – paralelismul;
    – comuniunea om-natură.
23. voiosul; înaltă; 24. tristul; scundă; 25. vesel; lungă;
26. codru = pădure; huceag etc.
    a (se) legăna = a (se) balansa; a (se) hâțâna etc.

Scanned with OKEN Scanner

chip = față; figură etc.
a ieși = a (se) elibera; a scăpa etc.

32. inversiune; **33.** b;
34. Virgulele sunt folosite pentru a despărți termenii unei enumerații.
59. liric;
62. noaptea (stelele sugerează acest moment)
63. – căderea vocalei î;
– reducerea unei silabe;
– păstrarea rimei și măsurii versurilor.
73. „Precum un râu de munte când gheața s-a topit."
74. nori, miezul, iernii, vin, fericit.
75. „nouri albii, ușori, mărunți"; „surd și tainic sunet";
77. b;
80. „aprind în cer un tunet", „văzduhul bubuiește", „La răsărit urare! Urare la apus!", „vesela fanfară/ Ce buciumă prin nouri frumoasa primăvară".
81. c; **83.** a;
86. Silaba este formată dintr-o vocală sau un grup de sunete care conțin o vocală și se pronunță printr-un singur efort respirator.
87. car, dar, prag, sol, etc.;
88. b; **89.** ies;
90. bal-tă (regula: 2 consoane aflate între 2 vocale trec, prima, la silaba dinainte, și a doua, la silaba următoare); excepții: co-dru, su-ple-țe.
91. primul vers.
92. ne-mân-gâ-iet, vre-o-da-tă.
93. eliminarea unei silabe
94. 2 silabe;
95. b;
97. ne-aș-tep-tat; floa-re-de-colț; sculp-tor; lem-nos; jert-fă.
98. co-per-tă; zo-o-lo-gi-e; arc-tic.

Unitatea nr. 3

1. b.;
5. strofa a treia;
6. c.;
7. **comparații** (ex.): (a) *anii tăi se par ca clipe; (b) clipe dulci se par ca veacuri; anii tăi sunt clipe* – **metaforă**; *clipele dulci sunt veacuri* – **metaforă** etc.
10. b;
13. liric;
15. dori, umbri, tăinui, glăsui, rostui;
16. pădurice;
17. copil, copilărit, copilandru, copilăresc, copilărește, copilăros.
18. astfel;
21. umbră, apă, iarbă, cerbi, luna, lacul, bolți, câmp.
25. a) personificare;
27. sens figurat;
28. b); **29.** b); **30.** c.
32. b) hiperbolică
36. arhaism: sfetnicii; neologism: bănuitor.
37. sfetnic = înalt dregător sau boier cu care se sfătuia domnitorul țării în probleme de conducere;
38. bănuitor = suspicios; **43.** a.; **47.** a.; **48.** tânjesc;
49. mamă, viață;
54. tipsie = tavă;
55. b;

Scanned with OKEN Scanner

56. „cerne aur argintiu", „stoluri lungi încep să zboare"
65. perje = prune;
hojmalău = un (om) voinic;
balcâz = urât;
bleandă = lovitură;
lainic = haimana.
73. mult mai bine ar fi fost;
74. oi muri;
75. a;
83. desprinse;
84. copilaș, butoiaș; muncitor, agricultor; nevăzut, neștiut, reclădi, reînnoi, ațos, lemnos, inegal, incapabil.
85. înaripa, înaripat.
86. înnegri, înnopta. Se scriu cu dublu *n* deoarece unul face parte din prefix și celălalt din rădăcina cuvântului.
87. nevoieș este format din derivare cu sufixul eș de la cuvântul de bază nevoie;
88. nu-mă-uita; gura-leului; untdelemn, binevoi, C.F.R., B.R.D.
89. floare-de-colț; regina nopții;
90. Un bărbat a traversat pe roșu. (articol nehotărât)
Un copil merge la mare și doi merg la munte. (numeral cardinal)
91. adverb
Caietul frumos este pe bancă. (adverb)
Frumosul impresionează pe oricine. (substantiv)
92. b.;
93. adverb, adjectiv, substantiv, adjectiv, substantiv, substantiv.
94. lalea, liliac, frunză, petală, zambilă, garoafă, trandafir, verde, narcisă, floricea.

Unitatea nr. 4

39. Se urmărește în compunere:
a) definirea pastelului
b) prezentarea elementelor care alcătuiesc tabloul: enumerația din primul vers (sugerează că zăpada a invadat tot spațiul); comparația din al doilea vers (creează o imagine ireală a plopilor, "îmbrăcați" în zăpadă); cuvintele versului al treilea, mai ales epitetul "pustie" evidențiază o întindere albă, lipsită de viață; ultimul vers sugerează prezența vieții.
c) reliefarea unor sentimente (admirație, melancolie, teamă etc.)

Unitatea nr. 5

1. „poalele muntelui", „mijlocul câmpului";
2. Toma Alimoș; haiduc;
3. „Nalt la stat";
4. „Mare la sfat/ Și viteaz cum n-a mai stat."
12. Foicica fagului,/ La poalele muntelui;/ Muntelui Pleșuvului,/ În mijlocul/ Câmpului,/ La puțul/ Porumbului,/ Pe câmpia verde, -ntinsă,/ Și de cetine coprinsă,/ Șade Toma Alimoș,/ Haiduc din Țeara-de-Jos,/ Nalt la stat/ Mare la sfat/ Și viteaz [1] cum n-a mai stat. [2]

1. P.P.
2. P.S.

17. „Dar și ele-s fiare reci,/ Puse-n teci/ De lemne seci!"

coord. subord. subord. subord. subord.

61. a) „De exemplu, Arpagic ca un domn
A spus[1]/ că pe el îl deranjează din somn.[2]/"
P_1 = propoziție enunțiativă, dezvoltată, afirmativă
P_2 = propoziție enunțiativă, dezvoltată, afirmativă.

Scanned with OKEN Scanner

P_1 = PP regentă
P_2 = PS ⌋ raport de subordonare

b) „Cum <u>să</u> vă <u>descriu</u>
Tărăboiul și sfada?[1]/
În semn de protest,
Casa cu peretele portocaliu
<u>Și-a oblonit</u> fereastra,[2]/
Iar acum toată strada
De la este și până la vest
<u>Nu vorbește</u> decât de asta.'"[3]/

P_1 = propoziție interogativă, dezvoltată, afirmativă
P_2 = propoziție enunțiativă, dezvoltată, afirmativă.
P_3 = propoziție enunțiativă, dezvoltată, afirmativă.
P_1 = PP
P_2 = PP
P_3 = PP ⌋ raport de coordonare

Unitatea nr. 6

4. a) „Verzi sunt dealurile tale ..."
b) Dealurile tale sunt verzi.
7. c.
11. Fragmentul dat are ca mod de expunere descrierea, ceea ce este specific prozei lirice.
17. a) O povestire este alcătuită din mai multe întâmplări, așezate în ordine cronologică.
b) Coerența povestirii se asigură prin păstrarea timpului (prezent sau trecut) pe parcursul întregii narațiuni.
c) Orice povestire cuprinde: o situația inițială, în care intervine intriga, care determină desfășurarea acțiunii în așa fel încât, după ce se trece printr-un punct culminant, se ajunge la situația finală.

Unitatea nr. 7

1. b;
5. locul: drumul către cetatea Neamțu;
timpul: sfârșitul lui septembrie 1686;
personajele: oastea polonă în frunte cu trei conducători călări.
6. descrierea; **8.** enumerația; **9.** expoziținea; **10.** b.;
64. e scâncită = predicat nominal alcătuit din verbul copulativ „a fi", conjugarea a IV-a, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a, nr. singular și din numele predicativ exprimat prin adjectiv provenit din participiu, variabil cu patru forme, se acordă în gen, nr. și caz cu subiectul „vocea" (genul feminin, nr. singular, cazul N).
65. „Și nu mai putea <u>cânta</u>."
66. Și nu mai putea <u>să cânte</u>.
67. să cânte = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a, nr. singular.

Unitatea nr. 8

1. Fragmentul face parte dintr-o operă literară epică.
Ion Creangă, persoana care a creat opera literară *Amintiri din copilărie*, este naratorul.
În fragmentul dat, se folosește pentru relatarea întâmplării, ca mod de expunere, narațiunea.
Folosirea ghilimelelor în interiorul fragmentului marchează monologul.
2. b.; **3.** a.; **13.** păcatul, Vasile; **14.** băiet, greșele, păcatul;
15. broască – genul feminin; bădița – genul masculin.
68. Irinuca – în cazul N/ subiect;
o cocioabă – cazul Ac/ complement direct;
(de) bârne – cazul Ac/ atribut substantival prepozițional;

Scanned with OKEN Scanner

(cu) ferestrele – cazul Ac/ atribut substantival prepoziţional.
(cu) scânduri – cazul Ac/ complement indirect;
(cu) răzlogi – cazul Ac/ complement indirect;
(de) brad – cazul Ac/ atribut substantival prepoziţional;
(sub) munte – cazul Ac/ complement circumstanţial de loc;
(pe) malul – cazul Ac/ complement circumstanţial de loc;
al Bistriţei – cazul G/ atribut substantival genitival;
(aproape de) pod – cazul Ac/ complement circumstanţial de loc.

Unitatea nr. 9

1. a) epică A; **2.** a) naraţiunea A; **3.** a) naraţiunea – cadru A.
20. nerăbdare – derivat de la substantivul „răbdare" + prefixul „ne-";
plăcintar – derivat de la substantivul „plăcintă" + sufixul „-ar";
21. Cauza nerăbdării sale era curiozitatea.
Produsele de patiserie ale plăcintarului din colţul străzii sunt delicioase.

Unitatea nr. 10

1. Mircea cel Bătrân; Constantin Brâncoveanul; **3.** bătrâni;
8. b) într-un anumit moment A; **9.** a) realiste A;
13. un semn, calea, cort; **14.** un semn; calea, cort; **15.** un – articol nehotărât; -a – articol hotărât;
16. un bătrân, vorbă, port; **17.** bătrânului, vorbei, portului;
18. unui bătrân, unei vorbe, unui port; **36.** a) armelor, surorilor; b) G-D;
53. Portretul lui Ştefan-vodă; **54.** Ştefan cel Mare; **55.** descrierea
56. „om nu mare de statu" = scund; **57.** mânios;
65. Înfăţişarea trăsăturilor fizice şi morale ale unui personaj, realizată cu ajutorul modului de expunere numit descriere, se numeşte portret.
66. „Acestu Ştefan-vodă au fost om nu mare de statu, mânios şi degrabă vărsătoriu de sânge nevinovat."
67. acest;
99. Modul de expunere predominant este descrierea.
Este realizat portretul Domniţei Ruxandra.
Portretul este format din trăsături fizice şi morale.

Unitatea nr. 11

1. b.; **2.** b.; **6.** pudrată, acoperită, etc.; **7.** „mărgăritar"; **8.** b.;
9. „înălbită", „strălucitoare", „mărgăritar"; **11.** „... s-aud câni de vânătoare";
12. „Saltă-o veveriţă mică pe o creangă de stejar."
70. c; **71.** a) un tablou A; **72.** b) lipsită de prezenţă umană A; **73.** c;
74. moara, case, dealul;
80. a) Numeralul este partea de vorbire flexibilă, care exprimă un număr sau ordinea obiectelor prin numărare.
b) După modul de formare, unele numerale sunt simple, altele sunt formate prin compunere.
c) Numeralele cu valoare substantivală se comportă ca nişte substantive, iar numeralele cu valoare adjectivală se acordă în gen şi caz cu substantivul determinat şi au funcţia sintactică de atribut adjectival.
82. a) numerale ordinale: primul, al doilea;
b) numerale cardinale fracţionare: jumătate, o zecime;
c) numerale cardinale colective: amândouă, tustrei;
d) numerale cardinale propriu-zise: şase, patru.
87. a, d, f.; **88.** descriere literară; subiectivă;
93. personificare – figura de stil; **96.** c.; **99.** al zecelea; **125.** articol nehotărât;

Unitatea nr. 12

1. naraţiunea, descrierea, dialogul; **2.** dialogul;
4. a se nelinişti, a termina, a falsifica, insistent, paginile.

Scanned with OKEN Scanner

7. Olguța și Monica;
14. Adjectivul este partea de vorbire flexibilă care determină un substantiv.
17. ușor, greu; mic, roșu; mare, verde; gri, mov.
19. inegal, nedrept, nefolositor, inutil, ilogic
20. Mama lui avea părul castaniu-deschis.
Mihai se credea elev atotștiutor, dar a luat notă mică la teză.
21. Acest elev a luat nota maximă. (adjectiv provenit din pronume).
Melodia auzită era cunoscută tuturor. (adjectiv provenit din verb la participiu)
22. persuaziv – adjectiv propriu-zis; acoperite – adjectiv provenit din participiu
26. dialog, descriere, narațiune; **28.** om vedea, om judeca;
29. c; **30.** livezi verzi, păduri mari; **32.** Toma și Manea;
40. noi, urât; plimbăreți, sănătoși; deosebită.
41. - gradul pozitiv: Cartea interesantă am împrumutat-o de la Maria.
- gradul comparativ:
a) de superioritate: Geografia este mai interesantă decât istoria.
b) de egalitate: Florile și animalele au o viață la fel de interesantă.
c) de inferioritate: Povestirea lui a fost mai puțin interesantă decât altă dată.
- gradul superlativ:
a) relativ de superioritate: Scrisoarea cea mai interesantă a fost premiată.
b) relativ de inferioritate: Cartea cea mai puțin interesantă nu s-a vândut.
c) absolut: Filmul i s-a părut foarte interesant.
42. - cu ajutorul adverbelor (foarte bun, tare bun)
- prin repetarea adjectivului (film bun, bun)
- prin repetarea unei vocale din adjectiv (buuuun!)
43. a) pozitiv; b) superlativ absolut; c) superlativ relativ de superioritate
d) superlativ absolut; e) comparativ de superioritate
44. Clădirea i s-a părut enormă.
Scopul suprem era câștigarea medaliei.
45. albă – adjectivul cu funcția sintactică de nume predicativ se acordă cu subiectul;
maxim – nu are grade de comparație;
mici – adjectivul cu funcția sintactică de atribut adjectival se acordă cu substantivul determinat;
arhicunoscute – nu are grad de comparație;
minim – nu are grad de comparație.
47. „Nalt la stat/ Mare la sfat."
48. O să o vizitez pe bunica mea. (adjectiv pronominal posesiv; funcția sintactică de atribut adjectival)
Am citit această carte. (adjectiv pronominal demonstrativ cu funcția sintactică de atribut adjectival).
49. Ai mei mă așteaptă acasă. (pronume posesiv cu funcția sintactică de subiect).
Cartea de la acesta a fost frumoasă. (pronume demonstrativ cu funcția sintactică de atribut pronominal)
66. Se văd coșurile aburind. (verb la gerunziu)
Pâinea aburindă îi îmbia la masă. (adjectiv provenit din verb la gerunziu)
67. adjectivul biet se folosește doar înaintea substantivului determinat.
Bietul om n-a putu să scape de datorii.
Omul sărman nu se mai descurcă.
Sărmanul Mircea a picat examenul.
Adjectivul își modifică sensul.
69. scânteietoare = adjectiv propriu-zis, variabil cu 3 forme flexionare, se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat „întinderea" (feminin, singular, acuzativ), funcția sintactică de atribut adjectival, grad pozitiv.
înflorite = adjectiv provenit din participiu, variabil cu 4 forme flexionare, se acordă cu substantivul determinat „smidurilor" (genul neutru, nr. plural, caz G), funcție sintactică de atribut adjectival, grad pozitiv.
străvezii = adjectiv propriu-zis, variabil cu 3 forme flexionare, se acordă în gen, nr și caz cu substantivul determinat „valuri" (gen neutru, nr. plural, caz N), funcția sintactică de atribut adjectival, grad pozitiv.

Scanned with OKEN Scanner

sclipitori = adjectiv propriu-zis, variabil cu 3 forme flexionare, se acordă în gen, nr. şi caz cu substantivul determinat „aburi" (genul neutru, nr. plural, caz Ac), funcţia sintactică de atribut adjectival, grad pozitiv.
creţe = adjectiv propriu-zis, variabil cu 4 forme flexionare, se acordă în gen, nr. şi caz cu substantivul determinat „unde" (genul feminin, nr. plural, caz Ac), funcţia sintactică de atribut adjectival, grad pozitiv.
înaltă = adjectiv propriu-zis, variabil cu 4 forme flexionare, se acordă în gen, nr. şi caz cu substantivul determinat „văpaia" (genul feminin, nr. singular, caz Ac), funcţia sintactică de atribut adjectival, grad pozitiv.
aprins = adjectiv provenit din participiu, variabil cu 4 forme flexionare, se acordă în gen, nr. şi caz cu substantivul determinat „cerului" (genul neutru, nr. singular, caz G), funcţie sintactică de atribut adjectival, grad pozitiv.
caniculară = adjectiv propriu-zis, variabil cu 4 forme flexionare, se acordă în gen, nr. şi caz cu substantivul determinat „turbarea" (genul feminin, nr. singular, caz Ac), funcţia sintactică de atribut adjectival, grad pozitiv.
înflăcărat = adjectiv provenit din participiu, variabil cu 4 forme flexionare, se acordă în gen, nr. şi caz cu substantivul determinat „miezul" (genul neutru, nr. singular, caz G), funcţie sintactică de atribut adjectival, grad pozitiv.
sa = adjectiv pronominal posesiv, un obiect posedat, un posesor, se acordă în gen, nr. şi caz cu substantivul determinat „setea" (genul feminin, nr. singular, caz Ac), funcţie sintactică de atribut adjectival.
covârşitoare = adjectiv propriu-zis, variabil cu 3 forme flexionare, se acordă în gen, nr. şi caz cu substantivul determinat „setea" (genul feminin, nr. singular, caz Ac), funcţia sintactică de atribut adjectival.
umede = adjectiv propriu-zis, variabil cu 4 forme flexionare, se acordă în gen, nr. şi caz cu substantivul determinat „picături" (genul feminin, nr. plural, caz Ac), funcţia sintactică de atribut adjectival, grad pozitiv.
vii = adjectiv propriu-zis, variabil cu 3 forme flexionare, se acordă în gen, nr. şi caz cu substantivul determinat „picături" (genul feminin, nr. plural, caz Ac), funcţia sintactică de atribut adjectival.
sorbite = adjectiv provenit din participiu, variabil cu 4 forme flexionare, se acordă în gen, nr. şi caz cu substantivul determinat „picături" (genul feminin, nr. plural, caz Ac), funcţie sintactică de atribut adjectival.
adânci = adjectiv propriu-zis, variabil cu 3 forme flexionare, se acordă în gen, nr. şi caz cu substantivul determinat „vinele" (genul feminin, nr. plural, caz Ac), funcţia sintactică de atribut adjectival, grad pozitiv.

Unitatea nr. 13

1. epic; **3.** populare; **5.** a.; **6.** o să-i puie = o să-i pună; ăluia = aceluia;
14. snoava;
15. Adverbul este partea de vorbire neflexibilă care exprimă caracteristica unei însuşiri, acţiuni sau stări ori împrejurarea în care se petrece acţiunea.
17. El lucrează *muncitoreşte*.
Maria nu urca muntele *pieptiş*, pentru că îi era teamă.
18. altădată, niciodată;
19. odată, niciodată; **20.** cam, mai, prea, şi; **21.** Temele *de astăzi* par uşoare.
24. b) liric; **26.** io = eu; câne = câine; **27.** păduriţă; **31.** b.;
32. „Păduriţă verde"; „Hai, hai, spic de grâu,/ La mândra la brâu."
Ţinând cont de faptul că doina se poate cânta, versurile care se repetă au rolul unui refren.
34. a) adverbe de mod; b) adjectiv; c) substantiv; d) adverb de mod.
35. Vom discuta *altădată* despre proiectul tău.
Ei au stabilit *altă dată* pentru prezentarea referatului.
Odată trăia un împărat.
El a mers *o dată* la muncă, nu mai merge şi a doua oară.
S-a dat *deoparte* când a aflat adevărul.
De o parte şi de alta a râului sunt păduri verzi.
Mircea vorbeşte *întruna*.
Într-una din zile te voi vizita.

Scanned with OKEN Scanner

36. a) Mihai nu știe[1]/ cum a reușit.[2]/
cum – funcție sintactică de complement circumstanțial de mod.
b) Maria nu era prezentă[1]/ când ai spus povestea.[2]/
când – funcție sintactică de complement circumstanțial de timp.
c) Ei nu știau[1]/ unde vor pleca în vacanță.[2]/
unde – funcție sintactică de complement circumstanțial de loc.
Toate cele trei adverbe au rol de relație în frază, legând propoziția subordonată din care fac parte de regenta ei.

37. a) când; b) unde; c) cum; d) cum; e) unde; f) când.

38. a) Copii nou-născuți vor fi externați mâine.
b) Oamenii rău-platnici nu sunt plăcuți de nimeni.
c) Sarcinile dificil de rezolvat nu l-au descurajat.
d) Elevii noi au răspuns cel mai bine.
e) Ar cam vrea să lipsească de la școală.
f) O mai aștept până la ora 3.
g) Prin urmare/ așadar nu mai pleci în Canada.
h) În concluzie/ Deci vom merge la mare împreună.
i) Totuși nu pot să-ți spun adevărul.
j)Însă l-a deranjat și nu i-a plăcut.

39. A venit *iar* să-l caute. (adverb)
Băieții au jucat fotbal, *iar* fetele volei. (conjuncție)

40. *Toamna* se numără bobocii.
toamna – adverb de timp
A venit *toamna* cu coloritul ei minunat.
toamna – substantiv.

43. „A fost odată ca niciodată" – rolul formulei de început este acela de a părăsi lumea reală și a intra în lumea basmului.

46. fost-a fost; trăit-a trăit. **47.** „povestea o țin ca pe-o prepeliță de coadă".

48. horopsita, aceasta

50. „Ielea Madalina, bat-o noroacele, gospodina, că tare a fost horopsită, măcar că nu era urâtă."

55. a) greu – adverb de mod, funcție sintactică de complement circumstanțial de mod, grad pozitiv;
acuma – adverb de timp, funcție sintactică de complement circumstanțial de timp;
parcă – adverb, fără funcție sintactică;
mai – adverb, fără funcție sintactică;
aspru – adverb de mod, funcție sintactică de complement circumstanțial de mod, grad pozitiv.
încet – adverb de mod, funcție sintactică de complement circumstanțial de mod, grad pozitiv;
dincolo – adverb de loc, funcție sintactică de complement circumstanțial de loc;
b) când – adverb de timp, funcție sintactică de complement circumstanțial de timp, în frază: element de relație;
deodată – adverb de timp, funcție sintactică de complement circumstanțial de timp,
atunci – adverb de timp, funcție sintactică de complement circumstanțial de timp;
strâns – adverb de mod, funcție sintactică de complement circumstanțial de mod, grad pozitiv;
tot – adverb, fără funcție sintactică;
liniștit – adverb de mod, funcție sintactică de complement circumstanțial de mod, grad pozitiv;
c) duminică – adverb de timp, funcție sintactică de complement circumstanțial de timp;
pe când – adverb de timp, funcție sintactică de complement circumstanțial de timp, precedat de prepoziția simplă „pe";
adineaori – adverb de timp, funcție sintactică de complement circumstanțial de timp;
unde – adverb de loc, funcție sintactică de complement circumstanțial de loc;
d) aici – adverb de loc, funcție sintactică de complement circumstanțial de loc;
acum – adverb de timp, funcție sintactică de complement circumstanțial de timp;
peste tot – adverb de loc, funcție sintactică de complement circumstanțial de loc, precedat de prepoziție simplă „peste";

Scanned with OKEN Scanner

de unde – adverb de loc, funcție sintactică de complement circumstanțial de loc, precedat de prepoziția simplă „de";
câteodată – adverb de timp, funcție sintactică de complement circumstanțial de timp;
chiar – adverb, fără funcție sintactică;

Unitatea nr. 14

1. liric; 2. a; 4. b; 5. viers = vers; cântic = cântec; 9. indicativ, prezent;
14. „Doina cânt, doina suspin" etc.;
18. în = prepoziție simplă, leagă complementul loc de elementul regent stau;
de = prepoziție simplă, leagă atributul primăvară de elementul regent vânt;
pe = prepoziție simplă, leagă complementul afară de elementul regent cânt;
cu = prepoziție simplă, leagă complementul florile de elementul regent mă-ngân;
în = prepoziție simplă, leagă complementul florile de elementul regent mă-ngân.
-n = prepoziție simplă, leagă complementul codru de elementul regent învie;
de = prepoziție simplă, leagă atributul voinicie de elementul regent doina;
în = prepoziție simplă, leagă complementul vale de elementul regent cade;
de = prepoziție simplă, leagă complementul jale de elementul regent doina;
cu = prepoziție simplă, leagă complementul doina de elementul regent mă țin;
cu = prepoziție simplă, leagă complementul doina de elementul regent vieţuiesc;
19. –n, ca.
29. pereche; măsura: 8 silabe.
47. dinspre – compunere prin sudare; de la – compunere prin alăturare;
înspre – compunere prin sudare.
48. Deasupra casei a venit o pasăre migratoare. (prepoziție)
Nu s-a gândit să încerce și deasupra (adverb).
49. contra, înaintea, înapoia, înăuntrul, asupra.
56. liric; scurte; de dragoste, de dor; 57. b.; 59. jele = jale; lăcrăma = lăcrima;
60. răsărit-a; duce-m-aș; 69. a) după; b) pe; c) dinspre; d) de la; e) înspre.
70. Copilul a plecat de lângă mama lui. Mihai stă pe lângă mine.
71. El a plecat de la mine.
78. b.; 79. 7 silabe; 80. prin, acoperi;
93. a) substantiv; b) prepoziție; c) adverb); d) prepoziție.
94. Dedesubtul cărții se află caietul. (prepoziție)
Ei locuiesc dedesubt. (adverb)
El lucrează aidoma ție. (prepoziție)
Gemenii arată aidoma. (adverb)
95. a) pe lângă –acuzativ; b) conform – dativ; c) deasupra – genitiv;
d) asupra – genitiv; e) asemenea – dativ.
96. Mircea a învins datorită ajutorului familiei.
Se poartă asemenea prietenilor lui.
A luat examenul grație profesorilor.
Mihai acționează contrar planului.
97. în spatele, în fața, în jurul.
101. hai – predicat verbal; pleosc – predicat verbal; uite – predicat verbal.
102. E vai! de cei care nu învață! Halal de tine!
103. a) prepoziție; b) conjuncție; c) interjecție; d) articol nehotărât;
e) interjecție; f) pronume personal.

Unitatea nr. 15

1. epic; 3. „La curțile Stupului"; 5. „Pintea cel tăcut"; 6. a; 11. năcaz;
20. joi, scurtării, se înspăimânta, pe, umplea; 21. fii de domn
22. „Trupu-i de pele jupea." 24. rima împerecheată; măsura: 7 silabe; 25. b.; 34. a.;
38. „Închinar-aș, și n-am cui!/ Închinar-aș murgului,/ Murgului sireapului/ Dar mi-e murgul vită mută..."

Scanned with OKEN Scanner

39. „Șade Toma Alimoș/ Haiduc din Țeara-de-Jos,/ Nalt la stat/ Mare la sfat/ Și viteaz cum n-a mai stat."
41. Manea
46. „... Făr' de-un tânăr sprâncenat/ Și cu urme de vărsat,/ Cu păr lung și gălbior,/ Care-mi este frățior..."
48. epic; **49.** „Pe Mureș în sus", „La moara de piatră", etc.
50. cuprinsă, pot; **51.** rimă împerecheată; măsura: 5 silabe.
60. rima împerecheată; măsura: 8 silabe.
61. „Peste dealuri zgribulite,/Peste țarini zdrențuite."
„Doar pe coastă, la urcuș."
62. b.; **63.** „Ploi mărunte,/ Frunze moarte,/Stropi de tină,/Guturai ..."
65. „Negru, mic, muiat în tuș/Și pe-aripi pudrat cu brumă"
66. „ – Cri-cri-cri,/ Toamnă gri." **67.** furnica; **74.** epic;
75. bărbat *grozav de tare* (epitet)
„Trântă deci cu tine vreau!" (inversiune)
78. o să stau; **79.** Lordul John, Willy Spucker; **80.** „întunecatul Nord"
88. Predicatul este partea principală de propoziție care arată cine este, ce este sau cum este subiectul.
89. a) verbal; b) nominal;
90. a) Mihai *citește* mult. (predicat verbal);
b) Fetele *sunt cuminți*. (predicat nominal)
91. a) „Dar cum să spun lucrul acesta fără să am, în privința parfumurilor, cunoștințele și vocabularul pe care îl am, când e vorbă de vinuri, cei care, cu ochii închiși, le identifică, le pun note și le clasează?
b) „După Olguța, negul acela ar fi trebuit să impuie nasului o severă neclintire romană. În realitate, nasul era mobil ca limba școlarilor și ca urechea măgarilor. Se sucea când în stânga când în dreapta, când în sus. Pe lângă aceste mișcări psihologice, avea și mișcări pur fiziologice."
93. a) a ajuns – predicat verbal;
b) ajunsese profesoară – predicat nominal;
c) a rămas director – predicat nominal;
d) a rămas – predicat verbal;
e) părea – predicat verbal; va ninge – predicat verbal;
f) părea fericit – predicat nominal.
94. a) Cartea este a Mariei.
b) Colegul meu este acela care stă pe bancă în parc.
c) Mirela era foarte deșteaptă.
d) Datoria lui era de a pleca atunci când lucrurile n-au mai fost plăcute.
e) Temele sunt de scris.
95. a) Ei merseseră la plimbare. b) Eu vreau să învăț mai bine.c) Nu cânta așa de tare, că trezești vecinii.
d) Ar fi spus mai multe dacă știa. e) Hai la teatru.
96. a) a existat; b) costă; c) s-au dus; d) are originea; e) se află;
97. a) Nu fi rău! b) Să fii cuminte! c) Nu face rău colegilor tăi!
d) Să scrii corect la teză! e) Mi-ar plăcea să cânt la vioară.

Unitatea nr. 16

3. boul, câinele, cățelul; **6.** b.; **7.** b.;
11. predicatele verbale: cred, prețuiesc, se trag, s-arăt, nu-mi place, este, spun, iau, se cioplește, nu ne părăsește, știe, am, zice.
predicate nominale: cât sunt de urâte, e o-ntâmplare, sunt nobil.
72. sunt – predicat verbal; vor fi nempăcați – predicat nominal.

Unitatea nr. 17

1. epic; **2.** a.; **3.** intriga și expoziținea; **5.** c.; **9.** opt fără zece a.m.;
15. a) mic; b) scurtă; c) simplu; **17.** individuale; **18.** Goe; **23.** b.;
32. doamnă, cizme, modern, călători, a sosi; **33.** cucoana, pasageri;
34. dentist; **37.** dialogul;
40. „Mă recomand: madam' Sevastița Stănescu, născută Vasilescu."

Scanned with OKEN Scanner

41. personaj
47. Subiectul este partea principală de propoziție care arată cine face acțiunea exprimată de predicatul verbal sau cui îi este atribuită însușirea exprimată de predicatul nominal. **49.** a.;
50. „Și, apucându-l de mâna cealaltă, îl smucește de la mamița lui..."
51. a) lumea; b) o cocoană; c) eu; **52.** „Mă sui în vagonul ..."
53. subiecte simple: pieptul, arătarea, cazanul, fanfara, școlarii, vagonul, un freamăt, trenul, suveranii, consoarta;
subiecte multiple: glasurile, țipetele, clocotirea.
54. pieptul – subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, nr. singular, gen neutru, caz N, articulat cu articol hotărât „l".
arătarea – subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, nr. singular, gen feminin, caz N, articulat cu articol hotărât „a".
cazanul – subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, nr. singular, gen neutru, caz N, articulat cu articol hotărât „l".
fanfara – subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, nr. singular, gen feminin, caz N, articulat cu articol hotărât „a".
56. a) glumește; b) au plecat; c) cântă; d) a desenat.
Sunt acceptate și alte tipuri ale verbelor.
57. De învățat nu e greu dacă te străduiești.
Băieții și fetele au plecat într-o excursie.
A merge la plimbare este o plăcere pentru noi.
Urâtul nu place nimănui.
58. a) a citi – verb la infinitiv; b) acela – pronume demonstrativ de depărtare;
c) de cântat – verb la supin; d) Mirela – substantiv propriu.
e) Ioana – substantiv propriu.
59. merg; au înflorit; nu cânta; întreabă; citesc.
60. a) Au venit Mircea și George. b) Copii au fost la mare.
c) Un stol de păsări a zburat spre țările calde.
d) Fetele învățau bine. e) Majoritatea elevilor a cântat la cor.

Unitatea nr. 18

1. dialogul; **3.** pierit, asemenea, înconjurară, crucii, către; **4.** a.;
5. „regele care ședea posomorât și mânios" (multiplu)
„vrednice al meu tovarăș" (antepus)
6. „ca un schelet uriaș"; **7.** Sobieski, Iablonovski, plăieșii;
8. c.; **10.** zece; **16.** a) epic; b) multe; c) mai multe episoade;
19. epic; **20.** c.; **23.** Cocorăști; **27.** persoana I; **35.** epic;
37. Hagiul și Leana; **38.** bătrân, bolnav, zgârcit; **39.** pătură; **40.** câine;
42. „rece ca gheața"; **52.** persoana a III-a, nu este;
53. Tortul pe care mi l-ai adus de ziua mea a fost delicios.; **54.** portiță;
55. florile galbene; cu craci lungi ca paianjenul; **58.** vara
61. Ea spunea, [1]/ spunea înainte, mulgând, repede și ușurel, firul lung din caierul de in.[2]/
– Și se gândi împăratul[3]/ ce să facă,[4]/ ce să dreagă,[5]/ ca merii să facă mere.[6]/[...] și merii înfloreau, în fitece săptămână,[7]/ și se scuturau,[8]/ și rod nu legau.[9]/ Într-o zi veni la împărat o babă bătrână, bătrână și zbârcită, ca mine de zbârcită, și mică, mică, ca tine de mică ...[10]/

Propoziția 1 – subiect exprimat (ea);
Propoziția 2 – subiect subînțeles;
Propoziția 3 – subiect subînțeles;
Propoziția 4– subiect subînțeles;
Propoziția 5 – subiect subînțeles;
Propoziția 6 – subiect exprimat (merii);
Propoziția 7 – subiect exprimat (merii);
Propoziția 8 – subiect subînțeles;

Scanned with OKEN Scanner

Propoziția 9 – subiect subînțeles;
Propoziția 10 – subiect exprimat (*o babă*)

62. ea – subiect exprimat prin pronume personal, persoana. a III-a, nr. singular, gen feminin, caz N.
merii – subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, nr. plural, gen masculin, caz N, articulat cu articol hotărât „i".

64. a) Curtea-de-Argeș a fost o cetate de scaun.
b) Spunea ceva despre vacanță.
c) Dumnealui nu a dorit nimic.
d) Al treilea a câștigat concursul.

65. a) copți; b) profesoare; c) ruginii; d) înverzite; e) deștepți.

66. Propozițiile nu au subiect exprimabil.

67. Ninge în luna decembrie.
A fulgerat aseară.

68. a) complement circumstanțial de timp; b) substantiv în vocativ;
c) subiect; d) atribut.

69. Huțu – subiect exprimat prin substantiv propriu, simplu, gen masculin, nr. singular, caz N;
Budulea și Buduleasa – subiect multiplu exprimat prin substantive proprii, simple, nr. singular, gen masculin și feminin, caz N.
Safta – subiect exprimat prin substantiv propriu, simplu, nr. singular, gen feminin, caz N.
Budulea – subiect exprimat prin substantiv propriu, simplu, nr. singular, gen masculin, caz N.
dascălul – subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, nr. singular, gen masculin, caz N, articulat cu articol hotărât „l".

Unitatea nr. 19

1. individuale: Sobieski, Potoțki, Iablonovski;
colective: armata polonă;

3. b.; **5.** marșa, hatman; **6.** a.;

7. „înălțându-se trufașă dinaintea lui, cetățuia Neamțu"

8. „El, Sobieski, fala leșilor, eroul creștinătății, mântuitorul Vienii."
„... trăsuri, bagaje, pedestrași, șleahtă pospolită, amestecați, în neregulă, cu steagurile strânse, cu capul plecat cu întristarea pe față și cu durerea în inimă";

9. Sobieski; **13.** Iablonovski, Potoțki, armata polonă;

16. înțelept; **17.** „Avem tunuri de câmp, nu de asalt."

19. Budulea cel bătrân, Huțu, dascălul, naratorul; **20.** fizic; **21.** a.;

26. „Dascălul îi dăduse niște pantaloni roși, un surtuc peticit și o pălărie purtată pentru că acum nu se mai putea să umble în strai țărănesc."

30. Hagiul; **31.** principal, individual;

32. „Ale lui sunt sculurile, jurubițele și ghemurile de găitane ..." – enumerație;
„... ca un om care a închis ochii" – comparație.

33. a.; **43.** a.; **44.** este;

45. Numele este: domnu Vucea; meseria – profesor;

46. fizic; **47.** după, văd, cancelariei, cuprindea, să-i audă;

55. Atributul este partea secundară de propoziție determină un substantiv sau un înlocuitor al acestuia.

57. a) Cartea nouă nu este a mea. b) Vedeam ochi-i surâzând.
c) Rochia Mariei este albastră. d) Cartea de la Mirela era interesantă.
e) Florile de la Mircea sunt minunate.

58. Fratele meu, Mihai, a plecat în tabără. (apoziție simplă)
Mirela, prietena mea, nu se simte prea bine. (apoziție dezvoltată)

59. Apozițiile se despart prin virgulă de restul enunțului.

Unitatea nr. 20

2. a recunoaște – format prin derivare cu prefixul „re-" de la cuvântul de bază „a cunoaște";

3. onoare, onest, reușită, veac, gândire; **4.** propriu;

Scanned with OKEN Scanner

10. Campionatele Europene de caiac-canoe;
11. lângă Milano; **14.** b.; **15.** în domeniul sportiv; **17.** epic;
18. „somn adânc" (epitet); Oltul „încă foarte tânăr" (personificare); **20.** b;
27. a) reală;
b) punând accent pe valoarea artistică;
c) importantă este semnificația faptului
28. a.;
29. „năprasnic și îndelung sfâșiate" (epitet multiplu)
„Valea se gâtuie, lumina zilei scade, iar colți necruțători pătrund în vâltoarea undelor" (enumerații);
30. b; **31.** personificarea; **39.** iarna; **40.** „trebuie să recunosc";
41. „o rară plasticitate"; **42.** a; **43.** nea, omăt, fleșcăială; **51.** b;
53. Complementul este partea secundară de propoziție care determină un verb.
54. circumstanțiale: de loc; de timp; de mod;
necircumstanțiale: direct; indirect;
55. Am citit o carte. (complement direct)
Au vorbit despre Maria. (complement indirect).
57. a) „Departe, într-o alee laterală, bătută-n galben și violet, îl opri.[...]
Mircea îl privi cu sinceră deznădejde, oftând:
– I-am scris și Monicăi...
– Ți-a răspuns?
– Da.
– Aa! Dumneavoastră întrețineți corespondență cu întrebări și răspunsuri psihologice!"
b) „Îndată toți alergară pe ziduri.
– Leșii sunt! Strigă tânărul ce venise de curând și pre care l-au auzit vorbind; și-au schimbat drumul și vin aici...
– La porți, flăcăi! Zise bătrânul. Încuieți-le și grămădiți bolovanii pe ziduri. Așezați-vă toți pe la metereze. Să nu zică leahul c-au intrat într-o cetate românească, ca într-o țarină pustie."
58. Am văzut-o pe Maria. (subst. în Ac cu prep.)
Mirela a mâncat o prăjitură. (subst. în Ac fără prep.)
Vreau a afla mai multe. (verb la infinitiv)
Am de învățat. (verb la supin)
59. a) I-am dat o carte *Mariei*. b) Le-am urat fericire *celor doi*.
c) Am aflat adevărul *de la primul*. d) M-am săturat *de citit*.
60. a) complement direct; b) complement indirect;
c) complement direct; d) complement indirect.
61. I-am spus adevărul, dar nu în totalitate. (complement indirect)
Pe fruntea-i albă se văd semnele oboselii. (atribut pronominal)
62. a) paveaua – complement direct exprimat prin substantiv comun, simplu, nr. singular, gen feminin, caz Ac, articulat cu articol hotărât „a";
o așchie – complement direct exprimat prin substantiv comun, simplu, nr. singular, gen feminin, caz Ac, articulat cu articol nehotărât „o";
duruitul – complement direct exprimat prin substantiv comun, simplu, nr. singular, gen neutru, caz Ac, articulat cu articol hotărât „l";
tic-tacul – complement direct exprimat prin substantiv comun, simplu, nr. singular, gen neutru, caz Ac, articulat cu articol hotărât „l";
mâna – complement direct exprimat prin substantiv comun, simplu, nr. singular, gen feminin, caz Ac, articulat cu articol hotărât „a";
b) statul – complement direct exprimat prin substantiv comun, simplu, nr. singular, gen neutru, caz Ac, articulat cu articol hotărât „l";
îl – complement direct exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, nr. singular, gen masculin, caz Ac, forma neaccentuată;
pe Carol – complement direct exprimat prin substantiv propriu, simplu, nr. singular, gen masculin, caz Ac, precedat de prepoziția simplă „de";

Scanned with OKEN Scanner

îi – complement indirect exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, nr. singular, gen masculin, caz D, forma neaccentuată;

poza – complement direct exprimat prin substantiv comun, simplu, nr. singular, gen feminin, caz Ac, articulat cu articol hotărât „a";

-l – complement direct exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, nr. singular, gen masculin, caz Ac, forma neaccentuată;

-mi – complement indirect exprimat prin pronume personal, persoana I, nr. singular, caz D, forma neaccentuată;

Unitatea nr. 21

1. epic; **2.** „întocmai ca şi cu omul"; **13.** b.;

15. *fiule* – este substantiv în cazul V, de aceea se desparte prin virgulă de restul enunţului; **22.** epic; **23.** eşit-a;

29. Complementul circumstanţial arată împrejurarea în care se desfăşoară o acţiune;

30. a) de loc; b) de timp; c) de mod;

32. Am venit de la ei. (pronume în Ac)
Am fost acolo, dar n-am găsit ceea ce doream. (adverb de loc)

33. Trei luni a fost bolnav. (substantiv în Ac)
Mergând pe stradă, m-am gândit la problema ta. (verb la gerunziu)

34. El învăţa asemenea celor dintâi. (numeral cu valoare substantivală)
L-am ascultat fără a spune nimic. (verb la modul infinitiv)

35. a) complement circumstanţial de timp exprimat prin substantiv;
b) complement circumstanţial de loc exprimat prin adverb;
c) complementul circumstanţial de mod exprimat prin pronume;
d) complement circumstanţial de mod exprimat prin substantiv;
e) complement circumstanţial de timp exprimat prin adverb.
f) complement circumstanţial de loc exprimat prin substantiv.

36. a) departe – complement circumstanţial de loc exprimat prin adverb de loc;
pe talazurile – complement circumstanţial de loc exprimat prin substantiv comun, simplu, nr. plural, gen neutru, caz Ac, articulat cu articolul hotărât „le", precedat de prepoziţia simplă „pe";
b) ieşind – complement circumstanţial de timp exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, mod gerunziu;
din colibă – complement circumstanţial de loc exprimat prin substantiv comun, simplu, nr. singular, gen feminin, caz Ac, nearticulat, precedat de prepoziţia simplă „din";
c) de pe colinele – complement circumstanţial de loc exprimat prin substantiv comun, simplu, nr. plural, gen feminin, caz Ac, articulat cu articol hotărât „le", precedat de prepoziţia compusă „de pe";
spre apus – complement circumstanţial de loc exprimat prin substantiv comun, simplu, nr. singular, gen neutru, caz Ac, nearticulat, precedat de prepoziţia simplă „spre";
trăgând – complement circumstanţial de mod exprimat verb predicativ, conjugarea a III-a, mod gerunziu;
d) când – complement circumstanţial de timp exprimat prin adverb de timp;
râzând – complement circumstanţial de mod exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, mod gerunziu;
când – complement circumstanţial de timp exprimat prin adverb de timp.

37. Cântând ceea ce dorea, a primit răspunsul pe care-l aştepta. (complement circumstanţial de timp)
A venit cântând. (complement circumstanţial de mod).

38. Băiatul este frumos. (nume predicativ)
Băiatul scrie frumos. (complement circumstanţial de mod)

Scanned with OKEN Scanner

UNITĂȚI DE EVALUARE – BAREME

Unitatea de evaluare 1

• **Partea I:**

1. descriere. **4p**
2. „*...în urmă-ne, ca o strajă departată, Petricica*"; sau „*...munți acoperiți cu brazi nalți, care se zugrăvea ca o armie întreagă...*". **4p**
3. „*În dreapta noastră un lanț de munți printre care Scăricica se înalță cu mândrie; ...*" sau „ ... *în fața noastră, un amfiteatru de alți munți acoperiți cu brazi nalți...*" etc. **4p**
4. „ *...ceriul înflăcărat de razele cele de pe urma ale soarelui.*" **4p**
5. admirație, încântare, mirare etc. **4p**
6. mân-dri-e; noas-tră. **(2+2) 4p**
7. *ceriul*; *armie*. **(2+2) 4p**
8. *Scăricica*; *Petricica*. **(2+2) 4p**
9. îmbrăcați, dezbrăcată, culcat, acoperiți, înflăcărat. **(2+2) 4p**
10. în text: *mai mic decât* - gradul comparativ de superioritate; - poate fi de exemplu la gradul superlativ relativ de superioritate: Ionel *este cel mai mic elev* din clasa noastră. **(2+2) 4p**
11. *se înalță* – conjugarea I; *pare* – conjugarea a II-a; (*te*) *fac* – conjugarea a III-a; *păzește* – conjugarea a IV-a. **(1+1+1+1) 4p**
12. *ei* – cazul genitiv, funcția sintactică de atribut pronominal; (*în fața*) *noastră* – cazul genitiv, funcția sintactică de complement circumstanțial de loc. **(2+2) 4p**
13. Explicarea corectă (ex. înlocuieste vocala *î*; unește într-un cuvânt, două părți de vorbire diferite). **(2+2) 4p**

• **Partea a II-a:**

A. Conținut:

1. Înlănțuirea logica a ideilor prezentate: **6p**
   – structura coerentă, echilibrul între idei, succesiune logică: **6p**
   – încercarea de obținere a unei structuri coerente, dar rezultatul este un amalgam: **3p**
   – idei exprimate fără o structură logică: **1p**
2. Ordonarea detaliilor: **6p**
   – ordonarea detaliilor fără o logică internă a compunerii: **6p**
   – ordonarea detaliilor doar în câteva paragrafe: **3p**
   – absența ordonării după o logică internă a compunerii, dar prezența unor detalii semnificative: **1p**
3. Folosirea adecvată a două moduri de expunere: **6p**
   – folosirea adecvată a două moduri de expunere, în concordanță cu ideile exprimate: **6p**
   – folosirea artificială a celor două moduri de expunere sau în dezacord cu ideile exprimate: **3p**
   – încercarea de folosire a două moduri de expunere, dar obținerea de platitudine: **1p**
4. Alegerea unui titlu adecvat compunerii: **6p**
   – alegerea unui titlu mai puțin adecvat conținutului: **3p**
   – alegerea unui titlu fără legatură cu conținutul compunerii: **1p**

B. Redactare:

5. Unitatea compoziției (introducere – **1p**; cuprinsul – **1p**; încheierea – **1p**). **3p**
6. Coerența textului (claritatea enunțului – **1p**; varietatea lexicului – **1p**; sintaxa adecvată – **1p**) **3p**
7. Registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului **(1+1+1) 3p**
8. Ortografia (0 greșeală – **3p**; 1 greșeală – **2p**; 2 greșeli – **1p**; 3 și mai multe greșeli – **0p**) **3p**
9. Punctuația (0-1 greșeli – **2p**; 2-3 greșeli – **1p**; 4 și mai multe greșeli – **0p**) **2p**

Unitatea de evaluare 2

• **Partea I:**

1. „*Se întreabă trist izvorul:/ - Unde mi-i crăiasa oare*?" **(2+2) 4p**
2. „*părul moale*"; „*ochii vineți*". **(2+2) 4p**
3. Izvorul, stejarii. **(2+2) 4p**
4. Explicare corectă (Repetiția exprimă tristețea naturii, datorită dispariției crăiesei din mijlocul ei). **4p**

Scanned with OKEN Scanner

5. Explicare corectă (exprimarea în mod direct a unor sentimente, precum tristețea, melancolia, nedumerirea, îndoiala etc.; prezența figurilor de stil; crearea imaginilor vizuale etc.) 4p
6. *trist*; *unde* etc. (2+2) 4p
7. izvorul, stejarii. (2+2) 4p
8. (apa) *mea*; exemplu: Cartea aceasta este *a mea*. (2+2) 4p
9. *se* – pronume reflesiv, cazul acuzativ; *și* – pronume reflexiv, cazul dativ; *mi* – pronume personal, cazul dativ; *m* – pronume personal, cazul acuzativ. (2+2) 4p
10. *să atingă* – modul conjunctiv; *despletindu-(și)*, *privindu-(și)* – modul gerunziu. (2+2) 4p
11. *voi* – cazul nominativ, funcția sintactică de subiect; *stejari* – cazul nominativ, funcția sintactică de atribut apozițional. (1+1+1+1) 4p
12. izvorul (2+2) 4p
13. Construcția în cazul vocativ se desparte prin virgulă de restul enunțului. 4p

• **Partea a II-a:**

A. Conținut:

1. Înlănțuirea logica a ideilor prezentate: 6p
   – structura coerentă, echilibrul între idei, succesiune logică: **6p**
   – încercarea de obținere a unei structuri coerente, dar rezultatul este un amalgam: **3p**
   – idei exprimate fără o idee logică: **1p**
2. Ordonarea detaliilor: 6p
   – ordonarea detaliilor fără o logică internă a compunerii: **6p**
   – ordonarea detaliilor doar în câteva paragrafe: **3p**
   – absența ordonării după o logică internă a compunerii, dar prezența unor detalii semnificative: **1p**
3. Folosirea adecvata a unor procedee artistice: 6p
   – folosirea a 1-2 procedee artistice, fără prea mare relevanță: **3p**
   – realizarea descrierii, fără nici un procedeu artistic: **1p**
4. Alegerea unui titlu adecvat compunerii: 6p
   – alegerea unui titlu mai puțin adecvat conținutului: **3p**
   – alegerea unui titlu fără legatură cu conținutul compunerii: **1p**

B. Redactare:

5. Unitatea compoziției (introducere – **1p**; cuprinsul – **1p**; încheierea – **1p**). 3p
6. Coerența textului (claritatea enunțului – **1p**; varietatea lexicului – **1p**; sintaxa adecvată – **1p**) 3p
7. Registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului (1+1+1) 3p
8. Ortografia (0 greșeală – **3p**; 1 greșeală – **2p**; 2 greșeli – **1p**;3 și mai multe greșeli – **0p**) 3p
9. Punctuația (0-1 greșeli – **2p**; 2-3 greșeli – **1p**; 4 și mai multe greșeli – **0p**) 2p

Unitatea de evaluare 3

• **Partea I:**

1. *„Ca și ieri rotundă luna/ O să iasă acum – acum."* 4p
2. *„... apa/ Pe sub iaz se mai frământă."* sau *„și privighetori cum cântă"*. 4p
3. *„Coasa va dormi"*. 4p
4. Se acordă punctajul pentru orice răspuns care evidențiază efectele vizuale ale metaforei, pe baza unei comparații subînțelese între steag și lună (răspuns nuanțat, corect alcătuit logic și gramatical – **4p**; răspuns parțial – **2p**; răspuns parțial cu greșeli de exprimare, de ortografie și de punctuație – **1p**) 4p
5. Exemple de răspuns: cadrul – un peisaj; perspectiva spațio-temporală; imagini vizuale și auditive etc. (2+2) 4p
6. ieri; iasă. (2+2) 4p
7. cărare, potecă. (2+2) 4p
8. *doinitori* – derivat de la verbul *„a doini „* cu sufixul *„-tori"*. (2+2) 4p
9. o sa iasă; va dormi; va tăcea; o s-auzi (1+1+1+1) 4p
10. cântarea – cazul nominativ; grâu – cazul acuzativ (2+2) 4p
11. luna, coasa, cântarea etc. (2+2) 4p

Scanned with OKEN Scanner

12. Exemple de răspuns: Văd *privighetori* zburând. – complement direct; Dau *privighetorilor* firimituri. – complement indirect. (2+2) **4p**
13. Primul „*i*" este desinență de plural, al doilea „*i*" este articolul hotărât. (2+2) **4p**

• **Partea a II a:**

A. Conținut:

1. Inlănțuirea logica a ideilor prezentate: **6p**
   – structura coerentă, echilibrul între idei, succesiune logică: **6p**
   – încercarea de obținere a unei structuri coerente, dar rezultatul este un amalgam: **3p**
   – idei exprimate fără o idee logică: **1p**
2. Ordonarea detaliilor: **6p**
   – ordonarea detaliilor fără o logică internă a compunerii: **6p**
   – ordonarea detaliilor doar în câteva paragrafe: **3p**
   – absența ordonării după o logică internă a compunerii, dar prezența unor detalii semnificative: **1p**
3. Prezentarea întâmplărilor în ordinea momentelor subiectului: **6p**
   – prezentarea parțială a întâmplărilor în ordinea momentelor subiectului: **3p**
   – prezentarea întâmplărilor, fără respectarea momentelor subiectului: **1p**
4. Identificarea corectă a personajelor care participă la acțiune: **6p**
   – identificarea corectă a personajului principal: **3p**
   – confuzii cu personajele altor opere studiate: **0p**

B. Redactare:

5. Unitatea compoziției (introducere – **1p**; cuprinsul – **1p**; încheierea – **1p**). **3p**
6. Coerența textului (claritatea enunțului – **1p**; varietatea lexicului – **1p**; sintaxa adecvată – **1p**) **3p**
7. Registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului (1+1+1) **3p**
8. Ortografia (0 greșeală – **3p**; 1 greșeală – **2p**; 2 greșeli – **1p**;3 și mai multe greșeli – **0p**) **3p**
9. Punctuația (0-1 greșeli – **2p**; 2-3 greșeli – **1p**; 4 și mai multe greșeli – **0p**) **2p**

Unitatea de evaluare 4

• **Partea I:**

1. „*...își azvârle razele ca niște săgeți de aur...*" **4p**
2. Apollo, aducând lumina, provoacă oamenilor bucurie și sănătate. Este și un bun artist ce-i încânta pe muritori cu muzică și poezie. (2+2) **4p**
3. „*armăsari strălucitori*" **4p**
4. narațiunea **4p**
5. Menționarea oricăror argumente de tipul: prezența personajelor (Apollo, oamenii); existența naratorului; modul de expunere este narațiunea etc. (2+2) **4p**
6. ze– ul; fi – e – ca – re; a – ur; po – e – zi – a. (2+2) **4p**
7. încânta; îndulcește. (2+2) **4p**
8. minunată = magnifică, încântătoare, extraordinară, formidabilă etc.; izbândă = biruință, victorie, reușită etc. (2+2) **4p**
9. *cei* – articol demonstrativ sau adjectival; *patru* – numeral cardinal; *își* – pronume reflexiv; *niște* – articol nehotărât. (1+1+1+1) **4p**
10. *zeul* – cazul nominativ, funcția sintactică de nume predicativ; *luminii* – cazul genitiv, funcția sintactică de atribut substantival. (1+1+1+1) **4p**
11. *izbândă* – subiect; *minunată* a fost – nume predicativ. (2+2) **4p**
12. „*zeii și oamenii*". **4p**
13. *oamenilor* – complement indirect în cazul dativ; (cu) *muzica* – complement indirect în cazul acuzativ etc. (2+2) **4p**

• **Partea a II a:**

A. Conținut:

1. Inlănțuirea logica a ideilor prezentate: **6p**
   – structura coerentă, echilibrul între idei, succesiune logică: **6p**
   – încercarea de obținere a unei structuri coerente, dar rezultatul este un amalgam: **3p**

Scanned with OKEN Scanner

– idei exprimate fără o idee logică: **1p**

2. Ordonarea detaliilor: **6p**
   – ordonarea detaliilor fără o logică internă a compunerii: **6p**
   – ordonarea detaliilor doar în câteva paragrafe: **3p**
   – absența ordonării după o logică internă a compunerii, dar prezența unor detalii semnificative: **1p**
3. Folosirea adecvată a două moduri de expunere: **6p**
   – folosirea adecvată a două moduri de expunere, în concordanță cu ideile exprimate: **6p**
   – folosirea artificială a celor două moduri de expunere sau în dezacord cu ideile exprimate: **3p**
   – încercarea de folosire a două moduri de expunere, dar obținerea de platitudine: **1p**
4. Alegerea unui titlu adecvat compunerii: **6p**
   – alegerea unui titlu mai puțin adecvat conținutului: **3p**
   – alegerea unui titlu fără legatură cu conținutul compunerii: **1p**

B. Redactare:

5. Unitatea compoziției (introducerea – **1p**; cuprinsul – **1p**; încheierea – **1p**). **3p**
6. Coerența textului (claritatea enunțului – **1p**; varietatea lexicului – **1p**; sintaxa adecvată – **1p**) **3p**
7. Registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului (1+1+1) **3p**
8. Ortografia (0 greșeală – **3p**; 1 greșeală – **2p**; 2 greșeli – **1p**;3 și mai multe greșeli – **0p**) **3p**
9. Punctuația (0-1 greșeli – **2p**; 2-3 greșeli – **1p**; 4 și mai multe greșeli – **0p**) **2p**

Unitatea de evaluare 5

• **Partea I:**

1. *„...un călăreț cu o căciulă țuguiată, spătos...”*. **4p**
2. narațiunea și dialogul. **4p**
3. Aici opri căluțul și întrebă pe cei câțiva oameni ce stăteau pe prispă dacă boierul Iordache nu mai ține moșia. Oamenii îl priviră mirați; unul îi răspunse că boierul Iordache a murit și a murit și conul Nicu. Apoi îl întrebară pe călăreț cine este. **4p**
4. *„oamenii îl priviră mirați...”*; călărețul – *„...rămase o clipă încremenit, apoi lovi cu mâna în vânt a deznădejde...”* (2+2) **4p**
5. Un călăreț se suie pe deal, la curtea părăsită. Negăsind pe nimeni nici în casă, nici în ogradă, coboară la han și îi întreabă pe oameni de conul Iordache. Află de moartea acestuia și a lui conu Nicu și încremenește de mirare. Apoi, deznădăjduit, pleacă. **4p**
6. *cal* – căluț; **4p**
7. *deznădejde* – derivat de la cuvântul de baza *„nădejde”* cu prefixul *„-dez”*. **4p**
8. Oamenii, căciulă; deal, curte, casa, a murit etc. (2+2) **4p**
9. *țuguiată*, *spătos*, *mic*, *părăsită* etc. – adjective; *mult*, *când*, *puțin*, *aici* etc. – adverbe. (2+2) **4p**
10. *îl* – pronume personal, cazul acuzativ; *îi* – pronume personal, cazul dativ. (1+1+1+1) **4p**
11. verb copulativ; Ei au mai rămas la munte încă două zile. – verb predicativ. (2+2) **4p**
12. *dumneata* – cazul nominativ, funcția sintactică de subiect. (2+2) **4p**
13. Apostroful marchează lipsa consoanei „*r*”. **4p**

• **Partea a II a:**

A. Conținut:

1. Inlănțuirea logica a ideilor prezentate: **6p**
   – structura coerentă, echilibrul între idei, succesiune logică: **6p**
   – încercarea de obținere a unei structuri coerente, dar rezultatul este un amalgam: **3p**
   – idei exprimate fără o idee logică: **1p**
2. Ordonarea detaliilor: **6p**
   – ordonarea detaliilor fără o logică internă a compunerii: **6p**
   – ordonarea detaliilor doar în câteva paragrafe: **3p**
   – absența ordonării după o logică internă a compunerii, dar prezența unor detalii semnificative: **1p**
3. Folosirea adecvată a două moduri de expunere: **6p**
   – folosirea adecvată a două moduri de expunere, în concordanță cu ideile exprimate: **6p**
   – folosirea artificială a celor două moduri de expunere sau în dezacord cu ideile exprimate: **3p**
   – încercarea de folosire a două moduri de expunere, dar obținerea de platitudine: **1p**

Scanned with OKEN Scanner

4. Alegerea unui titlu adecvat compunerii: **6p**
   – alegerea unui titlu mai puțin adecvat conținutului: **3p**
   – alegerea unui titlu fără legatură cu conținutul compunerii: **1p**

B. Redactare:

5. Unitatea compoziției (introducere – **1p**; cuprinsul – **1p**; încheierea – **1p**). **3p**
6. Coerența textului (claritatea enunțului – **1p**; varietatea lexicului – **1p**; sintaxa adecvată – **1p**) **3p**
7. Registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului (1+1+1) **3p**
8. Ortografia (0 greșeală – **3p**; 1 greșeală – **2p**; 2 greșeli – **1p**;3 și mai multe greșeli – **0p**) **3p**
9. Punctuația (0-1 greșeli – **2p**; 2-3 greșeli – **1p**; 4 și mai multe greșeli – **0p**) **2p**

Unitatea de evaluare **6**

• **Partea I**

A. Înțelegerea textului

1. Narațiunea. **4p**
2. Inversiunea **4p**
3. Exemplu de răspuns: „*c-o-ntorsură lină, ușoară.*”. **4p**
4. Precizarea moralei. **4p**
5. Exemplu de răspuns: are acțiune, are personaje, există moduri de expunere. **4p**

B. Limba română

6. *privighetoare* – 13 litere, 12 sunete. (2+2) **4p**
7. trep – tat, ne – cio – plit. (2+2) **4p**
8. *neimitate* – cuvânt format prin derivare cu prefixul „*ne-*“ și sufixul „*-te*” de la cuvântul de bază „*a imita*”, este și conversiune (verb la participiu – adjectiv) (1+1+1+1) **4p**
   nedreptate – cuvânt format prin derivare cu prefixul „*ne-*“ de la cuvântul de baza „*dreptate*”.
   ta – cuvânt format prin conversiune (schimbarea valorii gramaticale) (pronume – adjectiv pronominal)
   jalnic – cuvânt format prin derivare cu sufixul „*-nic*” de la cuvântul de baza „*jale*”.
9. *acela* – în text, adjectiv pronominal demonstrativ de depărtare. (2+1+1) **4p**
   Acela este colegul meu. (pronume demonstrativ de depărtare).
10. Exemplu de răspuns: *durere* – suferință, întristare, mâhnire; *suvenir* – amintire; *povață* – îndrumare, îndemn; *armonie* – concordie. (1+1+1+1) **4p**
11. Exemplu de răspuns: nenorocita privighetoare etc. **4p**
12. *cântării* – genitiv, atribut substantival genitival.
    sale – genitiv; atribut adjectival. (1+1+1+1) **4p**
13. *lui* – atribut pronominal genitival; (1+1+1+1) **4p**
    armonie – complement indirect; *-ți* – atribut pronominal; *măgar* – nume predicativ.

• **Partea a II-a:**

A. Conținut:

1. Opinia personală asupra întâmplărilor prezentate: **6p**
   – selectarea aspectelor semnificative pentru tema în discutie; sublinierea unor aspecte inedite: **6p**
   – intenția unei opinii personale, dar rezultatul este o îmbinare de banalitate și inedit: **3p**
   – preponderența banalului: **1p**
2. Înlănțuirea logică a ideilor prezentate: **6p**
   – structura coerentă, echilibrul între idei, succesiune logică: **6p**
   – încercarea de obținere a unei structuri coerente, dar rezultatul este un amalgam: **3p**
   – idei exprimate fără o structură logică: **1p**
3. Ordonarea detaliilor: **6p**
   – ordonarea detaliilor urmărind o logică internă : **6p**
   – ordonarea detaliilor doar în câteva paragrafe: **3p**
   – absența ordonării după o logică internă a compunerii, dar prezența unor detalii semnificative: **1p**
4. Folosirea adecvată a narațiunii ca mod de expunere: **6p**
   – folosirea adecvată a narațiunii, în concordanță cu ideile exprimate: **6p**
   – folosirea artificială a narațiunii ca mod de expunere, sau în dezacord cu ideile exprimate: **3p**
   – încercarea de folosire a narațiunii, dar obținerea de platitudine: **1p**

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactare:

5. Unitatea compoziției (introducere – **1p**; cuprinsul – **1p**; încheierea – **1p**). **3p**
6. Coerența textului (claritatea enunțului – **1p**; varietatea lexicului – **1p**; sintaxa adecvată – **1p**) **3p**
7. Registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului (1+1+1) **3p**
8. Ortografia (0 greșeală – **3p**; 1 greșeală – **2p**; 2 greșeli – **1p**;3 și mai multe greșeli – **0p**) **3p**
9. Punctuația (0-1 greșeli – **2p**; 2-3 greșeli – **1p**; 4 și mai multe greșeli – **0p**) **2p**

Unitatea de evaluare 7

- **Partea I:**

A. Înțelegerea textului

1. Exemplu de răspuns: *„O, vis al iubirii trecute!"*. **4p**
2. Exemplu de răspuns: *„Văd iarăși castanii și plopii" etc.* **4p**
3. Personificarea. **4p**
4. Exemplu de răspuns: *„o foaie uscată"*. **4p**
5. Exemplu de răspuns: sentimentele autorului sunt exprimate în mod direct, prezența eului liric etc. (2+2) **4p**

B. Limba română

6. Exemplu de răspuns: *târziu* (diftong), *aleele* (hiat) etc. (2+2) **4p**
7. târ – ziu, pus – tiu, cas – ta – nii, flu – tu – rând. (1+1+1+1) **4p**
8. *străbat* – cuvânt derivat cu prefixul *„stră-"* de la cuvântul de baza *„a bate"*. (2+2) **4p**
   uscată – cuvânt derivat cu sufixul *„-ta"* de la cuvântul de bază *„a usca"*; conversiune (verb la participiu – adjectiv)
9. Exemplu de răspuns: mute – vorbărețe; pustiu – plin; uscată – verde; trecut – prezent. (1+1+1+1) **4p**
10. O! **4p**
11. Exemplu de răspuns: *și* – conjuncție; *prin* – prepoziție. (2+2) **4p**
12. Exemplu de răspuns: *iarăși* – adverb de timp, complement circumstantial de timp. (2+1+1) **4p**
13. *e pustiu* – predicat nominal alcătuit din verbul copulativ *„a fi"*, personal, intranzitiv, conjugarea a VI-a, mod indicativ, timp prezent, pers a III-a, numărul singular, forma afirmativă și numele predicativ *„pustiu"* exprimat prin adjectiv propriu-zis, variabil cu trei forme flexionare, se acordă în gen număr și caz cu subiectul *„parcul"* (neutru, singular, nominativ), grad pozitiv. (2+2) **4p**

- **Partea a II a:**

A. Conținut:

1. Opinia personala asupra celor descrise: **6p**
   – selectarea aspectelor semnificative, sublinierea unor aspecte inedite: **6p**
   – intenția unei opinii personale, dar rezultatul este o îmbinare de banalitate și inedit: **3p**
   – preponderența banalului: **1p**
2. Folosirea descrierii ca mod de expunere predominant: **6p**
   – folosirea adecvată a descrierii, în concordanță cu ideile exprimate: **6p**
   – folosirea artificială a descrierii sau în dezacord cu ideile exprimate: **3p**
   – încercarea de folosire a descrierii, dar obținerea de platitutini: **1p**
3. Inlănțuirea logică a ideilor prezentate: **6p**
   – structura coerentă, echilibrul între idei, succesiune logică: **6p**
   – încercarea de obținere a unei structuri coerente, dar rezultatul este un amalgam: **3p**
   – idei exprimate fără o structură logică: **1p**
4. Ordonarea detaliilor: **6p**
   – ordonarea detaliilor urmărind o logică internă: **6p**
   – ordonarea detaliilor doar în câteva paragrafe: **3p**
   – absența ordonării după o logică internă a compunerii, dar prezența unor detalii semnificative: **1p**

B. Redactare:

5. Unitatea compoziției (introducere – **1p**; cuprinsul – **1p**; încheierea – **1p**). **3p**
6. Coerența textului (claritatea enunțului – **1p**; varietatea lexicului – **1p**; sintaxa adecvată – **1p**) **3p**
7. Registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului (1+1+1) **3p**
8. Ortografia (0 greșeală – **3p**; 1 greșeală – **2p**; 2 greșeli – **1p**;3 și mai multe greșeli – **0p**) **3p**
9. Punctuația (0-1 greșeli – **2p**; 2-3 greșeli – **1p**; 4 și mai multe greșeli – **0p**) **2p**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de evaluare **8**

• **Partea I:**

A. Înțelegerea textului

1. Expoziţiunea. **4p**
2. Exemplu de răspuns: prezentarea personajelor, formula de început etc. **4p**
3. Exemplu de răspuns: *„ca niciodată"*, *„ca pulberea după câini"*. **4p**
4. Repetiţie. **4p**
5. Exemplu de răspuns: existența momentelor subiectului, a modurilor de expunere, a personajelor etc. (2+2) **4p**

B. Limba română

6. *n-aveam* – 2 silabe; *de-i* – 1 silabă; *să-i* – 1 silabă; *erau* – 2 silabe. (1+1+1+1) **4p**
7. *săraci* – 6 litere, 5 sunete (1+1+1+1) **4p**
   mici – 4 litere, 3 sunete; *acești* – 6 litere, 5 sunete; *cei* – 3 litere, 2 sunete
8. Exemplu de răspuns: *a bea* - a înghiți, a consuma; *alături* – lângă; *a se statornici* – a se stabili, a se fixa; *calic* – sărac etc. (1+1+1+1) **4p**
9. Exemplu de răspuns: muncitor, muncitoresc, muncitorime, muncă, muncit, nemuncit. (1+1+1+1) **4p**
10. *bietul* – adjectiv; *om* – substantiv. (2+2) **4p**
11. Exemplu de răspuns: *ca să*. (2+2) **4p**
12. verb predicativ. (2+1+1) **4p**
    A fost frumos la mare. – (verb copulativ)
13. *pe lângă âdnșii* – prepoziție compusă + pronume personal; complement circumstanțial de loc. (1+1+1+1) **4p**

    ca ulcelușele – substantiv+ prepozitie; complement circumstanțial de mod.

• **Partea a II-a:**

A. Conținut:

1. Opinia personală asupra întâmplărilor prezentate: **6p**
   – selectarea aspectelor semnificative pentru tema în discutie; sublinierea unor aspecte inedite: **6p**
   – intenţia unei opinii personale, dar rezultatul este o îmbinare de banalitate și inedit: **3p**
   – preponderența banalului: **1p**
2. Înlănțuirea logică a ideilor prezentate: **6p**
   – structura coerentă, echilibrul între idei, succesiune logică: **6p**
   – încercarea de obținere a unei structuri coerente, dar rezultatul este un amalgam: **3p**
   – idei exprimate fără o structură logică: **1p**
3. Ordonarea detaliilor: **6p**
   – ordonarea detaliilor urmărind o logică internă : **6p**
   – ordonarea detaliilor doar în câteva paragrafe: **3p**
   – absența ordonării după o logică internă a compunerii, dar prezența unor detalii semnificative: **1p**
4. Folosirea adecvată a narațiunii ca mod de expunere: **6p**
   – folosirea adecvată a narațiunii ca mod de expunere, în concordanță cu ideile exprimate: **6p**
   – folosirea artificială a narațiunii ca mod de expunere sau în dezacord cu ideile exprimate: **3p**
   – încercarea de folosire a narațiunii, dar obținerea de platitudine: **1p**

B. Redactare:

5. Unitatea compoziției (introducere – **1p**; cuprinsul – **1p**; încheierea – **1p**). **3p**
6. Coerența textului (claritatea enunțului – **1p**; varietatea lexicului – **1p**; sintaxa adecvată – **1p**) **3p**
7. Registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului (1+1+1) **3p**
8. Ortografia (0 greșeală – **3p**; 1 greșeală – **2p**; 2 greșeli – **1p**;3 și mai multe greșeli – **0p**) **3p**
9. Punctuația (0-1 greșeli – **2p**; 2-3 greșeli – **1p**; 4 și mai multe greșeli – **0p**) **2p**

Unitatea de evaluare **9**

• **Partea I:**

A. Înțelegerea textului

1. Expoziţiunea. **4p**
2. Primavara. **4p**

Scanned with OKEN Scanner

3. Exemplu de răspuns: „*ca niște cofeturi*"; „*ca puii de vrabie*" etc. 4p
4. Genul epic. 4p
5. Exemplu de răspuns: prezența modurilor de expunere, prezența personajelor, a naratorului etc. (2+2) 4p

B. Limba română

6. Exemplu de răspuns: *i-au* (triftong), *aproape* (diftong) etc. (2+2) 4p
7. mar – gi - nea, lăs – tar, pă – trun – ză, pu – ii. (1+1+1+1) 4p
8. Exemplu de răspuns: familia lexicală: cuibușor, cuibuleț, etc.; câmp lexical: ouă, pasăre, etc. (1+1+1+1) 4p
9. o prepeliță – substantiv, caz nominativ; (1+1+1+1) 4p
   de oboseală – substantiv caz acuzativ.
10. venea – verb predicativ, predicat verbal (1+1+1+1) 4p
    de departe – adverb de loc, complement circumstațial de loc.
11. Exemplu de răspuns: *A incepe* un lucru fara a-l termina nu e bine. (infinitiv, subiect). (2+2) 4p
    Am *de inceput* o carte nouă. (supin, complement direct).
12. Exemplu de răspuns: *șapte* – valoare adjectivală, atribut adjectival. (2+1+1) 4p
13. Exemplu de răspuns: *șapte* au plecat în Anglia. (valoare substantivală). 4p

• **Partea a II-a:**

A. Conținut:

1. Prezentarea a patru trăsături ale personajului ales: 6p
2. Ilustrarea acestor trăsături cu exemple semnificative din opera aleasă: 6p
   – ilustrarea adecvată a tuturor celor patru trăsături: **6p**
   – ilustrarea adecvată a 2-3 trăsături: **3p**
   – ilustrarea adecvată a unei singure trăsături: **1p**
3. Prezentarea modalităților de caracterizare prezente în opera aleasă: 6p
   – prezentarea a 4 modalități de caracterizare: **6p**
   – prezentarea a 2-3 modalități de caracterizare: **3p**
   – prezentarea unei singure modalități de caracterizare: **1p**
4. Prezentarea relației personajului ales cu un alt personaj al operei alese: 6p
   – prezentarea adecvată a relației, cu exemple semnificative: **6p**
   – prezentarea relației cu doar 2-3 exemple semnificative: **3p**
   – prezentarea relației fără exemple: **1p**

B. Redactare:

5. Unitatea compoziției (introducere – **1p**; cuprinsul – **1p**; încheierea – **1p**). 3p
6. Coerența textului (claritatea enunțului – **1p**; varietatea lexicului – **1p**; sintaxa adecvată – **1p**) 3p
7. Registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului (1+1+1) 3p
8. Ortografia (0 greșeală – **3p**; 1 greșeală – **2p**; 2 greșeli – **1p**;3 și mai multe greșeli – **0p**) 3p
9. Punctuația (0-1 greșeli – **2p**; 2-3 greșeli – **1p**; 4 și mai multe greșeli – **0p**) 2p

Unitatea de evaluare 10

• **Partea I:**

A. Înțelegerea textului

1. Exemplu de răspuns: „*voiosul soare*" etc. 4p
2. Exemplu de răspuns: „*voiosul soare*" (imagine vizuală); „*nagâtii țipă*" (imagine auditivă) etc. (2+2) 4p
3. Rima este împerecheată; măsura 16, 15 silabe. (2+2) 4p
4. Explicarea versurilor. 4p
5. Exemplu de răspuns: exprimarea directă a sentimentelor, apariția eului liric, etc. (2+2) 4p

B. Limba română

6. Exemplu de răspuns: *aerul*, *adie*, *misterios* (hiat); *vie*, *proaspăt*, *vânătoare* (diftong). (2+2) 4p
7. *ce* – 2 litere, 2 sunete; (1+1+1+1) 4p
   lungi – 5 litere, 4 sunete.
8. Exemplu de răspuns: *învie*, *misterios*, *luminos*, *-ncolăcează* (1+1+1+1) 4p
9. Exemplu de răspuns: Ea este vie; Via din grădina bunicului s-a uscat. (2+2) 4p
10. *voiosul* – adjectiv, în text. (2+1+1) 4p

Scanned with OKEN Scanner

El merge *voios* la scoala. (adverb).

11. Exemplu de răspuns: *el* (subiect) (2+2) **4p**
Cadourile *de la el* au fost interesante. (atribut pronominal prepoziţional).

12. Exemplu de răspuns: *e viu şi proaspăt*. **4p**

13. *şerpii* – subiect; *nuferilor* – atribut substantival genitival; *prin muşuroaie* – complement circumstanţial de loc; *după trestii* – complement circumstanţial de loc. (1+1+1+1) **4p**

• **Partea a II-a:**

A. Conţinut:

1. Prezentarea a patru trăsături ale personajului ales: **6p**
2. Ilustrarea acestor trăsături cu exemple semnificative din opera aleasă: **6p**
   – ilustrarea adecvată a tuturor celor patru trăsături: **6p**
   – ilustrarea adecvată a 2-3 trăsături: **3p**
   – ilustrarea adecvată a unei singure trăsături: **1p**
3. Prezentarea modalităţilor de caracterizare prezente în opera aleasă: **6p**
   – prezentarea a 4 modalităţi de caracterizare: **6p**
   – prezentarea a 2-3 modalităţi de caracterizare: **3p**
   – prezentarea unei singure modalităţi de caracterizare: **1p**
4. Prezentarea relaţiei personajului ales cu un alt personaj al operei alese: **6p**
   – prezentarea adecvată a relaţiei, cu exemple semnificative: **6p**
   – prezentarea relaţiei cu doar 2-3 exemple semnificative: **3p**
   – prezentarea relaţiei fără exemple: **1p**

B. Redactare:

5. Unitatea compoziţiei (introducere – **1p**; cuprinsul – **1p**; încheierea – **1p**). **3p**
6. Coerenţa textului (claritatea enunţului – **1p**; varietatea lexicului – **1p**; sintaxa adecvată – **1p**) **3p**
7. Registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului (1+1+1) **3p**
8. Ortografia (0 greşeală – **3p**; 1 greşeală – **2p**; 2 greşeli – **1p**;3 şi mai multe greşeli – **0p**) **3p**
9. Punctuaţia (0-1 greşeli – **2p**; 2-3 greşeli – **1p**; 4 şi mai multe greşeli – **0p**) **2p**

Unitatea de evaluare 11

1. *„Astept primăvara/în fiecare zi.”*: **5p**
   (verb la persoana I, numărul singular)
2. – încolţirea ierbii: **5p**
   – prezenţa vieţuitoarelor (greierilor): **5p**
3. *„călător pe pământ şi ape,/ în corăbii şi cară de lemn...”*: **5p**
   – explicarea semnificaţiei metaforei (foarte bine – **5p**; bine – **3p**; satisfăcător – **1p**)
4. *„Întârzie seara.../<<Va veni primăvara>> .../spune el...”*: **5p**
   (visul)
5. explicarea înţelesului versurilor (foarte bine – **10p**; bine – **8p**; satisfăcător – **6p**)
6. Primăvara: **10p**
7. vrea, ziua, seara, greierii, aproape: **10p** (2+2+2+2+2)
8. fi-e-ca-re; a-u-zi; în-târ-zi-e; fe-bru-a-ri-e; fă-u-reş-te: **10p** (2+2+2+2+2)
9. semn, lemn: **4p** (2+2)
   semnul, lemnul: **6p** (3+3)
10. zâm-beş-te; as-cuns; fe-bru-a-ri-e; fi-e-ca-re; în-târ-zi-e: **10p** (2+2+2+2+2)

Oficiu: **10p**

Unitatea de evaluare 12

1. a) naraţiunea: **2p**
   b) descrierea: **2p**
   c) dialogul: **2p**
2. şcolăriţele pleacă pe întuneric din fundul Socolei, sau de pe la Nicolina, pentru a intra în clasă la ora reglementată.: **5p**
   Într-o dimineaţă, şcolăriţele, vesele, pe la 8 şi ceva, se întorceau acasă.: **5p**

Scanned with OKEN Scanner

3. *„În păduri trosnesc stejarii! E un ger amar, cumplit!"*
„Stelele par înghețate, cerul pare oțelit."
„Iar zăpada (...)/ Pare-un lan de diamanturi ce scârțîie sub picioare.": **10p** (2+2+2+2+2)
4. c.: **10p**
5. Cum coborau spre vale, băiatul îi spune bădiței să se uite sub deal, la ce buștean a adus apa. (f. bine – **4p**; bine – **3p**; satisfăcător – **1p**).
6. școlărițe, fetiță, călăraș, băiețandru, bădiță: **10p** (2+2+2+2+2)
7. agile: **5p**
agile= agere, repezi, sprinteni: **5p**
8. uliță=stradă;
(fetiță) de două șchioape=(fetiță) mică;
amar=groaznic, teribil…;
a miji= a apărea, a se ivi…;
glod=noroi: **10p** (2+2+2+2+2)
9. După atâta trudă, a adormit buștean.(a adormit aâdnc/ profund): **5p**
După o ară de explicații, Ionel era lămurit buștean. (era nelămurit): **5p**
10. om-omenesc, omenește, a omeni, omenie, omenos.: **10p** (2+2+2+2+2)

Oficiu: **10p**

Unitatea de evaluare 13

1. a), c), e): **6p** (2+2+2)
2. Minciuna și Adevărul se întâlnesc.: **2p**
Minciuna și Adevărul hotărăsc să se întreacă.: **2p**
3. – expoziționea: **5p**
– intriga: **5p**
4. coerența textului (claritatea enunțului – **2p**; proprietatea termenilor – **2p**; sintaxa adecvată – **2p**; stil adecvat conținutului compunerii – **2p**; vocabular adecvat conținutului compunerii – **2p**).
5. viață: **2p**
N. – Ac. – viața – 2p./ o viață: **2p**
G. –D. – vieții – 2p./ unei vieți: **2p**
6. a) Minciuna – N/ subiect: **2p** (1+1)
b) Adevăr – Ac/ complement indirect: **2p** (1+1)
c) femeii – D/ complement indirect: **2p** (1+1)
d) soția – N/nume predicativ: **2p** (1+1)
e) vornicului – G/atribut substantival: **2p** (1+1)
7. a) începe – modul indicativ/ pv.: **2p** (1+1)
b) a râde – modul indicativ/complement direct: **2p** (1+1)
c) am să fac – modul indicativ/ pv.: **2p** (1+1)
d) să iasă – modul conjunctiv/ pv.: **2p** (1+1)
e) i (Minciuna) – modul indicativ/ Pn: **2p** (1+1)
8. Se uită ei unul la altul.: **10p** (5+5)
se= pronume reflexiv; ei= pronume personal
9. a) mai vorbăreață= adjectiv derivat de la verbul „a vorbi" + sufixul „-eață", variabil cu patru forme, se acordă în gen, număr și caz cu subiectul „Minciuna" (feminin, singular, N) gradul comparativ de superioritate, funcția sintactică de nume predicativ.
b) acela= adjectiv pronominal demonstrativ de depărtare, se acordă în gen, număr și caz cu substantivul „satul" (neutru, singular, Ac), funcția sintactică de atribut adjectival;
c) bătrân= adjectiv propriu-zis, variabil cu patru forme, se acordă în gen, număr și caz cu substantivul „un om" (masculin, singular, N), funcția sintactică de atribut adjectival;
d) spart= adjectiv provenit din participiul verbului „a sparge", variabil cu patru forme, se acordă în gen, număr și caz cu substantivul „capul" (neutru, singular, Ac), funcția sintactică de atribut adjectival.
10p (2+2+2+2+2)
10. a) cele mai scurte: **5p**

Scanned with OKEN Scanner

b) foarte scurte: **5p**
Oficiu: **10p**

Unitatea de evaluare 1

I.1. – *De unde, dragă sor'?*
– *și mai întrebi de unde!*: **10p**
2. b: **10p**
3. – numirea personajelor: **5p**
– numirea defectul (laudă fără motiv): **5p**
4. numirea argumentului: **10p**
5. au: **10p**
6. ex. *încet* – adverb de mod: **5p**
– complement circumstanțial de mod: **5p**
7. selectarea corectă a propoziției: **10p**
8. analiza corectă a predicatului: **10p**
9. justificarea folosirii apostrofului: **10p**
II. • **Partea I**
1. personificarea: **4p**
2. „ca musca la arat": **4p**
3. transformarea corectă a dialogului în vorbire indirectă: **4p**
4. comentarea versurilor făcând referire la defectul pus în evidență: **4p**
5. indicarea corectă a celor două argumente: **4p** (2+2)
6. ex.: venea, bou, lucrează etc.: **4p**
7. ex.: câmp, plug, bou, jug etc.: **4p**
8. iar – în text: conjuncție coordonatoare;
– poate fi adverb: El pleacă la munte.: **4p** (2+2)
9. subiect exprimat simplu: **4p** (2+2)
10. *sor'* – substantiv în cazul vocativ, fără funcție sintactică: **4p** (2+2)
11. alcătuirea corectă a enunțului: **4p**
12. alcătuirea corectă a enunțului: **4p**
13. explicare corectă (ex. înlocuiește o literă, pentru păstrarea rimei și măsurii versului etc.): **4p**
• **Partea a II-a**
A. Conținut:
1. Opinia personală asupra problemei dezbătute: **6p**
– selectarea aspectelor semnificative pentru tema în discuție; sublinierea unor aspecte inedite: **6p**
– intenția unei opinii personale, dar rezultatul este o împletire de banalitate și inedit: **3p**
– preponderența banalului: **1p**
2. Inlănțuirea logică a ideilor prezentare: **6p**
– structura coerentă, echilibru între idei, succesiune logică: **6p**
– încercare de obținere a unei structuri coerente, dar rezultatul este un amalgam: **3p**
– idei exprimate fără o structură logică: **1p**
3. Ordonarea detaliilor: **6p**
– ordonarea detaliilor fără o logică internă a compunerii: **6p**
– ordonarea detaliilor doar în câteva paragrafe: **3p**
– absența ordonării după o logică internă a compunerii, dar prezența unor detalii semnificative: **1p**
4. Folosirea adecvată a modurilor de expunere:
– folosirea adecvată a modurilor de expunere în concordanță cu ideile exprimate: **6p**
– folosirea artificială a modurilor de expunere sau în dezacord cu ideile exprimate: **3p**
– încercarea de folosire a modurilor de expunere, dar obținerea de platitudini: **1p**
B. Redactare:
5. Unitatea compoziției (introducere: **1p**; cuprinsul: **1p**; încheierea: **1p**): **3p**
6. Coerența textului (claritatea enunțului: **1p**; varietatea lexicului: **1p**; sintaxa adecvată: **1p**): **3p**
7. Registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului: (1+1+1) **3p**

Scanned with OKEN Scanner

8. Ortografia (0 greşeli: **3p**; 1 greşeală: **2p**; 2 greşeli: **1p**; 3 şi mai multe greşeli: **0p**): **3p**
9. Punctuaţia (0-1 greşeli: **2p**; 2-3 greşeli: **1p**; 4 şi mai multe greşeli: **0p**): **2p**

Unitatea de evaluare **15**

I.1. epic: **10p**
2. *ca ochii din* cap: **10p**
3. – dispariţia liniei de dialog: **2p**
   – dispariţia semnului: **2p**
   – înlocuirea pronumelui personal de pers. I sau a II-a cu pers a III-a: **2p**
   – înlocuirea substantivului în vocativ: **2p**
   – înlocuirea verbelor la persoana I sau a II-a cu forme verbale de persoana a III-a: **2p**
4. bunica, nepotul: **10p** (5+5)
5. a sfârâia: **10p**
6. a termina, a sfârşi: **10p**
7. c: **10p**
8. b: **10p**
9. explicarea corectă a semnelor de pucntuaţie (ghilimele, dialog, virgula, semnul întrebării, punct): **10p** (2+2+2+2+2)

II. • **Partea I**
1. epitet: **4p**
2. „ca ochii din cap": **4p**
3. comentarea structurii făcând referire la legătura dintre bunică şi nepot: **4p**
4. explicarea rolului basmului făcând referire la lumea minunată a poveştilor şi la copilărie: **4p**
5. menţionarea a două trăsături: **4p** (2+2)
6. sinonim *a zice*; antonim: *a tăcea*: **4p** (2+2)
7. indicarea corectă a gradului de comparaţie; alcătuirea corectă a enunţului: **4p** (2+2)
8. în text, verbul *a fi* are valoare predicativă şi valoare copulativă; alcătuirea enunţului cu valoare auxiliară a verbului: **4p** (2+2)
9. genitiv, atribut substantival genitival: **4p** (2+2)
10. alcătuirea corectă a enunţului: **4p**
11. adverb, complement circumstanţial de timp: **4p** (2+2)
12. transcrierea corectă a propoziţiei: **4p**
13. explicarea corectă a folosirii virgulei (după un substantiv în cazul vocativ): **4p**

• **Partea a II-a**

A. Conţinut:
1. Opinia personală asupra problemei dezbătute: **6p**
   – selectarea aspectelor semnificative pentru tema în discuţie; sublinierea unor aspecte inedite: **6p**
   – intenţia unei opinii personale, dar rezultatul este o împletire de banalitate şi inedit: **3p**
   – preponderenţa banalului: **1p**
2. Înlănţuirea logică a ideilor prezentare: **6p**
   – structura coerentă, echilibru între idei, succesiune logică: **6p**
   – încercare de obţinere a unei structuri coerente, dar rezultatul este un amalgam: **3p**
   – idei exprimate fără o structură logică: **1p**
3. Ordonarea detaliilor: **6p**
   – ordonarea detaliilor fără o logică internă a compunerii: **6p**
   – ordonarea detaliilor doar în câteva paragrafe: **3p**
   – absenţa ordonării după o logică internă a compunerii, dar prezenţa unor detalii semnificative: **1p**
4. Folosirea adecvată a modurilor de expunere:
   – folosirea adecvată a modurilor de expunere în concordanţă cu ideile exprimate: **6p**
   – folosirea artificială a modurilor de expunere sau în dezacord cu ideile exprimate: **3p**
   – încercarea de folosire a modurilor de expunere, dar obţinerea de platitudini: **1p**

B. Redactare:
5. Unitatea compoziţiei (introducere: **1p**; cuprinsul: **1p**; încheierea: **1p**): **3p**

Scanned with OKEN Scanner

6. Coerența textului (claritatea enunțului: **1p**; varietatea lexicului: **1p**; sintaxa adecvată: **1p**): **3p**
7. Registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului: (1+1+1) **3p**
8. Ortografia (0 greșeli: **3p**; 1 greșeală: **2p**; 2 greșeli: **1p**; 3 și mai multe greșeli: **0p**): **3p**
9. Punctuația (0-1 greșeli: **2p**; 2-3 greșeli: **1p**; 4 și mai multe greșeli: **0p**): **2p**

Unitatea de evaluare 16

I.1. expozițiune: **10p**
2. Niță Ghițescu și Ghiță Nițescu: **10p** (5+5)
3. talentul la scris: **10p**
4. b: **10p**
5. indicarea prepoziției și a cazului: **10p** (5+5)
6. analiza corectă a predicatului: **10p**
7. indicarea corectă a gradului de comparație: **10p**
8. transcrierea corectă a apoziției: **10p**
9. alcătuirea corectă a enunțului: **10p**

II. • **Partea I**
1. inversiune sau epitet: **4p**
2. transcrierea corectă a inversiunii: **4p**
3. comentarea numelor făcând referire la asemănarea dintre ele: **4p**
4. redarea ideii principale: **4p**
5. indicarea celor două argumente: **4p** (2+2)
6. identificarea prepoziției și a cazului specificarea elementelor pe care le leagă: **4p** (1+1+2)
7. b: **4p**
8. analizarea corectă a subiectului: **4p**
9. atribut adjectival: **4p**
10. analiza corectă a cuvântului subliniat: **4p**
11. construirea corectă a enunțului: **4p**
12. identificarea adverbului, specificarea felului și a funcției sintactice: **4p** (1+1+2)
13. explicarea corectă a folosirii cratimei: **4p**

• **Partea a II-a**

A. Conținut:
1. Opinia personală asupra problemei dezbătute: **6p**
   – selectarea aspectelor semnificative pentru tema în discuție; sublinierea unor aspecte inedite: **6p**
   – intenția unei opinii personale, dar rezultatul este o împletire de banalitate și inedit: **3p**
   – preponderența banalului: **1p**
2. Inlănțuirea logică a ideilor prezentare: **6p**
   – structura coerentă, echilibru între idei, succesiune logică: **6p**
   – încercare de obținere a unei structuri coerente, dar rezultatul este un amalgam: **3p**
   – idei exprimate fără o structură logică: **1p**
3. Ordonarea detaliilor: **6p**
   – ordonarea detaliilor fără o logică internă a compunerii: **6p**
   – ordonarea detaliilor doar în câteva paragrafe: **3p**
   – absența ordonării după o logică internă a compunerii, dar prezența unor detalii semnificative: **1p**
4. Folosirea adecvată a modurilor de expunere:
   – folosirea adecvată a modurilor de expunere în concordanță cu ideile exprimate: **6p**
   – folosirea artificială a modurilor de expunere sau în dezacord cu ideile exprimate: **3p**
   – încercarea de folosire a modurilor de expunere, dar obținerea de platitudini: **1p**

B. Redactare:
5. Unitatea compoziției (introducere: **1p**; cuprinsul: **1p**; încheierea: **1p**): **3p**
6. Coerența textului (claritatea enunțului: **1p**; varietatea lexicului: **1p**; sintaxa adecvată: **1p**): **3p**
7. Registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului: (1+1+1) **3p**
8. Ortografia (0 greșeli: **3p**; 1 greșeală: **2p**; 2 greșeli: **1p**; 3 și mai multe greșeli: **0p**): **3p**
9. Punctuația (0-1 greșeli: **2p**; 2-3 greșeli: **1p**; 4 și mai multe greșeli: **0p**): **2p**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de evaluare 17

1. a) fragment A: **2p**
2. de exemplu – punctele de suspensie din final: **4p**
3. descrierea: **2p**
4. locul: baltă şi stufării; în depărtare: **6p** (2+2+2)
   timpul: după-amiază: **2p**
5. Faci referire la dispariţia soarelui de pe cer şi înnorare, primul semn al apropierii ploii. (explicaţie corectă – 2p); exprimare corectă: **2p**
6. „Un vântişor *iute* …" – epitet: **3p**
   „în arşiţa *neclintită*…" – epitet: **3p**
7. „Din miazăzi creşteau nouri…" – imagine vizuală: **4p**
   „şi se auzi în depărtare sunând ploaia…" – imagine auditivă: **4p**
8. „În umbra care căzuse deodată peste strălucirea zilei, se întinse o linişte mare.": **4p**
9. Se fac referiri la semnele prevestitoare ale ploii:
   – arşiţa: **2p**; apariţia norilor: **2p**; prezenţa vântişorului: **2p**;
   – înnorarea: **2p**; liniştea dinaintea ploii: **2p**
10. de exemplu – admiraţie: **2p**
11. sporea – diftong: **1p**; creşteau – triftong: **2p**
12. vântişor – derivat cu sufix: **1p**; neclintită – derivat cu prefix: **2p**
    deodată – cuvânt compus: **2p**
13. nor – nouraş: norişor: **2p** (1+1)
14. arşiţă = canicula: **1p**; linişte = tăcere: **1p**
    arşiţă# ger: **1p**; linişte# gălăgie: **1p**
15. a fâlfâi – interjecţia fâl: **2p**
16. nouri – substantiv nearticulat: **1p**
    arşiţa – substantiv articulat hotărât: **1p**
    un vântişor – substantiv articulat nehotărât: **1p**
17. dezvoltându-se: **1p**; sunând: **1p**
18. sporea, fâlfâi, căzuse: **3p** (1+1+1)
19. adjectiv: **1p**; Copilul aleargă iute (adverb): **1p**
20. (în) arşiţa; în = prepoziţie – recunoaştere: **1p**
    arşiţa = complement circumstanţial de timp în cazul acuzativ, este precedat de prepoziţie (explicaţie): **1p**
    „Baltă şi stufării…"
    şi = conjuncţie - recunoaştere: **1p**; leagă două părţi de propoziţie de acelaşi fel/ elementele subiectului multiplu (explicaţie): **1p**
21. Baltă şi stufării = substantive comune, simple, genul feminin, numărul singular/plural, cazul N, nearticulate: **2p**
22. rămaseră neclintite; rămaseră = verb copulativ, conjugarea a III-a, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul plural: **1p**
    neclintite = adjectiv derivat de la adjectivul „clintite" + prefixul „ne", variabil cu patru forme, se acordă în gen, număr şi caz cu subiectul multiplu „baltă şi stufării": **1p**
23. neclintită – atribut adjectival: **1p**
    trestiilor – atribut substantival: **1p**
24. (de) creţuri – complement indirect/ substantiv comun: **2p**
    (în) depărtare – complement circumstanţial de loc/substantiv comun: **2p**
25. Autorul nu vrea să-şi exprime până la sfârşit gândul: **1p**

Oficiu: **10p**

Scanned with OKEN Scanner

[CUPRINS]

Cuvânt înainte 5

Partea întâi. **UNITĂȚI DE PREGĂTIRE** 7

Unitatea 1 7

(*Cartea–obiect cultural • Fonetică. Vocale. Semivocale. Diftong. Triftong. Hiat. Omofone. Omografe • Structura textului oral*)

Unitatea 2 11

(*Opera lirică. Temă. Mesaj. Figuri de stil • Versificația –Tipuri de rime. Măsura. Ritmul • Fonetică. Despărțirea în silabe. Vocabularul • Sinonime. Antonime. Omonime • Organizarea monologului oral. Descrierea orală*)

Unitatea 3 24

(*Opera lirică. Eul liric. Metafora • Vocabularul. Arhaisme. Regionalisme. Neologisme • Aprecieri simple, referitoare la organizarea textelor lirice studiate. Exprimarea orală în public*)

Unitatea 4 35

(*Opera lirică. Pastelul • Scrierea imaginativă. Descrierea • Vocabularul. Pleonasmul. Paronime*)

Unitatea 5 43

(*Opera epică în versuri • Noțiunea de sintaxă. Felul propozițiilor. Fraza. Propoziția regentă. Element regent. Coordonare și subordonare • Documentarea cu privire la textul literar*)

Unitatea 6 52

(*Opera lirică în proză • Verbul • Scrierea imaginativă. Povestirea*)

Unitatea 7 56

(*Narațiunea la persoana a III-a • Funcțiile sintactice ale verbului la moduri nepersonale • Rezumatul*)

Unitatea 8 63

(*Modurile de expunere. Narațiunea la persoana I • Substantivul • Conspectul*)

Unitatea 9 72

(*Momentele subiectului operei literare • Substantivul. Cazurile și funcțiile sintactice • Conspectul unui text de informare științifică*)

Unitatea 10 79

(*Modurile de expunere. Descrierea • Portretul literar în versuri și în proză • Articolul • Pronumele personal. Pronumele reflexiv • Pronumele posesiv și adjectivul pronominal posesiv • Textul de tip informativ • Argumentarea unui punct de vedere. Relatarea*)

Unitatea 11 91

(*Modurile de expunere. Descrierea. Tabloul în versuri și în proză • Pronumele personal. Pronumele reflexiv • Pronumele posesiv. Adjectivul pronominal posesiv • Pronumele demonstrativ. Adjectivul pronominal demonstrativ • Numeralul • Aprecieri despre texte literare • Scrierea inspirată din experiența personală. Jurnalul*)

Unitatea 12 104

(*Moduri de expunere. Dialogul-mijloc de caracterizare a personajelor • Adjectivul • Organizarea dialogului*)

Unitatea 13 112

(*Texte literare populare • Adverbul • Dialogul. Adaptarea la interlocutor și la particularitățile emiterii*)

Unitatea 14 119

(*Specii literare. Doina • Prepoziția. Conjuncția. Interjecția • Scrisoarrea*)

Unitatea 15 130

(*Specii literare. Balada • Predicatul • Cererea, telegrama, cartea poștală*)

Unitatea 16 142

(*Fabula • Predicatul • Texte literare. Texte nonliterare. Texte nonliterare utilitare*)

Unitatea 17 151

(*Specii literare. Schița • Subiectul* (I) • *Texte nonliterare distractive*)

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea 18 159
(*Specii literare. Nuvela • Subiectul* (II) • *Transformarea dialogului în vorbire indirectă*)
Unitatea 19 168
(*Specii literare. Nuvela. Caracterizarea personajelor dintr-o nuvelă • Atributul • Aprecieri simple, referitoare la organizarea textelor epice studiate*)
Unitatea 20 177
(*Reportajul publicistic. Reportajul literar • Complementul* (I) • *Procesul scrierii. Punctuația*)
Unitatea 21 186
(*Parabola biblică • Complementul* (II) • *Procesul scrierii. Semnele ortografice*)
Unitatea de evaluare 1 191
Unitatea de evaluare 2 193
Unitatea de evaluare 3 195
Unitatea de evaluare 4 197
Unitatea de evaluare 5 199
Unitatea de evaluare 6 201
Unitatea de evaluare 7 203
Unitatea de evaluare 8 205
Unitatea de evaluare 9 207
Unitatea de evaluare 10 209
Unitatea de evaluare 11 211
(*Opera lirică. Noțiuni de fonetică*)
Unitatea de evaluare 12 214
(*Moduri de expunere. Noțiuni de vocabular*)
Unitatea de evaluare 13 217
(*Subiectul operei literare. Momentele subiectului. Noțiuni de morfologie*)
Unitatea de evaluare 14 220
Unitatea de evaluare 15 223
Unitatea de evaluare 16 226
Unitatea de evaluare 17 229
(*Evaluare finală*)

Partea a doua. **SUBIECTE PENTRU PERFORMANȚĂ ȘCOLARĂ ȘI OLIMPIADE** 231

Partea a treia. **INFORMAȚII. SUGESTII. REZOLVĂRI** 259

Scanned with OKEN Scanner

ISBN 978-973-124-161-6

Scanned with OKEN Scanner